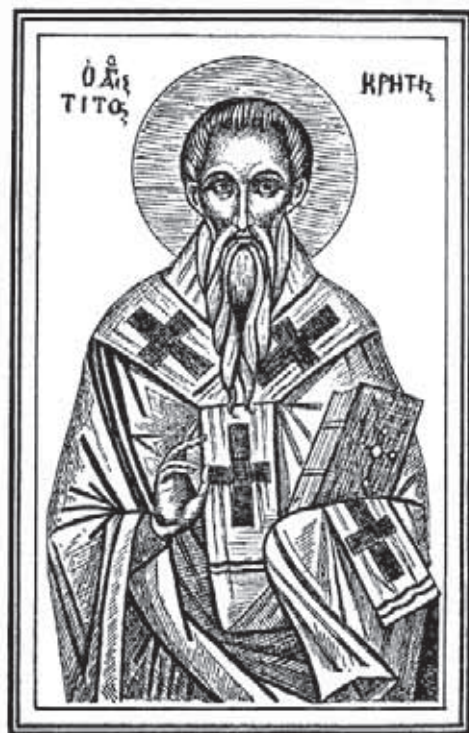

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΙΤΟΣ

ΕΠΙΣΗΜΟ ΔΕΛΤΙΟ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ', ΤΕΥΧΟΣ 29, ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2016

ΕΠΙΣΗΜΟ ΔΕΛΤΙΟ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ , ΤΕΥΧΟΣ 29, ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2016

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ

Α. Έποπτεύουσα Συνοδική Έπιτροπή:

Σεβ. Αρχιεπίσκοπος Κρήτης κ.κ. Ειρηναῖος
Σεβ. Μητροπολίτης Άρκαλοχωρίου, Καστελλίου καὶ Βιάννου κ. Ανδρέας
Σεβ. Μητροπολίτης Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου κ. Εὐγένιος
Γραμματεὺς: Ἀρχιμ. Νήφων Βασιλάκης,
Κωδικογράφος τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου

Β. Διευθυντῆς Συντάξεως:

Ἀρχιμ. Πρόδρομος Ξενάκης,
Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου

Ταχυδρομική Διεύθυνσις:

«ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΙΤΟΣ»,

Ἱερά Ἐπαρχιακή Σύνοδος Ἐκκλησίας Κρήτης

Ἀγίου Μηνᾶ 25, 712 01 Ἡράκλειο

Τηλ. & FAX: 2810 288658, e-mail: isynodec@otenet.gr

Τό παρόν Ἐπίσημον Δελτίον τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης
«Ἀπόστολος Τίτος» διατίθεται δωρεάν.

Ἐκτύπωση - Σελιδοποίηση: Γραφικὲς Τέχνες: «ΤΥΠΟΚΡΕΤΑ»

* Τό παρόν τεύχος τυπώθηκε καὶ κυκλοφορήθηκε τόν Δεκέμβριο τοῦ ἔτους 2017.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΙ ΛΟΓΟΙ

Πατριαρχική Απόδειξις ἐπὶ τοῖς Χριστουγέννοις.....	13
--	----

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΕΠΙΣΗΜΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

ΕΚΛΟΓΗ, ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑ ΚΑΙ ΕΝΘΡΟΝΙΣΙΣ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΙΕΡΑΠΥΤΝΗΣ ΚΑΙ ΣΗΤΕΙΑΣ κ. ΚΥΡΙΛΛΟΥ

Βιογραφία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἱεραπύτνης καὶ Σητείας κ. Κυρίλλου.....	19
---	----

Σύντομον Χρονικόν ἐκλογῆς, χειροτονίας καὶ ἐνθρονίσεως τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἱεραπύτνης καὶ Σητείας κ. Κυρίλλου.	21
---	----

Ἀνακοινωθέν Ἐκλογῆς καὶ Χειροτονίας.	29
---	----

Μικρόν Μήνυμα τοῦ Θεοφ. Ἐψηφισμένου Μητροπολίτου Ἱεραπύτνης καὶ Σητείας κ. Κυρίλλου, ἐνώπιον τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης.....	31
---	----

Ἡ τελετὴ διαβεβαιώσεως ἐνώπιον τοῦ Προέδρου τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας.	33
---	----

Χειροτονητήριος Λόγος τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κ.κ. Εἰρηναίου, Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, κατὰ τὴν εἰς Ἐπίσκοπον χειροτονίαν τοῦ Θεοφ. ἐψηφισμένου Μητροπολίτου Ἱεραπύτνης καὶ Σητείας κ. Κυρίλλου.....	35
---	----

Χειροτονητήριος λόγος τοῦ Θεοφ. Ἐψηφισμένου Μητροπολίτου Ἱεραπύτνης καί Σητείας κ. Κυρίλλου.....	39
Συνοδική Ἐγκύκλιος Ἐνθρονίσεως Σεβ. Μητροπολίτου Ἱεραπύτνης καί Σητείας κ. Κυρίλλου.....	49
Προσφώνησις τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κ. Εἰρηναίου, Προ- έδρου τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, ἐκπρο- σώπου τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου....	53
Προσφώνησις τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πέτρας καί Χερρονήσου κ. Γερασίμου, Τοποτηρητοῦ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱεραπύτνης καί Σητείας.....	57
Προσφώνησις τοῦ ἐξοχ. κ. Σταύρου Ἀρναουτάκη, Περιφερειάρχου Κρήτης.....	61
Προσφώνησις τοῦ ἐντιμ. κ. Θεοδοσίου Καλαντζάκη, Δημάρχου Ἱεράπετρας.....	62
Προσφώνησις τοῦ ἐντιμ. κ. Θεοδώρου Πατεράκη, Δημάρχου Ση- τείας.....	65
Προσφώνησις τοῦ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. Παϊσίου Δερμιτζάκη, ἐκ μέ- ρους τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου, τῶν Μοναστικῶν Ἀδελφοτήτων καί τοῦ εὐσεβοῦς Λαοῦ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱεραπύτνης καί Σητείας.....	67
Ἐνθρονιστήριος λόγος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἱεραπύτνης καί Σητείας κ. Κυρίλλου.....	71

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝΤΑ ΚΑΙ ΕΠΙΣΗΜΑ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ανακοινωθέν τῆς 12ης Ὀκτωβρίου 2016	83
Δελτίον Τύπου τῆς 24ης Ὀκτωβρίου 2016.....	84
Ανακοινωθέν τῆς 2ας Δεκεμβρίου 2016	85
Συνοδική Ἐγκύκλιος πρὸς τοὺς ἀγάμους Κληρικοὺς τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης περὶ λειτουργικῶν καὶ ἄλλων θεμάτων.....	87
Συνοδικὸν Εὐλογητικὸν Γράμμα περὶ Θεολογικῆς Ἡμερίδος διὰ τὴν σύγκλησιν καὶ τὰς Ἀποφάσεις τῆς ἐν Κρήτῃ Ἀγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου.....	89
Συνοδικὸν Εὐλογητικὸν Γράμμα διὰ τὸ 2ον Ἱεροψαλτικὸν Συνέ- δριον Κρήτης.	91

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ
Η ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΤΗΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΕΩΣ
25 ΑΓΛΑΩΝ ΕΤΩΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΑΣ
ΤΗΣ Α.Θ.Π. ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ
Κ.Κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ

Μήνυμα τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, ἐπὶ τῇ συμπληρώσει εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς καὶ ἐνθρονίσεως Αὐτοῦ εἰς τὸν περίπυστον Οἰκουμενικόν Πατριαρχικὸν Θρόνον.	95
Προσφώνησις τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κ. Εἰρηναίου, Προ- έδρου τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, κατὰ τὴν ἀκρόασιν ὑπὸ τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, κατὰ τὴν 22αν Ὀκτωβρίου ἐ.ἔ., ἐπὶ τῇ ἐπετείᾳ τῶν εἴκοσι πέντε ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς Αὐτοῦ εἰς τὸν πανίερον Πατριαρ- χικὸν Θρόνον τῆς Κωνσταντινουπολίτιδος Ἐκκλησίας.....	99

Ἀντιφώνησις τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, κατὰ τὴν ὑποβολὴν σεβασμάτων ἐκ μέρους τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς εἰκοσιπενταετοῦς Πατριαρχίας Αὐτοῦ.	101
--	-----

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΕΙΣ ΤΙΜΗΝ ΚΑΙ ΜΝΗΜΗΝ ΤΟΥ ΑΟΙΔΙΜΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΡΗΤΗΣ ΚΥΡΟΥ ΤΙΜΟΘΕΟΥ ΕΠΙ ΤΗ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΕΙ ΔΕΚΑΕΤΙΑΣ ΑΠΟ ΤΗΣ ΕΙΣ ΚΥΡΙΟΝ ΕΚΔΗΜΙΑΣ ΑΥΤΟΥ

Σύντομον Χρονικόν Ἐκδηλώσεων Τιμῆς καὶ Μνήμης αἰοιδίμου Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κυροῦ Τιμοθέου, ἐπὶ τῇ δεκαετίᾳ ἀπὸ τῆς εἰς Κύριον ἐκδημίας αὐτοῦ (2006-2016)	107
--	-----

Δελτίον Τύπου περὶ Συνοδικῶν Θείων Λειτουργιῶν	111
--	-----

Πρόγραμμα Ἐκδηλώσεων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γορτύνης καὶ Ἀρκαδίας, διὰ τὸν αἰοίδιμον, ἀπὸ Γορτύνης καὶ Ἀρκαδίας, Ἀρχιεπίσκοπο Κρήτης Τιμόθεον (7, 8, 9 Νοεμβρίου 2016).....	113
--	-----

Συνοδικὸν εὐλογητικὸν Γράμμα, διὰ τὴν Ἡμερίδα μέ θέμα “Αἰοίδιμος Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης Τιμόθεος”	119
---	-----

Ὁμιλία τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κ. Εἰρηναίου, Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, κατὰ τὴν Συνοδικὴν Θείαν Λειτουργίαν ἐν τῷ Ἱ. Καθεδρικῷ Ναῷ Ἀγ. Νεκταρίου Μοιρῶν, ἐπὶ τῇ συμπληρώσει δέκα ἐτῶν ἀπὸ τῆς εἰς Κύριον ἐκδημίας τοῦ μακαριστοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κυροῦ Τιμοθέου.	123
--	-----

Προσφώνησις τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Γορτύνης καὶ Ἀρκαδίας κ. Μακαρίου, κατὰ τὴν Ἡμερίδα μέ θέμα: «Αἰοίδιμος Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης Τιμόθεος» (Μοῖρες, 7/11/2016).....	127
--	-----

Ὁμιλία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου κ. Εὐγενίου, κατὰ τὴν ἐορτὴν τοῦ Ἀγ. Μεγαλομάρτυρος Μηνᾶ, ἐπὶ τῇ συμπληρώσει δέκα ἐτῶν ἀπὸ τῆς εἰς Κύριον ἐκδημίας τοῦ μακαριστοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κυροῦ Τιμοθέου.	135
---	-----

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟΝ

ΛΟΓΟΙ - ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ

Προσφώνησις τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κ. Εἰρηναίου, Ἐκπροσώπου τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, κατὰ τὴν Θείαν Λειτουργίαν ἐν τῷ Ἱερῷ Καθεδρικῷ Ναῷ Ἀθηνῶν, ἐπὶ τῇ 150ετηρίδι τοῦ Ὀλοκαυτώματος τοῦ Ἀρκαδίου. 147

Ὁμιλία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Γορτύνης καὶ Ἀρκαδίας κ. Μακαρίου, Ἐκπροσώπου τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, εἰς τὸ 2^{ον} Ἱεροψαλτικόν Συνέδριον Κρήτης, μέ θέμα: *«Ἡ ψαλτική τέχνη στή σύγχρονη ἐκκλησιαστική καί κοινωνική πραγματικότητα»*. 151

Προσφώνησις τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου κ. Εὐγενίου, κατὰ τὴν Συνοδικήν Θείαν Λειτουργίαν ἐν τῇ Ἱερᾷ Πατριαρχικῇ καὶ Σταυροπηγιακῇ Μονῇ Ἀρκαδίου, τῇ 8ῃ Νοεμβρίου 2016, ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῶν 150 ἐτῶν ἀπὸ τοῦ Ὀλοκαυτώματος αὐτῆς, παρουσία τοῦ ἐξοχ. κ. Προκοπίου Παυλοπούλου, Προέδρου τῆς Δημοκρατίας. 165

Εἰσήγησις τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἱεραπύτνης καὶ Σητείας κ. Κυρίλλου, Ἐκπροσώπου τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, κατὰ τὴν Ἡμερίδα τοῦ Παγκρητίου Συνδέσμου Θεολόγων (Ὁρθόδοξος Ἀκαδημία Κρήτης, 24-25 Νοεμβρίου 2016). 171

Ἀνδρέου Γιακουμάκη, Διδάσκοντος Πατριαρχικῆς Ἀνωτάτης Ἐκκλησιαστικῆς Ἀκαδημίας Κρήτης, Πρωτοψάλτου Ἱ. Καθεδρικοῦ Ναοῦ Ἀγ. Τίτου Ἡρακλείου, *«Ἡ Συμβολή τῆς Ἱ. Μ. Πρέβελι στήν ψαλτική παράδοση τῆς Κρήτης κατὰ τὸ 19ο αἶώνα»*. 187

Ἀρχιμ. Νήφων Βασιλάκης, Δρ. Κανονικοῦ Δικαίου, *«Περὶ τῶν τάλαντων Ζ' Κανόνες»* 203

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΙ ΛΟΓΟΙ

*Ἡ Αὐτοῦ Θειοτάτη Παναγιότης
ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος*

Πατριαρχικὴ Ἀπόδειξις ἐπὶ τοῖς Χριστουγέννοις

Ἀριθμ. Πρωτ. 1297

+ Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ
ΕΛΕΩΙ ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ,
ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ ΤΩΙ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΧΑΡΙΝ, ΕΛΕΟΣ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗΝ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΝ ΒΗΘΛΕΕΜ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΟΣ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

* * *

"Χριστοῦ δ' ἐνανθρώπησις, ἄλλη μοι πλάσις".

Ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ πεφιλημένα,

Ὑμνοῦμεν καὶ δοξάζομεν τὸν ἐν Τριάδι Θεόν, τὸν ἀξιώσαντα ἡμᾶς καὶ ἐφέτος νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν μεγάλην ἐορτὴν τῆς ἐν "Βηθλεὲμ τῇ μικρᾷ" κατὰ σάρκα Γεννήσεως τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ Πατρός.

Ἐορτάζει ἐν χαρᾷ πεπληρωμένη ἡ Ἁγία Ἐκκλησία, ἥς "σάρκα ἀνέλαβεν" ὁ Χριστὸς σαρκωθεὶς, καταστήσας αὐτὴν "κόσμον τοῦ κόσμου". Σκιρτᾷ διὰ τὰς θείας εὐλογίας ὅχι μόνον σύνολον τὸ ἀνθρώπινον γένος, ἀλλὰ "πᾶσα ἡ κτίσις". "Τὰ σύμπαντα σήμερον χαρᾶς πληροῦνται· Χριστοῦ τεχθέντος ἐκ τῆς Παρθένου".

Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ "πρῶτον ἀκίνητον" τῶν Ἀρχαίων, ὁ Θεὸς ἡμῶν εἶναι καθ' ἑαυτὸν κοινωνία ἀγάπης καὶ κινεῖται ἐν χρόνῳ ἀγαπητικῶς πρὸς τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸν κόσμον. "Ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς ἡγαπήσαμεν τὸν Θεόν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἡγάπησεν ἡμᾶς".

Ὁ προαιώνιος Λόγος τοῦ Πατρός, ὁ ὁποῖος ἔδωκεν εἰς τὸν ἄνθρωπον τὸ "εἶναι", χαρίζεται εἰς αὐτὸν διὰ τῆς Ἐνανθρωπήσεώς Του τὸ "εὖ εἶναι". "Τοῦτό ἐστιν ἡμῖν ἡ πανήγυρις, τοῦτο ἐορτάζομεν σήμερον, ἐπιδημίαν Θεοῦ πρὸς ἀνθρώπους, ἵνα πρὸς Θεὸν ἐκδημήσωμεν, ἢ ἐπανέλθωμεν..., ἵνα τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον ἀποθέμενοι τὸν νέον ἐνδυσώμεθα, καὶ ὥσπερ ἐν τῷ Ἀδὰμ ἀπεθάνομεν οὕτως ἐν τῷ Χριστῷ ζήσωμεν, Χριστῷ καὶ συγγεννώμενοι καὶ συσταυρούμενοι καὶ συνθαπτόμενοι καὶ συνανιστάμενοι". Εἰς πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον εἶναι πλέον ἀνοικτὴ ἡ ὁδὸς τῆς κατὰ χάριν Θεώσεως. "Ὅλοι εἴμεθα "Θεοῦ χωρητικοί". "Οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος οὐδὲ Ἕλλην, οὐκ ἔνι δοῦλος οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ· πάντες γὰρ ὑμεῖς εἰς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ".

Δυστυχῶς, τὸ Εὐαγγέλιον τῶν Χριστουγέννων κηρύσσεται καὶ πάλιν εἰς ἓνα κόσμον, ὅπου ἤχει ἡ κλαγγὴ τῶν ὅπλων, ὅπου ἀσκεῖται ἀπρόκλητος

βία εις βάρος ατόμων καὶ λαῶν, ὅπου κυριαρχεῖ ἀνισότης καὶ κοινωνικὴ ἀδικία. Ἀφόρητος εἶναι ἡ κατάστασις εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκονται τὰ ἀναριθμητὰ παιδιά, θύματα πολεμικῶν συγκρούσεων, ἐκρύθμων καταστάσεων, ποικιλυνύμων ἐκμεταλλεύσεων, διωγμῶν καὶ διακρίσεων, πείνης, πενίας καὶ ἐπωδύνων στερήσεων.

Κατὰ τὸν παρελθόντα Ἀπρίλιον εἴχομεν τὴν εὐκαιρίαν, μετὰ τοῦ Ἀγιωτάτου Πάπα Ρώμης Φραγκίσκου καὶ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Ἱερωνύμου, νὰ διαπιστώσωμεν ἰδίους ὅμμασιν ἐν Λέσβῳ τὰς περιπετείας τῶν προσφύγων καὶ τῶν μεταναστῶν καὶ ἰδίως τὰ ὀξέα προβλήματα τῶν ταλαιπωρημένων παιδιῶν, τῶν ἀθῶων καὶ ἀνυπερασπίστων θυμάτων τῆς πολεμικῆς βίας, τῶν φυλετικῶν καὶ θρησκευτικῶν διακρίσεων καὶ τῆς ἀδικίας, ὁ ἀριθμὸς τῶν ὁποίων αὐξάνει συνεχῶς.

Ἡ ἐορτὴ τοῦ νηπιάσαντος δι' ἡμᾶς Λόγου τοῦ Θεοῦ, τοῦ παιδίου Χριστοῦ, τὸν ἀφανισμόν τοῦ ὁποίου ζητεῖ ἡ κοσμικὴ ἐξουσία συμφώνως πρὸς τὸν Εὐαγγελιστὴν Ματθαῖον, εἶναι ὑπόμνησις καὶ κλήσις νὰ μεριμνήσωμεν διὰ τὰ παιδιά, νὰ προστατεύσωμεν τὰ εὐάλωτα αὐτὰ θύματα καὶ νὰ σεβασθῶμεν τὴν ἱερότητα τῆς παιδικῆς ἡλικίας.

Τὰ παιδιά καὶ αἱ εὐαίσθητοι ψυχαὶ των ἀπειλοῦνται βεβαίως καὶ εἰς τὰς χώρας τοῦ ἀνεπτυγμένου οἰκονομικῶς καὶ σταθερωτέρου πολιτικῶς κόσμου, ἀπὸ τὴν μεγάλην κρίσιν τοῦ γάμου καὶ τῆς οἰκογενείας, ἀπὸ ποικιλομόρφους παρεμβάσεις καὶ τὴν ἄσκησιν σωματικῆς καὶ ψυχικῆς βίας. Ἀλλοιώνεται ἡ παιδικὴ ψυχὴ ἐκ τῆς καταλυτικῆς ἐπιρροῆς τῶν ἠλεκτρονικῶν μέσων καὶ ἰδίως τῆς τηλεοράσεως καὶ τοῦ διαδικτύου εἰς τὴν ζωὴν των καὶ ἀπὸ τὴν ριζικὴν ἀλλαγὴν τοῦ ἐπικοινωνιακοῦ περιβάλλοντος. Ὁ ἄκρατος οἰκονομισμὸς τὰ μετατρέπει ἐνῶρις εἰς καταναλωτὰς καὶ ὁ εὐδαιμονισμὸς ἐξαφανίζει ταχύτατα τὴν παιδικὴν ἀθωότητα.

Ἐν ὄψει τῶν κινδύνων αὐτῶν ἡ Ἁγία καὶ Μεγάλῃ Σύνοδος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἀπευθυνθεῖσα "μετ' ἰδιαιτέρας ἀγάπης καὶ στοργῆς" πρὸς τὰ παιδιά καὶ τοὺς νέους, ἀναφέρει ἐν τῇ Ἐγκυκλίῳ αὐτῆς τὰ ἑξῆς: "Μέσα εἰς τὸν κυκεῶνα τῶν ἀλληλοαναιρουμένων ὁρισμῶν τῆς ταυτότητος τῆς παιδικῆς ἡλικίας, ἡ ἀγιωτάτη ἡμῶν Ἐκκλησία προβάλλει τὰ Κυριακὰ λόγια, "ἐὰν μὴ στραφῆτε καὶ γέννησθε ὡς τὰ παιδιά, οὐ μὴ εἰσέλθῃτε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν" καὶ τὸ "ὅς ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν", ὡς καὶ ὅσα ἀναφέρει ὁ Σωτὴρ ἡμῶν δι' ἐκείνους, οἱ ὅποιοι "κωλύουν" τὰ παιδιά νὰ Τὸν πλησιάσουν καὶ δι' ὅσους τὰ "σκανδαλίζουν".

Τὸ μυστήριον τῶν Χριστουγέννων συμπυκνοῦται εἰς τοὺς λόγους τοῦ Κοντακίου τῆς ἐορτῆς "Δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγεννήθη παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός". Ὁ Θεὸς Λόγος ὡς παιδίον καὶ τὸ παιδίον ὡς Θεὸς ἀποκαλύπτεται

εἰς ἀνθρώπους μὲ "καθαρὰν καρδίαν" καὶ μὲ τὴν ἀπλότητα τοῦ παιδίου. Τὰ παιδιά κατανοοῦν ἀληθείας, τὰς ὁποίας "οἱ σοφοὶ καὶ οἱ συνετοὶ" ἀδυνατοῦν νὰ προσεγγίσουν. "Ἀπὸ παιδιά καὶ μόνον φτιάχνεις Ἱεροσόλυμα", σημειώνει ὁ Ἐλύτης εἰς τὸ "Ἐκ τοῦ πλησίον".

Ἀδελφοὶ καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ,

Ἀπευθύνομεν ἑκκλησίᾳ πρὸς πάντας, νὰ σέβωνται τὴν ταυτότητα καὶ τὴν ἱερότητα τῆς παιδικῆς ἡλικίας. Ἐνώπιον τῆς παγκοσμίου προσφυγικῆς κρίσεως, ἡ ὁποία θίγει κατ' ἐξοχὴν τὰ δικαιώματα τῶν παιδίων, ἐνώπιον τῆς μαστιγῆς τῆς παιδικῆς θνησιμότητος, τῆς πείνης, τῆς παιδικῆς ἐργασίας, τῶν σωματικῶν κακώσεων καὶ τῆς ψυχολογικῆς βίας, ἀλλὰ καὶ τῶν κινδύνων ἀλλοιώσεως τῆς παιδικῆς ψυχῆς λόγῳ τῆς ἀνεξελέγκτου ἐκθέσεώς των εἰς τὴν ἐπιρροὴν τῶν συγχρόνων ἠλεκτρονικῶν μέσων ἐπικοινωνίας καὶ τῆς καθυποτάξεως αὐτῶν εἰς τὸν καταναλωτισμόν, ἀνακηρύσσομεν τὸ 2017 Ἔτος προστασίας τῆς ἱερότητος τῆς παιδικῆς ἡλικίας, καλοῦντες πάντας νὰ ἀναγνωρίζουν καὶ νὰ σέβωνται τὰ δικαιώματα καὶ τὴν ἀκεραιότητα τῶν παιδίων.

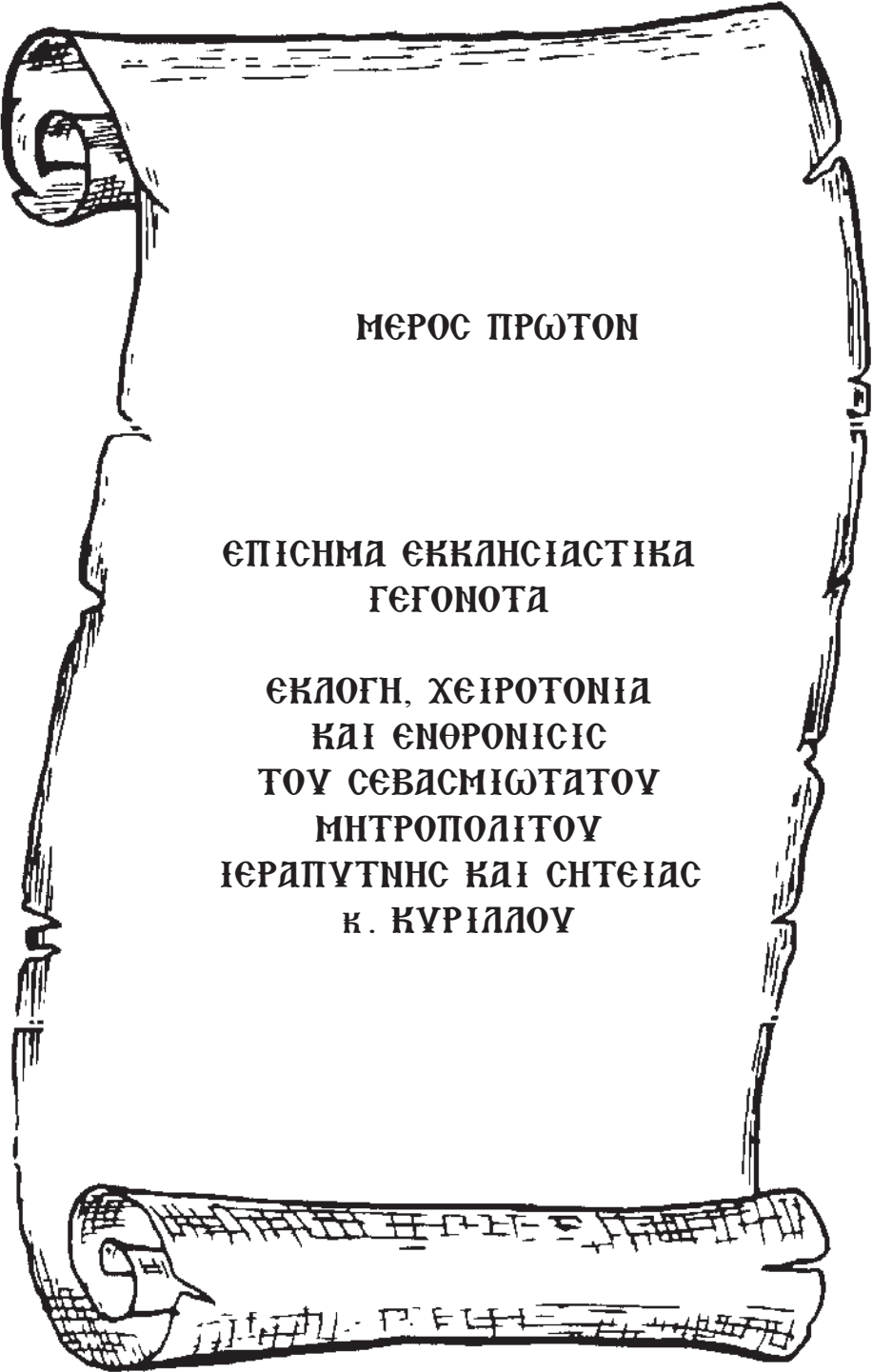
Ὅπως τονίζεται εἰς ἕτερον σπουδαῖον κείμενον τῆς Ἀγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου, ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, μὲ τὸν λόγον αὐτῆς, δὲν ἀποβλέπει πρωτίστως «εἰς τὸ νὰ κρίνῃ καὶ νὰ καταδικάσῃ τὸν κόσμον», ἀλλὰ εἰς τὸ νὰ προσφέρῃ εἰς αὐτὸν ὡς ὁδηγὸν τὸ Εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, τὴν ἐλπίδα καὶ βεβαιότητα ὅτι τὸ κακόν, ὑπὸ οἰανδήποτε μορφήν, δὲν ἔχει τὸν τελευταῖον λόγον εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ δὲν πρέπει νὰ ἀφεθῇ νὰ κατευθύνῃ τὴν πορείαν της».

Προσκυνοῦντες ἐν ταπεινώσει καὶ κατανύξει τὸν Σωτῆρα ἡμῶν, ὅστις ἐπεσκέπαστο ἡμᾶς ἐξ ὕψους, καὶ ἀνυμνοῦντες ᾄσμασιν ἐνθέοις τὸ μέγεθος τῆς περὶ ἡμᾶς θείας Οἰκονομίας, κλίνοντες τὸ γόνυ ἐνώπιον τῆς βρεφοκρατούσης Ὑπεραγίας Θεοτόκου, ἀπευθύνομεν ἐκ τοῦ ἀκοιμήτου Φαναρίου τὸν ἐόρτιον χαιρετισμόν «Χριστὸς γεννᾶται· δοξάσατε. Χριστὸς ἐξ οὐρανῶν· ἀπαντήσατε» πρὸς τὰ μακρὰν καὶ τὰ ἐγγὺς τέκνα τῆς Κωνσταντινουπολίτιδος Ἐκκλησίας καὶ ἀποστέλλομεν πρὸς αὐτὰ τὰς πατρικὰς εὐχὰς καὶ τὴν Πατριαρχικὴν ἡμῶν εὐλογία.

«Ἐνδυναμούμενοι ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ», ἃς ἀγωνισθῶμεν ἅπαντες ἐν ὁμοψυχίᾳ, ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ ἀνυποκρίτως, τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς καινῆς ἐν Ἐκκλησίᾳ ζωῆς, τηροῦντες ὅσα ἐνετείλατο ἡμῖν ὁ Κύριος, ὁ ὢν μεθ' ἡμῶν «πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἵωνος».

Χριστούγεννα ,βίς'

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως
διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης πάντων ὑμῶν

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

**ΕΠΙΣΗΜΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ
ΓΕΓΟΝΟΤΑ**

**ΕΚΛΟΓΗ, ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑ
ΚΑΙ ΕΝΘΡΟΝΙΣΙΣ
ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ
ΙΕΡΑΠΥΤΝΗΣ ΚΑΙ ΣΗΤΕΙΑΣ
Κ. ΚΥΡΙΛΛΟΥ**

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἱεραπύτνης καί Σητείας κ. Κύριλλος

Βιογραφία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἱεραπύτνης καί Σητείας κ. Κυρίλλου

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἱεραπύτνης καί Σητείας, Ὑπέρτιμος καί Ἐξάρχος Ἀνατολικῆς Κρήτης, κ. Κύριλλος (κατά κόσμον Γεώργιος Διαμαντάκης τοῦ Νικολάου καί τῆς Πελαγίας) γεννήθηκε στίς Κάτω Ἀσίτες Ἡρακλείου στίς 19.7.1971. Τίς ἐγκύκλιες σπουδές ἔλαβε στή γενέτειρά του, στό Γυμνάσιο Ἁγίου Μύρωνος καί στό Γενικό Λύκειο Ἁγίας Βαρβάρας Ἡρακλείου. Στή συνέχεια φοίτησε στό Τμήμα Θεολογίας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ἀπ' ὅπου ἔλαβε τό πτυχίο τό ἔτος 1995.

Ἀπό τά ἐφηβικά του χρόνια συνδέθηκε μέ τήν ἱστορική Ἱερά Μονή Ἁγίου Γεωργίου Γοργολαίνι καί τόν τότε Ἡγούμενό της καί μετέπειτα Μητροπολίτη Ἱεραπύτνης καί Σητείας Εὐγένιο (Πολίτη), τόν ὁποῖο καί ἀκολούθησε ἀμέσως μετά τήν ἐνθρόνισή του στήν Ἱεράπετρα. Ἐκάρη Μοναχός ἀπό τόν μακαριστό Μητροπολίτη Ἱεραπύτνης καί Σητείας κυρό Εὐγένιο στίς 24.6.1995 στήν Ἱερά Πατριαρχική καί Σταυροπηγιακή Μονή Παναγίας Ἀκρωτηριανῆς καί Ἁγίου Ἰωάννου Θεολόγου Τοπλοῦ Σητείας, καί χειροτονήθηκε Διάκονος στίς 25.6.1995 στό Καθολικό τῆς ἴδιας Μονῆς. Πρεσβύτερος χειροτονήθηκε στίς 17.5.1998 στόν Ἱερό Καθεδρικό Ναό Ἁγίας Φωτεινῆς Ἱεράπετρας καί τήν ἴδια ἡμέρα ἔλαβε τό ὀφίκιο τοῦ Ἀρχιμανδρίτου. Στίς 1.1.1999 διορίσθηκε Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱεραπύτνης καί Σητείας, θέση στήν ὁποία ὑπηρέτησε γιά δεκαοκτώ συνεχῆ ἔτη. Διακόνησε τίς λειτουργικές καί διοικητικές ἀνάγκες τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱεραπύτνης καί Σητείας ἀπό διάφορες θέσεις καί ἀσχολήθηκε ιδιαίτερα μέ τήν ἀναστήλωση, συντήρηση καί ἀνάδειξη τῶν χριστιανικῶν μνημείων τῆς Ἱ. Μητροπόλεως. Ἐπιπλέον γιά εἰκοσιδύο συναπτά ἔτη ἦταν ὑπεύθυνος καί ἐπιμελητής ὅλων τῶν ἐκδόσεων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱεραπύτνης καί Σητείας, ὅπως τῆς διμηνιαίας περιοδικῆς ἐκδόσεως «Ἀγκυρα Ἐλπίδος» καί τῶν φυλλαδίων «Κοντά στόν Χριστό» γιά τά παιδιά καί «Νεανικά Ἀγκυροβολήματα» γιά τούς νέους καί τοῦ κατ' ἔτος ἐκδιδόμενου ἐγκολπίου ἡμερολογίου, ἀλλά καί τῶν ἐκδόσεων τοῦ Κοινωφελοῦς Ἰδρύματος «Παναγία ἡ Ἀκρωτηριανή».

Ἀπό τό ἔτος 2001, παράλληλα μέ τά καθήκοντά του στήν Πρωτοσυγκελλία τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἱεραπύτνης καί Σητείας, ὑπηρέτησε καί στήν Ἱερά Ἐπαρχιακή Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης ἀπό διάφορες θέσεις διακονίας. Στίς 6.6.2001 μέ ὁμόφωνη Συνοδική Απόφαση διορίσθηκε Κωδικογράφος τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης. Στίς

26.5.2005 ἐξελέγη παμψηφεί Ὑπογραμματέας καί στίς 12.9.2010 ἐξελέγη ἐπίσης παμψηφεί Ἀρχιγραμματέας Αὐτῆς, θέση στήν ὁποία παρέμεινε ἕως καί τήν ἡμέρα τῆς ἐκλογῆς του σέ Μητροπολίτη Ἱεραπύτνης καί Σητείας (12.10.2016).

Μέ Απόφαση τῆς Ἱεράς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου στίς 30.10.2003 διορίσθηκε Γραμματέας τοῦ ἐπισήμου Δελτίου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης «Ἀπόστολος Τίτος» καί ἐπίσης μέ Συνοδική Απόφαση στίς 7.11.2006 διορίσθηκε Διευθυντής ἐκδόσεως, ἔχοντας ἐξ ἀρχῆς τήν εὐθύνη τῆς προετοιμασίας καί τήν ἐπιμέλεια τῆς ἐκτυπώσεως. Ἀκόμα, συμμετεῖχε στή Μ.Κ.Ο. τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης «ΦΙΛΟΞΕΝΙΑ» καί σέ ἄλλες Συνοδικές Ἐπιτροπές.

Μέ Συνοδική Απόφαση τῆς Ἱεράς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης στίς 23.9.2003 τοῦ ἀπενεμήθη ἡ ὕψιστη διάκριση τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, ὁ Σταυρός τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων Παύλου καί Τίτου.

Στίς 4 Ὀκτωβρίου 2016 ἡ Ἀγία καί Ἱερά Σύνοδος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, κατόπιν προτάσεως τῆς Ἱεράς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης καί ἀποφάσεως τῆς Α.Θ.Π., τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, τοῦ ἀπένειμε τό ὀφίκιον τοῦ Ἀρχιμανδρίτου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, γιά τή μεγάλη προσφορά του, ὡς Ἀρχιγραμματέως τῆς Ἱεράς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου καί ἐπιμελητοῦ τῶν σχετικῶν ἐκδόσεων, στήν προετοιμασία καί πραγματοποίηση τῆς Ἀγίας καί Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, πού συγκλήθηκε τόν Ἰούνιο 2016 στήν Κρήτη.

Στίς 12 Ὀκτωβρίου 2016 ἐξελέγη παμψηφεί Μητροπολίτης Ἱεραπύτνης καί Σητείας, σέ διαδοχή τοῦ μακαριστοῦ Γέροντός του Μητροπολίτου κυροῦ Εὐγενίου. Ἡ εἰς Ἐπίσκοπον χειροτονία του τελέσθηκε στίς 17 Ὀκτωβρίου 2016 στόν Ἱερό Μητροπολιτικό Ναό Ἀγίου Μηνᾶ Ἡρακλείου ἀπό τόν Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπο Κρήτης κ.κ. Εἰρηναῖο καί τούς Σεβ. Ἀρχιερεῖς τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, μέ μεγάλη συμμετοχή τοῦ ἱεροῦ Κλήρου, τῶν τοπικῶν ἀρχόντων καί τοῦ πιστοῦ λαοῦ. Ἡ Ἐνθρόνισή του ἔλαβε χώρα στίς 19 Νοεμβρίου 2016 στόν Ἱερό Καθεδρικό Ναό Ἀγίας Φωτεινῆς Ἱεράπετρας ἀπό τόν Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπο Κρήτης κ.κ. Εἰρηναῖο καί τήν περί Αὐτόν Ἱερά Ἐπαρχιακή Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, μέ πάνδημη συμμετοχή τῶν ἐκπροσώπων τῶν Ἀρχῶν τῆς Μεγαλονήσου καί τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ.

**Σύντομον Χρονικόν
ἐκλογῆς, χειροτονίας καί ἐνθρονίσεως
τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἱεραπύτνης καί Σητείας
κ. Κυρίλλου**

**Τό Μεγάλο Μήνυμα τοῦ Θεοφ. Ἐψηφισμένου
Μητροπολίτου Ἱεραπύτνης καί Σητείας κ. Κυρίλλου**

Μέσα σέ κλίμα ἱερῆς κατάνυξης πραγματοποιήθηκε τό ἑσπέρας τῆς Κυριακῆς 16 Ὀκτωβρίου, στόν Ἱερό Μητροπολιτικό Ναό τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ Ἡρακλείου, ἡ τελετή τοῦ Μεγάλου Μηνύματος τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐψηφισμένου Μητροπολίτου Ἱεραπύτνης καί Σητείας κ. Κυρίλλου.

Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐψηφισμένος Μητροπολίτης Ἱεραπύτνης καί Σητείας κ. Κύριλλος ἔδωκε τό Μεγάλο Μήνυμα, ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ του, ἐνώπιον τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κ.κ. Εἰρηναίου καί τῶν Μελῶν τῆς Ἱεράς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης, οἱ ὁποῖοι στή συνέχεια ὑπέγραψαν τό Πρακτικό τῆς ἐκλογῆς. Ἀκολούθησε ὁ Μέγας πανηγυρικός Ἑσπερινός, χοροστατοῦντος τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κ.κ. Εἰρηναίου. Παρέστησαν συμπροσευχόμενοι οἱ Σεβ. Μητροπολίτες τῆς Μεγαλονήσου καί Μέλη τῆς Ἱεράς Συνόδου, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σάμου καί Ἰκαρίας κ. Εὐσέβιος καί ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Χριστουπόλεως κ. Μακάριος, ἐνῶ παρόντες ἦταν πολλοί Κληρικοί καί πλῆθος πιστῶν.

**Ἡ χειροτονία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου
Ἱεραπύτνης καί Σητείας κ. Κυρίλλου**

Σύμφωνα μέ τήν ἐκκλησιαστική τάξη, μέ ἱερή συγκίνηση καί μεγάλη συμμετοχή τοῦ ἱεροῦ Κλήρου, τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ καί τῶν ἐκπροσώπων τῶν τοπικῶν Ἀρχῶν τελέσθηκε τῇ Δευτέρᾳ 17 Ὀκτωβρίου 2016 στόν Ἱερό Μητροπολιτικό Ναό τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ Ἡρακλείου ἡ εἰς Ἐπίσκοπον χειροτονία τοῦ Ἐψηφισμένου Μητροπολίτου Ἱεραπύτνης καί Σητείας κ. Κυρίλλου.

Στή Συνοδική Θεία Λειτουργία γιά τή χειροτονία τοῦ νέου Μητροπολίτου προεξῆρχε ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης κ.κ. Εἰρηναῖος καί συλλειτουργῆσαν ὅλα τά Μέλη τῆς Ἱεράς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Διδυμοτείχου, Ὁρεστιάδος καί Σουφλίου κ. Δαμασκηνός, καί οἱ Θεοφιλέστατοι Ἐπίσκοποι Νεαπόλεως κ. Πορφύριος καί Χριστουπόλεως κ. Μακάριος. Ἐπίσης, ἔλαβαν μέρος ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς

Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου, Ἀρχιμ. Πρόδρομος Ξενάκης, ὁ Ἡγούμενος τῆς Ἱ. Μονῆς Ἰβήρων Ἁγίου Ὁρους Ἀρχιμ. Ναθαναήλ, ὁ Προηγούμενος αὐτῆς Ἀρχιμ. Βασίλειος Γοντικάκης, Πρωτοσύγκελλοι Ἱερῶν Μητροπόλεων καὶ Ἡγούμενοι Ἱερῶν Μονῶν τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, καθὼς καὶ Κληρικοὶ ἀπὸ τὴν Ἱερά Μητρόπολη Ἱεραπύτνης καὶ Σητείας καὶ ἄλλοῦ. Συμμετεῖχαν συμ-προσευχόμενοι πλῆθος Κληρικῶν, μοναχῶν, μοναζουσῶν καὶ πιστῶν, οἱ ὁποῖοι εἶχαν κατακλύσει ἀπὸ νωρὶς τὸν Ἱερό Μητροπολιτικό Ναό τῆς πόλεως τοῦ Ἡρακλείου καὶ ἀναφώνησαν τὸ «ἄξιος» μέ ιδιαίτερη θέρμη.

Στόν χειροτονητήριο λόγο του ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἱεραπύτνης καὶ Σητείας κ. Κύριλλος ἀναφέρθηκε στὴν ὑψίστη τιμὴ τῆς Ἀρχιερωσύνης, τονίζοντας ὅτι «ἡ ἐπισκοπικὴ πορεία εἶναι συνεχῆς σταυρώσιμη ἀνάβαση πρὸς τὸν Γολγοθᾶ». Μὲ ιδιαίτερη συγκίνηση ἀναφέρθηκε στὴν αἰφνίδια ἐκδημία τοῦ «ἐν οὐρανίοις θαλάμοις» ἀναπαυομένου προκατόχου του καὶ πολύκλαυστου Γέροντός του, μακαριστοῦ Μητροπολίτου κυροῦ Εὐγενίου, καὶ ὑποσχέθηκε νὰ στηρίξει καὶ νὰ ἐπαυξήσῃ τὸ ἔργο του. Ἐπίσης, εὐχαρίστησε ἀπὸ τὰ μύχια τῆς καρδίας του τὸν Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπο Κρήτης κ.κ. Εἰρηναῖο, Πρόεδρο τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου, καὶ ἕναν ἕκαστον τοὺς Σεβ. Ἀρχιερεῖς - Μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, πού τὸν ἐμπιστεύθηκαν καὶ τὸν τίμησαν μέ τὴν τίμια ψῆφο τους καὶ μάλιστα διὰ παμψηφίας, «παρὰ τοὺς πόδας» τῶν ὁποίων ἐμαθήτευσε ἀπὸ τὸ ἔτος 2001 ὡς Κωδικογράφος, Ὑπογραμματεὺς καὶ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου, βιώνοντας ἀπὸ κοντὰ τὴ σύνεση, τοὺς συνεχεῖς ἀγῶνες τους γιὰ τὰ συμφέροντα τῆς Ἐκκλησίας, τὸ ὑψηλὸ αἶσθημα εὐθύνης καὶ τίς ἄοκνες προσπάθειές τους γιὰ τὴν καλλιέργεια τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐνότητας.

Στὴν ἀντιφώνησή του ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης κ.κ. Εἰρηναῖος ἐπεσήμανε ὅτι: *«Οἱ Ἀρχιερεῖς, οἱ ὁποῖοι τελοῦμε τὴ χειροτονία σου, ὁ ἱερός Κλῆρος καὶ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ, οἱ συγχωριανοί σου, τὸ πλήρωμα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱεραπύτνης καὶ Σητείας, οἱ εὐλογημένοι γονεῖς σου, οἱ κατὰ σάρκα καὶ κατὰ πνεῦμα δικοί σου ἄνθρωποι διακατεχόμεστε ἀπὸ ἀληθινὴ χαρά. Ὅμως μαζί μέ ὅλους ἐμᾶς ἀγάλλεται σήμερα καὶ ὁ Οὐρανός. Βλέπομε νοερά ἐκεῖ, εἰς τοὺς οὐρανίους θαλάμους, τὸν μακαριστὸ γέροντά σου Μητροπολίτη Εὐγένιο νὰ συνευφραίνεται καὶ νὰ συμπανηγυρίζει. Νὰ καυχᾶται γιὰ τὸ πνευματικὸ τοῦ παιδί. Νὰ σεμνύνεται γιὰ τὸν διάδοχό του. Ἡ εὐχή καὶ ἡ προσευχή του νὰ σέ συνοδεύουν πάντοτε στὸ ξεκίνημα τῆς ἀρχιερατικῆς διακονίας καὶ πορείας [...]. Γιὰ δεκαπέντε συνεχῆ χρόνια ὑπηρέτησες τὴν ποιμαντικὴ καὶ διοικητικὴ καὶ πνευματικὴ διακονία τοῦ συνοδικοῦ βουλευτηρίου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης καὶ τώρα καλεῖσαι ὡς ἰσάξιος καὶ ἰσότιμο μέλος του νὰ συμβάλλεις ἀκόμη περισσότερο γιὰ τὴ μαρτυρία καὶ τὴν παρουσία τῆς Ἐκκλησίας μας στὸν δύσκολο κόσμον τῆς ἐποχῆς μας».*

Στό τέλος, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἱεραπύτνης καί Σητείας κ. Κύριλλος δίδειναι τό ἀντίδωρο σέ ὅλο τό ἐκκλησίασμα καί ἔλαβε τίς θερμές εὐχές ὅλων. Στή συνέχεια μέ ἅπασα τήν Ἀρχιερατική στολή καί συνοδευόμενος ἀπό τόν Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπο Κρήτης καί ἄλλους Ἀρχιερεῖς ἀνῆλθε στό Συνοδικό Μέγαρο, ὅπου δέχθηκε τίς ἐγκάρδιες εὐχές τους, ἐνῶ τό μεσημέρι προσφέρθηκε γεῦμα σέ κέντρο ἐστίασης στήν Ἀνώπολη Πεδιάδος.

Στή Συνοδική Θεία Λειτουργία καί στήν εἰς Ἐπίσκοπον χειροτονία τοῦ Μητροπολίτου κ. Κυρίλλου παρέστησαν οἱ Δήμαρχοι Ἡρακλείου κ. Βασ. Λαμπρινός, Ἱεράπετρας κ. Θεοδόσιος Καλαντζάκης, Σητείας κ. Θεόδωρος Πατεράκης, Μαλεβιζίου κ. Κων/νος Μαμουλάκης, Βιάννου κ. Παῦλος Μπαριτάκης, ἡ Ἀντιδήμαρχος Ἀγίου Νικολάου κ. Δέσποινα Καρνιαδάκη, ὁ Περιφερειάρχης Κρήτης κ. Σταῦρος Ἀρναουτάκης, ἡ Ἀντιπεριφερειάρχης Λασιθίου κ. Πελαγία Πετράκη, ὁ Ἀντιπεριφερειάρχης Δημόσιας Ὑγείας κ. Ἐμμαν. Κλώντζας καί μέλη τοῦ Περιφερειακοῦ Συμβουλίου, ὁ πρόην Νομάρχης Λασιθίου καί πρόην Δήμαρχος Ἱεράπετρας κ. Σ. Ἀναστασάκης, ὁ πρόην Δήμαρχος Ἱεράπετρας κ. Νικ. Χριστοφακάκης, οἱ Ἀντιδήμαρχοι καί μέλη τῶν Δημοτικῶν Συμβουλίων Ἱεράπετρας καί Σητείας, πολιτευτές τῶν Νομῶν Λασιθίου καί Ἡρακλείου, ὁ Γενικός Ἀστυνομικός Διευθυντής Κρήτης Ὑποστράτηγος κ. Ἀνδρέας Δασκαλάκης, οἱ Ἀστυνομικοὶ Διευθυντές Ἡρακλείου καί Λασιθίου Ταξίαρχοι κ.κ. Κων/νος Λαγουδάκης καί Ἐμμανουήλ Πετάσης ἀντίστοιχα, ὁ Διοικητής τῆς Σ.Ε.Α.Π Ταξίαρχος κ. Ἰωάννης Εὐσταθίου, ὁ Διοικητής τῆς Ν.Π.Β. Κυριαμαδίου Σητείας, Ἀντιπλοίαρχος κ. Γεώργιος Καθεκλάκης, Καθηγητές τοῦ Πανεπιστημίου Κρήτης, τοῦ Τ.Ε.Ι. Κρήτης, τοῦ Ι.Τ.Ε., τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Α.Π.Θ. καί τῆς Πατριαρχικῆς Ἀνωτάτης Ἐκκλησιαστικῆς Ἀκαδημίας Κρήτης, οἱ ἐκπρόσωποι τοπικῶν φορέων καί συλλόγων καί πλῆθος πιστῶν ἀπό τήν Ἱεράπετρα, τή Σητεία, τό Ἡράκλειο, τίς Κάτω Ἀσίτες Ἡρακλείου, γενέτειρα τοῦ χειροτονηθέντος Μητροπολίτου, καί ἀπό ἄλλα σημεῖα τῆς Κρήτης καί τῆς ὑπόλοιπης χώρας.

**Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἱεραπύτνης καί Σητείας κ. Κύριλλος
ὑπέβαλε σεβάσματα στήν Α.Θ.Π., τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη
κ.κ. Βαρθολομαῖο**

Τήν Παρασκευή 21 Ὀκτωβρίου, ὁ νέος Μητροπολίτης Ἱεραπύτνης καί Σητείας κ. Κύριλλος ἔγινε δεκτός ἀπό τήν Αὐτοῦ Θειοτάτη Παναγιότητα, τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαῖο στό Φανάρι. Τόν νεοεκλεγέντα καί νεοχειροτονηθέντα Μητροπολίτη παρουσίασε ἐνώπιον τοῦ Παναγιωτάτου ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης κ. Εἰρηναῖος, Πρόεδρος τῆς

Ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης κ.κ. Εἰρηνάιος κατά τήν ἀναγγελίαν τῆς ἐκλογῆς

Ἱεράς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, ὁ ὁποῖος ἐξέφρασε τή χαρά του γιά τήν διά παμψηφίας ἐκλογή καί τήν ἱκανοποίησή του γιά τή χειροτονία τοῦ νέου μέλους τῆς Ἱεράς Συνόδου στόν Ἱερό Μητροπολιτικό Ναό τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ Ἡρακλείου, ἐν μέσῳ Ἐκκλησίας πληθούσης.

Ο νέος Μητροπολίτης ὑπέβαλε τά σεβάσματά του στόν Παναγιώτατο καί τόν εὐχαρίστησε γιά τήν πατριαρχική στοργή καί τήν πατρική ἀγάπη, αἰσθήματα μέ τά ὁποῖα πάντοτε περιβάλλει ὅλη τήν Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, καί ἐκζήτησε τίς θεοπειθεῖς πρός Κύριον εὐχές Του γιά τή νέα διακονία του. Ὡς ἔκφραση υἱικῆς ἀφοσιώσεως καί βαθυτάτου σεβασμοῦ τοῦ πρόσφερε ἕνα ἀρχιερατικό ἐγκόλπιο καί ὁ Παναγιώτατος δώρισε στόν νέο Ποιμενάρχη τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἱεραρυτνίων καί τῶν Σητειωτῶν σέτ ἀρχιερατικό ἐγκόλπιο καί ἐπιστήθιο σταυρό καθώς καί τό ἐπετειακό ἐγκόλπιο τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου, πού πραγματοποιήθηκε στήν Κρήτη τόν Ἰούνιο τοῦ 2016.

Ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης κ. Εἰρηνάιος παρουσίασε, ἐπίσης, ἐνώπιον τοῦ Παναγιωτάτου τόν νέο Ἀρχιγραμματέα τῆς Ἱεράς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, Ἀρχιμ. Πρόδρομο Ξενάκη, ὁ ὁποῖος ὑπέβαλε σέβη καί ἔλαβε τήν πατριαρχική εὐχή καί εὐλογία γιά τήν νέα εὐθυνοφόρο καί ἐπιτελική θέση, πού τοῦ ἀνέθεσε ὁμόφωνα ἡ Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης.

Ἡ Ἐνθρόνισις τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἱεραπύτνης καί Σητείας κ. Κυρίλλου

Μέ κάθε ἐπισημότητα, ιδιαίτερη λαμπρότητα καί πάνδημη συμμετοχή πραγματοποιήθηκε τό Σάββατο 19 Νοεμβρίου ἡ Ἐνθρόνισις τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἱεραπύτνης καί Σητείας κ. Κυρίλλου, στήν ἔδρα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, τήν Ἱεράπετρα.

Προηγήθηκε μία στάση ἐντός τῶν ὁρίων τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἱεραπύτνης καί Σητείας, στήν πλατεία τοῦ Ἰστρου, ὅπου τόν Σεβ. Μητροπολίτη κ. Κύριλλο ὑποδέχθηκαν ἐγκάρδια οἱ κάτοικοι τῆς Ἑνορίας Καλοῦ Χωριοῦ Μεραμβέλλου καί τόν προσφώνησαν κατάλληλα ὁ Δήμαρχος Ἀγίου Νικολάου κ. Ἀντ. Ζερβός καί ὁ Ἐφημέριος τῆς Ἑνορίας Πανοσιολ. Ἀρχιμ. Φιλάρετος Ζαχαριουδάκης, ἐνῶ ἀντιφώνησε ὁ νέος Μητροπολίτης.

Ἡ ἐπίσημη ὑποδοχή ἔλαβε χώρα στίς 12:00' τό μεσημέρι στήν πλατεία τοῦ παραλιακοῦ γυμναστηρίου τῆς πόλεως, ὅπου τόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη κ. Κύριλλο, πού συνόδευαν ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης κ. Εἰρηναῖος καί οἱ Σεβ. Ἀρχιερεῖς-Μέλη τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, ὑποδέχθηκαν ἐγκάρδια, μέ ἐπευφημίες καί θερμές ἐκδηλώσεις ἀγάπης, σύσσωμος ὁ Ἱερός Κλήρος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, οἱ πολιτικές καί στρατιωτικές ἀρχές τῆς Μεγαλονήσου καί πλῆθος λαοῦ.

Ἐκ μέρους τοῦ Δήμου Ἱεράπετρας ὁ Δήμαρχος Ἱεράπετρας κ. Θεοδόσης Καλαντζάκης καλωσόρισε τόν Σεβ. Μητροπολίτη Ἱεραπύτνης καί Σητείας κ. Κύριλλο ἐκφράζοντας τή χαρά καί τή βαθιά ἱκανοποίηση τῆς τοπικῆς κοινωνίας γιά τήν ἐπάξια ἐκλογή του στό πηδάλιο τῆς Τοπικῆς Ἐκκλησίας, εὐχαριστώντας τόν Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπο Κρήτης κ. Εἰρηναῖο καί τήν περί Αὐτόν Ἱερά Ἐπαρχιακή Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, ἀνακοίνωσε δέ τήν ὁμόφωνη ἀπόφαση τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου γιά τήν ἀνακήρυξή του ὡς ἐπίτιμο δημότη τοῦ Δήμου Ἱεράπετρας, «ὡς ἔνδειξη τιμῆς καί ἀναγνώρισης τῆς σπουδαίας ἐπί σειρά ἐτῶν προσφορᾶς του στήν κοινωνία τῆς Ἱεράπετρας καί τοῦ ἀξιόλογου λειτουργικοῦ καί διοικητικοῦ του ἔργου στήν Ἱερά Μητρόπολη Ἱεραπύτνης καί Σητείας σέ διάφορες θέσεις» καί τοῦ προσέφερε ὡς ἐνθύμιο δῶρο μιά ποιμαντορική ράβδο.

Ο Σεβ. Μητροπολίτης κ. Κύριλλος στήν ἀντιφώνηση τοῦ εὐχαρίστησε γιά τήν ὀργάνωση τῆς ὑποδοχῆς του «ὡς κανονικοῦ Ποιμενάρχου τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἱεραπυτνίων καί τῶν Σητειτῶν» καί γιά τήν ὁμόφωνη ἀπόφαση τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου, πού τόν ἀνακήρυξε ὡς ἐπίτιμο Δημότης.

Στή συνέχεια σχηματίστηκε πομπή πρός τόν Ἱερό Καθεδρικό Ναό Ἀγίας Φωτεινῆς Ἱεράπετρας μέ τή συνοδεία ἀγήματος ἀποδόσεως τιμῶν τῆς Πολεμικῆς Ἀεροπορίας, Ἐθελοντῶν Σαμαρειτῶν καί Νοσηλευτριῶν τοῦ Ἐρυ-

θροῦ Σταυροῦ, Προσκόπων, μελῶν τῶν Σχολῶν Κρητικῶν χορῶν καί τοῦ Συλλόγου Μικρασιατῶν Ἱεράπετρας, ὑπό τοὺς ἤχους τῆς Φιλαρμονικῆς τοῦ Δήμου Ἱεράπετρας.

Κατὰ τὴν τελετὴ τῆς Ἐνθρονίσσεως ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμ. Πρόδρομος Ξενάκης, Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης ἀνέγνωσε τὴν Συνοδικὴν Ἐγκύκλιον ἐκλογῆς καί τὸ Προεδρικό Διάταγμα ἀναγνωρίσεως καί καταστάσεως τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἱεραπύτνης καί Σητείας κ. Κυρίλλου.

Ἀκολούθησε ἡ προσφώνηση τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κ.κ. Εἰρηναίου, ἐκπροσώπου τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, ὁ ὁποῖος σημείωσε ὅτι ἡ Μητέρα Ἐκκλησία τῆς Κων/πόλεως ἔχει πλήρη γνώση τῶν προτερημάτων, τῶν χαρισμάτων καί τῆς πολὺπλευρης διακονίας τοῦ νέου Μητροπολίτου γι' αὐτό καί προσβλέπει σέ μιά εὐλογημένη καί καλλίκαρπη ποιμαντορία του.

Στὴν προσφώνησή του ὁ Περιφερειάρχης Κρήτης κ. Σταῦρος Ἀρναουτάκης εὐχήθηκε στὸν νέο Μητροπολίτη κάθε καλὸ καί διαβεβαίωσε ὅτι «θὰ συνεχίσουμε τὴ συνεργασία πού εἶχαμε ἀναπτύξει μέ τὸν Προκάτοχό σας, ὑλοποιώντας ἀπὸ κοινοῦ ἔργα καί πρωτοβουλίες πρὸς ὄφελος ὁλόκληρης τῆς κοινωνίας».

Ὁ Δήμαρχος Σητείας κ. Θεόδωρος Πατεράκης εὐχαρίστησε «τόν Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπο κ.κ. Εἰρηναῖο καί τὴν Ἱερά Ἐπαρχιακὴ Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης γιὰ τὴν ἐπιλογή ἑνὸς καθόλα ἁξίου Ποιμενάρχου, ὁ ὁποῖος θὰ ἀποτελέσει γιὰ τὸν τόπο πυλῶνα ἀγάπης καί δημιουργίας, πρότυπο πίστεως καί ἀφοσίωσης».

Οἱ δύο Βουλευτὲς τοῦ Νομοῦ Λασιθίου, κ. Ἑμμανουὴλ Θραψανιώτης καί κ. Ἰωάννης Πλακιωτάκης εὐχήθηκαν στὸν Σεβ. Μητροπολίτη κ. Κύριλλο ὑγεία καί δύναμη γιὰ τὴ ἐπιτέλεση τῶν ὑψηλῶν ἀρχιερατικῶν καθηκόντων του.

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Πέτρας καί Χερρονήσου κ. Γεράσιμος ἀναφέρθηκε στοὺς αἰοδίμους προκατόχους τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Κυρίλλου, Ἀρτέμιο Παρδάλη, Ἰλλαρίωνα Κατσούλη, Ἀμβρόσιο Σφακιανάκη, Φιλόθεο Μαζοκοπάκη, Φιλόθεο Βουζουνεράκη καί Εὐγένιο Πολίτη, οἱ ὁποῖοι ὑπῆρξαν πρότυπα διακονίας καί φύλακες πίστεως. Ὅπως χαρακτηριστικὰ εἶπε παραδίδοντάς του τὴν ράβδο τῆς Ποιμαντορίας ὡς Τοποτηρητῆς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱεραπύτνης καί Σητείας: «Καλεῖσαι νὰ ἄρεις τὸν Σταυρό σου, νὰ διδάξεις καί νὰ στηρίζεις τὸ ἐμπιστευθέν σοὶ ποίμνιον. Ἐντείνε καί κατευοδού καί ἀρχιεράτενε. Πλεῖστα ἔτη καί εὐδόκιμο Ἀρχιερατεία».

Στὴ συνέχεια ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. Παῖσιος Δερμιτζάκης, ἐκ μέρους τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου, τῶν Μοναστικῶν Ἀδελφοτήτων καί τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ τῆς

Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱεραπύτνης καί Σητείας, προσφώνησε τόν Σεβ. Μητροπολίτη κ. Κύριλλο, ἀναφερόμενος στή πολυετῇ διακονία του καί πολυσχιδῇ προσφορά του στό ποιμαντικό, διοικητικό καί ἀναστηλωτικό ἔργο του στήν Τοπική Ἐκκλησία, ὡς Πρωτοσυγκέλλου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως. Ἐπίσης, ἐξέφρασε τήν ἀγάπη, τόν σεβασμό καί τήν ἀφοσίωση τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου, ἐκ μέρους τοῦ ὁποίου προσέφερε στον Σεβασμιώτατο μία Ποιμαντορική ράβδο.

Ἀκολούθησε ὁ ἐνθρονιστήριος λόγος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἱεραπύτνης καί Σητείας κ. Κυρίλλου, ὁ ὁποῖος ἀναφέρθηκε στήν πλούσια ἱστορία καί παράδοση τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, στούς ἀοιδίμους προκατόχους του, καί ἰδιαίτερος στόν ἄμεσο προκατόχο καί Ἐξοντά του, μακαριστό Μητροπολίτη κυρό Εὐγένιο, καί στούς βασικούς ἄξονες στούς ὁποίους θά στηριχθεῖ ἡ Ἀρχιερατική του διακονία.

Ὁ Σεβ. κ. Κύριλλος διαβεβαίωσε ὅτι θά ἀγωνισθεῖ μέ ὅλες του τίς δυνάμεις, «γιά νά παραμείνομε κάτ' ἀρχάς ἐντός της μαρτυρικής ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, μέ τήν πλούσια ἀγιοπατερική παράδοση καί τή μοναδική λαϊκή εὐσέβεια, μέ τό ἀδούλωτο γενναῖο ἡρωϊκό φρόνημα, μέ τό μοναδικό κρητικό φιλότιμο, μέ τούς καλούς καί ἀληθινούς Ποιμένες, οἱ ὁποῖοι συνομιλοῦν μέ τό ποιμνίό τους ὡς πραγματικοί Πατέρες καί φίλοι, προσανατολισμένοι καί εὐθυγραμμισμένοι στήν πολύπαθη Ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως, στό ἀειλαμπές καί μαρτυρικό Φανάρι τοῦ Γένους μας καί στόν Πρῶτο Ἡγούμενο τῆς ὑπ' οὐρανόν Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, τόν Παναγιώτατο Αὐθέντη καί Δεσπότη τόν Οἰκουμενικό ἡμῶν Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαῖο, τίς πατρικές εὐχές τοῦ ὁποίου ταπεινά ἐκζητῶ τήν ἱερή αὐτή ὥρα γιά τή νέα διακονία μου καί ἐκ βάθους καρδίας εὐγνωμόνως καί ὀλοθέρμως εὐχαριστῶ γιά τήν ὑψηλή ἐκπροσώπησή Του, διά τοῦ Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κ. Εἰρηναίου».

Μετά τό πέρας τῆς Ἐνθρονίσεως, καί ἀφοῦ δέχθηκε τίς εὐχές ὅλων τῶν παρισταμένων, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης κ. Κύριλλος τέλεσε Τρισάγιο στόν τάφο τοῦ ἀοιδίμου Μητροπολίτου Ἱεραπύτνης καί Σητείας κυροῦ Εὐγενίου.

Ἐκτός ἀπό τόν Σεβ. Πρόεδρο καί ἅπαντα τά Μέλη τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, στήν ὑποδοχή καί τήν Ἐνθρόνιση τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Κυρίλλου παρέστησαν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ρόδου κ. Κύριλλος, οἱ Πανοσιολ. Πρωτοσύγκελλοι τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς καί τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, ὁ Πανοσιολ. Ἡγούμενος τῆς Ἱ. Μονῆς Ἰβήρων Ἀγίου Ὁρους Ἀρχιμ. Ναθαναήλ, Παν/τοι Ἡγούμενοι Μονῶν, Μοναχοί καί Μοναχές τῆς Μεγαλονήσου, σύσσωμος ὁ Ἱερός

Κληρὸς τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἱεραπύτνης καὶ Σητείας καὶ ἄλλοι Κληρικοί, ὁ Περιφερειάρχης Κρήτης κ. Στ. Ἀρναουτάκης, οἱ δύο Βουλευτὲς τοῦ Ν. Λασιθίου κ. Ἐμμαν. Θραψανιώτης καὶ Ἰω. Πλακιωτάκης, ἡ Ἀντιπεριφερειάρχης Λασιθίου, κ. Πελαγία Πετράκη, ὁ Ἀντιπεριφερειάρχης Δημ. Ὑγείας κ. Ἐμμαν. Κλώντζας, οἱ Δήμαρχοι τοῦ Νομοῦ Λασιθίου καὶ ἄλλοι ἐκπρόσωποι τῆς Τοπικῆς καὶ Περιφερειακῆς Αὐτοδιοίκησης, πρῶην Βουλευτὲς καὶ πολιτευτὲς, ὁ Διοικητὴς τῆς 5ης Ταξιαρχίας Κρητῶν Ταξίαρχος κ. Ἀλέξανδρος Ἀλεξίου, ὁ Διοικητὴς τοῦ Πεδίου Βολῆς Κρήτης, Ταξίαρχος κ. Κων/νος Κούτρας, ὁ Γενικὸς Ἀστυνομικὸς Διευθυντὴς Περιφέρειας Κρήτης, Ὑποστράτηγος κ. Ἀνδρέας Δασκαλάκης, ὁ Ἀστυν. Διευθυντὴς Λασιθίου, Ταξίαρχος κ. Ἐμμαν. Πετάσης, ὁ Διοικητὴς τοῦ 3ου Κ.Ε.Π. Ζήρου Σμήναρχος κ. Ἐμμαν. Πάνου, ὁ Διοικητὴς τῆς Ν.Π.Β. Κυραμαδίου Ἀντιπλοίαρχος κ. Γεώργιος Καθεκλάκης, οἱ Λιμενάρχες Ἁγίου Νικολάου Ἀντιπλοίαρχος Λ.Σ. κ. Σπυρίδων Ἀγγελάκης, Ἱεράπετρας Ἀντιπλοίαρχος Λ.Σ. κ. Ἰω. Παπαδάκης καὶ Σητείας Ὑποπλοίαρχος Λ.Σ. κ. Γεώργιος Παττακός, καὶ ἄλλοι ἐκπρόσωποι τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων καὶ τῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας ἀπὸ ὅλην τὴν Κρήτη, οἱ δικαστικὲς, ἐκπαιδευτικὲς καὶ λοιπὲς Ἀρχὲς τοῦ Νομοῦ Λασιθίου, Καθηγητὲς Πανεπιστημίου, τῆς Ἀνωτάτης Πατριαρχικῆς Ἀκαδημίας Κρήτης καὶ τοῦ Τ.Ε.Ι. Κρήτης, Ἀρχοντες Ὀφικίαλοι τῆς Μεγάλης του Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ὁ Διευθυντὴς τῆς Ὁρθόδοξης Ἀκαδημίας Κρήτης κ. Κων. Ζορμπᾶς καὶ πλῆθος πιστῶν ἀπὸ τὴ Μητροπολιτικὴ περιφέρεια τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἱεραπύτνης καὶ Σητείας, ἀπὸ τίς Κάτω Ἀσίτες Ἡρακλείου, γενέτειρα τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου, καὶ ἀπὸ ἄλλες περιοχές.

Ἀνακοινωθέν Ἐκλογῆς καί Χειροτονίας

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ
ΙΕΡΑ ΕΠΑΡΧΙΑΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ

Ἡ Ἱερά Ἐπαρχιακή Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, συνήλθεν σήμερον Τετάρτην, 12^{ην} Ὀκτωβρίου ἐ.ἔ. ἐν Ἡρακλείῳ, εἰς Τακτικὴν Συνοδικὴν Συνεδρίαν, παρόντων ἀπάντων τῶν Μελῶν Αὐτῆς, συνωδᾷ τῷ 3ῳ ἄρθρῳ τοῦ Ν. 4149/1961 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς ἐν Κρήτῃ Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας».

Ἡ Ἱερά Σύνοδος, ψήφων κανονικῶν γενομένων, ἐν τῷ Ἱερῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ Ἡρακλείου, προέβη εἰς τὴν ἐκλογὴν νέου Μητροπολίτου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱεραπύτνης καί Σητείας.

Μητροπολίτης Ἱεραπύτνης καί Σητείας ἐξελέγη, παμψηφεῖ, ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτης τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου κ. Κύριλλος Διαμαντάκης, Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, ὅστις ἀκολούθως ἔδωκε τὸ νενομισμένον Μικρὸν Μήνυμα ἐνώπιον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Τὸ Μέγα Μήνυμα τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐψηφισμένου Μητροπολίτου Ἱεραπύτνης καί Σητείας κ. Κυρίλλου, θά δοθῇ ὑπ' αὐτοῦ τὴν Κυριακὴν, 16^{ην} Ὀκτωβρίου ἐ.ἔ. καὶ ὥραν 6.00 μ.μ., ἡ δὲ εἰς Ἐπίσκοπον χειροτονία αὐτοῦ θά τελεσθῇ τὴν Δευτέραν, 17^{ην} Ὀκτωβρίου ἐ.ἔ., ἐν τῷ Ἱερῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ Ἁγίου Μηνᾶ Ἡρακλείου.

Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης

Στιγμιότυπον ἐκ τοῦ Μικροῦ Μηνύματος ἐν τῇ Αἰθούσῃ τῶν Συνοδικῶν Συνεδριῶν

Μικρόν Μήνυμα
τοῦ Θεοφ. Ἐψηφισμένου Μητροπολίτου
Ἱεραπύτνης καί Σητείας κ. Κυρίλλου,
ἐνώπιον τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου
τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης

Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπε Κρήτης κ.κ. Εἰρηναῖε, Πρόεδρε τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης,

Σεβ. Μητροπολίται τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, σεπτά καί τίμια Μέλη τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς αὐτῆς Συνόδου,

Διακατεχόμενος ὑπό αἰσθημάτων βαθυτάτης συγκινήσεως, τιμῆς, εὐγνωμοσύνης, ἀλλά καί χαρμολύπης, ἐνωτίσθην τό ἄγγελμα τῆς εἰς Ἐπίσκοπον ὁμοφώνου ἐκλογῆς τῆς ἐλαχιστότητός μου εἰς τόν ἱστορικόν θρόνον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱεραπύτνης καί Σητείας, εἰς διαδοχὴν τοῦ πεφιλημένου καί πολυκλαύστου Ἰερωντός μου Μητροπολίτου κυροῦ Εὐγενίου, τοῦ πρότρίτα ἀδοκῆτως τό ζῆν ἐκμετρήσαντος ἀφάτῳ βουλῇ τοῦ Θεοῦ, καί εὐγνωμόνως καί ταπεινῶς ἀποδέχομαι τό ἐπίταγμα τοῦτο τῆς Ἐκκλησίας.

Βαθυσεβάστως εὐχαριστῶ, Ὑμᾶς Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπε Κρήτης κ.κ. Εἰρηναῖε, Πρόεδρε τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, καί ἅπαντα τά Μέλη τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου, διὰ τήν διαγενομένην ὑψίστην τιμὴν πρὸς τό ταπεινόν πρόσωπόν μου, τήν ἐκφρασεῖσαν διὰ παμψηφίας. Τοῦτο δίδει τήν μαρτυρίαν τῆς ἐνότητος καί τῆς ὁμοψυχίας εἰς τό πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, εἰς καιροὺς χαλεπούς, αὐξάνει δέ ἔτι περισσότερο τήν εὐθύνην μου ὅπως ἐκδαπανηθῶ ψυχῇ τε καί σώματι ὀφειλετικῶς, ἐν ἀφοσιώσει καί ἀπροϋποθέτως εἰς τήν διακονίαν τῆς Ἀποστολικῆς συντεταγμένης θεσμικῶς Ἐκκλησίας Κρήτης, ὅπερ σᾶς διαβεβαιῶ ὅτι θά πράξω.

Κατά τήν εὐσημον ταύτην ὥραν, ὁ νοῦς καί ἡ καρδιά μου ἱεραποδημοῦσι νοερῶς εἰς τὰς αὐλὰς τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, τό μαρτυρικόν, ταπεινόν, ἀείζων, ἀειλαμπές καί πανταχοῦ ἀνά τήν ὑπ' οὐρανόν Ὁρθοδοξίαν ἐξαποστέλλον τό ζωηρόν καί ζωογόνον αὐτοῦ φῶς Φανάριον, καί τόν Ἡγούμενον καί Πρῶτον τῆς Κωνσταντινουπολίτιδος Ἐκκλησίας, τόν Παναγιώτατον Οἰκουμενικόν ἡμῶν Πατριάρχην κ.κ. Βαρθολομαῖον, εἰς τόν Ὅποιον ὑποβάλλω τόν βαθύτατον σεβασμόν καί τήν ὑϊκὴν προσκύνησίν μου, αἰτούμενος τὰς θεοπειθεῖς Αὐτοῦ εὐχὰς καί τήν ἀγαπητικὴν Αὐτοῦ στοργήν.

Ἀπευθύνω λόγον ἀδελφικῆς ἐν Χριστῷ ἀγάπης καί τιμῆς πρὸς τόν εὐαγῆ Κλῆρο καί τὰς Μοναστικάς Ἀδελφότητας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱερα-

Κατά την Τελετήν τῆς Διαβεβαιώσεως εἰς τό Προεδρικόν Μέγαρον

πύτνης καί Σητείας, διαβεβαιῶν αὐτούς ὅτι εἶμαι καί θά παραμείνω σάρξ ἐκ τῆς σαρκός αὐτῶν καί θά ἐκδαπανηθῶ εἰς τήν διακονίαν αὐτῶν, “ὅση μοι δύναμις περίεστι”.

Ἀπευθύνω, ὡσαύτως, λόγον τιμῆς, ἀγάπης, εἰρήνης καί ἐλπίδος πρὸς τό πλήρωμα τῆς ἀγαπημένης μου θεοσώστου Ἐπαρχίας, τόν εὐσεβῆ, φιλογενῆ, γενναῖον, ἀξιοπρεπῆ, φιλήσυχον, προοδευτικόν καί ὑπερήφανον λαόν τῶν δύο Ἐπαρχιῶν Ἱεραπέτρας καί Σητείας, λαόν τόν ὁποῖον διακονῶ, σέβομαι, ἀγαπῶ καί ὑπολήπτομαι ἐπὶ εἰκοσιδύο συναπτά ἔτη. Τό αὐτό θά ἐξακολουθῶ νά πράττω μέχρι ἐσχάτης μου ἀναπνοῆς.

Εὐχαριστῶ, πάλιν καί πολλάκις Ὑμᾶς, Σεβ. Πρόεδρε Ἀρχιεπίσκοπε κ.κ. Εἰρηναῖε καί Ὑμᾶς Σεβασμιώτατοι Συνοδικοὶ Ἱεράρχαι τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, καί ἐκζητῶ τὰς τιμίας ἀρχιερατικές εὐχὰς Ὑμῶν διὰ νά μέ ἐνδυναμῶνῃ εἰς τήν νέαν μου διακονίαν ὁ Ἀρχιποίμην Χριστός, ὥστε νά δυνηθῶ νά συνεχίσω καί νά ὁλοκληρώσω τό ἀρξάμενον πρό εἰκοσαετίας καί πλέον ἔργον τοῦ μακαριστοῦ Γέροντός μου κυροῦ Εὐγενίου καί νά ἀναλωθῶ ψυχῇ τε καί σώματι εἰς τήν διακονίαν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱεραπύτνης καί Σητείας.

Ἡ τελετή διαβεβαιώσεως ἐνώπιον τοῦ Προέδρου τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας

Τὴν πρωΐαν τῆς Πέμπτης 17ης Νοεμβρίου, ἐπραγματοποιήθηκε εἰς τό Προεδρικόν Μέγαρον ἡ διαβεβαίωσις τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἱεραπύτνης καί Σητείας κ. Κυρίλλου, ἐνώπιον τοῦ Προέδρου τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας, κ. Προκοπίου Παυλοπούλου.

Εἰς τὴν τελετὴν προέστη ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης κ.κ. Εἰρηναῖος καί συμμετεῖχον οἱ Σεβ. Μητροπολίται Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καί Βιάννου κ. Ἀνδρέας, Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου κ. Δαμασκηνός, Πέτρας καί Χερρονήσου κ. Γεράσιμος, οἱ Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτες Πρόδρομος Ξενάκης καί Νήφων Βασιλάκης, Ἀρχιγραμματεὺς καί Κωδικογράφος, ἀντιστοίχως, τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, ὁ Παν/τος Ἡγούμενος τῆς Ἱερᾶς Σταυροπηγιακῆς Μονῆς Τοπλοῦ, Ἀρχιμ. Φιλόθεος Σπανουδάκης, ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. Παΐσιος Δερμιτζάκης ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Παναγίας Φανερωμένης Ἱεράπετρας, ὁ Αἰδес. Πρωτ. Γεώργιος Μαλλιωτάκης καί ὁ Ἱερολ. Ἀρχιδιάκονος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱεραπύτνης καί Σητείας, π. Ἀμβρόσιος Σκαρβέλης.

Ἐκ μέρους τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, Ἑρευνας καί Θρησκευμάτων παρέστη ὁ Ὑφυπουργός, κ. Δημήτριος Μπαξεβανάκης.

Εἰς τό τέλος τῆς τελετῆς ὑπέγραψαν τό πρακτικόν τῆς διαβεβαιώσεως ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας, ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης κ. Εἰρηναῖος, ὁ Ὑφυπουργός Παιδείας καί ὁ Σεβ. Μητροπολίτης κ. Κύριλλος, πρὸς ὃν ἅπαντες ἠυχήθηκαν μακροήμερευσιν καί καλὴ Ποιμαντορίαν.

*Ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης κ.κ. Εἰρηναῖος,
προσφωνῶν τὸν χειροτονούμενον*

Χειροτονιτήριος Λόγος
τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κ.κ. Βίρηναιου,
Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου
τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης,
κατά τήν εἰς Ἐπίσκοπον χειροτονίαν
τοῦ Θεοφ. ἐψηφισμένου Μητροπολίτου
Ἱεραπύτνης καί Σητείας κ. Κυρίλλου

Θεοφιλέστατε Ἐψηφισμένε Μητροπολίτα Ἱεραπύτνης καί Σητείας κύριε Κύριλλε,

Μέ πολλή χαρά καί ἀγαλλίαση, μαζί μέ τούς συλλειτουργοῦντες Ἀδελφούς Ἁγίους Ἀρχιερεῖς, ἐορτάζουμε, κατά τήν σημερινή Θεία Λειτουργία, τό εὐλογημένο θεῖο δῶρο τῆς εἰς Ἐπίσκοπον Χειροτονίας σου, εἰς τόν Ἱερόν αὐτόν Μητροπολιτικόν Ναόν τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ, μετά ἀπό τήν πρόσφατη, μέ παμψηφία, ἐκλογή σου, ἀπό τήν Ἱερά Ἐπαρχιακή Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας μας, τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης, εἰς διαδοχήν τοῦ Γέροντος καί Προκατόχου σου πλέον, αἰοιδίμου Μητροπολίτου κυροῦ Εὐγενίου.

Ἡ ζωή μας πορεύεται μέ τίς ἀνεξιχνίαστες βουλές τοῦ Θεοῦ, γιά νά μαρτυρῇται τελικῶς, ὅτι Ἐκεῖνος ἔχει τόν πρῶτο καί τόν τελευταῖο λόγο. Μέσα εἰς αὐτό τό πέλαγος τῆς Θείας Πρόνοιας καί τοῦ Θείου Θελήματος καταγράφονται, ὅλα ὅσα ζοῦμε τόν τελευταῖο καιρό. Καί μέσα σέ ὅλα αὐτά, τόσον τά λυπηρά, ὅσον καί τά χαροποιά, ὑψώνουμε φωνή δοξολογίας πρὸς τόν Τριαδικό Θεό μας, ὅπως ὁ δίκαιος Ἰώβ, καί ἀναφωνοῦμε «*Εἶη τό ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον*», *νά εἶναι εὐλογημένο τό ὄνομα τοῦ Θεοῦ*.

Μέ πάνδημη συμμετοχή τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, τῆς Ἐκκλησίας Του, μέ τήν συλλειτουργία τῶν Ἀδελφῶν Ἀρχιερέων, ἀπό τήν Κρήτη καί ὄχι μόνον, μέ τήν συμμετοχή ἀδελφῶν Πρεσβυτέρων καί Διακόνων, Μοναστικῶν Ταγμάτων, τῶν Ἀρχόντων τοῦ λαοῦ μας καί τῶν εὐσεβῶν Χριστιανῶν τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς καί τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱεραπύτνης καί Σητείας, ἀλλά καί ἄλλων ἐκκλησιαστικῶν Ἐπαρχιῶν, ζητοῦμεν ὅλοι μας μέ τρόπον ἐγκάρδιο, γιά τό δικό σου τό πρόσωπο, τόν φωτισμό, ἀπό τό Πανάγιο καί Τελεταρχικό Πνεῦμα, γιά νά ἀναδειχθεῖς Ἐπίσκοπος τῆς Ἐκκλησίας, «*ὁσιος, ἄκακος, ἀμίαντος*», κατά τόν Ἀποστολικόν λόγον, *νά διακονεῖς «ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς καί ἐξ ὅλης τῆς καρδίας καί ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου»* τήν Ἁγία μας Ἐκκλησία, τό ποίμνιον, τό ὁποῖον ἔχει ἐμπιστευθεῖ εἰς τό πρόσωπόν Σου ἡ Ἐκκλησία μας. Σήμερα, ἐσύ Θεοφιλέστατε, γίνεσαι Πατέρας ἀληθινός τοῦ εὐλαβοῦς λαοῦ τῆς Μητροπόλεώς σου, σέ καιρούς χαλεπούς καί δύσκολους.

Θεοφιλέστατε,

Ἡ μέχρι σήμερα, πορεία σου, διαβεβαιώνει καί γιά τήν εἰς τό μέλλον Ἀρχιερατική σου πλέον Διακονία, πιστοποιεῖ δέ τό ἐκκλησιαστικό σου ἦθος καί τήν ἀφοσίωσή σου εἰς τήν Ἐκκλησία.

Μέχρι σήμερα, ὑπηρετήσεις συνετά τήν Ἐκκλησία μας, ἀπό ὑπεύθυνες διοικητικές θέσεις. Διεκόνησες τά Συνοδικά Γραφεῖα, ἀπό ὅλες τίς θέσεις, τοῦ Κωδικογράφου, τοῦ Ὑπογραμματέως καί τοῦ Ἀρχιγραμματέως. Γιά 15 συνεχῆ ἔτη, ὑπηρετήσεις τήν ποιμαντική καί διοικητική διακονία τοῦ Συνοδικοῦ Βουλευτηρίου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης καί τώρα καλεῖσαι ὡς ἰσάξιο καί ἰσότιμο μέλος τοῦ Βουλευτηρίου αὐτοῦ, νά συμβάλεις ἀκόμη περισσότερο, γιά τήν μαρτυρία καί τήν παρουσία τῆς Ἐκκλησίας μας εἰς τόν σύγχρονο κόσμο, τήν δύσκολη ἐποχή μας.

Ἀναφέρομεν, ἐπί πλέον καί μόνον ἐπιγραμματικῶς, τή συμβολή σου εἰς τήν ἔκδοση τοῦ Ἐπισήμου Δελτίου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης «ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΙΤΟΣ», τήν Μή Κυβερνητική Ὁργάνωση τῆς Ἐκκλησίας μας «ΦΙΛΟΞΕΝΙΑ» καί ἄλλες Συνοδικές Ἐπιτροπές, οἱ ὁποῖες ἐπρόσφεραν πολύτιμο ἔργον εἰς τήν Ἐκκλησία.

Τήν Ἱερά Μητρόπολη Ἱεραπύτνης καί Σητείας ἐδιακόνησες, λαϊκός, νέος εἰς τήν ἡλικία, συνώδευες καί ἀκολουθοῦσες τόν ἀείμνηστο Γέροντά Σου, τόν ἀοίδιμο Μητροπολίτη Εὐγένιο, ἀπό τό ξεκίνημα τῆς ἰδικῆς του Ποιμαντορίας. Ἀπό τόν εὐλογημένον αὐτόν Ἐπίσκοπον, ἔγινες μοναχός, καί ἐχειροτονήθηκες διάκονος καί πρεσβύτερος. Ἐδιακόνησες τήν Ἱερά Μητρόπολη Ἱεραπύτνης καί Σητείας ἀπό τήν ὑπεύθυνη θέση τοῦ Πρωτοσυγκέλλου της, γιά δεκαεπτά συναπτά ἔτη. Ἀσχολήθηκες μέ τό λειτουργικό, τό ποιμαντικό, τό κηρυκτικό ἔργο τῆς εὐλογημένης αὐτῆς Μητροπόλεως. Ἐμερίμνησες γιά τούς νέους, τή συντήρηση καί τήν προβολή τῶν ἐκκλησιαστικῶν μνημείων, τό πλούσιο ἐκδοτικό ἔργο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, τήν ὁποίαν ἀγάπησες καί σέ ἀγάπησε.

Σέ εὐχαριστοῦμε καί σέ συγχαίρομε γιά ὅλα αὐτά. Γιά τούς κόπους καί τούς μόχθους τῆς ἀγάπης σου. Γιά τήν πρόσφορά σου μέχρι τώρα εἰς τήν Ἐκκλησία, ἀπό διάφορες ἐπιτελικές καί νευραλγικές θέσεις. Ἐδωκες τή σφραγίδα καί τήν μαρτυρία Σου. Ἐπρόσφερες πολλή σεμνότητα, ἀξιοπρέπεια, φιλότιμο καί ἐργατικότητα. Εἴμαστε βέβαιοι ὅτι μέ τό ἴδιο φρόνημα καί τό ἴδιο ἦθος, θά συνεχίσεις νά ἀγωνίζεσαι γιά τήν Ἐκκλησία, ἀπό τήν ἐπαλξή πλέον καί τήν εὐθύνη τοῦ Ἐπισκόπου τῆς Ἐκκλησίας μας.

Τώρα, καλεῖσαι, ἀπό ἄλλο μετερίζι, νά διακονήσεις, ὡς Ἐπίσκοπος, ἀνθρώπους πού γνωρίζεις καί σέ γνωρίζουν. Ἐπωμίζεσαι εὐθύνη μεγάλη, σηκώνεις τόν Σταυρόν τῆς Ἀρχιερωσύνης καί ἀνέρχεσαι πλέον εἰς τήν Ἐπισκοπική Καθέδρα, ἡ ὁποία δέν εἶναι καθέδρα δόξης καί τιμῆς μόνον, ἀλλά

κυρίως καθέδρα εὐθύνης, μαρτυρίου καὶ μαρτυρίας, καὶ διαδέχεσαι τὸν πολύκλαυστο Γέροντά Σου, καὶ ἀγαπημένο Ἀδελφό μας Μητροπολίτη Εὐγένιο.

Τούτη τὴν ὥραν, πού ὁμιλῶ γιὰ ἐσένα, σέ προτρέπω καὶ σέ παρακαλῶ, νά μείνεις, *«εἰς ᾧ ἔμαθες καὶ ἐπιστώθης»*. Νά εἶσαι σταθερά προσανατολισμένος εἰς τὸ Φανάρι, τὸ Οἰκουμενικό μας Πατριαρχεῖο, τὴν Μητέρα μας Ἐκκλησία καὶ νά ἀποδίδεις πάντοτε τὸ πατροπαράδοτον σέβας εἰς τὸ εὐσεβές Γένος μας. Νά τιμᾷς καὶ νά διακρατεῖς τὴν ταυτότητα τῆς Ἐκκλησίας μας, τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης. Εἴμαστε συντεταγμένη Ἐκκλησία καὶ ἔχομε πρωτίστως ἐμεῖς οἱ Ἀρχιερεῖς, πολὺ μεγάλη εὐθύνη νά διαφυλάξωμε τὰ ἱερά προνόμια τῆς Ἐκκλησίας μας, ὅπως τὰ ἐπαρελάβαμε ἀπὸ τοὺς Προκάτοχους μας. Ὁ μακαριστὸς μεγάλος Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης Εὐγένιος ὠμιλοῦσε διαρκῶς γιὰ τὴν Ἐκκλησία. Ὅ,τι ἔκανε, ὅ,τι ἔλεγε, ὅ,τι ἐνεργοῦσε ἦταν γιὰ τὴν Ἐκκλησία. Ἐπίσης, ὁ ἀείμνηστος ἄμεσος Προκάτοχός μας, Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης Τιμόθεος, ἐπανελάμβανε διαρκῶς, *«ἐμεῖς φεύγομε, ἡ Ἐκκλησία μένει»*. Τοῦτο νά εἶναι τὸ φρόνημά καὶ ὁ προσανατολισμός τῆς Ἀρχιερατείας σου, ὁ ἱερώτατος Θεσμός τῆς Ἐκκλησίας μας.

Τούτη τὴν ὥρα χαιρόμαστε ἀληθινὰ ὅλοι μας. Οἱ Ἀρχιερεῖς, οἱ ὁποῖοι τελοῦμε τὴν Χειροτονία Σου, ὁ Ἱερός Κλήρος, τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ, οἱ συγχωριανοὶ σου, τὸ πλήρωμα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱεραπύτνης καὶ Σητείας, οἱ εὐλογημένοι γονεῖς σου, οἱ κατὰ σάρκα καὶ κατὰ πνεῦμα δικοὶ σου ἄνθρωποι. Ὅμως, μαζί μέ ὅλους ἐμᾶς, ἀγάλλεται σήμερα καὶ ὁ οὐρανός. Βλέπομε νοερά, ἐκεῖ εἰς τοὺς οὐρανίους θαλάμους, τὸν μακαριστὸ Γέροντά Σου Μητροπολίτη Εὐγένιο, νά συνεφραίνεται, καὶ νά συμπανηγυρίζει. Νά καυχᾶται γιὰ τὸ πνευματικὸ παιδί του. Νά σεμνύνεται γιὰ τὸν Διάδοχό του. Ἡ εὐχή καὶ ἡ προσευχή του νά σέ συνοδεύουν πάντοτε εἰς τὸ ξεκίνημα τῆς Ἀρχιερατικῆς σου Διακονίας καὶ πορείας.

Θεοφιλέστατε,

Εὐρίσκεσαι, αὐτὴ τὴν στιγμή μπροστά εἰς τὸ Ἅγιο Θυσιαστήριο, καθὼς ἡ Χάρις τοῦ Παναγίου καὶ Τελεταρχικοῦ Πνεύματος ἐνεργεῖ, γιὰ τὴν χαρίτωση καὶ τὴν πλήρωση τῆς ψυχῆς καὶ τῆς ὑπάρξεώς σου. Τὴν εἴσοδόν σου εἰς τὸ πλήρωμα τῆς χαρᾶς καὶ τῆς Χάριτος. Ἄκουε τοὺς Παυλείους Ἀποστολικούς Λόγους, πρὸς τὸν Ἀπόστολο Τιμόθεο καὶ νά γίνεσαι τῶν Ἁγίων Αὐτοῦ Ἀποστόλων μιμητής: *«Δίωκε δικαιοσύνην, εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονήν, πραότητα. Ἀγωνίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως. Τὴν παρακαταθήκην φύλαξον»*. Ἄκουε τὴν φωνὴ τῆς εὐθύνης καὶ τοῦ χρέους, τοῦ Πάτρωνος καὶ Πρώτου Ἐπισκόπου τῆς Κρήτης μας, τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Τίτου καὶ νά ζεῖς διαρκῶς τὴν εὐθύνη σου ὅτι προστίθεται στη χρυσὴ ἀλυσίδα τῆς Ἀρχιερατικῆς χάριτος, στήν Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία τῆς Κρήτης

μας, από τόν Ἅγιον Τίτο μέχρι σήμερα, ὅπως αποτυπώνεται χαρακτηριστικά σέ ἕνα στιχούργημα τοῦ, πρό δεκαετίας κοιμηθέντος, μακαριστοῦ Προκατόχου μας, Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης, κυροῦ Τιμοθέου:

*«Βαρύς ὁ κλῆρος σου Ἄγιε Τίτε,
τοῦ Εὐαγγελίου στήν Κρήτη ν' ἀπλώσης,
τή φωνή τή σωτήρια, «ἐπεφάνη ἡ χάρις».*

Ἐντεινε, λοιπόν, προσφιλέστατε Ἀδελφέ, καί πορεύου. Νά ἔχεις πάντοτε εἰς τήν σκέψη καί τήν καρδιά σου αὐτή τήν ἀδιάψευστη καί αἰώνια «σωτήρια φωνή». Νά πορεύεσαι μέ τίς εὐχές καί τίς προσευχές ὅλων μας. Ἐντεινε καί ἀρχιεράτευε, μέ εἰρήνην, ἀγάπη καί ἀλήθεια, κατά τήν ἐντολή τῆς Ἐκκλησίας, γιά τήν δόξαν τοῦ Θεοῦ καί τήν σωτηρίαν ὅλων τῶν ἀνθρώπων τοῦ Ποιμνίου σου.

Τό Πανάγιον Πνεῦμα ἤδη κατέρχεται εἰς τό εὐλογημένο Πρόσωπό Σου. Εἴσελθε εἰς τήν χαράν τοῦ Κυρίου Σου. Εἶσαι πάντοτε ἄξιος εἰς τήν Ἀρχιερατικήν σου Διακονίαν. Δέξαι τούτην τήν ὥραν τήν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ, τόν φωτισμόν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τήν καθοδήγηση τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ μας.

Εἴσελθε εἰς τήν χαράν τοῦ Κυρίου μας καί λάβε τό μέγα αἰώνιον δῶρον τῆς Ἀρχιερωσύνης.

Πρόσελθε τούτη τή στιγμή εἰς τόν φωτισμό, τήν χάρη, τήν δόξα καί τήν τιμή του Ἁγίου Πνεύματος καί τῆς δωρεᾶς τῆς Ἀρχιερωσύνης, τήν ὁποίαν θά λάβεις.

**Χειροτονιτήριο Λόγος
τοῦ Θεοφιλ. Ὑψηφισμένου Μητροπολίτου
Ἱεραπύτνης καί Γητείας κ. Κυρίλλου**

Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπε Κρήτης κ.κ. Εἰρηναῖε, Πρόεδρε τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης,

Σεβ. Μητροπολίτες τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, σεπτὰ καί τίμια Μέλη τοῦ Ἱεροῦ Βουλευτηρίου τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Μεγαλονήσου,

Σεβασμιώτατε, Θεοφιλέστατοι,

Ἐντιμολογιώτατοι Ἀρχοντες, Ἐντιμότατοι ἐκπρόσωποι πολιτειακῶν, πολιτικῶν, αὐτοδιοικητικῶν καί στρατιωτικῶν Ἀρχῶν,

Σεβαστοί Πατέρες καί ἀδελφοί ἐν Κυρίῳ,

Ἀγαπητοί μου ἀδελφοί καί φίλοι,

«Ἐπ’ ἀξιώματος ἐγένου μεγάλου καί ἀρχῆς ἐπελάβου ποτέ ἐκκλησιαστικῆς; Μή μέγα φρόνει. Οὐ σύ τήν δόξαν ἐκτήσω, ἀλλ’ ὁ Θεός σε ἐνέδυσεν... Μή φυσῶ, μηδέ ἀλαζονεύου... ἀλλά πένητα σαυτόν εἶναι νομίζων καί ἄδοξον».

Αὐτούς τούς λόγους τοῦ χρυσορρείθρου ποταμοῦ τῆς Ἐκκλησίας ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, ἔχω κατά νοῦν, τήν εὐσημον ταύτην ἡμέραν τοῦ Κυρίου, τήν ἀγιωτάτη αὐτή ὥρα τῆς θείας λατρείας, Σεβασμιώτατε Πάτερ καί Δέσποτα, εὕρισκόμενος κάτω ἀπό τούς θόλους τοῦ περικαλλοῦς τούτου Ἱεροῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Μηνᾶ, τοῦ καβαλάρη τοῦ μεγάλου κάστρου, καί λίγο πρὶν ἀνέλθω τίς βαθμίδες τοῦ Ἱεροῦ Θυσιαστηρίου καί εἰσέλθω εἰς τά Ἅγια τῶν Ἀγίων, ἀναμένοντας τήν κάθοδο τοῦ Παναγίου καί Τελεταρχικοῦ Πνεύματος, γιά νά καταστήσει ἐμένα τόν ἁμαρτωλό καί ἐλάχιστο διὰ τῆς χειροτονίας μου στὸν τρίτο καί ὑψιστο βαθμὸ τῆς ἱερωσύνης, διὰ τῶν τιμίων καί σεπτῶν χειρῶν ἐσᾶς καί τῶν συλλειτουργῶν σας καί μέ τίς προσευχῆς ὄλων σας, Ἐπίσκοπο, τῆς Μιᾶς, Ἀγίας, Καθολικῆς καί Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας.

Ὁλόκληρη ἡ ὑπαρξή μου δέν διστάζει νά κηρύξει τὸν ἔλεον, νά ὁμολογήσει τὴν εὐεργεσίαν καί νά ἀναφωνήσῃ: «Εὐλογητὸς ὁ Θεός. Ὑπερύμνητον τό Ὄνομα τῆς μεγαλωσύνης Αὐτοῦ. Δόξα τῇ ἀγίᾳ Τριάδι». Δόξα καί στήν Ὑπεραγία Θεοτόκο καί Μητέρα τοῦ Κυρίου μας. « Ἐθαυμάστωσας ὄντως νῦν ἐπ’ ἐμοὶ Δέσποινα, τὰς εὐεργεσίας καί τὰ ἐλέη σου». Γιατί μόνο σῆς Κυρίας Θεοτόκου «τὴν πολλὴν καί ἄμετρον κηδεμονίαν» μπορῶ νά ἀποδώσω τό γεγονός ὅτι ὁ Υἱὸς Αὐτῆς καί Θεός ἡμῶν Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς «ἐπὶ τὴν ἐμὴν ταπείνωσιν» ἐπέβλεψε, καί ἠυδόκησε ἵνα ψήφοις Κανονικαῖς τῶν τιμιωτάτων καί ἀγιωτάτων Ἀρχιερέων τῶν συγκροτούντων τὴν Σεπτὴν

καί Ἱεράν Ἐπαρχιακὴν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, ἐκλεγῶ διὰ παμψηφίας Μητροπολίτης τῆς θεοσώστου Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱεραπύτνης καί Σητείας, στήν ὁποία τό Ἅγιο Πνεῦμα μέ καθιστᾷ Ἐπίσκοπο, «ποιμαίνειν τήν Ἐκκλησίαν τοῦ Κυρίου καί Θεοῦ, ἣν περιποιήσατο διὰ τοῦ ἰδίου Αἵματος» (Πράξ. 20,28).

Ἀπό ὅλα τά δῶρα τοῦ Θεοῦ πού ἔχουν χαρισθεῖ στόν χοϊκό ἄνθρωπο, ἡ Ἀρχιερωσύνη εἶναι τό μέγιστον καί τελειώτατον δῶρον, διὰ τῆς ὁποίας «πᾶν δῶρημα ἡμῖν καί φωτισμός καταπέμπεται», ὅπως ἀναφέρει ὁ ἅγιος Συμεών Ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης, προσθέτοντας «χωρίς ταύτης οὔτε θυσιαστήριον ἔσται, οὔτε χειροτονία, οὔτε μύρον ἅγιον, οὔτε βάπτισμα, οὔτε ἄρα χριστιανοί. Δι' αὐτῆς οὖν ὁ ἀληθὴς χριστιανισμός, καί τά τοῦ Χριστοῦ δι' αὐτῆς πάντα μυστήρια». Γιά τόν λόγο αὐτό ὁ Ἐπίσκοπος ὀφείλει νά εἶναι, κατά τόν ἅγιο Νικόδημο τόν Ἀγιορείτη, «πηγή ὅλων τῶν χαρίτων... ἔμψυχος εἰκὼν τοῦ Θεοῦ... καθρέπτῃς καθαρώτατος θεϊκῆς μεγαλειότητος... δεκτικός ἀρχιφώτου καί θεαρχικῆς ἀκτίνος καί λαμπρότητος», καί κατά τόν ἱερομάρτυρα Ἰγνάτιο «θεοφόρος, χριστοφόρος, ἁγιοφόρος, κατά πάντα κεκοσμημένος ἐν ταῖς ἐντολαῖς Ἰησοῦ Χριστοῦ».

Εἰσερχόμενος εἰς τά «ἅγια τῶν ἁγίων», εἰς τά ἐνδότερα τοῦ καταπετάσματος, βεβαίως καί συναισθάνομαι τήν ἀναξιότητά μου, ὅμως ἐλπίζω στό μέγεθος τῆς φιλανθρωπίας καί τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ. Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι τό φορτίο εἶναι βαρύτατο καί οἱ ὦμοι μου ἀσθενέστατοι, ἡ τιμὴ ὑψίστη ἀλλά ἡ εὐθύνη τεράστια, τό ἔργο ἅγιο ἀλλά ἡ ἐκπλήρωσή του ἐπιμοχθος. Γνωρίζω καλῶς ὅτι ἡ ἐπισκοπικὴ διακονία εἶναι συνεχῆς σταυρώσιμη πορεία πρὸς τό Γολγοθᾶ καί ὅτι ἡ ἐπισκοπικὴ Μίτρα, ἂν καί καλύπτεται «ὑπὸ χρυσεῆς ἀλουργίδος», ἐντούτοις θά καταστῇ πολλές φορές στήν πορεία μου ἀκάνθινος στεφάνος. Καταλαβαίνω ὅτι ὀφείλω νά ἐκδαπανηθῶ στήν ὑπηρεσία τοῦ ποιμνίου πού μοῦ ἐμπιστεύθηκε ὁ Θεός, νά τό παρηγορήσω καί νά κάμω τήν ὁδύνη του δική μου ὁδύνη καί τόν πόνο του δικό μου πόνο. Ὁμολογῶ ὅτι πρέπει νά ζωσθῶ τό λέντιον τῆς ταπεινώσεως, τῆς υπερβάσεως καί τῆς ἀγάπης γιά νά διακονήσω τόν ἄνθρωπο καί νά ὀδηγήσω στή μετάνοια καί στήν ἀρετή, πρῶτα τόν ἑαυτό μου καί κατόπιν τό ἐμπιστευθέν ποίμνιό μου. Ξέρω καλῶς ὅτι «παντί ᾧ ἐδόθη πολύ, πολύ ζητηθήσεται παρ' αὐτοῦ, καί ᾧ παρέθεντο πολύ, περισσότερον αἰτήσουσιν αὐτόν». Φρονῶ ἐν ὀλίγοις ταπεινῶς, ἐκείνο πού δίδασκε καί διακήρυττε καί ὁ ἀγιώτατος Πάπας Ρώμης Γρηγόριος ὁ Διάλογος, ὅτι ὁ Ἐπίσκοπος εἶναι «δούλος τῶν δούλων τοῦ Θεοῦ». Εἶμαι πεπεισμένος ὅτι τό Πνεῦμα τό Ἅγιον μέ ἐπεσκίασε «οὐ διὰ τὰς δικαιοσύνας μου (οὐ γάρ ἐποίησα ἀγαθόν τι ἐπὶ γῆς), ἀλλά διὰ τὰ ἐλέη καί τούς οἰκτιρμούς», τούς ὁποίους πάντοτε ἐκχέει πλούσια διὰ τῆς Ἐκκλησίας Του καί στήν Ἐκκλησία Του ὁ Κύριος.

Υπό τίς προϋποθέσεις αυτές, βεβαίως και αισθάνομαι ασθενής και αδύναμος για την ύψηλή, «και αυτούς τους αγγέλους υπερβαίνουσαν», Αρχιερατική χάρη. Πώς να μεταφέρω παντού και πάντοτε τό Φῶς και την χαρά του Χριστού, χωρίς τη σύνεση, την ὀρθότητα τῶν τρόπων, την καθαρότητα τῆς ζωῆς και την ὑπεροχή στην ἀρετή, πού οἱ θειότατοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας ἀπαιτοῦν ἀπό τόν Ἀρχιερέα; Ὄταν, μάλιστα, ὁ ἀγώνας πού ἀναλαμβάνω για τήν σωτηρία τῶν ἀδελφῶν δέν εἶναι ὅπως τονίζει ὁ μέγας τῶν ἐθνῶν ἀπόστολος Παῦλος «πάλη πρὸς αἷμα και σάρκα, ἀλλά πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου»;

Ὅμως, παρ' ὅλους τοὺς εὐλογους φόβους και τόν τρόπο πού μέ διακατέχουν τούτη τῇ μοναδικῇ ὥρᾳ τῆς ζωῆς μου, δέν διστάζω νά ὁμολογήσω και ἐγώ ὁ ἐλάχιστος, μαζί μέ τόν οὐρανοβάμονα και θεηγόρο ἀπόστολο, ὅτι, παρά ταῦτα, «ἠλεήθην, ἵνα ἐν ἐμοί πρώτῳ ἐνδείξῃται Ἰησοῦς Χριστός τήν πᾶσαν μακροθυμίαν» και νά μέ διδάξει για πολλοστή φορά στή ζωή μου ὅτι: «ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου· ἡ γάρ δύναμίς μου ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται». Μπορεῖ, ὅπως λέει ὁ ἱερός Χρυσόστομος, νά εἶναι «πολλά τὰ κύματα και χαλεπόν τό κλυδώνιον ἀλλ' οὐ δεδοίκαμεν, μή καταποντισθῶμεν ἐπὶ γάρ τῆς πέτρας ἐστήκαμεν». Καί αὐτή ἡ πέτρα εἶναι ὁ συνοδοιπόρος και συνοδίτης μου Χριστός, στὸν ὁποῖο θά συνεχίσω νά ἐναποθέτω τοὺς λογισμοὺς, τὰ προβλήματα, τίς ἀμφιβολίες, τίς μεταπτώσεις, τοὺς κλυδωνισμοὺς, τίς δύσκολες περιστάσεις. Στὸ μέγα Του ἔλεος θά ἐξακολουθῶ νά ἐλπίζω και Ἐκεῖνος θά μοῦ δώσει θάρρος, κουράγιο και δύναμη στήν ἀδυναμία μου, θά φωτίσει μέ φῶς τὰ σκοτάδια μου, θά δώσει διέξοδο στὰ ἀδιέξοδά μου και θά μέ ὀπλίσει μέ ταπείνωση, ἀγάπη και πίστη.

Μέ αυτές τίς ἀπλές σκέψεις, δοξάζω για μία ἀκόμη φορά, ἐν πρώτοις, τόν Ἀναρχο, Ἀναλλοίωτο και Ἀτελεύτητο Τριαδικό Θεό για τό ἔλεος και τήν φιλανθρωπία του και ψάλλω τό Δαυτικὸ, «τό ἔλεός σου Κύριε καταδιώξει με, πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς μου».

Εὐχαριστῶ τήν Κυρία και Δέσποινα μας Θεοτόκο, τήν Βασίλισσα γῆς και οὐρανοῦ. Αὐτή, ὡς γνήσια και φιλόστοργος Μητέρα και Γερόντισσα, θά σκέπει και θά ἐνισχύει τόν ἀρχιερατικό μου βηματισμό στήν Ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου Τίτου.

Μετά τήν δοξολογία μου πρὸς τόν ἐν Τριάδι Ἅγιο Θεό, στρέφω τόν νοῦ και τήν σκέψη μου πρὸς τόν πρότριτα ἀφάτῳ βουλῇ τοῦ Θεοῦ ἀδοκῆτως τό ζῆν ἐκμετρήσαντα και «ἐν οὐρανίοις θαλάμοις» ἀναπαυόμενο, πολυκλαυστο Γέροντά μου, ἀοίδιμο Μητροπολίτη Ἱεραπύτνης και Σητείας Εὐγένιο, ἡ πνευματική σύνδεση μέ τόν ὁποῖο ἀπό τὰ παιδικά μου χρόνια, μόνο ἀγαθές ἀναμνήσεις και πνευματικές ἐμπειρίες μοῦ πρόσφερε.

Ἡ εἰθισμένη φωτογραφία εἰς τήν εἴσοδον τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ Μεγάρου

Οἱ πληγές ἀπό τήν πρόωρη ἐκδημία σου, στοργικότατε Γέροντα, εἶναι ἀκόμα νωπές καί ἡ θλίψη ἀπό τόν αἰφνίδιο θάνατό σου μεγάλη καί δυσβάστακτη. Ἐσύ ὅμως μέ ἔμαθες νά λέω σέ κάθε περίσταση τῆς ζωῆς μου, ἀπό τότε πού καθοδηγοῦσες τήν παιδική καί ἄδολη ψυχή μου στίς αὐλές τοῦ ἀγαπημένου σου μοναστηριοῦ, τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τοῦ Γοργολαῖνι, τότε πού μᾶς κατηχοῦσες ὅλα τά παιδιά μέ τίς ὁμορφες καί διδακτικές ἱστορίες τῶν Κατασκηνώσεων καί τῆς ἀρχιερατείας τοῦ μακαριστοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης Εὐγενίου, τῶν σπουδῶν σου στήν βυζαντινὴ Θεσσαλονίκη, τοῦ συνδέσμου σου μέ τήν Μητέρα Ἐκκλησία καί τό Ἅγιον Ὄρος: «Δόξα τῷ Θεῷ», «Μὴν ἀνησυχεῖς, ἔχει ὁ Θεός», «τό μέγα καί πλούσιό του ἔλεος τὰ οἰκονομεῖ καί τὰ ρυθμίζει ὅλα, νά μὴν ἀνησυχεῖς γιά τίποτα. Ὁ Θεός δίδει στόν κάθε ἄνθρωπο τήν κατάλληλη στιγμή, ὅ,τι τοῦ χρειάζεται». Ἦμουν συνοδοιπόρος σου ἀπό τήν πρώτη μέρα τῆς εἰς Ἐπίσκοπον ἐκλογῆς σου. Κοντά σου ἔζησα τήν σταυροαναστάσιμη εἰκοσιδύαχρονη Ἀρχιερατική πορεία σου. Στό πρόσωπό σου πάντοτε ἀτένιζα τήν πιό πιστή ἔκφραση τῆς πατρικῆς στοργῆς, τήν πιό ἐπιεική κρίση τῆς ἐν Θεῷ καρτερίας, τήν σταθερή ποδηγεσία μέ ἀποστολική ἀπλότητα. Πάντοτε εἶχα τήν αἴσθηση καί βίωσα

έντονα, ὅτι μαζί σου, ἀκόμη καί κατά τίς πιό κρίσιμες στιγμές τῶν δυσκολιῶν τῆς διοίκησης καί στούς κινδύνους καί φόβους τῆς ἀρχιερατικῆς πορείας σου, συνεπορεύετο ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Χριστός. Ἐσύ μέ δίδαξες μέ τό παράδειγμά σου τήν ἄκρα ἀφοσίωση στόν Πάνσεπτο Οἰκουμενικό Θρόνο, τήν πορεία εὐθύνης καί μέχρι αὐτοθυσίας διακονία στά συμφέροντα τῆς Ἐκκλησίας, τήν καρτερία στίς ἀνάγκες καί τίς θλίψεις καί τήν χωρίς γογγυσμό ὑποταγή στό θέλημα τοῦ Κυρίου. Σέ σένα ὀφείλω τό πᾶν. Ὁ Κύριος οἰκονόμησε νά βρεθῶ δίπλα σου κατά τίς τελευταῖες στιγμές τῆς ἐπὶ γῆς ζωῆς σου καί νά ζήσω τήν ἔξοδό σου ἐκ τοῦ ματαίου τούτου κόσμου. Σοῦ εἶμαι εὐγνώμων καί ὑπόχρεως γιά τήν πατρική στήριξη, μέριμνα καί ἀγάπη, στήν ὁποία ὀφείλω σήμερα τήν διακονία μου στήν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ. Δέν ἔζησες νά δεῖς αὐτήν τήν μέρα, πού τόσο περίμενες. Περίμενες, καί ὁμως σέ μένα δέν ἔλεγες τίποτα, δέν μιλοῦσες, τό κρατοῦσες μυστικό στήν ἀγαπῶσα καρδιά σου. Καί ἡ πατρική καρδιά σου δέν ἄντεξε, ἔπαψε νά κτυπᾷ καί ἄνοιξε σάν τριαντάφυλλο καί ἡ μέν ψυχή σου φτερούγισε στίς αὐλές του ἡγαπημένου σου Νυμφίου, σκορπίζοντας εὐλογία, εὐδία καί χάρη. Εἶμαι σίγουρος ὅτι ἡ ἄδολη ψυχή σου, κατά τήν εὐσημη αὐτή καί ἱερή ὥρα, θά χαίρεται ἀπό τούς οὐρανούς χαράν μεγάλην, μαζί μέ τίς ψυχές τῶν ἀγαπημένων σου Πατέρων καί ἀδελφῶν, τῶν μακαριστῶν Ἀρχιεπισκόπων Κρήτης Εὐγενίου καί Τιμοθέου καί τῶν ἀοιδίμων Κρητῶν Ἀρχιερέων καί συνεπισκόπων σου Τίτου, Δημητρίου, Φιλοθέου, Θεοδώρου, Κυρίλλου, Ἀνθίμου, Γέροντος Εἰρηναίου καί Νεκταρίου.

«Ὡς τῷ Κυρίῳ ἔδοξεν, οὕτω καί ἐγένετο. Εἶη τό ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον ἀπό τοῦ νῦν καί ἔως τοῦ αἰῶνος». Αὐτό ἀναφωνῶ διακατεχόμενος ἀπό αἰσθήματα χαρμολύπης, καί σοῦ ὑπόσχομαι, ἀφοῦ ὁ Θεός οἰκονόμησε κατ' αὐτόν τόν μυστηριώδη καί ἀνερμήνευτο τρόπο νά εἶμαι ὁ διάδοχός σου στόν ἀμπελῶνα πού διακόνησα ὡς Συγκυρηναῖος σου, ὅτι θά συνεχίσω καί θά ἐπαυξήσω τό ποιμαντικό ἔργο σου καί θά τιμήσω τήν ἱερά μνήμη σου, ὅση μοι δύναμις. Πάντοτε θά ἀναπολῶ τήν φωτεινή σου προσωπικότητα καί θά διδάσκομαι καί θά ἀναπαύομαι ἐν ὥρᾳ θλίψεως καί ἀνάγκης ἀπ' αὐτήν.

Μέσα ἀπό τά μύχια τῆς καρδιάς μου εὐχαριστῶ τόν Σεβασμιώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Κρήτης κ.κ. Εἰρηναῖο, τόν Σεπτό Πρόεδρο τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης, τόν ταπεινό, εὐγενῆ, ἀθόρυβο, ἀκάματο καί πιστό διάκονο τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, καί ἕνα ἕκαστο τῶν τιμίων καί σεβασμίων Ἀρχιερέων καί Μελῶν Αὐτῆς, οἱ ὁποῖοι μέ ἐμπιστεύτηκαν, μέ τίμησαν διά τῆς τιμίας ψήφου τους καί μέ ἀνέδειξαν σέ Μητροπολίτη. Γιά πολλά χρόνια, ἀπό τό ἔτος 2001, μαθήτευσα παρά τούς πόδας σας, Σεβασμιώτατοι, ὡς Κωδικογράφος, ὡς Ὑπογραμμα-

τεύς καί ὡς Ἀρχιερατὸς τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου. Συνεργάσθηκα μαζί σας, διδάχθηκα καὶ ἄκουσα τὴν ἐμπειρία, τὴ σύνεση καὶ τὴ σοφία σας. Γνώρισα ἀπὸ κοντὰ τοὺς παλμούς τῶν καρδιῶν ὅλων σας ἀνεξαιρέτως, τὴν ἀγωνία καὶ τὴν μέριμνά σας γιὰ τὰ συμφέροντα τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, τίς εὐαισθησίες σας γιὰ τὸ ὑψηλὸ αἶσθημα εὐθύνης καὶ τὴν ἐπιτέλεση τοῦ ἀρχιερατικοῦ καθήκοντος, γιὰ τὴν καλλιέργεια τῆς ἐνότητας, τὴν ἀπροϋπόθετη διακονία καὶ τὴν ἀφοσιωμένη διακονία σας στὴν θεσμικὰ συντεταγμένη Ἐκκλησία Κρήτης, εὐθυγραμμισμένη ἀταλάντευτα πρὸς τὴν Μητέρα Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως σέ καιροὺς χαλεποὺς στὴ νέα διαμορφούμενη πραγματικότητα πού ὅλοι βιώνουμε.

Ἀναφέρει σέ μία ὁμιλία του ὁ «χρυσὸς τὴν γλῶτταν Ἰωάννης», πῶς «τίποτε δὲν ἐνδιαφέρει τὸ Θεὸ τόσο πολὺ, ὅσο τὸ νὰ εἴμαστε ἐνωμένοι καὶ συνδεδεμένοι μεταξύ μας» καὶ ὅτι «ὅπου ὑπάρχει συνεργασία ποιμένων, ἐκεῖ ὑπάρχει καὶ ἀσφάλεια προβάτων». Αὐτὴν τὴν ἐνότητα ἔχει ἀνάγκη σήμερα ὁ κουρασμένος καὶ ταλαιπωρημένος ἄνθρωπος. Αὐτὴ τὴν ἐνότητα εὐχηθεῖτε νὰ ποθῶ πάντοτε στὴ ζωὴ μου, τιμιώτατοι ἅγιοι Ἱεράρχες τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας. Γι' αὐτὴν τὴν ἐνότητα, δι' εὐχῶν σας, θὰ προσπαθῶ νὰ ἐργασθῶ καὶ θὰ ἀγωνισθῶ μὲ ὅλες μου τίς δυνάμεις. Ζητῶ μόνο τὴν πατρικὴ καὶ ἀδελφικὴ σκέπη καὶ εὐλογία σας.

Ὅπως εὐγνωμόνως στρέφω τὸ ὄμμα τῆς καρδίας μου πρὸς τὸ ἀείζων, ἀειλαμπές καὶ σταυροναστάσιμο Φανάρι, τὸν οἶκο τοῦ Πατρὸς ἡμῶν, τὴν Κιβωτὸ τοῦ Γένους, τὸ Φάρο τῆς Ὁρθοδοξίας, τὸν ἱστορικὸ Οἰκουμενικὸ Θρόνο, τὴ μαρτυρικὴ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν Σεπτὴ κορυφὴ τῆς ὑπ' οὐρανὸν Ὁρθοδοξίας, τὸν αὐθέντη καὶ Δεσπότη ἡμῶν, τὸν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαῖο, καὶ καταθέτω υἱικῶς τὸν εἰλικρινὴ σεβασμὸ, τὴν ἀνιδιοτελεῖ ἀγάπη καὶ τὴν παντοτινὴ ἀφοσίωσή μου.

Θερμῶς εὐχαριστῶ τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Διδυμοτείχου, Ὁρεστιάδος καὶ Σουφλίου κ. Δαμασκηνό καὶ τοὺς Θεοφιλεστάτους Ἐπισκόπους Νεαπόλεως κ. Πορφύριο καὶ Χριστουπόλεως κ. Μακάριο, οἱ ὅποιοι ὤδενσαν ὁδὸν μακράν καὶ συνῆλθαν στὴν χαράν ταύτην. Μνησθεῖν Κύριος ὁ Θεὸς τοῦ κόπου καὶ τῆς ἀγάπης τους.

Εὐχαριστῶ τοὺς μετέχοντες Ἀγιορεῖτες Πατέρες, τὸν Ἡγούμενον καὶ τὸν Προηγούμενον τῆς Μονῆς τῶν Ἰβήρων Ἀρχιμανδρίτες Ναθαναὴλ καὶ Βασίλειον, οἱ ὅποιοι ἦρθαν ἀπὸ τὸ Περιβόλι τῆς Παναγίας μας μεταφέροντες τὴν εὐλογία τῆς Παναγίας τῆς Πορταῖτισσας. Θὰ εἶμαι ἐσαεὶ εὐγνώμων γιὰ τὴν πατρικὴ καὶ ἀδελφικὴ ἀγάπη καὶ συναντίληψή τους καὶ ὑπόχρεως στὴν Ἱβηρικὴ Ἀδελφότητα.

Ἐγκάρδια ἀγάπη, εὐχαριστίες καὶ βαθύτατο σεβασμὸ ἐκφράζω πρὸς τὸν Καθηγούμενο τῆς Μονῆς τῆς μετανοίας μου Παναγίας Ἀκρωτηριανῆς καὶ

Ἀγίου τοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου Τοπλοῦ Σητείας, Ἀρχιμ. Φιλόθεο Σπανουδάκη, ὁ ὁποῖος πρὶν ἀπὸ 21 χρόνια μέ ἀναδέχθηκε στήν μοναχική ζωή, μπροστά στήν θαυματουργό εἰκόνα τῆς Παναγίας τῆς Ἀμιάντου καί μέ κατέστησε ἀδελφὸ τοῦ ἱστορικοῦ καί σπουδαίου αὐτοῦ προπυργίου τῆς πίστεως, τῆς φιλανθρωπίας καί τῆς ἀγάπης. Ἐκζητῶ καί πιστεύω πάντοτε στήν ἀγαπῶσα, ἄδολη καί φιλάνθρωπη καρδιά του καί ἐκζητῶ τίς εὐχές καί τίς προσευχές του.

Ἐξαιρέτως αὐτήν τήν ἱερή στιγμή ἐκφράζω τόν ἄπειρο σεβασμό, τήν παντοτινὴ εὐγνωμοσύνη καί τήν υἱική μου ἀγάπη πρὸς τοὺς γονεῖς μου Νικόλαο καί Πελαγία, οἱ ὁποῖοι μέ ἀνέθρεψαν ἐν παιδείᾳ καί νουθεσίᾳ Κυρίου καί μοῦ ἐνέπνευσαν τὴ λαϊκὴ εὐσέβεια καί εὐλάβεια, τὰ κατὰ σάρκα ἀδέλφια μου καί τοὺς λοιποὺς συγγενεῖς, οἱ ὁποῖοι σεβάσθηκαν ἀπολύτως τήν ἀφιέρωσή μου στήν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ καί μέ στηρίζαν, καθ' οἷον-δήποτε τρόπο, ὅλα τὰ χρόνια τῆς διακονίας μου. Τοὺς εὐχαριστῶ καί εὐχομαι ὁ Θεὸς νὰ τοὺς χαρίζει τήν πολυπόθητη ὑγεία καί κάθε καταθύμιο δώρημα.

Μνημονεύω εὐχαριστιακά καί ἐν εὐγνωμοσύνῃ πολλῇ τόν Ἱερό Κλῆρο καί τίς Μοναστικές Ἀδελφότητες τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱεραπύτνης καί Σητείας. Ἰδιαιτέρως δέ τοὺς παραδελφούς καί συμμοναστάς μου Ἀρχιμ. Πορφύριο καί Διάκονο Ἀμβρόσιο, τοὺς Πατέρες τῆς Μονῆς Παναγίας Φανερωμένης Ἀρχιμ. Παῖσιο καί Φιλάρετο, τοὺς συνεργάτες μου στὰ Συνοδικὰ Σέκρετα, καί ἐξαιρέτως τόν ἄξιο κατὰ πάντα διάδοχό μου στήν Ἀρχιεραγματεία καί ἀδελφὸ γνήσιο καί συνοδίτη, Ἀρχιμ. Πρόδρομο, τόν Κωδικογράφο, Ἀρχιμ. Νήφωνα, τοὺς συνεργάτες στὰ Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱεραπύτνης καί Σητείας καί ὅλους τοὺς φίλους καί συμπαραστάτες τῆς ζωῆς μου, κληρικούς καί λαϊκούς. Ὅλοι τους στίς δοκιμασίες μου στάθηκαν ἀληθινοὶ προστάτες, βοηθοὶ ἄσειστοι καί πολύτιμοι ἀδελφοί. Ὑπόσχομαι ὅτι θὰ μνημονεύω τόν καθένα ξεχωριστὰ στό ἱερό θυσιαστήριο.

Ὅφειλετικές εὐχαριστίες καί εὐγνωμοσύνη πολλή ἐκφράζω πρὸς τοὺς πολυσεβάστους καθηγητές καί διδασκάλους μου, ὅλων τῶν βαθμίδων, γιὰ ὅσα μοῦ πρόσφεραν, μέ δίδαξαν καί μέ ἐνέπνευσαν.

Ὅλως συγκινητική καί ἄκρως τιμητικὴ τυγχάνει ἡ παρουσία ὅλων ἐσᾶς, σεβαστῶν κληρικῶν, μοναχικῶν ἀδελφοτήτων, ἐντιμότατων ἀρχόντων, ἐκλεκτῶν διδασκάλων, ἀγαπητῶν συγχωριανῶν μου ἀπὸ τό ἡρωϊκὸ καί ἱστορικὸ χωριὸ τῶν Κάτω Ἀσιτῶν Ἡρακλείου, καί πολύτιμων φίλων, πού συγκεντρωθήκατε ἐδῶ, χωρὶς νὰ ὑπολογίσετε κόπους καί θυσίες, ὥστε νὰ μοιραστεῖτε σήμερα μαζί μου τὴ χαρὰ τῆς προσωπικῆς μου Πεντηκοστῆς. Σᾶς εὐχαριστῶ θερμὰ καί εὐχομαι ὁ Τριαδικὸς Θεὸς νὰ ἀμείψει τήν ἀγάπη σας.

Μένω ὑπόχρεος σέ ὅλους τοὺς ἀνώνυμους φίλους, ὅσοι ἐκοπίασαν κατὰ

Στιγμιότυπον ἐκ τῆς χειροτονίας

τίς προετοιμασίες γιά τή σημερινή χαρά ὅλες αὐτές τίς ἡμέρες, καί ὑπό-
σχομαι πώς θά κοπιάσω καί ἐγώ ἀναλόγως καί φιλαδέλφως γιά ὅλους στίς
πρός Θεόν προσευχές μου.

Λαεῖ ἡγαπημένε τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱεραπύτνης καί Σητείας. Ποίμνιο
τοῦ Καλοῦ Ποιμένος εὐλογημένο. Ἱερέ Κλήρε καί εὐσεβῇ λαεῖ. Εὐχαριστῶ
βαθύτατα γιά τήν ἀγάπη καί τίς ἐκδηλώσεις τῆς χαρᾶς σας. Σᾶς γνωρίζω
ὅλους καί μέ γνωρίζετε. Σᾶς ἀγαπῶ καί μέ ἀγαπᾶτε. Μαζί σας ἔζησα τίς
συγκινητικότερες στιγμές τίς ἱερατικῆς μου διακονίας. Τώρα στέκομαι
ἐκστατικός μπροστά στή μεγάλη εὐθύνη πού ἀναλαμβάνω ἀπέναντί σας.
Ἔχω θάρρος ὅμως στό Θεό καί προσεύχομαι, καί εἶμαι ἔτοιμος νά θυσιάσω
τόν ἑαυτό μου στή διακονία σας καί στή διακονία τῆς Ἀγίας μας Ἐκκλησίας,
καί νά σᾶς κηρύξω, πολύ περισσότερο ἀπ' ὅτι χάριτι Θεοῦ προσπάθησα
στό παρελθόν, μέ τήν δύναμιν τῆς Ἀρχιερωσύνης «Χριστόν Ἐσταυρωμένον
καί Ἀναστάντα».

Σεβασμιώτατοι καί Θεοφιλέστατοι ἅγιοι Ἀρχιερεῖς, θεοτίμητοι Πατέρες,
πιστέ λαεῖ τοῦ Θεοῦ,

Ἵποχωρῶ στό θεῖο θέλημα, «οὐχί ἐκ βίας ἤ ἀνάγκης, ἀλλ' ἐξ ἀγάπης
πρός τόν πάντας ἀγαπῶντα Κύριον» καί ἐπικαλοῦμαι τή μεσιτεία τῆς Πα-

ναγίας τῆς Κυρίας Ἀκρωτηριανῆς, τῆς Κυρίας Φανερωμένης τῶν Γουρνιῶν καί τοῦ Τράχηλα, τῆς Λιθινιώτισσας καί τῆς Ἐξακουστῆς, τῆς Βρυωμένης καί τῆς Γαλαχτοχτισμένης, τοῦ Παπλινοῦ καί τῆς Λυγιάς, τῆς Ἐλεούσας καί τῆς Κεραγραμμένης, τοῦ Γουρνιοῦ καί τῆς Καρυδιανῆς, τῆς Βαγιωνέας καί τῆς Κοτσυφιανῆς, τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ τροπαιοφόρου καί θαυματουργοῦ, τοῦ και προστάτου μου, τῆς Ἀγίας ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος παρθένου νύμφης τοῦ Χριστοῦ Αἰκατερίνης τῆς πανσόφου καί τῶν τοπικῶν Ἁγίων Ζαχαρίου Νεομάρτυρος Ἐπισκόπου Σητείας καί τῶν Ὁσίων Ἰωσήφ τοῦ Ἁγιασμένου τοῦ Σαμάκου, Ἰωσήφ τοῦ Γερωντογιάννη, τοῦ Ἀγνώστου Ἁγιασμένου καί τοῦ Χατζη-Ἀνανίου τοῦ νέου.

Στό ἐρώτημα «φιλεῖς με;», πού ἀπευθύνεται διαιωνίως πρός ὅλους τους Ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας, ἀποκρίνομαι ἀδιστακτως: «Κύριε, σύ πάντα οἶδας, σύ γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε», διότι Κύριε, σέ σένα ἀνήκει «πᾶσα δόξα, τιμή καί προσκύνησις καί ἀγάπη εἰς τούς αἰῶνας».

Ἀπό καρδίας ἀναφωνῶ τό τοῦ ἁγίου Συμεών τοῦ Νέου Θεολόγου: «Ἐλθέ, ὃν ἐπόθησε καί ποθεῖ ἡ ταλαίπωρός μου ψυχή, ἐλθέ ὁ μόνος πρός μόνον... Ἐλθέ ἡ πνοή μου καί ἡ ζωή... ἐλθέ ἡ χαρά καί ἡ δόξα καί ἡ διηνεκής μου τρυφή» καί ἐξαιτοῦμαι τίς προσευχές ὅλων σας γιά νά ἀποτελέσω «σκεῦος ἐκλογῆς» καί γιά νά ἐπισκηνώσει ἐπ' ἐμέ δαψιλῶς ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καί ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καί Πατρός καί ἡ κοινωνία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἀμήν.

Είσερχόμενος εἰς τὴν Ἐπαρχίαν αὐτοῦ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Ἐνθρονίσεως

Συνοδική Ἐγκύκλιος Ἐνθρονίσεως
Γεβ. Μητροπολίτου Ἱεραπύτνης καί Σητείας
κ. Κυρίλλου

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ
ΙΕΡΑ ΕΠΑΡΧΙΑΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ

Πρός
Τόν Ἱερόν Κλήρον, τας Μοναχικάς Ἀδελφότητας
καί τό Χριστεπώνυμον πλήρωμα
τῆς Ἀγιωτάτης Μητροπόλεως Ἱεραπύτνης καί Σητείας.

Εὐλαβέστατοι Ἱερεῖς καί Διάκονοι, ὁσιώτατοι Μοναχοί καί Μοναχαί καί λοιποί ἀπαξάπαντες εὐλογημένοι Χριστιανοί τῆς Ἀγιωτάτης Μητροπόλεως Ἱεραπύτνης καί Σητείας, τέκνα ἐν Κυρίῳ περιπόθητα, χάρις εἴη ὑμῖν καί εἰρήνη ἀπό Θεοῦ, παρ' Ἡμῶν δ' εὐχή καί εὐλογία.

Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός διά τήν ἄπειρον Αὐτοῦ φιланθρωπίαν ἐνανθρωπήσας πρὸς σωτηρίαν ἡμῶν, καθίδρυσε τήν Ἀγίαν Ἐκκλησίαν, ὑπέρ ἧς ἐξέχεε τό αἷμα Αὐτοῦ, πρὸς τόν σκοπόν τῆς ἐνὶ ἐκάστῳ τῶν πιστῶν μεταδόσεως τῆς σωτηρίας διά τῆς διδασκαλίας, τοῦ ἀγιασμοῦ καί τῆς καθοδηγήσεως αὐτῶν ὑπὸ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων καί τῶν διαδόχων αὐτῶν Ποιμένων αὐτῆς. Τούτους δέ καί συνεχιστάς ὥρισε τοῦ ἀπολυτρωτικοῦ Αὐτοῦ ἔργου εἰπὼν πρὸς αὐτούς : *«Καθὼς ἀπέσταλκέ με ὁ Πατήρ καὶ γὰρ πέμπω ὑμᾶς», «Ὁ ἀκούων ὑμῶν ἐμοῦ ἀκούει καί ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς ἐμέ ἀθετεῖ», «Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς ἐμέ δέχεται καί ὁ ἐμέ δεχόμενος δέχεται τόν ἀποστείλαντά με»* (Ἰωάν. κ' 21, Λουκ. ι' 16, Ματθ. ι' 40).

Ὡς ἡ Ἐκκλησία ιδρύθη αἰώνιος, οὕτω καί τό ἔργον, ὅπερ οἱ Ἀπόστολοι ἀνέλαβον, ὑπάρχει αἰώνιον, μεταδιδόμενον διά τοῦ Παναγίου Πνεύματος ἐν τῷ Μυστηρίῳ τῆς Ἱερωσύνης εἰς τούς διαδόχους αὐτῶν. Ἄνευ αὐτῶν, Ἐκκλησία δέν νοεῖται, *«χωρὶς τούτων Ἐκκλησία οὐ καλεῖται»* κατὰ τόν Ἀποστολικόν Πατέρα Ἰγνάτιον τόν Θεοφόρον. Οὔτε σώζεται ὁ πιστός ἐκτός τῆς Ἐκκλησίας μένων, ἀλλ' οὔτε καί ὠφελεῖται μένων ἐν αὐτῇ, ἄνευ τῶν οἰκονόμων τῶν θείων Μυστηρίων Ποιμένων αὐτῆς καί Διδασκάλων. Τούτων δέ προεξάρχει ὁ Ἐπίσκοπος, ὁ ἐγκεχειρισμένος τό ἀνώτατον ἀξίωμα. Πρόδηλος ἄρα καθίσταται ἡ υπερτάτη σημασία καί ἀναγκαιότης τοῦ Ἐπισκοπικοῦ ἀξιώματος ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ.

Ἐστω τοίνυν γνωστόν πᾶσιν ὑμῖν, ὅτι ἡ Ἱερά Ἐπαρχιακή Σύνοδος τῆς ἐν Κρήτῃ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας κατ' ὀφειλὴν ἀξιόχρεον μεριμνῶσα τό προσῆκον ὑπὲρ τῆς Ἱερᾶς ὑμῶν Μητροπόλεως, προήχθη νῦν εἰς ἐκλογὴν καταλλήλου προστάτου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱεραπύτνης καὶ Σητείας, ἐν χρειᾷ διατελούσης, ἅτε τοῦ ἐν αὐτῇ ἀρχιερατεύοντος Εὐγενίου Ἀρχιερέως, εἰς Κύριον ἐκδημήσαντος.

Ψήφων κανονικῶν γενομένων ἐν τῷ Ἱερῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Μηνᾶ Ἡρακλείου, τῇ ἐπικλήσει τοῦ Παναγίου καὶ Τελεταρχικοῦ Πνεύματος ἐξελέγη, διὰ παμψηφίας, τὴν 12^{ην} Ὀκτωβρίου 2016, ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου κ. Κύριλλος Διαμαντάκης, ἀνὴρ λίαν εὐφήμεως γνωστός ἐκ τῆς εὐδοκίμου καὶ καρποφόρου ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ διακονίας αὐτοῦ, κόσμιος τοῖς ἡθεσι καὶ ἱεροπρεπής, θεοσεβείᾳ τεθραμμένος, σεμνότητι καὶ πραότητι διαπρέπων, τὰ θεῖα καλῶς ἐξησκημένος, παιδείᾳ ἐκκλησιαστικῇ κεκοσμημένος, δυνάμενος πατρικαῖς νοουθεσίαις καὶ τῷ κατ' αὐτόν ὑποδείγματι ποιμαίνειν ποίμνιον πνευματικόν καὶ εἰς νομάς σωτηρίους καθοδηγεῖν καὶ παρέχων ἐν γένει ἅπαντα τὰ ἐχέγγυα καρποφόρου καὶ ζηλωτῆς ποιμαντορικῆς δράσεως, ὅς καὶ ἀνεδείχθη γνήσιος καὶ κανονικός Μητροπολίτης τῆς Ἀγιωτάτης Μητροπόλεως Ἱεραπύτνης καὶ Σητείας, ἔχων τό δικαίωμα τοῦ εὐλογεῖν καὶ ἀγιάζειν πάντας τοὺς Χριστιανούς καὶ πάντα τὰ Ἀρχιερατικά ἐπιτελεῖν μετὰ καὶ τῆς τοῦ Ἱεροῦ Συνθρόνου ἐγκαθιδρύσεως, κρίνειν τε καὶ ἀνακρίνειν πᾶσαν ἐκκλησιαστικὴν ὑπόθεσιν κατὰ τοὺς Ἱερούς Κανόνας καὶ τοὺς Νόμους.

Ὅθεν ἀσμένως κοινοποιοῦντες τοῦτο πᾶσιν ὑμῖν, τοῖς εὐλαβεστάτοις Ἱερεῦσι καὶ Διακόνοις, τοῖς ὀσιωτάτοις Μοναχοῖς καὶ Μοναχαῖς καὶ λοιποῖς ἀπαξάπασιν εὐλογημένοις καὶ ἀγαπητοῖς αὐτόθι Χριστιανοῖς, διὰ τοῦ παρόντος Συνοδικοῦ Γράμματος, εὐχόμεθα καὶ εὐλογοῦμεν πατρικῶς καὶ ἐντελλόμεθα καὶ παραγγέλλομεν ἐκκλησιαστικῶς, ὅπως τὸν διαληφθέντα Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Ἱεραπύτνης καὶ Σητείας, ἀγαπητόν ἡμῶν ἀδελφόν καὶ συλλειτουργόν κ. Κύριλλον, γινώσκητε ἀπὸ τοῦδε νόμιμον καὶ κανονικόν Μητροπολίτην καὶ εὐαγγελικόν Ποιμένα τοῦ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ταύτῃ λογικοῦ τοῦ Χριστοῦ Ποιμίνου καὶ Πατέρα πνευματικόν ἀπάντων ὑμῶν. Ἀφικνούμενον δέ αὐτόσε, ὑποδέξησθε μετὰ τῆς ἀνηκούσης τῷ Ἀρχιερατικῷ αὐτοῦ ἀξιώματι τιμῆς, ἀγάπης, εὐλαβείας καὶ ἀφοσιώσεως καὶ οἱ τοῦ ἱεροῦ Καταλόγου μνημονεύητε τοῦ κανονικοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, ὡς νενόμισται, ἐν πάσαις ταῖς ἱεραῖς Ἀκολουθίαις καὶ Τελεταῖς.

Προτρεπόμεθα, ὅπως οἱ πάντες πείθησθε καὶ ὑποτάσσησθε ταῖς Ἀρχιερατικαῖς αὐτοῦ ὑποθήκαις καὶ συμβουλαῖς, ὡς ἀφορώσαις εἰς τὴν ψυχικὴν ὑμῶν ὠφέλειαν καὶ σωτηρίαν, εἰς τὴν φυλακὴν τῶν πατρῶων δογμάτων

καί τῶν χριστιανικῶν παραδόσεων, καί ἐν γένει συμπεριφέρησθε ὡς προσήκει εὐλογημένοις τέκνοις, ἀφοσιωμένοις εἰς τόν πνευματικόν ὑμῶν Πατέρα καί ποδηγέτην.

Ἐπί δέ τούτοις, ἀπονέμοντες πᾶσιν ὑμῖν ὀλόθυμον τήν πατρικήν Ἡμῶν εὐλογίαν, ἐξαιτούμεθα ὀλοψύχως ὑμῖν καί τοῖς χριστιανικοῖς οἴκοις ὑμῶν πλούσια πάντοτε τά ἀγαθά τοῦ δοτῆρος παντός ἀγαθοῦ Κυρίου καί Σωτῆρος ἡμῶν, Οὗ ἡ χάρις καί τό ἄπειρον ἔλεος εἴησαν μετά πάντων ὑμῶν.

Ἐν ἔτει σωτηρίῳ 2016, κατά μῆνα Νοέμβριον, (19η).

† Ὁ Κρήτης ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ, Πρόεδρος

† Ὁ Γορτύνης καί Ἀρκαδίας ΜΑΚΑΡΙΟΣ

† Ὁ Ρεθύμνης καί Αὐλοποτάμου ΕΥΓΕΝΙΟΣ

† Ὁ Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

† Ὁ Λάμπης, Συβρίτου καί Σφακίων ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ

† Ὁ Πέτρας καί Χερρονήσου ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ

† Ὁ Κισάμου καί Σελίνου ΑΜΦΙΛΟΧΙΟΣ

† Ὁ Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καί Βιάννου ΑΝΔΡΕΑΣ

*Ὁ Σεβ. Αρχιεπίσκοπος Κρήτης κ.κ. Εἰρηναῖος,
ὁμιλῶν ἐκ Προσώπου τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου*

Προσφωνήσεις
τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης
κ. Θερναίου,
Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου
τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης,
ἐκπροσώπου τῆς Α.Θ.Π.
τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου
κ.κ. Βαρθολομαίου

Σεβασμιώτατοι Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς,

Ἐντιμότατοι Ἀρχοντες,

Εὐλογημένε καί περιούσιε λαέ τοῦ Θεοῦ,

Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Ἱεραπύτνης καί Σητείας κ Κύριλλε, νέε Ποιμενάρχα τῆς Θεοσώστου Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱεραπύτνης καί Σητείας,

Μέ αἰσθήματα ἀληθινῆς χαρᾶς, λαμβάνομε μέρος τούτῃ τὴν ὥραν, εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴ τελετὴ τῆς ἐνθρονίσεώς Σας, εἰς τὴν ἔδρα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱεραπύτνης καί Σητείας καί συμμετέχομε εἰς τὴν χαρὰ τῆς Τοπικῆς Ἐκκλησίας.

Ἐν πρώτοις, ὡς ἐκπρόσωπος τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ μας Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, μεταφέρω τίς Πατριαρχικὲς εὐχὲς καί Πατρικὲς εὐλογίαις Αὐτοῦ πρὸς Ἑσᾶς, καθὼς καί τὴν προσδοκίαν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὅτι ἡ Ποιμαντορία Σας θὰ εἶναι καλλίκαρπη καί πολύκαρπη, συνετὴ καί εὐλογημένη, γιὰ τὴ δόξα τοῦ Θεοῦ καί τὴν καύχηση τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, εἰς τῆς ὁποίας τὴν Ἱεραρχίαν πλέον συγκαταλέγεσθε.

Σᾶς διαβεβαιώνομε γιὰ τὰ αἰσθήματα στοργῆς καί ἀγάπης τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου μας, καί τοῦ Σεπτοῦ Προκαθημένου του. Αὐτῶν τῶν αἰσθημάτων ἐγίνατε κοινωνός κατὰ τὴν πρόσφατη μετάβασή Σας εἰς τὴν Κωνσταντινούπολη, μέ ὅλη τὴν Ἱερά Ἐπαρχιακὴ μας Σύνοδο, πρὶν ἀπὸ λίγες ἡμέρες. Ἡ Μητέρα Ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως καί ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης μας κ.κ. Βαρθολομαῖος, Σᾶς περιέβαλε πάντοτε μέ στοργή καί ἀγάπη καί εἶχε πείρα τῆς ικανότητος, τῆς προσφορᾶς καί τῆς διακονίας Σας, ἀπὸ διάφορες μέχρι τώρα ἐπιτελικὲς θέσεις. Πι' αὐτό καί ὁ Πάνσεπτος Οἰκουμενικὸς Θρόνος, ἐχάρηκε γιὰ τὴν ἐπάξια ἐκλογή Σας εἰς τὴν Ἱερά Μητρόπολη Ἱεραπύτνης καί Σητείας καί προσβλέπει εἰς τὴν ἐπιτυχημένη καί καλλίκαρπη Ποιμαντορία Σας, μέ τὴν εὐλογία καί τὴ χάρη τοῦ Θεοῦ.

Ἡ μαρτυρική Ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως, θά Σᾶς ὑπενθυμίζει διαρκῶς ἀφ' ἑνός μὲν, ὅτι ἡ Ἀρχιερωσύνη εἶναι διαρκῆς Σταυρός καί ἀφ' ἑτέρου, ὅτι ἡ δόξα τοῦ ἀνθρώπου, κάθε Χριστιανοῦ εἶναι ὁ σταυρός, οἱ ἀγῶνες καί οἱ θυσίες του. Μέ τόν σταυρό εἰσέρχεται ἡ ἀληθινή χαρά καί μόνον μέ τόν Σταυρό φανερώνεται ἡ ἐλπίδα τῆς Ἀνάστασης.

Ἐσεῖς σήμερα, ἀνέρχεσθε εἰς τό ὕψος τοῦ Σταυροῦ τῆς Ἀρχιερωσύνης, ἔχοντας στραμμένο τό βλέμμα Σας εἰς τήν μαρτυρική Μητέρα μας Ἐκκλησία, τήν Ἐκκλησία «τῶν τοῦ Χριστοῦ πενήτων». Σᾶς προτρέπω τοῦτο τό ἄσβεστο φῶς τοῦ Φαναρίου νά δαδουχεῖ τόν Ἀρχιερατικό Σας βηματισμό καί νά ἐμπνέει τήν πορεία Σας. Νά φωτίζει τά ποικίλα σκοτάδια τῶν καιρῶν καί τίς δυσκολίες τῆς Ἀρχιερατικῆς πορείας καί νά Σᾶς ὑπενθυμίζει συνεχῶς, ὅτι, ἡ κανονική μας ἀναφορά εἰς τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο, ἀποτελεῖ προνόμιο ἱερό, εὐλογία τοῦ Θεοῦ καί συνάμα εὐθύνη Διακονίας καί Μαρτυρίας.

Ἀκολούθως, τούτη τήν ὥρα, μέ τήν ιδιότητα τοῦ Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, διατυπώνω τίς θερμές ἐγκάρδιες φιλάδελφες εὐχές ὅλων τῶν Ἀρχιερέων τῆς Μεγαλονήσου, μέ τούς ὁποίους συναπαρτίζετε πλέον καί Ἐσεῖς τό Συνοδικό Βουλευτήριο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης. Μνημονεύω ἰδιαιτέρως τόν Σεβ. Μητροπολίτη Πέτρας καί Χερρονήσου κ. Γεράσιμο, Τοποτηρητή μέχρι σήμερα τῆς Ἱερᾶς αὐτῆς Μητροπόλεως καί τόν εὐχαριστῶ γιά τήν ἀριστη Τοποτηρητεία, στήν ἀπαρχή μάλιστα τῆς ἰδικῆς του Ἀρχιερατικῆς Διακονίας.

Ἡ ἐκλογή Σας, Σεβασμιώτατε καί φίλτατε ἀδελφέ κ. Κύριλλε, μέ παμψηφία καί ἡ πάνδημη συμμετοχή τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ εἰς τήν εἰς Ἐπίσκοπον χειροτονία Σας, ἀλλά καί τήν σημερινή ἐνθρόνισή Σας, ἀποτελοῦν εὐλογία καί εὐθύνη. Ὅλοι μαζί, ἐνωμένοι διακονοῦμε τήν Ἐκκλησία μας, τήν Ἐκκλησία τῆς Κρήτης, μιά Ἐκκλησία συντεταγμένη, μέ τή δική της δικαιοδοσιακή ταυτότητα, ἀφοσιωμένοι εἰς τήν Μητέρα μας Ἐκκλησία, τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο μας, ὅπου ἔχομε τήν κανονική μας ἀναφορά.

Ὅλοι οἱ Ἀρχιερεῖς προσβλέπομε εἰς τό Πρόσωπό Σας μέ ὅλη μας τήν ἀδελφική ἀγάπη καί τήν φιλαδελφία. Ἄλλωστε, ἡ διακονία Σας εἰς τήν υπεύθυνη θέση τοῦ Ἀρχιγραμματέως, Σᾶς κατέστησε ἤδη ἀπό ἐτῶν κοινῶν καί συμμέτοχο τῆς ποιμαντικῆς καί διοικητικῆς ἀγωνίας ὅλων τῶν ἁγίων Ἀρχιερέων γιά τήν προαγωγή καί τήν ἐνίσχυση τοῦ ἔργου τῆς Τοπικῆς μας Ἐκκλησίας.

Εἶναι ἀλήθεια, ὅτι δέν ὑπάρχει σήμερα ἀνάγκη νά Σᾶς παρουσιάσουμε ἐδῶ. Εἴσθε γνωστός καί ἀγαπητός. Ἐχετε προσφέρει ἤδη πολλά εἰς τόν Τόπον αὐτόν. Ἐρχεσθε εἰς τήν δική Σας Μητρόπολη. Εἰσέρχεσθε σέ ἀνοικτές θύρες. Γνωρίζετε καί γνωρίζεσθε. Ἢδη γιά μιά εἰκοσαετία, αὐτόν τόν εὐλο-

γημένο λαό διακονεῖτε. Τοῦτο τόν Ἱερό Κλήρο ἀναστρέφεσθε. Αὐτές τίς Μοναστικές Ἀδελφότητες ὑπηρετεῖτε. Γνωρίζετε ὅλους τοὺς εὐλογημένους ἀνθρώπους αὐτοῦ τοῦ Τόπου κατ' ὄνομα καί Σᾶς γνωρίζουν καί ἐκεῖνοι οὐσιαστικά καί ἀληθινά. Δόξα τῷ Θεῷ, γιά τήν ἀπαρχή τῆς Ποιμαντορίας Σας. Ἐφύγατε ἀπό τόν Τόπο αὐτό, πρὶν ἀπό μερικές ἐβδομάδες ὡς ἱερεῖς καί ἔρχεσθε σήμερα ὡς ὁ Ἐπίσκοπος καί ὁ Πνευματικός Πατέρας τοῦ Πληρώματος τῆς Τοπικῆς ἐδῶ Ἐκκλησίας.

Αὕτη τήν ὥρα μέ συγκίνηση μνημονεύομεν, ὅλους τοὺς μακαριστοὺς Προκατόχους Σας εἰς τήν Μητρόπολη αὐτή. Ἐπρόσφεραν τόσα πολλά στήν Τοπική Ἐκκλησία καί ἄφησαν ἀνεξίτηλη τή σφραγίδα τῆς ἀποστολῆς καί τῆς Ἀρχιερατικῆς τους διακονίας.

Σταματοῦμε ἰδιαίτερως καί μέ πολύ σεβασμό καί ἀγάπη, στὸν ἄμεσο Προκάτοχο καί Γέροντά Σας, τόν πολὺκλαυστο Μητροπολίτη Εὐγένιο. Μαζὺ του πορευθήκατε ὅλη τὴ ζωὴ Σας. Ἐκεῖνος σᾶς εἰσήγαγεν εἰς τήν Ἱερωσύνη καί ὑπῆρξατε ὁ πλέον στενός συνεργάτης καί συνοδοιπόρος του. Ἡ Πρόνοια τοῦ Θεοῦ ἠθέλησε, μέ ἀνερμήνευτο ἀνθρωπίνως τρόπο, νά εἴσθε καί ὁ διάδοχός του, μετὰ ἀπὸ τήν αἰφνίδια ἐκδημία του. Εἴμαστε ὅλοι βέβαιοι ὅτι σήμερα ἡ μακαρία ψυχὴ του, ἐδῶ, μαζὺ μας συναγάλλεται καί συγχαίρει. Βλέπει εἰς τόν Θρόνο του, Ἐσᾶς, τό δικό του παιδί καί τό πνευματικό του ἀνάστημα, νά ἀναλαμβάνετε τὴ σκυτάλη καί νά συνεχίζετε τό ἔργο καί τήν ἀποστολὴ του, ἡ ὁποία διακόπηκεν αἰφνίδια καί πρόωρα. Εἴθε νά εἶναι ἡ μνήμη του αἰωνία καί ἡ ψυχὴ του νά ἀναπαύεται μέ τοὺς Ἁγίους καί τοὺς δικαίους τοῦ Θεοῦ.

Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Ἱεραπύτνης καί Σητείας καί φίλτατε ἐν Χριστῷ ἀδελφέ, κύριε Κύριλλε,

Πορεύου μέ τίς εὐχές καί τίς εὐλογίες τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ μας Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου καί μέ τὴ στοργή τῆς Μητέρας μας Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας.

Πορεύου μέ τίς φιλάδελφες εὐχές καί τὴ στήριξη τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς μας Συνόδου, ὅλων τῶν Συνοδικῶν ἀγίων Ἀδελφῶν.

Πορεύου μέ τὴν ἀγάπη καί τό σεβασμό τοῦ εὐλογημένου Πληρώματος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς Σας Ἱεραπύτνης καί Σητείας, τῆς ὁποίας τό πηδάλιο ἀναλαμβάνετε ἀπὸ σήμερον, αὐτὴν τὴν ὥραν!

Ἄξιος, πολυχρόνιος καί στερεωμένος!

Ό Σεβ. Μητροπολίτης Πέτρας καί Χερρονήσου κ. Γεράσιμος

Προσφωνήσεις
τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου
Πέτρου καὶ Χερρονήσου κ. Γερασίμου,
Τοποτηρητοῦ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως
Ἱεραπύτνης καὶ Σητείας

Σεβασμιώτατε,

Χάριτι καὶ ἐπινεύσει τῆς Παναγίας καὶ Ζωοποιοῦ Τριάδος, τοῦ Πανοικτίρμονος Θεοῦ, ἀνέρχεσαι σήμερον ἐπὶ τοῦ ἀρχιερατικοῦ θρόνου τῆς ἱστορικῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱεραπύτνης καὶ Σητείας, τὴν ὁποίαν καλεῖσαι νὰ διακονήσῃς θυσιαστικῶς, ὀρθοτομῶν τὸν λόγον τῆς εὐαγγελικῆς ἀληθείας καὶ κατευθύνων τὸν λαόν, ὃν δέδωκέ Σοι Κύριος, εἰς νομάς σωτηρίους.

Ἡ σημερινή ἡμέρα εἶναι ἡμέρα χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης διὰ τὴν κατὰ Ἱεράπετραν καὶ Σητείαν Ἐκκλησίαν, καθ' ἣν ἀναλαμβάνεις ἐπισήμως τὴν ὑπάτην διακονίαν αὐτῆς.

Κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἐμφανίζεσαι τό πρῶτον ἐνώπιον τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας μετὰ τὴν ἀνάδειξίν Σου, ψήφοις κανονικαῖς τῶν ἁγίων Ἀρχιερέων, τῶν συγκροτούντων τὴν Ἱεράν Ἐπαρχιακὴν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης καὶ τὴν χειροτονίαν Σου εἰς Ἐπίσκοπον τῆς Μιᾶς, Ἀγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας καὶ Μητροπολίτην τῆς θεοσώστου Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱεραπύτνης καὶ Σητείας.

Ἐμφανίζεσαι σήμερον ἐνώπιον Κλήρου καὶ λαοῦ ἐφοδιασμένος μέ τās εὐχάς καὶ εὐλογίας τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος, τοῦ Πρώτου τῆς ὑπ' Οὐρανόν Ὀρθοδοξίας καὶ τοῦ Γένους ἡμῶν, τοῦ Οἰκουμενικοῦ ἡμῶν Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου καὶ τὴν κατὰ νόμον ἀναγνώρισιν τῆς ἐντίμου Ἑλληνικῆς Πολιτείας.

Ἀναβιβάζεσαι εἰς τās ἱεράς βαθμίδας τοῦ ἀρχιερατικοῦ θρόνου, τὸν ὁποῖον ἐκόσμησαν Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς, ὅπως ὁ Νέος Ἱερομάρτυς Ἐπίσκοπος Σητείας Ζαχαρίας καὶ πλεῖστοι ὅσοι θεοσεβεῖς καὶ πνευματοφόροι, ὅπως ὁ μετὰ ταῦτα Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Ἀρτέμιος Παρδάλης, ὁ ὁποῖος ἐπέδειξε σημαντικὴν ἐθνικὴν δράσιν εἰς τὰ δέσκα χρόνια τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασεως καὶ ἐκλείσαν λόγιοι Ἱεράρχαι, ὅπως ὁ Ἐπίσκοπος Ἰλαρίων Κατσούλης, ὁ ὀργανωτὴς τῆς παιδείας, ὁ θεοσεβὴς καὶ λαοφιλὴς Ἀμβρόσιος Σφακιανάκης, ὁ ὁραματιστὴς Φιλόθεος Μαζοκοπάκης, ὁ δραστήριος καὶ νομομαθὴς Φιλόθεος Βουζουνεράκης καὶ ὁ φιλάγιος Μητροπολίτης Εὐγένιος Πολίτης, πού ἐν τῷ προσώπῳ Αὐτοῦ διηκόνησας, μετ' ἰδιαιτέρας ἀγάπης καὶ ἀφοσιώσεως, τὴν Ἀγίαν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν.

Τίθεσαι σήμερον ἐπὶ τὴν λυχνίαν, πρῶτος διάκονος τῆς Ἐπαρχίας ταύτης. Καθίστασαι υπερασπιστὴς τῆς Πίστεως, φύλαξ καὶ προστάτης τῶν ἱερῶν προνομίων αὐτῆς. Καλεῖσαι δὲ νὰ ὑψώσης τὴν δεξιάν σου διὰ νὰ εὐλογήσης τὸ ἐμπιστευθέν σοι ποῖμνιον. Νὰ ἀνοίξης τὴν ἀγκάλην καὶ τὴν καρδίαν σου διὰ νὰ χωρέσουν ἅπαντα τὰ τέκνα σου, ὁ εὐαγὴς Ἱερὸς Κλῆρος, οἱ Μοναχοὶ καὶ ὁ θεόλεκτος λαὸς τῆς Θεοσώστου ἐπαρχίας σου.

Ὁ λαός, τὸν ὅποιον καλεῖσαι νὰ διακονήσης εἶναι εὐγενής, πεπαιδευμένος, φιλότιμος καὶ φιλοπρόοδος. Διακρίνεται διὰ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν προσήλωσίν του πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὰς παραδόσεις τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν Γένους. Ὁ θεοσεβὴς λαὸς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱεραπύτνης καὶ Σητείας ἰδιαίτερως Σέ τιμᾷ καὶ Σέ σέβεται. Σέ ἔχει ἤδη ἐνθρονίσει εἰς τὴν καρδίαν του, ἐκτιμῶν τὸ ἀνεπὶληπτον τοῦ ἡθους Σου, τὴν ἐργατικότητα καὶ προσφοράν Σου κατὰ τὴν πολυετῇ διακονίαν Σου εἰς τὴν Ἱεράν Μητρόπολιν ταύτην.

Σεβασμιώτατε,

Ἀνέρχεται σήμερον ἐπὶ τοῦ θρόνου Σου. Καλεῖσαι νὰ ἄρῃς τὸν σταυρόν Σου καὶ νὰ βαδίσῃς τὴν στενὴν εὐαγγελικὴν ὁδόν, διὰ τὴν ὁποίαν ὠμίλησεν ὁ Κύριος, ἔχων ἐπὶ τῶν ὤμων Σου τὸν χρηστόν ζυγὸν τοῦ ὠμοφορίου Σου. Καλεῖσαι νὰ διδάξῃς τὸ ἐμπιστευθέν Σοι λογικὸν ποῖμνιον ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τοῦ Εὐαγγελίου Του καὶ τῶν Θείων καὶ Ἱερῶν Κανόνων, οἱ ὅποιοι διέπουν τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας.

Καλεῖσαι νὰ ὁμιλήσῃς μέ τὴν εὐγλωττίαν τῆς κατὰ Θεὸν διδαχῆς καὶ προσευχῆς. Νὰ ἐμπνεύσῃς μέ τὴν ἀγαθότητά Σου. Νὰ ἐπιβληθῇς μέ τὴν ἀνεξικακίαν Σου. Νὰ ἀναδειχθῇς καλὸς ποιμὴν καὶ Ἐπίσκοπος εἰς τύπον καὶ τόπον Χριστοῦ.

Ἔχεις τὰ προσόντα νὰ διακονήσῃς τὴν Ἐκκλησίαν ὡς Ἐπίσκοπος. Ἔχεις τὴν πνευματικὴν δύναμιν νὰ φανῇς ἀντάξιός τῆς ἱστορίας καὶ τῆς διαχρονικῆς μαρτυρίας τῆς Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃς Ἐκκλησίας ὡς Ἱεράρχης αὐτῆς καὶ ἐκφραστὴς τῶν αἰωνίων παραδόσεων τῆς Ρωμοσύνης.

Ἡ παιδεία, ἡ πείρα, ἡ εὐρεία πνευματικὴ Σου κατάρτισις, ἡ ἀφοσίωσις Σου εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ὅπως αὕτη διεγνώσθη ἕως σήμερον, ἐκ τῆς καλλικάρπου διακονίας σου ἐκ τῶν ὑψηλῶν καὶ ὑπευθύνων θέσεων τοῦ Πρωτοσυγκέλλου τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μητροπόλεως καὶ τοῦ Ἀρχιγραμματέως τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, ἀποτελοῦν ἐχέγγυα καρποφόρου ἐπισκοπικῆς διακονίας.

Ἐν τῇ διακονίᾳ Σου θὰ ἔχεις τὴν ἀγάπην καὶ τὴν βοήθειαν πάντων ἡμῶν. Ἐξαίρομεν μετ' εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν Θεόν, τὸ ὁμόθυμον τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης καὶ τὸ ὁμόφωνον τῆς ἐκλογῆς σου, δεῖγμα τρανὸν τῆς ἀγάπης αὐτῆς πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τοῦ συναισθήματος τῆς εὐθύνης,

ἀπό τό ὁποῖον διακατέχεται διά τήν ἀντιμετώπισιν τοῦ παρόντος καί τοῦ μέλλοντος τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας Κρήτης.

Ἐντείνε, λοιπόν, ἀδελφέ καί κατενοδοῦ καί ἀρχιεράτενε. Ἐχε ἀκλόνητον τήν πεποίθησιν τῆς παρουσίας τοῦ Καλέσαντός Σε, κλήσει ἀγία. «Αὐτός Κύριος, Αὐτός ἐπακούσει».

Σοῦ παραδίδω ὡς Τοποτηρητῆς τήν ποιμαντορίαν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱεραπύτνης καί Σητείας, εὐχόμενος ἐκ κέντρου καρδίας τά ἔτη Σου νά εἶναι πλεῖστα καί ἡ ἀρχιερατεία Σου εὐδόκιμος ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Ἐκκλησίας καί δόξῃ τοῦ Ὄνόματος τοῦ Θεοῦ.

Ἄξιος καί πολλάκις ἄξιος!

*Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἱεραπύτνης καί Σητείας κ. Κύριλλος
ἐπὶ τοῦ Ἀρχιερατικοῦ Θρόνου αὐτοῦ*

Προσφωνήσεις
τοῦ ἑξοχ. κ. Σταύρου Ἀρναουτάκη,
Περιφερειάρχου Κρήτης

Σεβασμιώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Κρήτης,
Σεβασμιώτατοι,
σεβαστοὶ Πατέρες,
κύριοι Βουλευτές,
ἀγαπητοὶ συνάδελφοι στήν Αὐτοδιοίκηση,
κυρίες καί κύριοι,

Σήμερα, Σεβασμιώτατε Μητροπολίτη Ἱεραπύτνης καί Σητείας κ.κ. Κύριλλε, λαός καί κληρὸς, σὰς ὑποδεχόμαστε μέ μεγάλη χαρά, ἱκανοποίηση καί ἐλπίδα στήν τελετὴ τῆς ἐνθρονίσεώς σας, ὡς νέου Ποιμενάρχῃ στήν ἀνατολικότερη καί νοτιότερη περιοχή τῆς Κρήτης μας. Ὅλα αὐτά τὰ συναισθήματα πηγάζουν ἀπὸ τὴν προσδοκία ἀλλὰ καί τὴ βεβαιότητα ὅτι στό πρόσωπό σας, βρίσκουμε ἓναν ἄξιο, ἠθικότατο, ἱκανὸ καί πεπειραμένο πνευματικὸ πατέρα.

Σήμερα ὁ Ναὸς τῆς Ἁγίας Φωτεινῆς πανηγυρίζει τὸ μεγάλο γεγονός. Ἡ κοινὴ τῆς Ἱεράπετρας φιλόξενα ἀνοίγει τίς ἀγκαλιές της, ὑποδεχόμενη τὸ νέο Ἱεράρχη, πού ἀπὸ τὴν Ἱερά Μονὴ Ἀγίου Γεωργίου Γοργολαΐνι, ξεκίνησε τὰ πρῶτα βήματα στό στίβο τῆς πνευματικῆς ἀσκήσεως, δίπλα στὸν μακαριστὸ Εὐγένιο, καί πού ἀπὸ σήμερα θὰ προσφέρει ἄριστες πνευματικὲς ὑπηρεσίες στό ποίμνιό του, ἐπιτελώντας ἔργο ἱερό καί θεάρεστο. Ἐνα ἔργο πού γιὰ πολλὰ χρόνια προσέφερε μέ συνέπεια, ὡς Πρωτοσύγκελλος στήν ἴδια Μητρόπολη. Ἡ πληρότητα τῶν γνώσεων καί τῶν ἐμπειριῶν τοῦ νέου Μητροπολίτη, ἡ σύνεση πού τὸν χαρακτηρίζει ἐγγυῶνται μιὰ δεύτερη ἐπιτυχή περίοδο γιὰ τὴν Ἱερά αὐτὴ Μητρόπολη. Ὡς βαθὺς γνώστης τῆς Ὁρθόδοξης πίστεως, εἴμαστε βέβαιοι ὅτι σέ μιὰ ἐποχὴ δύσκολη γιὰ τὴν κοινὴν τὸ ἔργο πού θὰ προσφέρει ὁ νέος Ποιμενάρχης θὰ εἶναι μεγάλο, ἀξιόλογο καί ἀνάλογο τοῦ προκατόχου του.

Σεβασμιώτατε, ἀπὸ τὴν πλευρά μας ὡς Περιφέρεια Κρήτης, σὰς εὐχόμαστε κάθε καλὸ καί σὰς βεβαιώνουμε ὅτι θὰ συνεχίσουμε τὴ συνεργασία πού εἴχαμε ἀναπτύξει μέ τὸν Προκάτοχό σας, ὑλοποιώντας ἀπὸ κοινοῦ ἔργα καί πρωτοβουλίες, πρὸς ὄφελος ὁλόκληρης τῆς κοινωνίας. Ἀξίος!

Προσφωνήσεις
τοῦ ἐντιμ. κ. Θεοδοσίου Καλαντζάκη,
Δημάρχου Ἱεράπετρας

Σεβασμιώτατε Μητροπολίτη Ἱεραπύτνης καί Σητείας κ.κ. Κύριλλε,
Ἐμπλεος εἰλικρινοῦς ἀγάπης καί βαθύτατου σεβασμοῦ, ὁ λαός τοῦ Δήμου
Ἱεράπετρας καί ὁλόκληρης τῆς Μητροπολιτικῆς μας περιφέρειας, σᾶς ὑπο-
δέχεται σήμερα στήν ἔδρα τῆς διακονίας σας, στήν Ἱερά Μητρόπολη Ἱερα-
πύτνης καί Σητείας.

Μέ πίστη, βαθιά ἐκτίμηση, εἰλικρινῆ αἰσθήματα σεβασμοῦ καί ἀμέριστη
συγκίνηση, ἔχω τήν τιμή ὡς Δήμαρχος νά σᾶς καλωσορίζω στήν ἔδρα τῆς
Μητροπολιτικῆς μας Περιφέρειας.

Ἡ Ἱεράπετρα, ἓνας τόπος μέ μακραίωνη ἱστορία καί παράδοση, μέ πλού-
σιο ἱστορικό παρελθόν καί ἀξιόλογες πνευματικές καταβολές, ἔσμιξε μέ
μεγάλους πολιτισμούς σέ σημαντικές ἱστορικές ἐποχές.

Ἡ ἀξιόλογη ἱστορία της καί ἡ πλούσια γῆ της πού εὐλογήθηκε μέ εὐφο-
ρία, προίκισαν τοὺς ἀνθρώπους της μέ τήν ἀρετή τῆς φιλοξενίας, τή χαρά
τῆς δημιουργίας καί τοὺς ἐνέπνευσαν τίς ἀξίες τῆς συνεργασίας καί τῆς
ἀκούραστης προσπάθειας.

Αὐτός ὁ εὐλογημένος τόπος τοῦ ἀλτρουισμοῦ καί τῆς ἀλληλεγγύης, μέ
τό σπουδαῖο φιλανθρωπικό καί κοινωφελές ἔργο χάρη στήν πλούσια δράση
τῶν ἀνθρώπων, τῶν ἀξιόλογων σωματείων καί τῶν συλλόγων του.

Αὐτός ὁ τόπος μέ τίς ἰσχυρές θρησκευτικές καταβολές πού διατηροῦνται
ἀκμαῖες χάρη στήν Ἐκκλησία καί τό μεγάλο ἔργο τῶν ἀξιόλογων Κληρικῶν
του.

Αὐτός ὁ τόπος σήμερα σᾶς καλωσορίζει, Σεβαστέ μας Πατέρα, εὐχόμενος
τό ποιμαντορικό σας ἔργο νά εἶναι πλούσιο, σέ μιά ἐποχή μεγάλων ἀμφι-
σβητήσεων καί προσδοκιῶν.

Πρόθυμοι νά ἐργαστοῦμε ἀπό κοινοῦ γιά τά κοινά μας ὁράματα καί
τοὺς στόχους πού θέτουμε ὡς κοινωνία, εἴμαστε βέβαιοι ὅτι θά περιβάλλετε
τήν Ἱεράπετρα καί ὁλόκληρη τή Μητροπολιτική Σας περιφέρεια μέ ἀγάπη
καί κατανόηση, ἀξιοσύνη καί θεία ἔμπνευση.

Σπέρνοντας στίς καρδιές μας τή δύναμη καί τήν πίστη γιά νά φτάσουμε
στήν ἐλπίδα καί νά βγοῦμε νικητές, εἴμαστε βέβαιοι ὅτι θά θερίσουμε μαζί
Σας τοὺς γόνιμους καρπούς τῆς σύμπραξης καί τῆς συνεργασίας σέ χαλε-
πούς καιροὺς καί δύσκολες ἐποχές.

Ἀπροσχημάτιστοι βοηθοί καί ἀκάματοι συμπαραστάτες, θά εἴμαστε
δίπλα σας γιά νά ἀγωνιζόμαστε καί νά ἀγωνιοῦμε κι ἐμεῖς, ὅπως κι Ἑσεῖς,

γιά τήν πρόοδο καί τήν εὐημερία τοῦ τόπου μας καί τῶν ἀνθρώπων του.

Σήμερα, αὐτή τήν ἱερή καί συμβολική γιά τήν Ἱεράπετρα ἡμέρα, Σᾶς καταθέτουμε τήν ἔντιμη καί εἰλικρινή θέλησή μας νά συμπορευτοῦμε μαζί Σας στήν νέα περίοδο τῆς πνευματικῆς καί ἐκκλησιαστικῆς γιά τόν τόπο μας ζωῆς.

Σᾶς καταθέτουμε τή διάθεσή μας νά συνεργαστοῦμε γιά νά παράσχουμε στήριξη στούς ἀναξιοπαθοῦντες συμπολίτες μας, γιά νά ἐμπνεύσουμε τοὺς νέους μας σέ δημιουργικούς προορισμούς, γιά νά κινηθοῦμε πρὸς τήν κατεύθυνση τῆς γόνιμης συλλογικῆς δράσης σέ τούτους τοὺς δύσκολους καιρούς.

Προκαταβάλλοντας τήν ἐπιτυχία τοῦ δύσκολου καί πολυεπίπεδου ἔργου Σας, εἴμαστε βέβαιοι ὅτι ἡ πνευματική Σας συγκρότηση, ἡ παιδεία Σας, τό θρησκευτικό Σας ἥθος, ἡ ψυχική εὐγένεια, ἡ ἐκκλησιαστική Σας ἐμπειρία καί ἡ πραότητα τοῦ χαρακτήρα Σας ἐπιμαρτυροῦν τήν ἐπιτυχημένη ἀρχιερατική Σας θητεία, ἀποτελώντας ἐχέγγυα τῆς ἀέναης ποιμαντικῆς καί κοινωνικῆς Σας δράσης καί προσφορᾶς.

Ἡ ἔλευσή Σας, Σεβασμιώτατε, ἀπαλύνει τή θλίψη μας γιά τήν ἀπρόσμενη ἀπώλεια τοῦ μακαριστοῦ Μητροπολίτου κυροῦ Εὐγενίου καί ἀναζωπυρώνει τήν προσμονή μας γιά μιά νέα ἐποχή ἐνότητας, συνεργασίας, πνευματικότητας καί κοινωνικῆς προσφορᾶς.

Ἡ θερμή παρουσία τοῦ χριστεπώνυμου πληρώματος πού γιορτάζει τόν ἐρχομό Σας σηματοδοτεῖ τήν ἔλευση μιᾶς νέας ἐποχῆς γιά τήν Ἱερά Μητρόπολη Ἱεραπύτνης καί Σητείας καί τήν εὐρύτερη κοινωνία τοῦ Δήμου Ἱεράπετρας.

Σέ μιά περίοδο δυσκολιῶν καί διάχυτης ἀνασφάλειας, οἱ ὁλόψυχες εὐχές ὅλων μας νά εἶναι τά ἔτη Σας μεστά ἀπὸ τή χάρη τοῦ Θεοῦ, πολὺκαρπα καί εἰρηνικά θά συντροφεύουν τό δύσκολο καί εὐθυνοφόρο ἔργο πού ἐπωμίζεστε.

Θά εἴμαστε δίπλα Σας καί Σᾶς θέλουμε δίπλα μας, Σεβσμιώτατε, μέ λόγια καί μέ ἔργα, ἀρωγὸ καί πνευματικὸ ταγὸ στὸν καθημερινὸ προσωπικὸ καί συλλογικὸ ἀγῶνα μας.

Τὴν ἱστορική ἐτούτη ὥρα γιά τόν τόπο μας καί τήν Ἱεράπετρα, ὡς Δήμαρχος ἐπιθυμῶ νά ἀπευθύνω τίς θερμές μου εὐχαριστίες στὸν Σεβασμιώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Κρήτης κ.κ. Εἰρηναῖο καί στήν Ἱερά Ἐπαρχιακή Σύνοδο πού μᾶς χάρισαν ἓνα καθ' ὅλα προικισμένο Ποιμενάρχη, ὁ ὁποῖος γνωρίζει καλά καί ἔχει ἀποδείξει χρόνια τώρα πῶς ἀγαπᾷ τὴ Μητροπολιτική περιφέρεια Ἱεραπύτνης καί Σητείας καί τήν Ἱεράπετρα!

Σεβασμιώτατε,

Ἡ Ἱεράπετρα καί ὅλοι ἐμεῖς, σᾶς καλωσορίζουμε μέ συγκίνηση, ἐλπίδα, ἀγάπη καί σεβασμό. Σᾶς καταθέτουμε τά πιό εὐγενῆ μας αἰσθήματα καί εὐχόμαστε ὁλόψυχα νά πρωτοπορήσετε στήν ἀνασύνταξη τῆς κοινωνίας μας, διαδραματίζοντας ἕνα σημαντικό καί ἀξιόλογο ρόλο.

Τό Δημοτικό Συμβούλιο Ἱεράπετρας σέ κατεπείγουσα συνεδρίασή του στίς 14 Νοεμβρίου 2016 μέ ὁμόφωνη ἀπόφασή του Σᾶς ἀνακηρύσσει Ἐπίτιμο Δημότη Ἱεράπετρας σέ ἔνδειξη τιμῆς στό πρόσωπό Σας καί ἀναγνώρισης τῆς προσφορᾶς Σας στήν κοινωνία τῆς Ἱεράπετρας.

Μαζί μέ τίς ὁλόψυχες εὐχές μας ὁ Δήμος Ἱεράπετρας Σᾶς προσφέρει τήν ποιμαντορική ράβδο μέ τίς εὐχές ὅλων μας γιά μακροήμερευση καί μιᾶ εὐλογημένη Ἀρχιερατική διακονία στήν Ἱερά Μητρόπολη Ἱεραπύτνης καί Σητείας.

Σεβασμιώτατε, καλῶς ὀρίσατε στήν πόλη μας!

Καλῶς ὀρίσατε στήν Ἱεράπετρα!

Νά εἴστε ἄξιος, ὑγής καί δυνατός!

Ἄξιος!

Προσφωνήσεις
τοῦ ἐντιμ. κ. Θεοδώρου Πατεράκη,
Διμάρχου Σητείας

Σεβασμιώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Κρήτης,
Σεβασμιώτατοι Ἀρχιερεῖς,
σεβαστό Ἱερατεῖο,
ἀξιότιμε κ. Περιφερειάρχη,
κύριοι Βουλευτές,
ἀγαπητοὶ συνάδελφοι Δήμαρχοι καὶ ἐκπρόσωποι τῆς Αὐτοδιοίκησης,
κύριοι ἐκπρόσωποι τῶν στρατιωτικῶν καὶ ἀστυνομικῶν Ἀρχῶν,
ἐκλεκτοὶ προσκεκλημένοι,
ἀγαπητοὶ συμπολίτες,

Σεβασμιώτατε Μητροπολίτη Ἱεραπύτνης καὶ Σητείας κ.κ. Κύριλλε, οἱ κάτοικοι καὶ οἱ φορεῖς τῶν Δήμων τῆς Μητροπολιτικῆς σας περιφέρειας, ἀπὸ τὴν Ἱεράπετρα καὶ τὴ Σητεία, σὰς ὑποδέχονται σήμερα στὴν Ἱεράπετρα, ἐδῶ στὸ καινούργιο σας ρόλο. Σὰς καλωσορίζουμε σήμερα ὅλοι, Κλῆρος καὶ λαός, ἐπώνυμοι καὶ ἀνώνυμοι, μικροὶ καὶ μεγάλοι, μέ βαθιὰ συγκίνηση, χαρά, ἐκτίμηση καὶ σεβασμό, καὶ ὑποδεχόμαστε ταπεινὰ τὴ θερμὴ ποιμενικὴ σας στοργή, τὴν σκέπη σας καὶ τὴν ἀγιωσύνη σας. Ἡ καινούργια περίοδος στὴν ἐκκλησιαστικὴ καὶ πνευματικὴ ζωὴ τοῦ τόπου μας, πού ἐγκαινιάζεται μέ τὴν ἐνθρόνισή σας, πιστεύουμε ὅτι θὰ ἐνδυναμώσει τὸ ἔργο τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως καὶ θὰ διαδραματίσει σημαντικὸ ρόλο στὴν καθημερινότητα τῶν ἀνθρώπων τοῦ ποιμνίου σας, τοῦ ὁποῖου ἓνα μεγάλο μέρος περνᾷ δύσκολα στοὺς χαλεποὺς καιροὺς πού διανύουμε. Νὰ εἴστε βέβαιος ὅτι ἡ Τοπικὴ Αὐτοδιοίκηση καὶ οἱ πολῖτες θὰ σταθοῦμε δίπλα σας, συμπαραστάτες στὸ πολὺπλευρο ἔργο σας. Ὡς Δημοτικὴ Ἀρχὴ θὰ στηρίζουμε τίς πρωτοβουλίες σας πού ἀναλαμβάνετε γιὰ τοὺς συμπολίτες μας, τοὺς ὁποίους εἶναι σίγουρο ὅτι θὰ στηρίξετε καὶ θὰ ἀγκαλιάσετε μέ ἀγάπη. Κλῆρος, λαός καὶ Τοπικὴ Αὐτοδιοίκηση τῆς Μητροπολιτικῆς μας περιφέρειας, ἀνοίγουμε σέ ἐσᾶς τὴν ἀγκαλιά μας μέ τὴν εὐχή ἢ θεία χάρη νὰ σᾶς στηρίζει καὶ νὰ σᾶς δίδει δύναμη στὸ δύσκολο ἔργο σας.

Διαδεχθήκατε τὸν μακαριστὸ Μητροπολίτη Εὐγένιο. Τὸ κενὸ τοῦ πνευματικοῦ μας ἡγέτη πληρώθηκε μέ τὴν ἐκλογή σας ἀπὸ τὴν Ἱερά Ἐπαρχιακὴ Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης. Μὲ τὴν παρουσία σας, τὴν ἐργατικότητα καὶ τὴ μεθοδικότητά σας, τὴ συνεργασία μέ τὰ ἄξια στελέχη σας ἀλλὰ καὶ μέ τὸ σύνολο τῆς κοινωνίας τῆς Ἱεράς Μητροπόλεώς μας εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ εἴσθε συνεχιστὴς τοῦ μεγάλου ἔργου πού παραλαμβάνετε.

Ἐκ μέρους τοῦ συνόλου τῆς Τοπικῆς Αὐτοδιοίκησης τῆς Μητροπολιτικῆς αὐτῆς περιφέρειας θά ἤθελα νά εὐχαριστήσω τόν Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπο κ.κ. Εἰρηναῖο καί τήν Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης γιά τήν ἀπόφασή τους νά σᾶς ἀναθέσουν τό ὕψιστο ἐκκλησιαστικό ἀξίωμα τοῦ τόπου μας. Ἡ ἀπόφαση αὐτή τιμᾷ τίς προσδοκίες μας γιά ἕναν καθ' ὅλα ἄξιο Ποιμενάρχη, ὁ ὁποῖος εἴμαστε βέβαιοι ὅτι θά ἐμπνεύσει τό ποίμνιό του καί θά καταστεῖ πυλώνας ἀγάπης καί δημιουργίας, πρότυπο πίστεως καί ἀρετῆς, ὁ ὁποῖος ἐπίσης θά ἀφουγκράζεται τήν ἀγωνία καί τόν καθημερινό μας ἀγώνα.

Σεβασμιώτατε Μητροπολίτη Ἱεραπύτνης καί Σητείας κ.κ. Κύριλλε, Ἐγκαθίσταστε σέ μία Μητρόπολη πού ἀποτελεῖται ἀπό τή μία της ἄκρη μέχρι τήν ἄλλη μόνο ἀπό φιλήσυχους, ἐργατικούς, ἐντιμούς καί δημιουργικούς ἀνθρώπους. Μία κοινωνία, πού θά τολμήσω νά πῶ ὅτι εἶναι ἕνα ἀπό τά πλέον ἀξιόλογα κοινωνικά κύτταρα τοῦ νησιοῦ μας, παρά τίς δυσκολίες καί τούς κινδύνους τῆς πολυπολιτισμικότητας καί τῆς ἔντονης τουριστικῆς προόδου πού γνωρίζει ὁ τόπος τίς τελευταῖες δεκαετίες. Εἴσθε ἕνας ἄξιος νέος ἄνθρωπος πού ἀντιλαμβάνεσθε τίς ἀνάγκες τῶν καιρῶν γιά τούς νέους ἀνθρώπους πού πρέπει νά βοηθήσουμε μαζί.

Εἶμαι βέβαιος ὅτι ἤδη ἀπό σήμερα νιώθετε ἕνα κομμάτι ἀπό ἐμᾶς καί ἐμεῖς ἀπό σήμερα κιόλας ἀνακαλύπτουμε ἕνα καινούργιο μας πρότυπο πού θά ἀκολουθεῖ τή ζωή μας. Ζητοῦμε τήν εὐλογία σας, καί προσωπικά σᾶς εὐχομαι καλή δύναμη στό σημαντικό σημαντικό πνευματικό, κοινωνικό καί ποιμαντορικό ἔργο πού ἀναλαμβάνετε. Ἄξιος!

Προσφωνήσεις
τοῦ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. Παϊσίου Δερμιτζάκη,
ἐκ μέρους τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου,
τῶν Μοναστικῶν Ἀδελφοτήτων
καί τοῦ εὐσεβοῦς Λαοῦ
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱεραπύτνης καί Σητείας

Σεβασμιώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Κρήτης κ. κ. Εἰρηναῖε, Πρόεδρε τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης καί ἐκπρόσωπε τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος, τοῦ Οἰκουμενικοῦ ἡμῶν Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου,

Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Πέτρας καί Χερσονήσου κ. Γεράσιμε, Τοποτηρητά τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱεραπύτνης καί Σητείας,

Σεβασμία χορεία τῶν Ἱεραρχῶν,

Εὐλαβέστατοι Κληρικοί,

Ὅσιώτατοι Μοναχοί καί Μοναχές,

Ἐντιμότατοι ἐκπρόσωποι πολιτειακῶν, πολιτικῶν, αὐτοδιοικητικῶν καί στρατιωτικῶν Ἀρχῶν, καί ὅλων τῶν φορέων τοῦ τόπου,

Εὐλογημένε λαέ τοῦ Θεοῦ,

Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Ἱεραπύτνης καί Σητείας καί σεπτέ Ποιμνάρχα μας κ. Κύριλλε,

«Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου».

Ἐκπροσωπώντας τόν Ἱερό Κλῆρο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱεραπύτνης καί Σητείας, σᾶς ὑποδέχομαι, Σεβασμιώτατε, μέ αἰσθήματα βαθειᾶς συγκίνησης, σεβασμοῦ, ἀγάπης καί ἐκτίμησης, στήν Ἱερά Μητρόπολη Ἱεραπύτνης καί Σητείας. Τήν Ἱερά Μητρόπολη, πού γιά εἴκοσι δύο χρόνια θεάρεστα διακονήσατε ἀπό τή θέση τοῦ κληρικοῦ καί τοῦ Πρωτοσυγκέλου καί σήμερα σᾶς ὑποδέχεται ὡς Μητροπολίτη αὐτῆς γιά νά τήν ποιμάνετε, νά τήν ἀγιάζετε, νά τήν διδάσκετε, καί νά ὀδηγεῖτε εἰς νομάς σωτηρίους τό πλήρωμα τῆς Ἐπαρχίας σας.

Εὐχαριστοῦμε τόν Σεβασμιώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Κρήτης κ.κ. Εἰρηναῖο καί τά μέλη τῆς σεπτῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης γιά τήν θεοπρόβλητη πλήρωση τῆς ἑδρας τῆς Ἱ. Μητροπόλεως, καθώς καί τόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Πέτρας καί Χερσονήσου κ. Γεράσιμο, Τοποτηρητή μέχρι σήμερα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς μας, γιά τή διαποίμανση αὐτῆς καί γιά τήν πατρική του ἀγάπη πού μᾶς περιέβαλε στό σύντομο διάστημα τῆς χηρείας της.

Ἡ πρόνοια τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ κατηύθυνε τίς ἐπισκοπικές ψήφους καί ἐξελέγη παμψηφεί ἡ ὑμετέρα σεβασμιότης σέ διαδοχή τοῦ πολὺκλαустου Ποιμενάρχου μας κυροῦ Εὐγενίου. Οἱ πληγές ἀπὸ τὴν πρόωρη ἐκδημία του, εἶναι ἀκόμα νωπές καί ἡ θλίψη ἀπὸ τὸν αἰφνίδιο θάνατό του πολὺ μεγάλη. Ἐσεῖς, Σεβασμιώτατε, ἦσασταν ὁ σταθερός καί ἀκούραστος συνεργάτης καί συνοδοιπόρος του, ἀπὸ τὴν πρώτη μέρα τῆς εἰς Ἐπίσκοπον ἐκλογῆς του, μέχρι τὰ εἰρηνικά τέλη του. Κοντὰ σέ αὐτόν βιώσατε τὴν εἰκοσιδύαχρονη ἀρχιερατική πορεία του καί ὡς ἄλλη ἐκλεκτή μέλισσα λαμβάνατε τὰ μελιστάλαχτα λόγια του καί τίς πατρικές του συμβουλές ὡς παρακαταθήκη καί ὁδοδείκτη στὴν δική σας πορεία καί διακονία.

Ἡ μνήμη μας μεταφέρειτε εἴκοσι δύο χρόνια πρὶν, ὅταν ἐσεῖς, λαϊκός, νέος, τελειόφοιτος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, ἦρθατε ἐδῶ στὴν Ἱερά Μητρόπολή μας, ἀπὸ τό Ἡράκλειο, μαζί μέ τὸν πολυφίλητο Γέροντα καί Ποιμενάρχη μας κυρό Εὐγένιο. Ἡ καλογερική ὑπακοή πού κάνατε στὸν Γέροντα καί Ἐπίσκοπό σας, ἡ καλοσύνη καί ἡ ἀπλότητα, μέ τὴν ὁποία συναναστρεφόσασταν τὸν κάθε ἄνθρωπο, καί ἡ εὐγένεια καί ἡ ἀκεραιότητα τοῦ χαρακτήρα σας ἐντυπωσίασε ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή, ὅλους τοὺς ἀνθρώπους στὴν Ἱερά Μητρόπολη.

Ἐνθρονίζεστε λοιπὸν σήμερα, Σεβασμιώτατε στὴν Ἱερά Μητρόπολη, ἔχοντας ἐνθρονιστεῖ πρωτίστως στίς καρδιές μας. Τὰ ὅσα κοσμοῦν τὴν Σεβασμιότητά σας εἶναι γνωστά στοὺς ἀνθρώπους, ἀφοῦ ὅλο τό διάστημα τῆς ἐδῶ ἱερατικῆς σας διακονίας εἶναι πλήρες ἐργατικότητας, προσφορᾶς καί ἀγωνίας.

Μᾶς γνωρίζετε καί σᾶς γνωρίζουμε. Μᾶς ἀγαπᾶτε καί σᾶς ἀγαπάμε. Ἐδῶ εἶναι τό σπίτι σας. Ὅλα αὐτά τὰ χρόνια, συνεργαστήκαμε μαζί σας καί διδαχτήκαμε ἀπὸ ἐσᾶς. Γευτήκαμε τό ἀδελφικό σας ἐνδιαφέρον καί νιώσαμε τὴν ἀνύστακτη πατρική σας φροντίδα. Ὡς Κληρικοί ὅλοι ἐμεῖς οἱ Ἱερεῖς στό πρόσωπό σας εἴχαμε ἕναν ἀληθινὸ ἀδελφό καί συμπαραστάτη. Ὡς Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς μας πάντοτε μᾶς στηρίζατε, μᾶς ἐνθαρρύνατε καί μᾶς ἐνισχύατε στό ποιμαντικὸ μας ἔργο. Ἦσασταν καταδεκτικός νά μᾶς ἀκούσετε καί νά συζητήσουμε ὅτι μᾶς ἀπασχολοῦσε. Μᾶς συμβουλευάτε μέ καλοσύνη γιὰ ὅτι σᾶς ζητούσαμε καί κάνατε δικά σας τὰ δικά μας προβλήματα. Μέ πολὺ προθυμία καί μεγάλο ἐνδιαφέρον ἐπιβλέπατε κάθε ἐργασία πού τελούσαμε στοὺς ναοὺς καί στίς ἐκκλησίες προσφέροντάς μας πολὺτιμη βοήθεια μέσα ἀπὸ τὴ μακρά πείρα σας. Ἡ ἐργατικότητα καί ἡ ἀκούραστη προσφορὰ σας σέ ὅ,τιδήποτε σᾶς ζητούσαμε, ἦταν γιὰ ἐμᾶς τοὺς Κληρικούς ἡ βακτηρία, πού μᾶς στήριζε καί μᾶς ἐνδυναμώνε γιὰ νά συνεχίσουμε μέ μεγαλύτερο ζῆλο καί ἱεραποστολική διάθεση καί ὄρεξη τό ἔργο μας.

Ἡ πόρτα τοῦ γραφείου σας ἦταν πάντοτε ἀνοικτή γιὰ τόν συνάνθρωπό μας. Νά ἀκούσετε, νά παρηγορήσετε, νά ἀνακουφίσετε, νά στηρίξετε καί νά βοηθήσετε τόν καθένα πού σᾶς ἐπισκεπτόταν ἢ σᾶς συναντοῦσε. Ἐξάλλου, ὅλοι σᾶς γνώριζαν προσωπικά καί ὅλους τούς γνωρίζατε προσωπικά. Τούς συμπαραστεκόσασταν στίς δύσκολες στιγμές τους. Τρέχατε στίς χαρές καί τίς λύπες ὅλων τῶν ἀνθρώπων. Ἦσασταν ὁ πρόσχαρος καί ἐγκάρδιος φίλος, ὁ προσιτός καί εἰλικρινής ἀδελφός, ὁ οἰκτίρμων καί εὐσπλαχνος πνευματικός πατέρας. Πηγαίνατε σέ πανηγύρια καί ἐκδηλώσεις καί στά πιά μικρά καί ἀπομακρυσμένα χωριά καί στά πιά δύσβατα ἐξωκκλήσια. Ἱερουργοῦσατε, κηρύττατε καί διδάσκατε συνεχῶς τόν λόγο τοῦ Θεοῦ.

Ὅλα αὐτά συνέβαλαν ὥστε ὁλος ὁ Κλήρος καί ὁ λαός νά σᾶς αἰσθάνεται τό δικό του ἄνθρωπο, τό δικό του παιδί, τό δικό του ἀδελφό, τό δικό του πατέρα καί ἔτσι νά ἀπαλύνει τώρα τόν πόνο καί τή θλίψη του γιὰ τήν ἀπρόσμενη ἀπώλεια τοῦ μακαριστοῦ Ποιμενάρχου τους καί νά τή μετατρέψουν σέ χαρά καί ἀγαλλίαση. Μέ τήν ἀναγγελία τοῦ ὀνόματός σας στήν ἐκλογή τοῦ νέου Μητροπολίτη τους, ἡ ἔκφραση εὐγνωμοσύνης καί ἱκανοποίησης ἦταν ἐκδηλη σέ κάθε ἄνθρωπο, σέ κάθε χωριό τῆς ἐπαρχίας σας. «*Τοιοῦτος γάρ ἡμῖν ἐπρεπεν ἀρχιερεύς, ὁσιος, ἄκακος, ἀμίαντος*» (Εβρ. 7,26). Ὁ δοῦλος γίνεται δεσπότης, ὁ ἐργάτης γίνεται μισθοποδότης, ὁ ἀδελφός γίνεται καί πατέρας. Τοποθετήστε, λοιπόν, ἀπό σήμερα ὡς λύχνος ἐπὶ τήν λυχνίαν, λύχνος «*ὁ καιόμενος καί φαῖνον*».

Ἡ ἐκκλησιαστική καί ἱερατική σας διακονία στήν Ἱερά μας Μητρόπολη καί στήν Ἀρχιεπισκοπή τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης, προοιωνίζον τή συνέχιση τῆς ἀγλαόκαρπης Ἀρχιερατίας καί τήν ἀπό ὑψηλότερης σκοπιᾶς ἐπιτυχῇ καί θεοφιλῇ ποιμαντορία.

Σεβασμιώτατε, θέλω νά σᾶς διαβεβαιώσω, διερμηνεύοντας τίς σκέψεις καί τά ἐγκάρδια αἰσθήματα τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου καί τοῦ λαοῦ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς μας, ὅτι ὅλοι σᾶς ὑποδεχόμαστε μέ ψυχική ἀγαλλίαση καί ἀνέκφραστη χαρά, γνωρίζοντας ὅτι θά συνεχίσετε καί θά ἐπαυξήσετε τό ἔργο τοῦ μακαριστοῦ καί πολυφίλητου ἀοιδίμου προκατόχου σας κυροῦ Εὐγενίου, ἡ ψυχὴ τοῦ ὁποίου τώρα θά ἀγάλλεται καί θά εὐφραίνεται ἀπό τό οὐράνιο θυσιαστήριό πού βρίσκεται. Ἡ εὐχή του καί οἱ πρεσβεῖες του εἴμαστε βέβαιοι ὅτι θά σᾶς ἀκολουθοῦν καί θά σᾶς στηρίζουν στήν ἀρχιερατική σας διακονία καί ἡ δική μας ἀφοσίωση καί ὑπακοή θά σᾶς δίνουν δύναμη καί κουράγιο γιὰ νά αὐξηθεῖ καί νά καρποφορήσει τό πολυποίκιλο πνευματικό ἔργο τῆς τοπικῆς μας Ἐκκλησίας.

Ἀπαντες, ὁ Ἱερός Κλήρος, οἱ Μοναστικές Ἀδελφότητες καί ὁ περιούσιος λαός τοῦ Θεοῦ, σᾶς καλωσορίζουμε δεόμενοι στόν Ἀρχιεπίσκοπο Κύριο νά Σᾶς διαφυλάττει «*σῶον, ἔντιμον, ὑγιά, μακροημερεύοντα, ὀρθοτομοῦντα τόν*

λόγον τῆς ἀληθείας». Εὐχόμεστε ἐγκαρδίως μακράν, εὐδόκιμον καὶ θεοτίμητον ποιμαντορίαν. Πολλὰ καὶ εὐάρεστα τά ἔτη σας.

Ἐκ μέρους τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου θά μοῦ ἐπιτρέψετε, Σεβασμιώτατε, μέ βαθύτατο σεβασμό καὶ υἱική ἀγάπη, νά σᾶς προσφέρω αὐτήν τήν ἀρχιερατική ράβδο, ὥστε ἐσεῖς, ὡς ἄλλος Μωυσῆς, σταυρόν χαράσσω ἐπ' εὐθείας ράβδο, νά καθοδηγεῖτε τό πλήρωμα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱεραπύτνης καὶ Σητείας, ὥστε νά διαπερνᾷ ἀδιαλώβητο καὶ «ἀβρόχοις ποσὶ» «τὴν τοῦ βίου τούτου ἀλμυράν θάλασσαν καὶ τά ἀχθηφόρα τῶν ἡδονῶν κύματα». Νά πορεύεται ἀσφαλῆς ὑπὸ τήν πατρική προστασία Σας πρὸς τήν γῆ τῆς ἐπαγγελίας, τό μυστικό καὶ αἰώνιο Πάσχα ἐν οὐρανοῖς. Ἄξιος!

**Ἐνθρονιστήριος λόγος
τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἱεραπύτνης καί Σητείας
κ. Κυρίλλου**

Σεβασμιώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Κρήτης κ.κ. Εἰρηναῖε, ἐκπρόσωπε τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ ἡμῶν Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου καί Πρόεδρε τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης,

Σεβασμιώτατοι ἅγιοι Ἀρχιερεῖς τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, ἀγαπητοί ἐν Χριστῷ ἀδελφοί καί συλλειτουργοί, Μέλη τετιμημένα τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Μεγαλονήσου,

Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Ρόδου κ. Κύριλλε,
Ἐντιμότητε κ. Δήμαρχε Ἱεράπετρας,

Ἐντιμότητοι κύριοι Περιφερειάρχᾳ Κρήτης, κα Ἀντιπεριφερειάρχῃς Λασιθίου, Ἐντιμότητε κ. Δήμαρχε Σητείας, Ἐντιμολογιώτατοι Ἀρχοντες καί λοιποὶ ἐκπρόσωποι τῶν πολιτικῶν, στρατιωτικῶν, δικαστικῶν, ἀστυνομικῶν, ἐκπαιδευτικῶν καί λιμενικῶν Ἀρχῶν, ἐντιμότητοι κ. Πρόεδροι τῶν Τοπικῶν Συμβουλίων τῶν Ἐπαρχιῶν Ἱεράπετρας καί Σητείας,

Σεβαστοὶ Πατέρες καί ἀγαπητοὶ ἀδελφοί ἐν Κυρίῳ, ὁσιώτατοι Ἡγούμενοι, Μοναχοί καί Μοναχές, ἡγαπημένε, πιστέ καί εὐλογημένε λαέ τῆς ἱστορικῆς ἐπαρχίας Ἱεραπύτνης καί Σητείας,

Ἡ Χάρις τοῦ παναγίου καί τελεταρχικοῦ Πνεύματος, κατόπιν τῆς τιμίας ψήφου τῶν θεόθεν ὁδηγηθέντων ἁγίων Ἀρχιερέων τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, μέ ἀνέδειξε Ἐπίσκοπο καί Μητροπολίτη τῆς ἀγιωτάτης καί ἱστορικῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱεραπύτνης καί Σητείας θέτοντας τήν ἐλαχιστότητά μου πνευματικό πατέρα καί ποδηγέτη τοῦ εὐαγοῦς ἱεροῦ κλήρου, τῶν φιλοθέων μοναστικῶν ἀδελφοτήτων καί τοῦ εὐλαβοῦς καί εὐλογημένου πιστοῦ λαοῦ τῆς θεοσώστου αὐτῆς ἐπαρχίας.

Διακατέχομαι τούτῃ τῇ μοναδικῇ στιγμῇ τῆς ἐπὶ γῆς πορείας μου ἀπὸ αἰσθήματα ἱεροῦ δέους, φόβου, χαρμολύπης καί συγκινήσεως, γιατί ἀξιῶνομαι νά πατήσω τὰ ἱερά χώματα τῆς εὐλογημένης αὐτῆς Μητροπόλεως, μέ τή νέα μου ιδιότητα, αὐτῇ τοῦ κανονικοῦ Ἐπισκόπου καί Μητροπολίτου. Δέν ἀπουσιάζω σωματικά πολύ καιρό ἀπὸ κοντά σας. Μά πιστέψτε με, εἰλικρινά εἶχα ἀρχίσει νά σᾶς νοσταλγῶ ὅλους ἀνεξαιρέτως. Νά ἐπιποθῶ νά συναντήσω πρόσωπα οἰκεῖα καί ἀγαπητά, ἀνθρώπους φιλόθεους, φιλάγιους, φιλογενεῖς, φιλότιμους, φιλόανθρωπους, φιλόξενους, φιλοπρόοδους, φιλότεχνους, φιλομαθεῖς καί φιλεπίσκοπους. Ἀνθρώπους πού πρωτοποροῦν στίς τέχνες, τὰ γράμματα, τόν τουρισμό, τίς θερμοκηπιακές καί ἀγροτικές καλλιέργειες, τό ἐμπόριο καί τή ναυτιλία. Νά λαχταρῶ νά ἐπι-

σκεφθῶ ξανά τόν τόπο ἐκεῖνο στὸν ὁποῖο ἔζησα καὶ διακόνησα γιὰ εἰκοσιδύο συνεχόμενα ἔτη τὴν Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ κοντὰ στὸν μακαριστὸ Γέροντα καὶ προκάτοχό μου, ἀοίδιμο Μητροπολίτη Ἱεραπύτνης καὶ Σητείας Εὐγένιο. Νὰ ἀναπαυθεῖ ὁ νοῦς καὶ ἡ ψυχὴ μου ἀτενίζοντας τὸ εὐλογημένο καὶ προικισμένο μέ σπάνιες φυσικὲς ὁμορφιές ἀπὸ τὸ Θεὸ ἀνατολικὸ κομμάτι τῆς Κρητικῆς γῆς, μέ τὰ ὁμορφα ἀρχοντικά καὶ γραφικὰ χωριά, μέ τὰ ἱστορικά καὶ μεγαλοπρεπῆ μοναστήρια, μέ τὰ ἱερά σπήλαια-ἀσκηταριά τῶν παλαιῶν πατέρων καὶ ἐρημιτῶν, μέ τὰ δεκάδες τοιχογραφημένα μεταβυζαντινὰ ἐκκλησάκια καὶ τὰ χριστιανικά καὶ ὄχι μόνο μνημεῖα πολιτισμοῦ, μέ τοὺς σπάνιους ἀρχαιολογικοὺς χώρους, πού μαρτυροῦν τὴ διαχρονικότητα τῆς πολιτισμικῆς παράδοσης καὶ κληρονομιάς, μέ τὰ πανέμορφα πευκόφυτα βουνὰ καὶ τὰ σπάνιας ὁμορφιάς ἐπιβλητικὰ φαράγγια, μέ τὰ δαντελωτὰ ἥρεμα καὶ μοναδικὰ ἀκρογιάλια, μέ τοὺς κατάφυτους ἀπὸ ἐλαιῶνες, ἀμπέλια καὶ πρῶϊμα κηπευτικά κάμπους. Ἀνατολικὴ Κρήτη: τόπος εὐλογημένος ἀπὸ τὸν ἐν Τριάδι Θεό, κατάφορτος ἀπὸ πλούσια ἱστορία, ἐκκλησιαστικὴ καὶ ἐθνικὴ, τόπος ἰδιαίτερου φυσικοῦ κάλλους, τόπος φωτός καὶ ἡρεμίας, τόπος πού ἀσκεῖ ἐξαιρετικὴ γοητεία στὴν ψυχὴ τοῦ κάθε ἐπισκέπτη, τόπος πού σμιλεῖ τὴν ψυχοσωματικὴ ὕπαρξη τοῦ κάθε μόνιμου κατοίκου καὶ τὸν βοηθᾷ νὰ προσεγγίσει τὸν Δημιουργό Θεό.

Καὶ ἰδοὺ σήμερα, ἐλεημένος πλούσια ἀπὸ τὸν δωρεοδότη πολύελεο καὶ φιλάνθρωπο Κύριο, ἔρχομαι ἀνάμεσά σας ὡς κανονικὸς Ποιμενάρχης τοῦ τόπου αὐτοῦ, διαδεχόμενος μία σειρά Ἀρχιερέων πού ποίμαναν θεοφιλῶς καὶ θεαρέστως τὴν ἱστορικὴ Ἱερά αὐτὴ Μητρόπολη, μεταξύ τῶν ὁποίων - γιὰ νὰ ἀναφερθῶ μόνο σ' ἐκείνους τῶν 19^{ου} καὶ 20^{ου} αἰώνων- ὁ ἐθνομάρτυς καὶ ἅγιος τῆς Ἐκκλησίας μας Ζαχαρίας Σητείας, καὶ οἱ ἀοίδιμοι Ἱεράρχες Ἱερᾶς καὶ Σητείας Ἀρτέμιος Παρδάλης (1811-1921), Γεράσιμος Μαγγανάρης (1832-1841), Καλλίνικος (1841-1845), Ἰλαρίων Κατσούλης (1846-1869), Νεόφυτος Καλογερίδης (1869-1878), Μισαήλ (1879), Γρηγόριος Παπαδοπετράκης (1880-1889), Ἀμβρόσιος Σφακιανάκης (1890-1929), Διονύσιος Μαραγκουδάκης (1933-1936), Φιλόθεος Μαζοκοπάκης (1936-1960), Φιλόθεος Βουζουνεράκης (1961-1993), καὶ ὁ πρότρίτα κοιμηθεὶς ἀοίδιμος Μητροπολίτης Ἱεραπύτνης καὶ Σητείας Εὐγένιος Πολίτης (1994-2016), ὁ πολὺκλαυστος Γέροντας καὶ πνευματικὸς μου πατέρας καὶ ποδηγέτης. Ἐπικαλοῦμαι τίς εὐχές ὅλων τῶν μακαρίων προκατόχων μου καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ μέ συνοδεύουν στό ἐπίμοχθο καὶ βαρὺ ἔργο πού ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ μοῦ ἀνέθεσε. Μέ βαθιὰ συγκίνηση ἀπὸ τὸν θρόνο πού ἐκεῖνοι ἐκλεῖσαν καὶ ἐδόξασαν ἀναφωνῶ: Εἴη ἡ μνήμη αὐτῶν αἰωνία καὶ ἄληστος!

Μέ αἰσθήματα ἐγκαρδιότητας ἀγκαλιάζω τὴν εὐσεβεστάτη καὶ ἱστορικὴ Μητρόπολη τῆς Ἱεράπετρας καὶ τῆς Σητείας. Τὴν προέκταση τῆς ὁροσειρᾶς

Δίκτη καί τῆς Θρυπτῆς καί τήν ἀπόληξη τῆς λεβεντόκορμης Κρήτης. Βουνό καί θάλασσα εἶναι ἡ γεωγραφική καρδιά της, εὐσέβεια, ἀπλότητα καί πλούσια ἱστορία ἡ ἀρχοντική ματιά της. Ἀρχαιότητα καί πολιτισμός ἡ κοινωνική μορφή της. Ἐχει δύο θυγατέρες, ἐξίσου προικισμένες, ὁμορφες, χαριτωμένες, ἰσάξιες στά κάλλη, τά χαρίσματα, τήν ἱστορία, τήν εὐσέβεια, τήν πίστη. Τήν «ἀρχόντισσα καί ρήγισσα Γεράπετρα» (Ν. Στρατάκης), τήν «ἡλιοπερίχυτη κι ἀτλαζοπλουμισμένη νεράιδα» (Γιάννης Γεωργακάκης), τήν Κύρβα, Κάμρο καί Ἰεράπυτνα τῶν Δωριέων τῆς προϊστορικής καί ἱστορικής περιόδου, μέ τίς μινωϊκές πόλεις καί οἰκισμούς τοῦ Μύρτου, τῆς Μάλλας, τῆς Ὠλέρου, τῆς Λάρισσας, τῆς Βασιλικῆς, τῶν Γουρνιῶν, τῆς Ψείρας καί τοῦ Καβουσίου. Καί τῇ ξακουστῇ Σητεία, τήν ἀρχαία Ἡτις ἢ Ἡτεία, τήν πατρίδα τοῦ ἐνός ἀπό τοὺς ἐπτὰ σοφούς τῆς ἀρχαιότητος Μύσωνα καί τοῦ ποιητῆ τοῦ Ἑρωτόκριτου τοῦ καί νεότερου Ὀμήρου τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων Βιτσέντζου Κορνάρου, τῇ χώρα τῶν Ἑτεοκρητῶν μέ τίς περίφημες ἀρχαῖες ὀργανωμένες πόλεις τῆς Πραισσοῦ, τῆς Ἰτάνου καί τῆς Κάτω Ζάκρου. Καί οἱ δύο πόλεις φημισμένες. Ἄντεξαν μέσα στόν χρόνο καί μοιράσθηκαν τίς ἱστορικές περιπέτειες τῆς Κρήτης μας ἀγόγγυστα. Δίδοντας καί παίρνοντας σέ ὅλες τίς ἐποχές καί φάσεις τῆς ἱστορικής πορείας μας. Στήν προϊστορική καί ἱστορική περίοδο, τῇ ρωμαϊκῇ, τήν πρωτοβυζαντινῇ καί δευτεροβυζαντινῇ περίοδο. Στά χρόνια τῆς Ἑνετοκρατίας μέ τήν πνευματική ἀνθιση καί ἀναγέννηση καί τά ζοφερά χρόνια τῆς Τουρκοκρατίας τῶν ἐπαναστάσεων καί τοῦ ξεσηκωμοῦ. Στά νέωτερα χρόνια τῆς Κρητικῆς Πολιτείας καί τῆς ἐνσωμάτωσης μέ τό νεοσυσταθέν Ἑλληνικό κράτος, στά χρόνια τῶν βαλκανικῶν πολέμων, τῆς μικρασιατικῆς καταστροφῆς, τοῦ ξεριζωμοῦ καί τῆς ὑποδοχῆς τῶν προσφύγων, τοῦ μεσοπολέμου, τῆς γερμανικῆς κατοχῆς, τῆς ἀνασυγκρότησης τοῦ νεοελληνικοῦ κράτους, τῆς δικτατορίας τῶν συνταγματαρχῶν καί τῆς μεταπολίτευσης. Στά χρόνια τῆς οἰκονομικῆς ἀνάπτυξης καί τοῦ νεοπλουτισμοῦ, στά χρόνια τῆς σύγχρονης νεοελληνικῆς πραγματικότητος τῶν μνημονίων, τῆς οἰκονομικῆς κρίσεως καί ὑφέσεως, τῆς ἀνεργίας καί νεοπτωχείας.

Μέ ἱερό δέος καί εὐλάβεια μνημονεύω τίς δύο ἱστορικές Ἐπισκοπές πού κατά καιρούς θρονιάστηκαν στήν ψυχὴ τῆς Ἱεραπετρίτικης καί Σητειακῆς γῆς: τῆς Ἱεραπύτνης, πού μαρτυρεῖται ἀπό τό 343 καί τῆς Σητείας, πού ἀρχικῶς ἦταν ἐνωμένες σέ μία, ἐνῶ ἀργότερα τόν 8^ο αἰῶνα χωρίστηκαν σέ δύο γιά νά ἐνωθοῦν σέ μία, στήν Ἱεροσητείας, μετά τήν σφαγὴ τῶν Ἐπισκόπων τῆς Μεγαλονήσου τό Πάσχα τοῦ 1824 στό Μεγάλο Κάστρο, ἀργότερα στήν Ἱεράς καί Σητείας, γιά νά καταλήξει στή σημερινή της ὀνομασία Ἱεραπύτνης καί Σητείας μέ τόν ἰσχύοντα Καταστατικό Χάρτη τοῦ 1961.

*Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἱεραπύτνης καί Σητείας κ. Κύριλλος,
ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ*

Ἀδελφοί μου ἀγαπημένοι, εὐλογημένε καὶ περιούσιε λαὲ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱεραπύτνης καὶ Σητείας,

Δέν σᾶς ἀντικρύζω γιὰ πρώτη φορά, δέν σᾶς γνωρίζω τώρα. Σᾶς γνωρίζω καὶ μέ γνωρίζετε. Σᾶς ἀγάπησα καὶ μέ ἀγαπήσατε. Ἦμουν συμπαραστάτης σας εικοσιδύο ὁλόκληρα χρόνια. Χαιρόμουν μέ τίς χαρές σας, καμάρωνα μέ τίς ἐπιτυχίες σας, ἀγωνιοῦσα ὅπως καὶ σεῖς γιὰ τό μέλλον σας, γιὰ τήν πορεία αὐτοῦ τοῦ τόπου, θλιβόμουν μέ τίς θλίψεις σας, συμπονοῦσα μέ τόν πόνο καὶ τούς καῦμούς σας, σᾶς συμπαραστεκόμουν καὶ προσευχόμουν γιὰ τὰ προβλήματα σας, ἐπιθυμοῦσα τήν προκοπή, τήν προαγωγή καὶ τήν πρόοδό σας. Σᾶς αἰσθανόμουν δικούς μου ἀνθρώπους, ἄμπελο τοῦ Θεοῦ, φυτευμένη σέ τοῦτο τόν εὐλογημένο τόπο ἀπό τή δεξιά τοῦ Κυρίου μας, καλλιεργημένη ὁμορφα, ἐπισκεπτόμενη καὶ αὐξανόμενη ἀπό τόν παντεπόπτη Κύριο καὶ καταρτισμένη στήν ἐπουράνιο Βασιλεία Του.

Σᾶς διαβεβαιώνω τούτη τήν εὐλογημένη ἀπό τόν Κύριο ὥρα καὶ μοναδική στιγμή τῆς ζωῆς μου, τήν ἱερά ὥρα τῆς ἐνθρονίσεώς μου στόν ἱστορικό καὶ Ἀποστολικό θρόνο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱεραπύτνης καὶ Σητείας, ὅτι τό ἴδιο θά συνεχίσω νά πράττω ἀπό τώρα καὶ στό ἐξῆς. Ἀπό τή νέα ἔπαλξη, πού μοῦ ἀνέθεσε ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, θά προσπαθῆσω μέ ὅλες μου τίς δυνάμεις καὶ θά ἀγωνίζομαι γιὰ τήν πνευματική πρόοδο καὶ καλλιέργειά σας, γιὰ τόν εὐαγγελισμό καὶ τήν κατήχησή σας στά νάματα τῆς Ὁρθοδοξοῦ πίστεως καὶ ζωῆς, γιὰ τήν προσήλωση στή λαϊκή εὐσέβεια καὶ παράδοση τοῦ τόπου μας, γιὰ τήν καλλιέργεια τῶν ἀρετῶν καὶ τήν ὑπακοή στίς ἐντολές τοῦ Θεοῦ, γιὰ τήν κατά Χριστόν μορφοποίησή σας, γιὰ τή Χριστοποίηση καὶ Θεοποίησή σας.

Μπορεῖ ὡς ἄνθρωπος νά δειλιῶ καὶ νά ἀποθαρρύνομαι, νά διακατέχομαι ἀπό αἰσθήματα ἀτολμίας καὶ φόβου. Ὅμως, ἀκούω μέσα μου νά πάλλεται ἡ φωνή τοῦ Θεοῦ πού μέ καλεῖ γιὰ τό σκοπό αὐτό. Ἡ ἴδια φωνή τοῦ Κυρίου πρὸς τόν Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ, λίγο προτοῦ νά εἰσέλθει στή γῆ τῆς ἐπαγγελίας: *«ἰδοὺ ἐντέταλμαί σοι· ἴσχυε καὶ ἀνδρίζου, μὴ δειλιάσης, μηδέ φοβηθῆς, ὅτι μετὰ σοῦ Κύριος ὁ Θεός σου εἰς πάντα, οὗ ἔάν πορεύῃ»* (Ἰησοῦς Ναυῆ 1,9). Ἀλλὰ καὶ ἡ φωνή τοῦ ἰδίου τοῦ Κυρίου πρὸς τοὺς μαθητές του: *«Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδιά· πιστεύετε εἰς τόν Θεόν, καὶ εἰς ἐμέ πιστεύετε»* (Ἰωάν. 14,1).

Δέν ἐπιθυμῶ τούτη τήν ὥρα νά προβῶ σέ προγραμματικές δηλώσεις, οὔτε νά ἀναπτύξω τὰ σχέδια μου, οὔτε νά δώσω ὑποσχέσεις. Ἄλλωστε, στό χῶρο τῆς Ἐκκλησίας δέν ἀρμόζουν τέτοιου εἴδους συμπεριφορές, ἀφοῦ ὁ Κύριος μᾶς ὑπενθυμίζει ὅτι *«ὅταν ποιήσητε πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε ὅτι δοῦλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν, ὅτι ὁ ὠφείλομεν ποιῆσαι πεποιήκαμεν»* (Λουκ. 17,10). Δέν ἐπαγγέλομαι τίποτε τό διαφορετικό, τίποτε τό καινούργιο, ἀπὸ ἐκεῖνο πού παραλάβαμε ἀπὸ τόν ἴδιο τόν Κύριο καὶ τοὺς Πατέρες μας στήν

Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Σ' αὐτό τό πλαίσιο θά προσπαθῶ νά κινηθῶ καί νά στηρίξω τήν ἀρχιερατική μου πορεία καί διακονία. Ἦδη ὁ μακαριστός Γέροντάς μου, αἰδιδίμος Μητροπολίτης Εὐγένιος, εἶχε θέσει τήν χεῖρα του ἐπὶ τό ἄροτρον καί εἶχε ἀρχίσει τήν πνευματική καλλιέργεια καί σπορά. Τό πλούσιο πνευματικό ἔργο του καλοῦμαι σήμερα νά συνεχίσω, νά ἐπανεξήσω καί νά ὁλοκληρώσω. Δοξάζω τόν ἐν Τριάδι ἀληθινό Θεό, διότι τυγχάνω κοινωνός τῶν κόπων του, τῆς ἀνυστάκτου μέριμνας, τῶν ἀγώνων καί τῆς ἀρχιερατικῆς ἀγωνίας του γιά τόν κατὰ Χριστόν καταρτισμόν τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ.

Δέν θά σᾶς ὑποσχεθῶ ὅτι θά συνεχίσω νά εἶμαι κοντά σας, ὅπως ἤδη προεῖπα. Αὐτό τυγχάνει αὐτονόητο, ἱερό καθήκον καί ὑποχρέωσή μου ἀπέναντι ὅχι μόνο σέ σᾶς ἀλλά καί στόν μακαριστό Γέροντά μου, τοῦ ὁποῖου ἡ μνήμη ἄς εἶναι αἰώνια καί ἄληστος. Ὅμως αὐτονόητο θεωρεῖται ὅτι θά συνεχίζω νά συνεργάζομαι μέ τούς Μοναχοὺς καί τούς Κληρικούς καί πρῶτους συνεργάτες μου, ὅτι θά ἀγωνίζομαι γιά τόν καταρτισμό τους, γιά τήν καλλιέργεια τῶν μοναχικῶν καί ἱερατικῶν κλήσεων, γιά τήν μαρτυρία πού καλεῖται νά δώσει ὁ Ὁρθόδοξος Μοναχός καί Κληρικός στόν πάσχοντα σημερινό ἄνθρωπο. Ὅτι θά συνεχίσω νά ἀγωνίζομαι γιά τήν φανέρωση καί καθιέρωση τῆς λογικῆς λατρείας ἐντός τῆς Ἐκκλησίας, χωρίς τήν ὁποία ἡ Ἐκκλησία θεωρεῖται νεκρή, μέ τήν ἐνίσχυση τῆς ἤδη λειτουργούσης Σχολῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς. Ὅτι θά συνεχίσω νά προσπαθῶ γιά τήν ἐκκλησιαστική ἀγωγή καί τόν ἐπανευαγγελισμό τῶν νέων κυρίως ἀνθρώπων μέ σύγχρονους τρόπους καί μεθόδους, ἰδιαίτερα προσιτούς στά παιδιά καί τούς νέους, μέ τή χρήση τῶν νέων τεχνολογιῶν, μέσα ἀπό τίς ἐπισκέψεις στά σχολεῖα, τίς νεανικές συντροφίες, τίς Κατασκηνώσεις, τίς Σχολές Γονέων, τούς ἀθλητικούς ἀγῶνες, ὅπως εἶναι τά καθιερωμένα «Νεστόρεια» καί ὁ «Γύρος Σητείας», τή γνώση τῆς τοπικῆς ἱστορίας καί τῆς πλούσιας πολιτιστικῆς μας κληρονομιάς, τήν εὐαίσθητοποίηση σέ θέματα προστασίας τοῦ περιβάλλοντος, ἐκμάθησης παραδοσιακῶν χορῶν καί ὀργάνων, παραδοσιακῶν τεχνῶν ἀγιογραφίας, ξυλογλυπτικῆς, ψηφιδωτοῦ καί ἄλλων δραστηριοτήτων. Ὅτι θά συνεχίσω νά συμπαραστέκομαι στόν πάσχοντα καί ἐνδεή συνάνθρωπό μας μέ τήν ἐνίσχυση τοῦ Γενικοῦ Φιλοπτώχου Ταμεῖου, τῶν Φιλοπτώχων Ταμείων τῶν Ἐνοριῶν, τή συνέχιση τῆς λειτουργίας τοῦ Συσσιτίου στή Σητεία καί τήν ἔναρξη τοῦ Συσσιτίου στήν περιοχή τῆς Ἱεράπετρας. Ὅτι θά συνεχίσω τήν ἔκδοση ἐκκλησιαστικῶν βιβλίων καί ἐντύπων, ἰδιαίτερος τοῦ καλαίσθητου περιοδικοῦ «Ἁγκυρά Ἑλπίδος». Ὅτι θά ἐξακολουθῶ νά δίδω βάρος στήν ἀναστήλωση, συντήρηση καί ἀνάδειξη τῶν ἐκκλησιαστικῶν μνημείων καί πολιτιστικῶν θησαυρῶν σέ συνεργασία μέ τήν ἀρμόδια Ἐφορεία Ἀρχαιοτήτων. Ὅτι θά συνεχίζω μέ τά ἀξιότιμα Μέλη τοῦ Δ.Σ. ἀπό τή θέση πλέον τοῦ Προέδρου νά ἀγωνίζομαι γιά τήν ἐπίτευξη

τῶν στόχων καί τῶν σκοπῶν τοῦ Κοινωφελοῦς Ἰδρύματος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως «Παναγία ἡ Ἀκρωτηριανή» στήν περιοχή τῆς Σητείας γιά τήν καλῶς νοούμενη πολυπόθητη ἀνάπτυξη τῆς περιοχῆς, τή δημιουργία θέσεων ἐργασίας γιά τοὺς νέους τοῦ Λασιθίου, τήν ἀντιμετώπιση τῆς ἀνεργίας καί τήν ἐν γένει ἀναβάθμιση τοῦ τόπου μας. Ὅτι θά συνεχίσω νά συνεργάζομαι μέ τοὺς τοπικούς ἄρχοντες καί φορεῖς, ἰδιαίτερος μέ τοὺς Δήμους Ἱεράπετρας καί Σητείας καί τήν Περιφέρεια Κρήτης, γιά τήν ἀνάληψη πρωτοβουλιῶν καί δράσεων γιά τήν προαγωγή τοῦ κοινωνικοῦ ἔργου τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας μας, τήν προώθηση τοῦ προσκυνηματικοῦ-θρησκευτικοῦ τουρισμοῦ, τήν προβολή καί ἀνάδειξη τῆς πλούσιας πολιτιστικῆς μας κληρονομιάς, μέσα ἀπό σύγχρονα ἀναπτυξιακά ἔργα καί ὑποδομές. Ὅτι ἡ Τοπική μας Ἐκκλησία, ἀφουγκραζόμενη τίς σύγχρονες ἀνάγκες θά συνεχίσει νά πρωτοπορεῖ καί νά συνεργάζεται μέ κρατικούς φορεῖς καί πανεπιστημιακά Ἰδρύματα γιά νά καινοτομεῖ, ὅπως μέ τήν ἵδρυση καί λειτουργία στήν Ἱεράπετρα τοῦ Κέντρου Ἀγροτικῆς Καινοτομίας καί Ἐπιχειρηματικότητας Κρήτης (BIC) γιά τήν ἐνίσχυση καί ἐκπαίδευση τῶν ἀγροτῶν μας.

Σέ ὅλα τὰ παραπάνω μέχρι σήμερα ἔργα «τά καλά καί ὠφέλιμα τοῖς ἀνθρώποις» (Τίτ. 3,8) μέ τή χάρη τοῦ Θεοῦ μετεῖχα, ὡς Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱεραπύτνης καί Σητείας. Ἀπό σήμερα ὁμως καλοῦμαι νά προΐσταμαι αὐτῶν ὡς Ἐπίσκοπος τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ.

Αἰσθάνομαι τούτη τήν ὥρα ἀπεσταλμένος τοῦ Θεοῦ ὡς Ἐπίσκοπος ἀνάμεσά σας γιά νά ποιμάνω τήν Ἐκκλησία. Καί ὁ Ἐπίσκοπος κάθεται στό μέσον τῆς Ἐκκλησίας εἰς τόπον καί τύπον Χριστοῦ, γιατί θεωρεῖται φορέας τοῦ πνεύματος τῆς ἐνότητος τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος. Καί ὁ Ἐπίσκοπος κατά τοὺς Πατέρες πράττει περισσότερο μέ τή σιωπή καί τήν προσευχή, παρά μέ τὰ μάταια λόγια, πού πολλές φορές ἀποδεικνύονται «ψεύτικα, μάταια καί μεγάλα». Δέν ἐπιθυμῶ νά ἐκθέσω ἀναλυτικά προγράμματα καί νά κάνω ἐξαγγελίες. Προτιμῶ τή σιγή ἀντί τῶν λόγων. Καί αὐτός θά εἶναι ὁ κανόνας τῆς διακονίας μου. Μάρτυρες καί κριτές προτιμῶ νά εἴστε ἐσεῖς καί ὁ δικαιοκρίτης Θεός.

Βασικός στόχος τῆς ἐπισκοπικῆς μου διακονίας εἶναι νά ἐργασθῶ εὐαγγελικά, νά ἐπιτελέσω τό θέλημα τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς καί νά ἀποκαλύψω στόν λαό του τό σωτήριο ἔργο τῆς θείας οἰκονομίας του, τό ὅποιο γιά τόν κάθε ἄνθρωπο χωριστά ἀλλά καί γιά ὅλο τόν κόσμον ἐπitéλεσε ἡ θεία καί ἀπέραντη ἀγάπη του. Γνώμονάς μου στήν προσπάθεια αὕτη θά ἀποτελεῖ πάντοτε ἡ στέρεα προσκόλλησή μου στή λειτουργική καί θεσμική παράδοση τῆς Ἐκκλησίας μας, κατά τήν παύλεια προτροπή: «*Στήκετε καί κρατεῖτε τὰς παραδόσεις*» (Β' Θεσ. 2,15).

Θά ἀγωνισθῶ μέ ὅλες μου τίς δυνάμεις γιά νά παραμείνομε κατ' ἀρχάς

έντός τῆς μαρτυρικῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, μέ τήν πλούσια ἀγιοπατερική παράδοση καί τή μοναδική λαϊκή εὐσέβεια, μέ τό ἀδούλωτο γενναῖο ἡρωϊκό φρόνημα, μέ τό μοναδικό κρητικό φιλότιμο, μέ τούς καλούς καί ἀληθινούς Ποιμένες, οἱ ὅποιοι συνομιλοῦν μέ τό ποιμνιό τους ὡς πραγματικοί Πατέρες καί φίλοι, προσανατολισμένοι καί εὐθυγραμμισμένοι στήν πολύπαθη Ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως, στό ἀειλαμπές καί μαρτυρικό Φανάρι τοῦ Γένους μας καί στόν Πρῶτο Ἡγούμενο τῆς ὑπ' οὐρανόν Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, τόν Παναγιώτατο Αὐθέντη καί Δεσπότη τόν Οἰκουμενικό ἡμῶν Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαῖο, τίς πατρικές εὐχές τοῦ ὁποίου ταπεινά ἐκζητῶ τήν ἱερή αὐτή ὥρα γιά τή νέα διακονία μου καί ἐκ βάθους καρδίας εὐγνωμόνως καί ὀλοθέρμως εὐχαριστῶ γιά τήν ὑψηλή ἐκπροσώπηση Του, διά τοῦ Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κ.κ. Εἰρηναίου.

Ἐπιθυμῶ, Σεβασμιώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Κρήτης κ.κ. Εἰρηναῖε, νά μεταφέρετε πρός τή θεοστήρικτη κορυφή τῆς Ὁρθοδοξίας τόν Πατριάρχη τοῦ Γένους μας, μαζί μέ τίς ταπεινές εὐχαριστίες, τήν εὐγνωμοσύνη καί τά αἰσθήματα ἀφοσιώσεώς μου πρός τό πάνσεπτο τῆς Ὁρθοδοξίας Κέντρο, καί τή διαβεβαίωσή μου ὅτι μαζί μέ ἐσᾶς, τόν Πρόεδρο τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου μας, καί τά τίμια Αὐτῆς Μέλη καί συνεπισκόπους μου, τούς Σεβ. Μητροπολίτες τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, θά ἀγωνισθῶ μέ ὅλες μου τίς δυνάμεις γιά νά διατηρήσουμε τόν ἱερό σύνδεσμο καί τήν εὐλογημένη σχέση μας ὡς Ἐκκλησία Κρήτης κάτω ἀπό τίς πτέρυγες, τήν ἔμπνευση καί τήν αἰγίδα τῆς Μητρός Ἐκκλησίας, ἀναλογιζόμενοι τό ἰδιαίτερο ἔργο καί τή σημαντική ἀποστολή τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας Κρήτης στούς δύσκολους καιρούς μας καί στά προβλήματα πού ταλανίζουν τόν σύγχρονο ἄνθρωπο στή νέα πλέον διαμορφούμενη παγκόσμια πραγματικότητα.

Εὐχαριστῶ ὅλως ἰδιαίτερως τόν Τοποτηρητή τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱεραπύτνης καί Σητείας, ἀγαπητό ἐν Χριστῷ ἀδελφό, Σεβ. Μητροπολίτη Πέτρας καί Χερρονήσου κ. Γεράσιμο, τόν ὁμορο Μητροπολίτη, γιά τούς κόπους, τή φιλόστοργο μέριμνα, τήν πατρική ἀγάπη πρός ὅλους ἀνεξαιρέτως, τήν ἄψογη συνεργατικότητα καί τό βάρος τῆς τοποτηρητείας, πού ὀλοπρόθυμα καί μέ ἀρχοντική διάκριση ἐβάστασε, ὅλο αὐτό τό διάστημα, ἀπό τήν ἐκδημία τοῦ μακαριστοῦ Γέροντός μου μέχρι καί σήμερα, χωρίς νά φεισθεῖ κόπου καί χρόνου, γιά τήν θεοφιλῆ διαποίμανση καί ὁμαλή λειτουργία τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Ἰδιαίτερως εὐχαριστῶ τόν Σεβ. Μητροπολίτη Ρόδου κ. Κύριλλο καί τόν Πανοσ/τον Ἡγούμενον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τῶν Ἰβήρων Ἀγίου Ὁρους, Ἀρχιμ. Ναθαναήλ γιά τήν ἀγάπη τους, οἱ ὅποιοι ὑποβλήθηκαν σέ πολύ κόπο καί ὀδυσσαν ὁδόν μακράν γιά νά παρευρεθοῦν στή σημερινή χαρά μου.

Ἐκφράζω καί διατρανώνω αὐτήν τήν ὥρα τήν ἀγάπη, τήν ἐκτίμηση καί τήν ὑπόληψή μου πρός τίς Μοναχικές Ἀδελφότητες, τόν ἐκλεκτό Κλήρο τῆς Ἱερᾶς μας Μητροπόλεως, τοὺς Πρεσβυτέρους καί τοὺς Διακόνους, τοὺς Θεολόγους μας, τοὺς Κατηχητές καί τίς Κατηχήτριες, τοὺς πολύτιμους συνεργάτες μας στό πολυσχιδές ἔργο τῆς διαποίμανσης τοῦ Λαοῦ τοῦ Θεοῦ, καί μάλιστα σέ καιροὺς δύσκολους. Σᾶς εὐχαριστῶ ὅλους ἀνεξαιρέτως, σᾶς εὐλογῶ καί σᾶς θεωρῶ πολύτιμους ἀρωγούς καί συμπαραστάτες στό εὐθυνοφόρο ἔργο πού ἀναλαμβάνω.

Ἐκφράζω τήν ἰδιαίτερη ἀγάπη μου καί τό ἀνύστακτο ἐνδιαφέρον μου γιά τή Νεότητα. Σᾶς εὐλογῶ καί σᾶς ἀσπάζομαι. Σᾶς εὐχαριστῶ πού προσπαθεῖτε νά παραμείνετε ὄρθιοι. Συναγωνιῶ μαζί σας, σᾶς συμπαραστέκομαι καί εἶμαι συναντιλήπτορας σέ κάθε προσπάθεια, πάλη καί ἀγώνα πού καταβάλλετε γιά νά κρατηθεῖτε ζωντανοί στή ζωή, νά βρεῖτε λύση στά ἀδιεξόδα σας, νά συνεχίσετε νά ὀνειρεύεσθε σέ ἓνα παγκοσμιοποιημένο κόσμο πού καθημερινά συγκλονίζεται ἀπό συνεχεῖς ἀνατροπές, ἀκόμη καί ἂν ἐμεῖς σᾶς τσακίσαμε τά φτερά καί σᾶς ἀπογοητεύσαμε μέ τίς λανθασμένες ἐπιλογές καί τίς ὑπερβολές μας. Εἴστε τό μέλλον τοῦ τόπου μας. Σᾶς διαβεβαιῶ ὅτι μπορείτε νά προσβλέπετε στό ταπεινό πρόσωπο τοῦ Ἐπισκόπου σας, σάν νά μιλάτε σέ ἓνα ἐμπιστο φίλο σας καί νά μοιράζεστε μαζί του τίς ἀγωνίες, τοὺς προβληματισμούς, τίς ἀμφισβητήσεις, τά προβλήματα καί τίς ἀνάγκες σας.

Ἐκ μέσης καρδίας εὐχαριστῶ τοὺς ἐντιμότερους τοπικούς ἄρχοντας τῶν δύο ἐπαρχιῶν Ἱεραπύτνης καί Σητείας, τοὺς λοιποὺς ἀξιότιμους ἄρχοντας τῆς Μεγαλονήσου, τοὺς προσφιλεστάτους ἐκπροσώπους φορέων, ἀρχῶν καί ὑπηρεσιῶν, τοὺς ἀγαπημένους συνεργάτες μου, τοὺς φίλους καί ἀδελφούς, ἓνα ἕκαστον ἐξ ὑμῶν, πού ἀποτελεῖτε τό φιλότιμο πλήρωμα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, ἄνδρες καί γυναῖκες, πάσης ἡλικίας καί τάξεως γιά τήν ὀλόθερμη ὑποδοχή πού μοῦ ἐπιφυλάξατε καί ὅλους ἀπό τά διάφορα μέρη τῆς Κρήτης καί ἀλλοῦ, ὅσοι ὑποβλήθήκατε στόν κόπο νά παρευρεθεῖτε στή σημερινή μοναδική στιγμή τῆς ζωῆς μου. Ἰδιαιτέρως μνημονεύω τοὺς ἀγαπητοὺς συγχωριανούς μου ἀπό τή γενέτειρά μου, τό παραδοσιακό καί ἥρωικό χωριό τῶν Κάτω Ἀσιτῶν Ἡρακλείου, οἱ ὅποιοι μέ συγκίνησαν βαθύτατα μέ τόν αὐθορμητισμό καί τήν ἄδολη ἀγάπη τους.

Σεβασμιώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Κρήτης κ.κ. Εἰρηναῖε, Πρόεδρε τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης καί ἐκπρόσωπε τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, Σεπτὰ Μέλη τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης,

Ἀφοῦ σᾶς εὐχαριστήσω γιά μία ἀκόμη φορά ἓνα ἕκαστο καί ἐκφράσω τήν εὐγνωμοσύνη μου πρός τά τίμια πρόσωπά σας γιά τήν ὑψίστη τιμή πού ἐπιφυλάξατε στήν ἐλαχιστότητά μου, μέ τήν ὁμόφωνη ἐκλογή καί ἀνά-

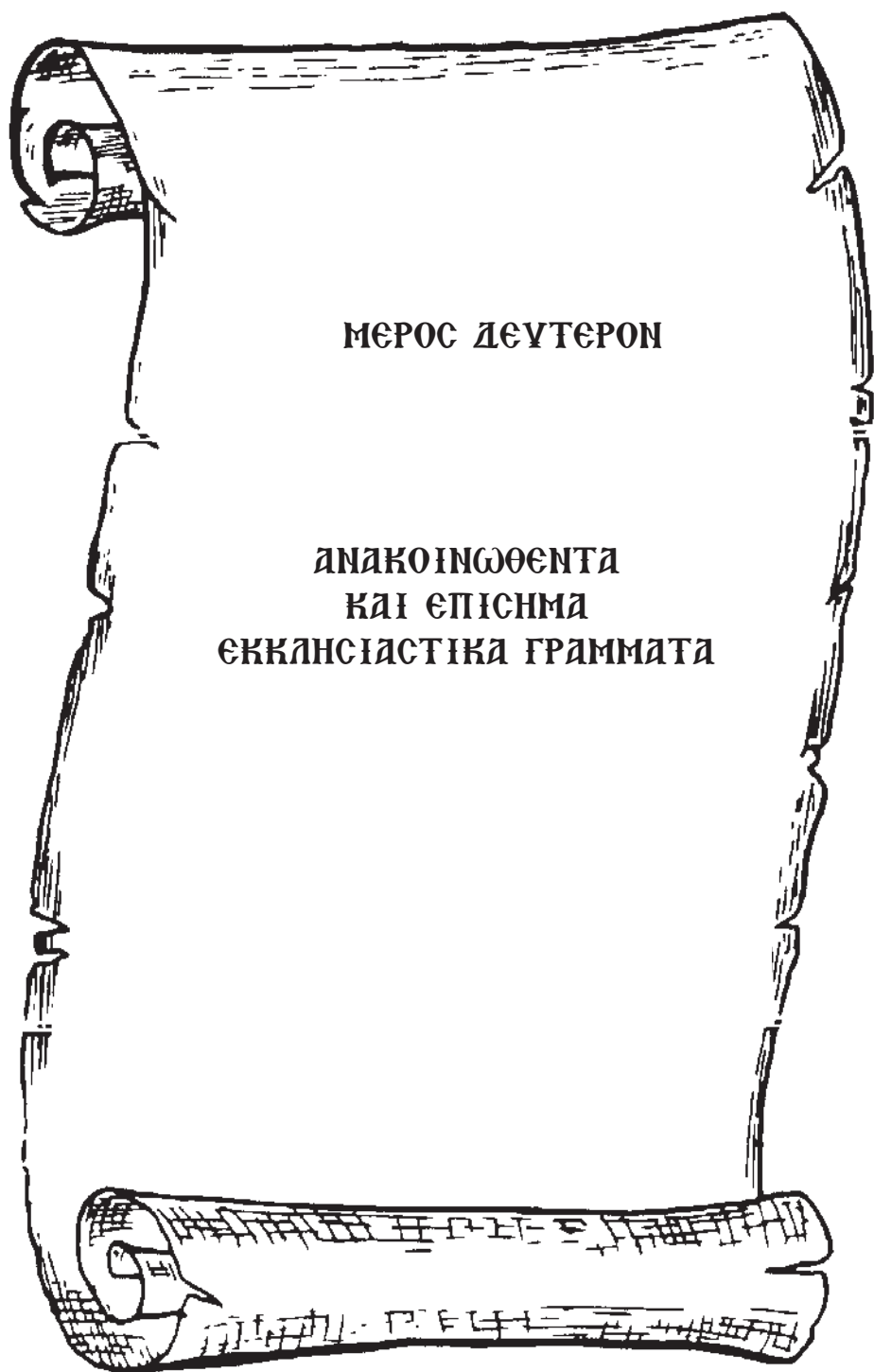
δειξή μου στή θέση τοῦ Μητροπολίτου Ἱεραπύτνης καί Σητείας, εἰς διαδοχὴν τοῦ μακαριστοῦ Γέροντός μου κυροῦ Εὐγενίου, σὰς διαβεβαιώνω τούτη τὴν ἱερὴ ὥρα, ἔχοντας πλήρη συναίσθηση τῶν εὐθυνῶν πού ἀναλαμβάνω, ὅτι θὰ ἐπιτελέσω τό ἔργο τῆς ἀποστολῆς πού μοῦ ἀναθέτει ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἐν συνειδήτῃ καί ἐν φόβῳ Θεοῦ καί ὅτι θὰ ἀναλώσω τὸν ἑαυτό μου ὅλες τίς ἡμέρες τῆς ζωῆς μου ἐργαζόμενος *«πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ»* (Εφ. 4,12), πρὸς δόξαν Θεοῦ καί ἔπαινον τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας του.

Γιὰ ὅλα αὐτὰ ἐκζητῶ πρωτίστως τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, Ἐκείνου πού μέ καταξίωσε νὰ ὑπείσέλθω στὸν Εὐαγγελικὸ ζυγὸ καί μέ κατακόσμησε μέ τὴν Ἀρχιερατικὴ ἀξία, καί ἐπικαλοῦμαι τὴν ἐπιφοίτηση καί δύναμη καί χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος γιὰ νὰ προσπαθῶ νὰ ἀποδειχθῶ ἀντάξιός τῆς ἱερᾶς ἀποστολῆς μου καί νὰ διατηρήσω ἀνεπίληπτη τὴν Ἀρχιερωσύνη μου καί νὰ μπορῶ νὰ ἐκζητῶ ἀπὸ Ἐκεῖνο τὰ πρὸς σωτηρίαν τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ αἰτήματα. Νὰ ἀναδειχθῶ γνήσιος μιμητὴς τοῦ ἀληθινοῦ Ποιμένος Ἰησοῦ Χριστοῦ, νὰ θυσιάζω τὴν ψυχὴ μου γιὰ τό ἐμπιστευθέν μοι ποιμνίον, νὰ γίνω ὁδηγὸς τυφλῶν, φῶς τῶν ἐν σκότει, παιδευτὴς τῶν ἀφρόνων, διδάσκαλος νηπίων, νὰ ἀναδειχθῶ φωστήρας στὸν κόσμον καταρτίζοντας ἐν Χριστῷ τίς ψυχές, πού ἡ Χάρις του μοῦ ἐμπιστεύθηκε.

Ἐπικαλοῦμαι πρὸς τοῦτο τίς πρεσβεῖες τῆς Κυρίας Θεοτόκου, τῆς Ἀκρωτηριανῆς καί τῆς Φανερωμένης, καί πάντων τῶν Ἁγίων, ἰδιαιτέρως δὲ τῶν Τοπικῶν Ἁγίων, τῶν Ὁσίων Ἰωσήφ τοῦ Ἁγιασμένου τοῦ καί Σαμάκου, Ἰωσήφ τοῦ Γεροντογιάννη, τοῦ ἐν Καψᾶ, Ἀγνώστου Ὁσίου, τοῦ καί Ἀγιασμένου, Ἀνανίου τοῦ νέου, τοῦ καί Χατζηνανίου, καί τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου νεομάρτυρος Ζαχαρίου Ἐπισκόπου Σητείας. Τοῦ ἁγίου ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου, πολιούχου καί προστάτου τῆς πόλεως Ἱεράπετρας, τῆς Ἁγίας ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος καί ἱσαποστόλου Φωτεινῆς τῆς Σαμαρείτιδος, καί τῆς Ἁγίας ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος παρθένου νύμφης τοῦ Χριστοῦ Αἰκατερίνης τῆς πανσόφου, πολιούχου καί προστάτου πόλεως Σητείας.

Σὰς ἀσπάζομαι ὅλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ καί σὰς παρακαλῶ νὰ γίνετε πολῦτιμοι συνοδοιπόροι καί συνεργάτες στό πολῦτιμον καί εὐθυνοφόρον ἔργο μου.

«Ὡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καί ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς καὶ ἡ κοινωνία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν» (Θεία Λειτουργία ἁγίου Ἰωάννου Χρυσοστόμου). Ἀμήν.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝΤΑ
ΚΑΙ ΕΠΙΣΗΜΑ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ἡ Ἱερὰ Ἐπαρχιακή Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης

Ἀνακοινωθέν
τῆς 12ης Ὀκτωβρίου 2016

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ
ΙΕΡΑ ΕΠΑΡΧΙΑΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ

Ἡ Ἱερά Ἐπαρχιακή Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, σήμερα, 12 Ὀκτωβρίου ἐ.ξ, μετά τήν ἐκλογή τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐψηφισμένου Μητροπολίτου Ἱεραπύτνης καί Σητείας κ. Κυρίλλου, συνέχισε τίς ἐργασίες της καί ἐξέτασε τά θέματα τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐξέλεξε, παμψηφεί, Ἀρχιγραμματέα, τόν Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτη Πρόδρομο Ξενάκη, μέχρι τοῦδε Ὑπογραμματέα Αὐτῆς.

Στή συνέχεια, τό Ἱερό Σῶμα ἀσχολήθηκε μέ τό θέμα τοῦ μαθήματος τῶν Ὁρησκευτικῶν καί ἐπισημαίνει ὅτι ἡ διδασκαλία τοῦ μαθήματος αὐτοῦ δέν μπορεῖ παρά νά ἀποτελεῖ τήν ἔκφραση τῆς Πνευματικῆς καί Πολιτιστικῆς Παράδοσης τοῦ Ὁρθόδοξου Ἑλληνισμοῦ καί τοῦ εὐσεβοῦς Γένους μας.

Μάλιστα, ἡ Ἱερά Σύνοδος ὁμοφώνως ἀποφάσισε τή σύσταση ἐιδικῆς τριμελοῦς ἐξ Ἀρχιερέων Ἐπιτροπῆς, γιά τήν παρακολούθηση καί εἰς βάθος μελέτη ὅλων τῶν ἐξελίξεων ἐπὶ τοῦ μείζονος τούτου θέματος.

Τέλος, ἡ Ἱερά Σύνοδος, ἀνασυγκρότησε τίς Συνοδικές Ἐπιτροπές γιά τά ἔτη 2017-2018 καί ἀσχολήθηκε μέ ἄλλα τρέχοντα θέματα τῆς ἀρμοδιότητάς της.

Ἀπό τήν Ἱερά Ἐπαρχιακή Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης

Δελτίον Τύπου
τῆς 24ης Ὀκτωβρίου 2016

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ
ΙΕΡΑ ΕΠΑΡΧΙΑΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ

Μετά από ομόφωνη Απόφαση τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, σύσσωμη ἡ Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης, ἐκτός τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Λάμπης, Συβρίτου καί Σφακίων κ. Εἰρηναίου, κωλυθέντος ἐκτάκτως, μετέβη στήν Κωνσταντινούπολη τό διήμερο 21 καί 22 Ὀκτωβρίου 2016 καί ἔλαβε μέρος στούς ἐορτασμούς τῆς συμπληρώσεως εἴκοσι καί πέντε (25) ἐτῶν Πατριαρχίας τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου.

Ἡ Ἱερά Ἐπαρχιακή Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, τό Σάββατο 22 Ὀκτωβρίου, μετά ἀπό τήν Πατριαρχική Χοροστασία, στήν ὁποία ἔλαβε μέρος «ἐν συγχοροστασίᾳ», ἔγινε δεκτὴ ἀπό τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαῖο, σέ κατ' ἰδίαν ἀκρόαση, καί ἐξέφρασε τήν χαρά τῆς Ἱεραρχίας, τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου, τῶν Μοναστικῶν Ἀδελφοτήτων καί τοῦ φιλογενοῦς Κρητικοῦ Λαοῦ γιά τή συμπλήρωση αὐτῆς τῆς σημαντικῆς ἐπετείου στή πορεία καί μαρτυρία τῆς Μητροῦς Ἐκκλησίας, ὑπέβαλε δέ στόν Παναγιώτατο, τά σεβάσματα, τήν ἀφοσίωση καί τήν ἀγάπη τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, «ναυαρχίδος» τοῦ Πανσέπτου Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Ἐπίσης, ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης κ. Εἰρηναῖος, παρουσίασε στόν Παναγιώτατο τό νέο Μητροπολίτη Ἱεραπύτνης καί Σητείας κ. Κύριλλο, ὁ ὁποῖος ἔλαβε τήν Πατριαρχική εὐχή στό ξεκίνημα τῆς Ἀρχιερατικῆς του Διακονίας.

Ὁ Παναγιώτατος ἐξέφρασε τή χαρά Του γιά τή συμμετοχή τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου καί παραλλήλως διετύπωσε τίς εὐχαριστίες τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου πρός τήν Ἐκκλησία τῆς Κρήτης, γιά τήν οὐσιαστική συμβολή της στήν πραγματοποίηση τῆς Ἀγίας καί Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἀλλά καί τήν πολύτιμη ἐν γένει προσφορά καί μαρτυρία Της, εὐχήθηκε δέ μακρά καί πολύκαρπη Ἀρχιερατεία στό νέο Μητροπολίτη Ἱεραπύτνης καί Σητείας κ. Κύριλλο.

Ἀπό τήν Ἱερά Ἐπαρχιακή Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης

Ἀνακοινωθέν
τῆς 2ας Δεκεμβρίου 2016

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ
ΙΕΡΑ ΕΠΑΡΧΙΑΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ

Ἡ Ἱερά Ἐπαρχιακή Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, συνήλθε στήν ἔδρα της, τό Ἡράκλειο σέ Συνεδρία, σήμερα 2 Δεκεμβρίου 2016, καί ἀσχολήθηκε μέ τρέχοντα ὑπηρεσιακά θέματα τῆς Ἐκκλησίας.

Τήν Ἱερά Σύνοδο ἀπασχόλησαν, γιά ἄλλη μία φορά, τά ἐπίκαιρα προβλήματα, τά ὁποῖα ἀντιμετωπίζει τόν τελευταῖο καιρό ἡ Χώρα καί ὁ λαός μας, μέ ἀφορμή τήν πολύμορφη κρίση καί τίς συνέπειές τις στήν καθημερινή ζωή τῶν ἀνθρώπων τοῦ Τόπου μας.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Κρήτης, μέ τίς φιλανθρωπικές καί προνοιακές δομές καί δράσεις τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ἐπαρχιῶν τῆς Μεγαλονήσου, συνεχίζει νά στηρίζει συνανθρώπους μας καί προσκαλεῖ τήν Πολιτεία νά συνδράμει μέ κάθε τρόπο στήν ἀδιάκοπη λειτουργία καί προσφορά τῶν δομῶν αὐτῶν.

Στό πλαίσιο τῆς ἀναλήψεως κοινῶν καί συντονισμένων δράσεων καί πρωτοβουλιῶν, γιά τήν ἐπιστήριξη τοῦ λαοῦ μας, ἀλλά καί τοῦ σχεδιασμοῦ ἐνεργειῶν γιά τήν προώθηση τῶν δικαίων αἰτημάτων καί θεμάτων τῆς Ἐκκλησίας, πραγματοποιήθηκε, στίς 2 Νοεμβρίου 2016, Συνάντηση Τριμελοῦς Ἐπιτροπῆς Ἀρχιερέων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης μέ τήν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, μετά ἀπό σχετική εὐλογία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Οἱ Σεβ. Ἀρχιερεῖς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης, ἔχοντας ἐπίγνωση τῆς κρισιμότητος τῶν καιρῶν, προτρέπουν καί καλοῦν ὅλους, νά σταθοῦμε στό ὕψος τῶν περιστάσεων καί νά διαφυλάξουμε, γιά τοὺς νεώτερους, τήν δωρεά καί τή χάρη τῆς ὑγιοῦς πίστεως καί τῆς εἰλικρινοῦς φιλοπατρίας, χωρίς ἐξάρσεις καί φανατισμούς.

Τέλος, ἡ Ἱερά Σύνοδος, μέ ἀφορμή τήν ἐρχόμενη μεγάλη Ἑορτή τῶν Χριστουγέννων, εὐχεται στόν εὐλογημένο ἡρωϊκό λαό τῆς Μεγαλονήσου μας, νά ἀξιωθοῦμε ὅλοι μαζί νά ἐορτάσουμε μέ χαρά τήν Γέννηση τοῦ Χριστοῦ, ὁ Ὅποιος εἶναι ἡ μοναδική ἐλπίδα καί ὁ ἀληθινός Σωτῆρας μας.

Ἀπό τήν Ἱερά Ἐπαρχιακή Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης

Συνοδική Ἐγκύκλιος
πρός τούς ἀγάμους Κληρικούς
τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης
περί λειτουργικῶν καί ἄλλων θεμάτων

Ἀριθμ. Πρωτ. 954

Ἐν Ἡρακλείῳ, τῇ 3ῃ Δεκεμβρίου 2016

Πρός
τούς Ὀσιωτάτους καί τούς Πανοσιολογιωτάτους
Ἱερομονάχους καί Ἀρχιμανδρίτας
τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς καί τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων
τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης.

Ἀγαπητοί ἐν Χριστῷ Συλλειτουργοί,

Ἡ Ἱερά Ἐπαρχιακή Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, κατά τήν Συνοδικήν Συνεδρίαν Αὐτῆς τῆς 2ας Δεκεμβρίου ἐ.ἔ., ἡσχολήθη, μεταξύ ἄλλων τρεχόντων θεμάτων, διά μίαν εἰσέτι φοράν καί μετά τοῦ θέματος τῶν παρατηρουμένων τινων λειτουργικῶν ἀλλοιώσεων καί ὁμοφώνως ἀπεφάσισεν, ὅπως ἀποστείλῃ τό παρόν Συνοδικόν ἔγγραφον, πρὸς διόρθωσιν καί ἄμεσον ἀντιμετώπισιν τῶν ἐν λόγῳ παρατυπειῶν.

Κατά τήν ὑπ' ἀριθμ. 520/4-8-2016 ἀποσταλεῖσαν Συνοδικήν Ἐγκύκλιον, ἐτέθησαν μεταξύ ἄλλων τά θέματα ταῦτα. Δυστυχῶς, ὅμως, παρατηρεῖται τό φαινόμενον τῆς μή συμμορφώσεως εἰς ὅσα ἡ Ἱερά Ἐπαρχιακή Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης κελεύει.

Σημειωτέον, ἐνταῦθα, ὅτι εἰς τόν ὑπ' ἀριθμ. 1/2013 Κανονισμόν «Περὶ Ἐφημερίων καί Διακόνων τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης» (Φ.Ε.Κ. τ. Α', φ. 65/12-3-2013), ἀναφέρονται ῥητῶς:

Α. Εἰς τήν παρ. 2 τοῦ ἄρθρου 6 «Καθήκοντα Ἐφημερίου», ὅτι ὁ κληρικός «τελεῖ ἀπαρεγκλίτως κατά τήν ἐκκλησιαστική τάξιν, τό ἐκκλησιαστικό λειτουργικό ἥθος καί τίς ὁδηγίες καί ἐντολές τοῦ οἰκείου Ἱεράρχου, τήν Θεία Λειτουργία, τά Ἱερά Μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας, τίς διατεταγμένες ἀπό τό Τυπικό τῆς Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας ἱερές ἀκολουθίες καί κάθε ἄλλη ἱεροπραξία».

Β. Εἰς τήν παρ. β, τοῦ ἄρθρου 9 «Ἀξιολόγησις Ἐφημερίων», ὡς ἀξιολογητέον προσόν διά τούς κληρικούς «ἡ συνέπεια καί προσήλωσίς του (τοῦ κληρικοῦ) στήν ἀσκήσιν τῶν ἐφημεριακῶν του καθηκόντων, κατά τό λειτουργικό καί ποιμαντικό ἥθος καί ἡ ἐφαρμογή τῶν Ἐγκυκλίων τῆς Ἀγίας καί Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Σεπτοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης καί τῶν οἰκείων Ποιμεναρχῶν».

Συγκεκριμένως:

1. Συμφώνως προς τήν υπ' αριθμ. 520/4-8-2016 Συνοδικήν Ἐγκύκλιον, κατά τὰ Ἱερά Μυστήρια, ἐν τοῖς Ἱεροῖς Ναοῖς, θά φέρητε ἐπιτραχήλιον καί φελώνιον καί οὐχί μόνον ἐπιτραχήλιον. Συμπληρωματικῶς, ἀναφέρομεν ὅτι τό αὐτό θά τηρῆτε καί κατά τήν ἐξόδιον ἀκολουθίαν τῶν κεκοιμημένων.

2. Συμφώνως προς τήν υπ' αριθμ. 246/2-6-2009 Συνοδικήν Ἐγκύκλιον ἀπαγορεύεται ἡ χρήσις «ἐγκολποειδῶν» ἐπιστηθίων σταυρῶν. Εἶναι σαφές ὅτι, ἕκαστον ὁφθίκιον, δίδεται «ἀρχιερατικῆς φιλοτιμίας ἔνεκεν» καί δέον ὅπως χρησιμοποιῆται μετά διακρίσεως ὑπό πάντων, καί συμφώνως προς τὰς ὁδηγίας τοῦ παρόντος ἐγγράφου.

Σημειωτέον, ἐνταῦθα, ὅτι τό θέμα τοῦ προβαδίσματος τῶν ἀγάμων κληρικῶν ἔχει καθορισθεῖ ἐκ τῆς υπ' αριθμ. 248/2-6-2009 Συνοδικῆς Ἐγκυκλίου, τήν ὁποίαν πρέπει νά τηρῆτε.

Ἐπίσης, ἐπανειλημμένως, ἐγένοντο Συνοδικαί ἀναφοραί εἰς τό θέμα τῆς ἀπαιτουμένης λήψεως ἀδείας διά τήν μετάβασιν εἰς ἑτέραν Ἐκκλησιαστικήν Ἐπαρχίαν, ἥ καί διά ἱεροπραξίαν εἰς ἑτέραν Ἐνορίαν τῆς αὐτῆς Ἐπαρχίας (ὑπ' αριθμ. 756/23-11-2010, 609/5-9-2016). Τά θέματα ταῦτα ρητῶς ὀρίζονται εἰς τόν προμνημονευθέντα Κανονισμόν τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, εἰς τὰς παραγράφους (γ) καί (δ), τοῦ ἀρθρου 6, «Καθήκοντα ἐφημέριου», ὡς ἐξῆς:

«γ. (ὁ ἐφημέριος) μετέχει στήν Θεία Λειτουργία, στά Ἱερά Μυστήρια ἢ σέ ὁποιοσδήποτε ἄλλες Ἱερές Ἀκολουθίες, ἐκτός τῶν ὁρίων τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπαρχίας πού ὑπηρετεῖ, ἀφοῦ λάβει τήν κανονική ἄδεια τόσο τοῦ Ποιμενάρχου του, ὅσο καί τοῦ Ἀρχιερέα τῆς Ἐπαρχίας πού θά μεταβεῖ γιά νά ἱεροπράξει.

δ. Πά νά τελέσει ὁποιαδήποτε ἱεροπραξία ἐντός τῆς ἰδίας Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπαρχίας σέ ἄλλη Ἐνορία, λαμβάνει ἄδεια ἀπό τόν Ἀρχιερατικό Ἐπίτροπο τῆς περιοχῆς καί ἐνημερώνει τόν Ἐφημέριο τῆς Ἐνορίας».

Δυστυχῶς, παρατηροῦνται φαινόμενα μὴ τηρήσεως τῶν ἀνωτέρω, τά ὁποῖα ἀποτελοῦν ἀρνητικόν παράδειγμα καί διά τούς λοιπούς κληρικούς.

Γνωρίζοντες ταῦτα εἰς ὑμᾶς, προτρεπόμεθα διά τήν ἄμεσον τήρησιν καί ἐφαρμογὴν αὐτῶν.

Ἐπὶ τούτοις, διατελοῦμεν

Διά τήν Ἱεράν Ἐπαρχιακὴν Σύνοδον
τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης
Ὁ Πρόεδρος
† Ὁ Κρήτης Εἰρηναῖος

Συνοδικὸν εὐλογητικὸν Γράμμα
περὶ Θεολογικῆς Ἡμερίδος
διὰ τὴν σύγκλησιν καὶ τὰς Ἀποφάσεις
τῆς ἐν Κρήτῃ Ἀγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου

Ἀριθμ. Πρωτ. 730

Ἐν Ἡρακλείῳ, τῇ 13ῃ Ὀκτωβρίου 2016

Πρὸς

τὸν Ἀξιότιμον κ. Γεώργιον Στριλιγκᾶν,

Πρόεδρον τοῦ Παγκρητίου Συνδέσμου Θεολόγων.

Ἐνταῦθα.

Ἀγαπητέ κ. Πρόεδρε,

Ἡ Ἱερά Ἐπαρχιακὴ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, λαβοῦσα γνῶσιν, κατὰ τὴν Τακτικὴν Συνεδρίαν Αὐτῆς, τῆς 12ης Ὀκτωβρίου ἐ.ἔ., τοῦ ὑπ' ἀριθμ. Πρωτ. 18/4-10-2016 ἐγγράφου τοῦ ὑπὸ τὴν ὑμετέραν Προεδρίαν Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Παγκρητίου Συνδέσμου Θεολόγων, περὶ τῆς πρωτοβουλίας διοργανώσεως, ἐν συνεργασία μετὰ τῆς Ὁρθοδόξου Ἀκαδημίας Κρήτης, Παγκρητίου Θεολογικοῦ Συνεδρίου, ἀπὸ 25ης ἕως 26ης Νοεμβρίου ἐ.ἔ., μέ θέμα: «*Ἡ σύγκλησις καὶ οἱ Ἀποφάσεις τῆς Ἀγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου στὴν Κρήτη*», ὁμοφώνως ἀπεφάσισεν, ὅπως ἀφ' ἐνός μὲν, παράσχη ὁλοθύμως τὴν εὐλογίαν Αὐτῆς διὰ τὴν διοργάνωσιν τοῦ ὡς ἄνω Συνεδρίου καὶ ἀφ' ἑτέρου ὠρίση ὡς ὁμιλητὴν ἐν αὐτῷ, ἀπὸ πλευρᾶς τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, τὸν νεοεκλεγέντα Σεβ. Μητροπολίτην Ἱεραπύτνης καὶ Σητείας κ. Κύριλλον.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος, συγχαίρουσα διὰ τὴν πρωτοβουλίαν ὑμῶν ταύτην, ἀνεφέρθη εἰς τὴν ἐπιτακτικὴν ἀνάγκην τῆς ὑπευθύνου ἐνημερώσεως τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, διὰ τὸ μῆζον τοῦτο Γεγονός τῆς Ἀγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου καὶ τὰς Ἀποφάσεις Αὐτῆς, πρὸς ἀποφυγὴν παρερμηνειῶν καὶ ἀσαφειῶν, αἱ ὁποῖαι δημιουργοῦν λανθασμένας ἐντυπώσεις, θεωρεῖ δέ ὅτι τὸ προγραμματιζόμενον Συνέδριον θὰ συμβάλῃ καθοριστικῶς εἰς τὴν ἐμπεριστατωμένην ἐνημέρωσιν τοῦ θεολογικοῦ καὶ οὐ μὴ μόνον κόσμου, ἐπὶ τῶν κειμένων τῆς Ἀγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Ἐπὶ τούτοις, εὐχόμενοι δαψιλῇ τὴν Χάριν καὶ τὴν Εὐλογίαν τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ εἰς ὑμᾶς καὶ τὰ ἔργα ὑμῶν, διατελοῦμεν

Μετ' εὐχῶν καὶ ἐν Κυρίῳ ἀγάπης

Ὁ Πρόεδρος

† Ὁ Κρήτης Εἰρηναῖος

Έκ του 2ου Ίεροψαλτικού Συνεδρίου Κρήτης
(Ο.Α.Κ., 2-4 Δεκεμβρίου 2016)

Έκ τής Θεολογικής Ημερίδος του Παγκρητίου Συνδέσμου Θεολόγων
(Ο.Α.Κ., 25-26 Νοεμβρίου 2016)

Συνοδικόν Εὐλογητικόν Γράμμα διά τό 2ον Ἱεροψαλτικόν Συνέδριον Κρήτης

Ἀριθμ. Πρωτ. 731

Ἐν Ἡρακλείῳ, τῇ 13ῃ Ὀκτωβρίου 2016

Πρός

τόν Ἀξιότιμον κ. Νικόλαον Γιαννακάκη,

Πρόεδρον τοῦ Συνδέσμου Ἱεροψαλτῶν

Ν. Χανίων «Γεώργιος ὁ Κρήτης»

Ἅγιος Ματθαῖος, Χανιά.

Ἀγαπητέ κ. Πρόεδρε,

Ἡ Ἱερά Ἐπαρχιακή Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, λαβοῦσα γνῶσιν, κατά τήν Τακτικήν Συνεδρίαν Αὐτῆς, τῆς 12ης Ὀκτωβρίου ἐ.ἔ., τοῦ ὑπ' ἀριθμ. Πρωτ. 18/4-10-2016 ἐγγράφου τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου κ. Δαμασκηνοῦ, δι' οὗ διεβιβάσθη τό ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 1954/3-10-2016 περί τῆς διοργανώσεως, ὑπό τοῦ Συνδέσμου Ἱεροψαλτῶν Νομοῦ Χανίων «Γεώργιος ὁ Κρήτης» καί τοῦ Σωματείου Ἱεροψαλτῶν Ν. Ἡρακλείου «Ἀνδρέας ὁ Κρήτης», τοῦ 2^{ου} Ἱεροψαλτικοῦ Συνεδρίου Κρήτης, εἰς τά Χανιά, ἀπό 2ας ἕως 4^{ης} Δεκεμβρίου ἐ.ἔ., ὁμοφώνως ἀπεφάσισεν, ὅπως ἀφ' ἑνός μέν, παράσχη ὀλοθύμως τήν Συνοδικήν εὐλογίαν καί θέσῃ ὑπό τήν αἰγίδα Αὐτῆς τό ὡς ἄνω Συνέδριον καί ἀφ' ἑτέρου ὠρίσῃ ὡς ὁμιλητήν ἐν αὐτῷ, ἀπό πλευρᾶς τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, τόν Σεβ. Μητροπολίτην Γορτύνης καί Ἀρκαδίας κ. Μακάριον.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος, συγχαίρουσα διά τήν πρωτοβουλίαν ὑμῶν ταύτην, θεωρεῖ ὅτι τό διοργανωθισόμενον Συνέδριον θά συμβάλῃ εἰς τήν μαρτυρίαν τῆς Ἱεροψαλτικῆς Τέχνης καί θά παράσχη τήν δυνατότητα ἐπαναπροσδιορισμοῦ διαφόρων σχετικῶν θεμάτων, ἐπὶ τῷ τέλει τῆς ἀρτιωτέρας διακονίας τοῦ Ἱεροῦ Ψαλτῆρος, διό καί ἀναμένει μετά προσμονῆς τά συμπεράσματα τοῦ ὡς ἄνω Συνεδρίου, τά ὅποια βεβαίως δύνανται ἀκολούθως νά συμπεριληφθῶσιν εἰς τό ἐπίσημον Δελτίον τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν «ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΙΤΟΣ».

Ἐπὶ τούτοις, εὐχόμενοι δαψιλῇ τήν Χάριν καί τήν εὐλογίαν τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ εἰς ὑμᾶς καί τά ἔργα ὑμῶν, διατελοῦμεν

Μετ' εὐχῶν καί ἐν Κυρίῳ ἀγάπης

Ὁ Πρόεδρος

† Ὁ Κρήτης Εἰρηναῖος

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

**Η ΕΠΕΤΕΙΟΣ
ΤΗΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΕΩΣ
25 ΑΓΛΑΩΝ ΕΤΩΝ
ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΑΣ
ΤΗΣ Α.Θ.Π.
ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ
Κ.Κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ**

*Ὁ νέος Σεβ. Μητροπολίτης Ίεραπύτνης καί Σητείας κ. Κύριλλος,
ὑποβάλλων τὰ σεβάσματα αὐτοῦ τῇ Α.Θ.Π. τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ*

*Ἡ Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης μετὰ τῆς Α.Θ.Π.,
τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου*

Μήνυμα
τῆς Α. Θ. Παναγιότιτος
τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου
κ.κ. Βαρθολομαίου,
ἐπὶ τῇ συμπληρώσει εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν
ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς καὶ ἐνθρονίσεως Αὐτοῦ
εἰς τὸν περίπυστον
Οἰκουμενικὸν Πατριαρχικὸν Θρόνον

Αἶνον καὶ δοξολογίαν ἀναπέμπομεν πρὸς τὸν ἐν Τριάδι Θεόν, καθότι ἡξίωσεν ἡμᾶς ἵνα φθάσωμεν εἰς τὴν σημερινήν ἐπέτειον τῆς συμπληρώσεως εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν, ἀπὸ τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἀνήλθομεν, κατὰ τὸ ἐπίταγμα τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, εἰς τὸν Ἀποστολικὸν καὶ μαρτυρικὸν Θρόνον τῆς Κωνσταντινουπολίτιδος Ἐκκλησίας. Χάριτι Θεοῦ, διήλθομεν αἰσίως τὴν μακρὰν αὐτὴν περίοδον διακονίας, πρὸς δόξαν τῆς Πρωτοθρόνου Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ οὕτω σήμερον, ὑψοῦμεν φωνὴν εὐχαριστίας καὶ εὐγνωμοσύνης, ἀναφωνοῦντες τὸ «Δόξα τῷ Θεῷ πάντων ἕνεκεν», τοῦ ἐν Ἁγίοις Προκατόχου ἡμῶν, ἀναμιμνησκόμενοι μὲν τὰ βιώματα, τὰς ἐμπειρίας, τὰς πορείας καὶ δράσεις, ἀτενίζομεν δέ ἐν ταῦτῳ μετ' αἰσιοδοξίας καὶ ἐλπίδος τὸ μέλλον.

Εὐχαριστοῦμεν ἐκ βάθους καρδίας ὅλους τοὺς συντελέσαντας εἰς τὴν προσπάθειαν τῆς ἡμετέρας Μετριότητος ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρόν τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου, τὸν ὅποιον ἡ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλη Ἐκκλησία ἔσθηκε εἰς τοὺς ὤμους ἡμῶν ἅμα τῇ ἡμετέρᾳ ἐκλογῇ, ἐπιθέσασα παραλλήλως τὴν ἀγωνίαν καὶ τὴν ἐλπίδα τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν Γένους, τοῦ Ὁρθοδόξου ποιμνίου, τόσον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ὅσο καὶ συμπάσης τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Κατὰ τὸ διάστημα τῆς Πατριαρχικῆς αὐτῆς διακονίας καὶ πορείας, πολλοὶ συνέβαλαν ὡς ἄλλοι Κυρηναῖοι διὰ νὰ ἐλαφρύνουν τὸ βάρος καὶ νὰ ἀπαλύνουν πολλάκις τοὺς πόνους καὶ τὸν κάματον. Ἐνθυμούμεθα μετ' εὐγνωμοσύνης τοὺς λόγους καὶ τὰ ἔργα τῶν ἀδελφῶν κληρικῶν καὶ λαϊκῶν τῆς Μητρὸς ἡμῶν Ἐκκλησίας, τοὺς ἐγγύς καὶ τοὺς μακρὰν, οἱ ὅποιοι συνέβαλαν τὰ μέγιστα καὶ δέν ἐφείσθησαν χρόνου καὶ κόπου, πρὸς στήριξιν τῆς εἰκοσιπενταετοῦς αὐτῆς πορείας. Αἱ ἐπισκέψεις τῆς ἡμετέρας Μετριότητος εἰς τὰς ἀνά τὴν ὑφήλιον Ἐπαρχίας τοῦ Πανιέρου Οἰκουμενικοῦ Θρόνου καὶ ἡ εὐκαιρία ἐπικοινωνίας μετὰ τοῦ χριστεπωνύμου πληρώματος καθὼς καὶ μετὰ τῶν ἐντίμων Ἀρχῶν τῶν διαφόρων Χωρῶν, ἀπετέλεσε δι' ἡμᾶς μοναδικὴν ἐμπειρίαν καρποφόρου διαλόγου καὶ πηγὴν πνευματικῶν διαπροσωπικῶν σχέσεων.

Ἡ πορεία αὕτη δέν θά εἶχε τό ποθούμενον ἀποτέλεσμα ἄνευ τῆς συμ-
παραστάσεως καί τῆς ἀγάπης τῶν Ἀδελφῶν Προκαθημένων τῶν λοιπῶν
Ὁρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν. Ἡ φιλάδελφος αὕτη στήριξις τῶν
Μακαριωτάτων Προκαθημένων, τούς ὁποίους καί εὐχαριστοῦμεν ἐγκαρ-
δίως, ἀλλά καί ἡ ἔκφρασις τοῦ σεβασμοῦ ἐκ μέρους τοῦ Ἱεροῦ κλήρου, τῶν
Ἀρχῶν καί τοῦ φιλογενοῦς λαοῦ, ἀπό τό νοτιώτερο ἄκρον τῆς Ἀφρικῆς
ἕως τήν Σιβηρία, καί ἀπό τήν μακρυνή Ἀνατολή ἕως τά πέρατα τῆς Δύσεως,
ὑπῆρξε συγκινητική καί ἀμείωτος. Τοῦτο μαρτυροῦν, ἐπίσης, αἱ ἐπισκέψεις
εἰς Φανάριον τῶν κληρικῶν καί λαϊκῶν τῶν ἄλλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν,
γεγονός τό ὅποιον τονίζει καί ἐνδυναμώνει τούς μεταξύ μας πνευματικούς
δεσμούς καί τήν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας. Ἐνθυμούμεθα μέ συγκίνησιν τήν
ἄβραμιαῖαν φιλοξενίαν, τῆς ὁποίας ἐτύχομεν ὑπό ἀδελφῶν Προκαθημένων
καί Ἱεραρχῶν. Ἐνθυμούμεθα τόν εὐσεβῆ λαόν, ὁ ὁποῖος ὑπεδέχθη ἡμᾶς
μετά δακρύων συγκινήσεως καί ποικίλων ἐκδηλώσεων ἀνυποκρίτου ἀγάπης.
Ἐνθυμούμεθα τούς εὐλαβεῖς μοναχοὺς καί μοναχάς, οἱ ὁποῖοι πολλάκις
ἐφιλοξένησαν ἡμᾶς καί ἀδιαλείπτως προσεύχονται διὰ τήν ἡμετέραν Με-
τριότητα καί τήν Ἐκκλησία τῶν τοῦ Χριστοῦ πενήτων.

Ἡ Ὁρθόδοξος ἡμῶν Ἐκκλησία εἶναι Μία μέ κεφαλὴν τόν Ἰησοῦν Χριστόν.
Ἰδιαιτέρως εὐχαριστοῦμε τόν Θεόν, ὅστις ἤξιωσεν ἡμᾶς νά συγκαλέσωμεν,
ὁμοῦ μετά τῶν λοιπῶν Μακαριωτάτων Προκαθημένων, τήν προσφάτως
πραγματοποιηθεῖσαν ἐν Κρήτῃ Ἀγίαν καί Μεγάλῃ Σύνοδον τῆς Ὁρθοδόξου
Ἐκκλησίας. Τό μεῖζον τοῦτο ἱστορικό γεγονός τῆς Ἀγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας
πληροῖ ἡμᾶς χαρᾶς μεγίστης καί δυνάμεθα νά καυχηθῶμεν ἐν Κυρίῳ ὅτι
τοῦτο ἀποτελεῖ καί τό ἀποκορύφωμα τῆς ἡμετέρας Πατριαρχίας. Ἡ Ἀγία
καί Μεγάλῃ Σύνοδος ἐτόνισε τήν Συνοδικότητα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας
διὰ μίαν εἰσέτι φοράν καί εἶναι χρέος πάντων ἡμῶν, τόσον τῶν συμμετα-
σχόντων ὅσο καί τῶν κωλυθέντων ὅπως παραστοῦν, ἡ βίωσις τῶν Ἀποφά-
σεων τῆς Συνόδου καί ἡ μεταλαμπάδευσις τοῦ πνεύματος ἐνότητος εἰς τό
εὐσεβές Ὁρθόδοξον ποίμνιον ἀπανταχοῦ τῆς Οἰκουμένης.

Ἀντιλαμβανόμενοι τὰς ἀπαιτήσεις τῶν καιρῶν, συνεχίσαμε καί ἐνεθαρ-
ρύναμε τόν Θεολογικόν Διάλογον μετά τοῦ λοιποῦ Χριστιανικοῦ Κόσμου
ἀλλά καί τόν Ἀκαδημαϊκόν διάλογον μετά τῶν ἄλλων Θρησκευτῶν. Ἡ ποθητή
ἐνότης ὅλων τῶν Χριστιανῶν, διὰ τήν ὁποίαν προσευχόμεθα καί συνεχίζομε
νά μεριμνοῦμε, βασίζεται εἰς τήν ἐντολήν τοῦ Κυρίου "ἵνα πάντες ἕν ᾧσι"
(Ἰωάν. 17,21).

Ἡ συνεχιζόμενη μάστιγα τοῦ πολέμου καί τῆς τρομοκρατίας ἀνά τήν ὑφήλιον
δέν ἔπαυσε νά ἀπασχολῇ τήν ἡμετέραν Μετριότητα. Τό κύμα βίας, τό ὅποιον
πλήττει πολλές περιοχές τοῦ κόσμου, ἔφερε ὡς ἀποτέλεσμα τήν ἀπομόνωσιν
τῶν λαῶν καί τόν διωγμόν τῶν ἀδελφῶν Χριστιανῶν τῆς Μέσης Ἀνατολῆς.

Προσευχόμεθα διά τούς μαρτυρήσαντας Χριστιανούς τῶν τελευταίων ἐτῶν καί ἀπευθύνομεν ἑκκλησίαν πρὸς κάθε ἀρμόδιον διά τήν παῦσιν τῶν ἐχθροπραξιῶν καί τῶν ἐγκληματικῶν ἐνεργειῶν. Ἡ Ἐκκλησία μας προσεύχεται ὑπέρ τῆς εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου καί τό ἀγαθόν τῆς εἰρήνης καί τοῦ σεβασμοῦ τῶν δικαιωμάτων τοῦ κάθε ἀνθρώπου εἶναι θεμελιώδεις δικαίωμα.

Ὁ πόλεμος καί ἡ τρομοκρατία ὠδήγησαν πολλούς ἀδελφούς εἰς τόν ξεριζωμόν καί ἐδημιούργησαν νέα κύματα προσφύγων. Μέ βαθύτατον πόνον παρακολουθοῦμε τό δράμα τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι ἐλπίζουν εἰς ἕναν καλύτερο κόσμο καί μία νέαν πατρίδα. Ἡ πρόσφατη ἐπισκεψίς μας εἰς τόν καταυλισμόν προσφύγων εἰς τήν Λέσβον, μετά τοῦ Ἀγιωτάτου Πάπα Φραγκίσκου καί τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Ἱερωνύμου, ἀπέτέλεσε μίαν κοινήν προσπάθειαν εὐαισθητοποιήσεως τῆς παγκοσμίου κοινῆς γνώμης πρὸς τόν πάσχοντα συνάνθρωπο.

Ὁ κόσμος σήμερον διέρχεται μίαν μεγάλην οἰκονομική καί κοινωνική κρίσιν. Τό φαινόμενο τῆς ἐνιαίας παγκοσμίου ἀγορᾶς ἐπιφέρει ἰσχυρούς κλυδωνισμούς εἰς τήν παγκόσμιον οἰκονομίαν καί διαταράσσει τήν κοινωνικήν συνοχήν, διευρύνοντας τό χάσμα μεταξύ πτωχῶν καί πλουσίων. Ἡ ἀρχή τῆς ἰδιονομίας τῆς οἰκονομίας, ἡ ὁποία αὐτονομεῖ τήν οἰκονομίαν ἀπό τὰς ἀνθρωπίνας ἀνάγκας καί τήν ἀπομονώνει, φέρει ὡς ἀποτέλεσμα τήν ἀνθρώπιν ἀπομόνωση καί τήν χρήση τοῦ χρήματος διά κερδοσκοπίαν καί ἐκμετάλλευσιν τοῦ ἀνθρώπου. Ἡμεῖς ἀντιτιθέμεθα καί προτείνομεν μίαν οἰκονομίαν ἀνθρωποκεντρικήν, ὀδηγούμενη ὑπό τῶν εὐαγγελικῶν ἀρχῶν καί ἐπιταγῶν, ἡ ὁποία ὑπηρετεῖ καί δέν ἐγκλωβίζει τόν ἄνθρωπον.

Ἀπό τῆς ἀρχῆς τῆς Πατριαρχικῆς μας Διακονίας ἡσχολήθημεν ἐνδελεχῶς διά τήν προώθησιν τῆς προστασίας τοῦ περιβάλλοντος. Εἴμεθα οἰκονόμοι καί προστάται τῆς δημιουργίας τοῦ Θεοῦ καί ἔχομεν ἱερόν χρέος νά σεβώμεθα καί νά παραδίδωμε ἀλώβητον αὐτό, τό ὁποῖο μᾶς ἐδόθη ὡς δῶρον Θεοῦ, εἰς τὰς τέκνα καί τούς διαδόχους ἡμῶν. Ἡ ρῆξις τῆς σχέσεως ἀνθρώπου καί κτίσεως, ὠδήγησε εἰς τήν διαστρέβλωσιν τῆς ὀρθῆς χρήσεως τῆς δημιουργίας τοῦ Θεοῦ. Δέν ἐκμεταλλεύομεθα μόνον τούς φυσικούς πόρους τοῦ πλανήτου μας καί μολύνουμε τό περιβάλλον μέ ἀνευθυνότητα, ἀλλά ἐπεκτείναμε τήν μόλυνσιν καί εἰς τό διάστημα, ἐφόσον τήν τελευταίαν δεκαετίαν αὐξάνει τό μέγεθος τῶν λεγομένων "*διαστημικῶν σκουπιδιῶν*", καί, ἐπίσης, αὐξάνουν αἱ θεωρίαι διά τήν ἐκμετάλλευσιν πόρων ἄλλων οὐρανίων σωμάτων. Μόνη λύσις εἶναι ἡ χριστιανική μετάνοια διά τήν καταναλωτικήν μας στάσιν καί ἡ ὀρθή διαπαιδαγώγησις τῶν τέκνων μας, ὥστε αἱ μελλοντικάι γενεαί νά ἀντιμετωπίζουν τό περιβάλλον μέ μεγαλυτέραν εὐαισθησίαν καί σεβασμόν.

Μέ τήν συμπλήρωσιν ταύτης τῆς εὐλογημένης εἰκοσιπενταετίας, ἀπευ-

θυνόμεθα πρὸς πάντας ὑμᾶς, ἀδελφούς καὶ τέκνα ἀγαπητά, ἐξαιτούμενοι
τάς ὑμετέρας δεήσεις καὶ εὐχάς πρὸς τὸν Ὑψιστον καὶ Τριαδικὸν Θεόν, ἵνα
ἐνδυναμώνη ἡμᾶς πρὸς συνέχισιν τῆς ἡμετέρας ἀποστολῆς, εἰς δόξαν Αὐτοῦ
καὶ τῆς Μητρὸς ἡμῶν Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας.

Πατριαρχικός Ναός Ἀγίου Γεωργίου, Φανάριον

Προσφωνήσις
τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κ. Εἰρηναίου,
Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου
τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης,
κατά τὴν ἀκρόασιν ὑπὸ τῆς Α.Θ.Π.
τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου,
κατά τὴν 22αν Ὀκτωβρίου ἐ.ἐ.,
ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῶν εἴκοσι πέντε ἐτῶν
ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς Αὐτοῦ
εἰς τὸν πανίερον Πατριαρχικὸν Θρόνον
τῆς Κωνσταντινουπόλεως Ἐκκλησίας

Παναγιώτατε,

Ἐξ ὁμοφώνου Συνοδικῆς Ἀποφάσεως τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, ἡγαπημένης καὶ πιστῆς θυγατρὸς τῆς Μητρὸς ἡμῶν Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἰστάμεθα μετὰ βαθυτάτου σεβασμοῦ, σήμερον καὶ ἐν τῇ ὥρᾳ ταύτῃ, ἐνώπιον τῆς Ὑμετέρας Σεπτῆς Κορυφῆς, ἅπαντες οἱ Ἀρχιερεῖς τῆς Μεγαλονήσου Κρήτης, ἐκτός τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Λάμπης, Συβρίτου καὶ Σφακίων κ. Εἰρηναίου, κωλυθέντος ἐκτάκτως, ὑποβάλλοντες τὰ σεβάσματα καὶ τὴν ἀφοσίωσιν πάντων ἡμῶν, τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου, τῶν Μοναστικῶν Ἀδελφοτήτων καὶ τοῦ φιλογενοῦς καὶ φιλοπάτορος Κρητικοῦ Λαοῦ, ἐπὶ τῇ αἰσίᾳ συμπληρώσει εἴκοσι καὶ πέντε ἀγαλῶν ἐτῶν, ἀπὸ τῆς ἀναρρήσεως τῆς Ὑμετέρας Θεοτιμῆτου Παναγιότητος εἰς τὸν Πατριαρχικὸν καὶ Μαρτυρικὸν Θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως Ἐκκλησίας.

Συνεορτάζομεν καὶ συγχαίρομεν πάντες διὰ τὴν εὐλογητὴν ταύτην ἐπέτειον, τῆς συμπληρώσεως χάριτι Θεοῦ, εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν, πεπληρωμένων ὑπὸ τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος, ὑφ' ὑψηλῶν στόχων καὶ ὁραματισμῶν, προγραμματισμῶν καὶ πρωτουβουλιῶν, ἐνεργειῶν καὶ δράσεων, γεγονότων ἱστορικῶν καὶ κομβικῶν εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ἀγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας. Ἡ Ὑμετέρα Πατριαρχία ἐσφράγισε καθοριστικῶς καὶ ἀνεξιτήλως τὴν πορείαν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας καὶ ἔθεσε τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον εἰς τὸ ἐπικέντρον τῶν ἐξελίξεων, ὡς καθοριστικὸν παράγοντα διαμορφώσεως καὶ λήψεως Ἀποφάσεων. Αἱ παρεμβάσεις, τὰ μηνύματα, αἱ ἐγκύκλιοι καὶ ἐν γένει αἱ σοφαὶ κατευθύνσεις καὶ τοποθετήσεις τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος, εἰς διάφορα θέματα, θεολογικά, ποιμαντικά, ἐκκλησιαστικά, οἰκολογικά, βιοηθικά, καὶ ἄλλα τινα, ἀλλὰ καὶ ἡ προώθησις κάθε καλοπροαίρετου διαλόγου, εἰς ὅλα τὰ ἐπίπεδα, κατέστησαν Αὐτήν, Προσωπικότητα ἐγνωσμένου κύρους καὶ ἀποδοχῆς εἰς πᾶσαν τὴν Οἰκουμένην.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Κρήτης, ἡ καταγραφεῖσα εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν διὰ τὴν φιλοξενίαν τοῦ Ἱστορικοῦ Γεγονότος τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου, ἐκφράζει, διὰ μίαν εἰσέτι φοράν, μετὰ βαθέως σεβασμοῦ, τὴν εὐχαριστίαν καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτῆς, πρὸς τὴν Ὑμετέραν Θεόλεκτον Κορυφήν, διὰ τὴν ἐμπιστοσύνην, τὴν ἀγάπην καὶ τὴν στοργὴν Ὑμῶν, πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Κρήτης. Ἐνεπιστεύθητε τὴν Κρήτην καὶ δικαίως. Θεωροῦμεν, ὡς διευτυπώθη καὶ εἰς τὰ θερμὰ Ὑμέτερα εὐχαριστήρια Πατριαρχικά Γράμματα, ὅτι ὁ στόχος ἐπετεύχθη! Ἄπαντες, ἐδέχθημεν καὶ διηκονήσαμεν, κατὰ τὴν ἀνατεθεῖσαν ἡμῖν εὐθύνην, μετὰ χαρᾶς καὶ πολλῆς προθυμίας τὸ Ἱστορικό τοῦτο Γεγονός καὶ ἐνεργήσαμεν, τὰ κατὰ τὸ δυνατόν ἀπαραίτητα, διὰ τὴν ἀρίστην φιλοξενίαν καὶ δοχὴν του, διὰ τὴν καλὴν μαρτυρίαν τῆς Πρωτοθρόνου Μητροῦς ἡμῶν Ἐκκλησίας! Δόξα τῷ Θεῷ ὑπὲρ πάντων τῶν δωρεῶν Αὐτοῦ!

Παναγιώτατε,

Σήμερον διαβεβαιούμεν, τὴν Ὑμετέραν Σεπτὴν Κορυφήν, διὰ μίαν εἰσέτι φοράν, διὰ τὰ αἰσθήματα σεβασμοῦ, ἀγάπης καὶ ἀφοσιώσεως πρὸς τὸν ἱερώτατον Θεσμόν τοῦ Πανσέπτου Οἰκουμενικοῦ Θρόνου καὶ τὸν Σεπτόν Οἰακοστρόφον καὶ Προκαθήμενον αὐτοῦ. Ἄπαντες λαμβάνομεν διαρκῶς «*φῶς ἐκ φωτός*» τοῦ ἀειλαμποῦς Φαναρίου, τοῦ φωτίζοντος τὴν Οἰκουμένην. Ἄπαντες ἐν Κρήτῃ καυχόμεθα διὰ τὴν κανονικὴν ἡμῶν ἀναφορὰν εἰς τὸν μαρτυρικὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον καὶ ἀγωνιζόμεθα διὰ τὴν διατήρησιν τούτου τοῦ ἱεροῦ συνδέσμου καὶ τὴν διασφάλισιν τῶν ἱερῶν προνομίων τῆς τῆς δικαιοδοσιακῆς ταυτότητος τῆς συντεταγμένης Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης, τῆς καὶ «*ναυαρχίδος*», κατὰ τὴν προσφιλεῖ Ὑμῶν ἑκφρασιν, τῆς Μητροῦς Ἐκκλησίας, εἰς δόξαν τοῦ Παναγίου Τριαδικοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ ἔπαινον τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Παναγιώτατε,

Δεόμενοι ἐκ βάθους καρδίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅπως χαρίζεται εἰς Ὑμᾶς, ὑγιεῖαν ἀκλινῇ, δυνάμεις ἀνεξαντλήτους καὶ μακρότητα ἀγαθῶν ἐτῶν, εἰς ἐκπλήρωσιν ἔτι καὶ ἔτι τῶν ὑψηλῶν Ὑμῶν, διὰ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Γένος ἡμῶν, ὁραματισμῶν, εἰς εὐκλειαν τοῦ Πανσέπτου Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ἀσπαζόμεθα βαθυσεβάστως τὴν Ὑμετέραν Τιμίαν Δεξιάν, αἰτούμενοι τῶν σεπτῶν Πατρικῶν εὐχῶν καὶ Πατριαρχικῶν εὐλογιῶν τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος, διὰ τὴν εὐόδωσιν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἡμῶν ἔργου καὶ τῆς Διακονίας ἡμῶν.

Ἐν κατακλείδι, μετὰ πολλῆς χαρᾶς, παρουσιάζομεν ἐνώπιον τῆς Ὑμετέρας Σεπτῆς Κορυφῆς, τὸ νέον μέλος τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Ἱεραπύτνης καὶ Σητείας κ. Κύριλλον, καὶ παρακαλοῦμεν ὅπως εὐλογήσητε πατρικῶς καὶ στοργικῶς, τὴν ἀπαρχὴν τῆς Ἀρχιερατικῆς αὐτοῦ πορείας καὶ διακονίας, καθὼς καὶ πάντων ἡμῶν, τῶν συγκροτούντων τὴν Ἱεράν Ἐπαρχιακὴν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης.

Ἀντιφώνησις
τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου
κ.κ. Βαρθολομαίου,
κατὰ τὴν ὑποβολὴν σεβασμάτων ἐκ μέρους
τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης,
ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς εἰκοσιπενταετοῦς
Πατριαρχίας Αὐτοῦ

Ἐρώτατε καὶ προσφιλέστατε ἀδελφεῖ Ἀρχιεπίσκοπε Κρήτης κύριε Εἰρηναίε μετὰ τῶν περὶ ὑμᾶς Ἱερωτάτων ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας,

Δοξολογίαν ἀναπέμπομεν τῷ πανοικτίρμονι Θεῷ, ὅτι ἡξίωσε τὴν ἡμετέραν Μετριότητα νὰ συμπληρώσῃ τέταρτον ἀκριβῶς αἰῶνος ἀπὸ τῆς «φωνῇ Θεοῦ» καὶ «φωνῇ τῆς Ἱεραρχίας» κλήσεως ἡμῶν εἰς τὴν εὐθυνοφόρον διακονίαν ἀπὸ τῆς ὑψηλῆς Βαθμίδος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Διανύσαντες ἀπὸ τῆς περιωνύμου Βαθμίδος ταύτης τὰς βαθμίδας 25 ἐτῶν, ἐν κόποις καὶ μόχθοις, ἐν στενοχωρίαις ποικίλαις, ἐν πόνοις πολλοῖς, ἐργαζόμενοι νυχθημερὸν πρὸς δόξαν Θεοῦ, πρὸς ἀναψυχὴν τοῦ πληρώματος, πρὸς προάσπισιν τῶν δικαίων καὶ προνομίων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, πρὸς ἀνταπόκρισιν εἰς τὰς ποικίλας εὐθύνas αὐτοῦ, ἐν ἐνὶ λόγῳ πρὸς ἀξίαν, τὸ κατὰ δύναμιν, ἐκπλήρωσιν τῆς εἰς ἡν ἐκλήθημεν, θείας προνοίας καὶ βουλῆς, κλήσεως, διακατεχόμεθα καὶ σήμερον ὑπὸ φόβου καὶ τρόμου ἐνώπιον τῶν κριμάτων τοῦ Θεοῦ, ὡς καὶ κατὰ τὴν πρώτην ἐκείνην ἡμέραν τῆς 22ας Ὀκτωβρίου τοῦ ἔτους 1991, μὲ μίαν διαφοράν: ὅτι ἔχομεν ἀναπαυμένην τὴν συνείδησιν ὅτι «ἐτρέξαμεν» τὸν δρόμον, ὃχι διὰ νὰ δρέψωμεν ὀπώρας καὶ δάφνας δόξης καὶ τιμῆς ἀνθρωπίνης, ἀλλὰ διὰ νὰ συνεισφέρωμεν ἀπλῶς «λιθάριον» κενωτικῆς προσφορᾶς εἰς τὸν ἀκρογωνιαίον λίθον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Ὁμολογοῦμεν, κατὰ τὴν ἱερὰν ταύτην στιγμήν, ὅτι χαίρομεν καὶ εὐφραίνόμεθα «κύκλῳ τῆς τραπέζης» τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας «ὡς στελέχη βλέποντες» τὰ ἡμέτερα «ἔκγονα φέροντα κλάδους ἀγαθοεργίας» (πρβλ. ἀναβαθμοὺς γ' καὶ βαρέος ἥχων). Ἐὰν δὲ τὰ ἀνὰ τὴν οἰκουμένην ἔκγονα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τῆς ἡμετέρας Μετριότητος ἀποτελοῦν καὶ προσκομίζουσιν κλάδους ἀγαθοεργίας εἰς τὸ ἀειθαλές, ἐν πάσαις ταῖς καιρικαῖς περιστάσεσι, Δένδρον τοῦ Θρόνου τούτου, ἡ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία τῆς Κρήτης, ἡ ἡμετέρα Ἐπιστολή, διαχρονικῶς προσφέρει ζωηρὰν παγκαρπίαν ἀγάπης, ἀφοσιώσεως, συμπαραστάσεως, συμπορείας μετ' αὐτοῦ ἐν

παντὶ καιρῷ καὶ πάσῃ ὥρᾳ, καὶ ἀποτελεῖ βακτηρίαν ἱερὰν καὶ σταθερὰν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας. Τὴν ἀνέφελον συμπορείαν καὶ συμπαράστασιν ταύτην ἐβίωσαμεν καθ' ὅλον τὸν παρελθόντα χρόνον τῆς ταπεινῆς Πατριαρχίας ἡμῶν, μὲ κορυφῶσιν τὴν σύγκλησιν κατὰ τὸν παρελθόντα Ἰούνιον τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία, ὡς εὐνοία Θεοῦ καὶ ὡς ἐλάχιστον ἀνταπόδομα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου πρὸς τὴν Κρήτην, ἐπραγματοποιήθη ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἐν τῷ ἁγιοτόκῳ καὶ αἱματοποτίστῳ ἐδάφει αὐτῆς.

«Πανταχοῦ ἡ κοινωνία καλόν», ἀποφαίνεται ὁ Ἱερὸς Χρυσόστομος. Καλλίστη ὅμως ἡ κοινωνία μεταξὺ ἀδελφῶν ἐν ἡμέρᾳ μυστηρίου καὶ ἀγάπης ἀνιδιοτελοῦς, ἐν πιστότητι καὶ ἀλληλοπεριχωρήσει Πατριάρχου καὶ κλημάτων εὐκλεῶν τῆς Ἀμπέλου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὡς εἴσθε ἕκαστος ἐξ ὑμῶν, προσφιλέστατοι ἀδελφοί, οἱ ἐκπροσωποῦντες τὸν εὐλογημένον κλῆρον καὶ τὸν πεφιλημένον λαὸν τῆς Μεγαλονήσου.

Ὡς πολυτιμότατον, λοιπόν, ὄλβον δεχόμεθα τὴν εὐχαριστήριον καὶ συγχαρητήριον κοινωνίαν μεθ' ὑμῶν καὶ δι' ὑμῶν μεθ' ἀπάσης τῆς Κρήτης κατὰ τὴν ἡμετέραν ἱερὰν ἐπέτειον ταύτην, ἐκφράζοντες τὴν ἡμετέραν συγκίνησιν διὰ τὴν ἐκδήλωσιν αὐτὴν τῆς ἀγάπης σας πρὸς ἡμᾶς καὶ πρὸς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν, ἡ ὁποία εἶναι λίαν ἐνισχυτική, καὶ ἀνανεώνει τὴν αἴσθησιν τοῦ ἐπιτακτικοῦ χρέους τῆς ἀποστολῆς τοῦ καθ' ἡμᾶς Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ ἡμῶν προσωπικῶς, διὸ καὶ ἀπὸ καρδίας ἐκφράζομεν ὑμῖν τὴν ὀλόθυμον εὐγνωμοσύνην μας.

Τὴν χαρὰν μας αὐξάνει τὸ γεγονός ὅτι μεταξὺ ὑμῶν ἔχομεν σήμερον καὶ τοὺς νεοκλεγέντας ἀδελφούς, τὸν πρὸ ἔτους ἐκλεγέντα καὶ κατασταθέντα Μητροπολίτην Πέτρας καὶ Χερρονήσου κύριον Γεράσιμον καὶ τὸν μόλις πρὸ ἡμερῶν ἐκλεγέντα καὶ τελειωθέντα ἐν τῇ ἀρχιερωσύνῃ Μητροπολίτην Ἱεραπύτνης καὶ Σητείας κύριον Κύριλλον, οἱ ὁποῖοι διεδέχθησαν τοὺς κοιμηθέντας μακαριστοὺς Νεκτάριον καὶ Εὐγένιον, τοὺς πολλὰ προσενηγκόντας ἐν ἀφοσιώσει καὶ πιστότητι πρὸς τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ τῶν ἐπαρχιῶν, τὰς ὁποίας ἐκάτερος ἐποίμανε. Συγχαίρομεν καὶ εὐλογοῦμεν ἀπὸ καρδίας τὸν ποιμαντορικὸν ὑμῶν δόλιχον, ἀδελφοί, καὶ τὸ ἐνώπιον ὑμῶν στάδιον μερίμνης καὶ προσφορᾶς κατὰ τοὺς δυσχερεῖς τούτους καιροὺς διὰ τὸ ἐν Ἑλλάδι ποίμνιον γενικῶς.

Αἰνοῦμεν καὶ δοξάζομεν μεθ' ὑμῶν τὸν πανάγιον Ὄνομα τοῦ Θεοῦ, ὁ Ὅποιος ἐχάρισεν εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ὡς εὐλογημένην κληρουχίαν αὐτοῦ τὴν Ἀγιωτάτην Ἐκκλησίαν τῆς Κρήτης, καὶ εἰς τὸν τιμώμενον Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην προσωπικῶς τοιούτους ἀδελφούς περιωπῆς καὶ γνησίους φίλους.

Ἡ ὑμετέρα ἀγαπητὴ Ἱερότης, ἅγιε Κρήτης κύριε Εἰρηναῖε, ὡς ὁ ἐπιτόπιος

Ἱεράρχης καὶ ποιμὴν τῆς μεγαλονήσου, καὶ διάδοχος τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Τίτου καὶ τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου Κρήτης, ἀλλὰ καὶ σύμπασα ἡ περὶ ὑμᾶς ἐκλεκτὴ Ἱεραρχία, δὲν παύετε νὰ ἀναζητῆτε τρόπους συμπαραστάσεως καὶ ἐνισχύσεως τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας καὶ ἐνδυναμώσεως τῶν ἤδη ἰσχυροτάτων δεσμῶν τοῦ λαοῦ τῆς νήσου μετὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὥς, ἄλλωστε, τοῦτο μαρτυρεῖ εὐγλῶττως καὶ ἡ σημερινὴ παρουσία ὑμῶν ἐνταῦθα.

Ἱερώτατοι ἅγιοι ἀδελφοί,

Ἐκαστος ἐξ ὑμῶν τυγχάνετε μάρτυρες, ὅτι καθ' ὅλην τὴν διαρρεύσαν ἐικοσιπενταετίαν οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν «ὑπεστειλάμην τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι» ἐν τοῖς ἔθνεσι «πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ» (Πράξ. κ', 27), ἔχοντες συνεργοὺς καὶ συγκηρυναίους ἐν τῇ ἄρσει τοῦ Σταυροῦ τῆς Πατριαρχίας πάντας τοὺς ἀδελφούς, ἰδιαίτερος δὲ τοὺς ἐν Κρήτῃ, τοὺς παρόντας καὶ τοὺς ἐν χώρᾳ ζώντων, ἐν τῇ Σκηνῇ τοῦ Ἀχωρήτου ἀναπαυομένους, ἐφ' ᾧ καὶ εὐχαριστοῦμεν, Ἱερώτατοι καὶ περισπούδαστοι ἀδελφοὶ Κρήτες Ἱεράρχαι, ἅπαξ ἔτι ἐπὶ πᾶσι.

Καὶ τανῦν, ἀδελφοὶ καὶ φίλοι, οἱ διακρατοῦντες τὴν ταυτότητα τῆς Κρήτης καὶ τοῦ ἀκαταλύτου δεσμοῦ αὐτῆς μετὰ τῆς Ἱερᾶς Κιβωτοῦ τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τοῦ Γένους ἡμῶν Μητρὸς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως, εὐχαριστοῦντες ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ τῆς ἡμέρας καὶ ὥρας ταύτης μεθ' ἡμῶν, παρατιθέμεθα ἐν ἐκτενεῖ δεήσει ἕκαστον ἐξ ὑμῶν, καὶ τὴν ἐν Κρήτῃ θεοπρεπῇ καὶ θεοτερπῇ Ὀλκάδα, «τῷ Θεῷ καὶ τῷ λόγῳ τῆς Χάριτος Αὐτοῦ, τῷ δυναμένῳ ἐποικοδομῆσαι καὶ δοῦναι ὑμῖν κληρονομίαν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πᾶσιν» (Πράξ. κ', 32-33). Ἀμήν.

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

**ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ
ΕΙΣ ΤΙΜΗΝ ΚΑΙ ΜΝΗΜΗΝ
ΤΟΥ ΔΟΙΔΙΜΟΥ
ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΡΗΤΗΣ
ΚΥΡΟΥ ΤΙΜΟΘΕΟΥ
ΕΠΙ ΤΗ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΕΙ
ΔΕΚΑΕΤΙΑΣ ΑΠΟ
ΤΗΣ ΕΙΣ ΚΥΡΙΟΝ ΕΚΔΗΜΙΑΣ
ΑΥΤΟΥ
(2006 - 2016)**

Ὁ ἀοίδιμος Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης Τιμόθεος
(1978-2006)

**Σύντομον Χρονικόν
Ἑκδηλώσεων Τιμῆς καί Μνήμης
ἀοιδίμου Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κυροῦ ΤΙΜΟΘΕΟΥ
ἐπὶ τῇ δεκαετίᾳ ἀπὸ τῆς εἰς Κύριον ἐκδημίας αὐτοῦ
(2006-2016)**

Ἐξ ἀφορμῆς τῆς συμπληρώσεως δέκα ἐτῶν (2006-2016), ἀπὸ τῆς εἰς Κύριον ἐκδημίας τοῦ ἀοιδίμου Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κυροῦ Τιμοθέου, ἔλαβον χώραν Λατρευτικά καὶ ἄλλαι Ἑκδηλώσεις, εἰς τιμὴν καὶ μνήμην τοῦ ἀειμνήστου Πρωθιεράρχου, τῇ εὐλογίᾳ τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, κατὰ χρονικὴν σειράν, εἰς τὴν Ἱεράν Μητρόπολιν Γορτύνης καὶ Ἀρκαδίας καὶ εἰς τὴν Ἱεράν Ἀρχιεπισκοπὴν Κρήτης.

Α. ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΓΟΡΤΥΝΗΣ ΚΑΙ ΑΡΚΑΔΙΑΣ

Κατὰ μῆνα Αὐγουστον ἔλαβον χώραν δύο μουσικαὶ Ἑκδηλώσεις, ὑπὸ τοῦ Πολιτιστικοῦ Κέντρου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γορτύνης καὶ Ἀρκαδίας, ἐν Μοίραις καὶ ἐν Ἡρακλείῳ, τεθεῖσαι ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, εἰς τιμὴν καὶ μνήμην τοῦ μακαριστοῦ Ἱεράρχου Τιμοθέου.

Ἐν συνεχείᾳ τῶν ἀνωτέρω, ἡ Ἱερά Μητρόπολις Γορτύνης καὶ Ἀρκαδίας ἐτέλεσε καὶ ἄλλας ἐκδηλώσεις, διὰ τὸν μακαριστὸν Ἱεράρχην, κατὰ τὴν 7ην, 8ην καὶ 9ην τοῦ μηνὸς Νοεμβρίου 2016, αἱ ὁποῖαι ἐτέθησαν, ὡσαύτως, ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης.

Εἰς τὸ Πολιτιστικὸν Κέντρον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γορτύνης καὶ Ἀρκαδίας, τὴν 7^{ην} Νοεμβρίου 2016, ἐπραγματοποιήθη ἡ Ἡμερίς «*Ἀοίδιμος Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης Τιμόθεος*». Μετὰ τὴν προσευχήν, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γορτύνης καὶ Ἀρκαδίας κ. Μακάριος, καλωσόρισε τοὺς συνέδρους καὶ ἀνεγνώσθη Μήνυμα τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου καὶ τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης. Ἀκολούθησαν χαιρετισμοὶ ἐπισήμων καὶ Συνεδρίαὶ μέ Προεδρεῖο τὸν Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπον Κρήτης κ. Εἰρηναῖον, Πρόεδρον τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, καὶ τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Φιλαδελφείας κ. Μελίτωνα.

Μετὰ τὸ πέρας τῶν ἐκλεκτῶν εἰσηγήσεων προεβλήθη ταινία καὶ ἀποσπάσματα μουσικῆς Ἑκδηλώσεως-ἀφιερώματος, διὰ τὸν ἀοίδιμον Ἀρχιεπίσκοπον Κρήτης Τιμόθεο, ἡ ὁποία περιελάμβανε ποιήματα τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης Τιμοθέου, μελοποιηθέντα καὶ ἐνορχηστρωθέντα ὑπὸ τοῦ

κ. Κωνσταντίνου Σταυρουλάκη, Καθηγητοῦ Εὐρωπαϊκῆς-Βυζαντινῆς Μουσικῆς καὶ Διευθυντοῦ τῆς Σχολῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς, τοῦ Πολιτιστικοῦ Κέντρου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Γορτύνης καὶ Ἀρκαδίας, «Ἁγ. Τίτος». Τὰ ποιήματα ἐρμήνευσαν τὰ μουσικά σύνολα τοῦ ἐν λόγῳ Πολιτιστικοῦ Κέντρου: α) «Κεντρώας Κρήτης Μελωδοί», β) «Κρῆτες Ριζίτες», γ) «Ριζίτισσες», ὑπὸ τῇ διεύθυνσιν τοῦ Καθηγητοῦ Μουσικῆς, κ. Κωνσταντίνου Σταυρουλάκη.

Ἐν συνεχείᾳ, ἐψάλησαν ὕμνοι ὑπὸ τῶν μαθητῶν τῆς Σχολῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς τοῦ Πολιτιστικοῦ Κέντρου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Γορτύνης καὶ Ἀρκαδίας «Ἁγ. Τίτος», ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Αἰδεσιμολ. Πρεσβ. Νικολάου Κοκολάκη, Καθηγητοῦ τῆς Σχολῆς.

Τὴν Τρίτην 8ην Νοεμβρίου 2016, εἰς τὸν Ἱερόν Μητροπολιτικόν Ναόν Ἀγίου Γεωργίου Μοιρῶν ἐτελέσθησαν ἡ Θεία Λειτουργία καὶ Ἀρχιερατικόν Τρισάγιον διὰ τὸν αἰόδιμον Ἀρχιεπίσκοπον Κρήτης Τιμόθεο, ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Φιλαδελφείας κ. Μελίτωνος, μέ συλλειτουργοὺς τοὺς Ἡγουμένους τῶν Ἱ. Μονῶν καὶ τοὺς Αἰδεσιμ. Ἀρχιερατικούς Ἐπιτρόπους τῶν Ἀρχιερατικῶν Περιφερειῶν, τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Γορτύνης καὶ Ἀρκαδίας.

Κατόπιν, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γορτύνης καὶ Ἀρκαδίας κ. Μακάριος μετέβη εἰς τὸ Ἱερόν Ἡσυχαστήριον Ἀγ. Φωτεινῆς Ἡρακλείου, ὅπου καὶ ἐτέλεσε Ἀρχιερατικὸν τρισάγιο, ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ μακαριστοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κυροῦ Τιμοθέου, συνοδείᾳ τοῦ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. Ἰωακείμ Καρανδινοῦ, Πρωτοσυγκέλλου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Γορτύνης καὶ Ἀρκαδίας, Μελῶν τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου, Πανοσιολ. Ἡγουμένων τῶν Ἱ. Μονῶν καὶ Αἰδεσ. Ἀρχιερατικῶν Ἐπιτρόπων τῶν Ἀρχιερατικῶν Περιφερειῶν τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Γορτύνης καὶ Ἀρκαδίας.

Κατὰ τὸν Ἑσπερινόν εἰς τὸν Ἱ. Καθεδρικόν Ναόν Ἀγίου Νεκταρίου Μοιρῶν, ὁ ὁποῖος ἀνηγέρθη ἐπὶ ἀρχιερατείας τοῦ μακαριστοῦ Μητροπολίτου Γορτύνης καὶ Ἀρκαδίας κυροῦ Τιμοθέου, μετέπειτα Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης, ἐχοροστάτησεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Φιλαδελφείας κ. Μελίτων, ὅστις καὶ ἐκήρυξε τὸν θ. Λόγον.

Τῇ ἐπαύριον, Τετάρτη 9η Νοεμβρίου 2016, εἰς τὸν Ἱ. Καθεδρικόν Ναόν Ἀγίου Νεκταρίου Μοιρῶν, ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ Ἀγίου Νεκταρίου, ἐτελέσθη Συνοδική Θ. Λειτουργία καὶ Συνοδικόν μνημόσυνον διὰ τὸν, ἀπὸ Γορτύνης καὶ Ἀρκαδίας, αἰόδιμον Ἀρχιεπίσκοπον Κρήτης Τιμόθεο, προεξάρχοντος τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κ.κ. Εἰρηναίου, Προέδρου τῆς Ἱεράς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, ὁ ὁποῖος καὶ ὁμίλησε καταλλήλως.

Ἀκολούθως ἐτελέσθη ἐπιμνημόσυνος δέησις καὶ ἀποκάλυψις προτομῆς τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κυροῦ Τιμοθέου, ἔμπροσθεν τοῦ Ἱ. Καθεδρικοῦ Ναοῦ Ἀγ. Νεκταρίου Μοιρῶν. Συντόμως προσελάλησαν, ἐπὶ τῇ περιστάσει, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γορτύνης καὶ Ἀρκαδίας κ. Μακάριος,

ὁ κ. Γεώργιος Ἀρμουτάκης, Δήμαρχος Φαιστοῦ, ὁ κ. Νικόλαος Σχοιναράκης, Δήμαρχος Γόρτυνας καί ὁ κ. Ἐμμ. Κοκοσάλης, Δήμαρχος Ἀρχανῶν – Ἀστερουσίων.

Εἰς τήν Ἱεράν Μονήν Παναγίας Καλυβιανῆς, κατόπιν, ἐτελέσθη πάλιν ἐπιμνημόσυνος δέησις καί ἀπεκαλύφθη εἰδική στήλη διά τόν ἀοίδιμον Ἀρχιεπίσκοπον Κρήτης Τιμόθεον, εἰς τόν χώρον, ὅπου ὁ μακαριστός Πρωθιεράρχης δημιούργησε καί ἀνέπτυξε μεγάλο φιланθρωπικόν ἔργο.

Β. ΙΕΡΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΚΡΗΤΗΣ

Τήν Παρασκευήν, 11^η Νοεμβρίου 2016, ἐτελέσθη εἰς τόν Ἱερόν Μητροπολιτικόν Ναόν Ἀγίου Μηνᾶ Ἡρακλείου, Συνοδική Θεία Λειτουργία, προεξάρχοντος τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κ.κ. Εἰρηναίου, Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης. Κατά τήν Θείαν Λειτουργίαν, τόν θεῖον Λόγον ἐκήρυξεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ρεθύμνης καί Αὐλοποτάμου κ. Εὐγένιος, ἀναφερθεῖς εἰς τόν ἀοίδιμον Ἀρχιεπίσκοπον Κρήτης Τιμόθεον καί τόν ἑορταζόμενον Ἅγιον Μεγαλομάρτυρα Μηνᾶν, Προστάτην καί Ὑφορον τοῦ Μεγάλου Κάστρου.

Κατά τήν ἔξοδον τῆς Ἱερᾶς πομπῆς διά τήν καθιερωμένην λιτάνευσιν τῆς Ἱερᾶς Εἰκόνος καί τοῦ Ἱεροῦ Λειψάνου τοῦ Ἀγίου Μηνᾶ, εἰς τάς ὁδούς τῆς πόλεως τοῦ Ἡρακλείου, ἐγένοντο τά ἀποκαλυπτῆρια Προτομῆς τοῦ μακαριστοῦ Ἀρχιεπισκόπου Τιμοθέου εἰς τόν προαύλειον χώρον τοῦ Ἱεροῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Ἀγίου Μηνᾶ Ἡρακλείου, μετά τῆς σχετικῆς ἐπιμνημοσύνης δεήσεως καί τῆς καταλλήλου προσφωνήσεως τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κ. Εἰρηναίου, τῇ συμμετοχῇ τῶν Ἀρχῶν καί πλήθους πιστῶν.

Ἐκ τῆς Συννοδικῆς Θείας Λειτουργίας ἐν Μοίραις (9 Νοεμβρίου 2016)

Δελτίον Τύπου περί Συνοδικῶν Θείων Λειτουργιῶν

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ
ΙΕΡΑ ΕΠΑΡΧΙΑΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ

Ἡ Ἱερά Ἐπαρχιακή Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης ἀνακοινώνει ὅτι, κατά τόν μῆνα Νοέμβριο ἐ.ἔ., θά τελέσει τρεῖς Συνοδικές Θείες Λειτουργίες, ὅπως παρακάτω:

1. Τήν Τρίτη, **8 Νοεμβρίου 2016**, στήν Ἱερά Πατριαρχική καί Σταυροπηγιακή Μονή Ἀρκαδίου, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ρεθύμνης καί Αὐλοποτάμου, μέ ἀφορμή τή συμπλήρωση ἑκατόν πενήντα ἐτῶν ἀπό τοῦ Ὀλοκαυτώματος τῆς Ἱστορικῆς Ἱερᾶς Μονῆς καί τῆς Ἀρκαδικῆς Ἐθελουσίας, παρουσία τοῦ Ἐξοχωτάτου Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, κ. Προκοπίου Παυλοπούλου.

2. Τήν Τετάρτη, **9 Νοεμβρίου 2016**, στόν Ἱερό Καθεδρικό Ναό Ἁγίου Νεκταρίου Μοιρῶν, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γορτύνης καί Ἀρκαδίας, μέ ἀφορμή τή συμπλήρωση δέκα ἐτῶν ἀπό τήν εἰς Κύριον ἐκδημία τοῦ, ἀπό Γορτύνης καί Ἀρκαδίας, αἰοδίου Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κυροῦ Τιμοθέου, μετά ἱεροῦ μνημοσύνου. Μετά τό πέρας τῆς Θείας Λειτουργίας θά ἀποκαλυφθεῖ προτομή τοῦ μακαριστοῦ Ἀρχιεπισκόπου, στόν πρόναο τοῦ ὡς ἄνω Ἱεροῦ Ναοῦ καί θά τελεσθεῖ ἐπιμνημόσυνη δέηση. Ὁμιλία θά ἐκφωνήσῃ, ἐκ μέρους τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης κ.κ. Εἰρηναῖος, Πρόεδρος Αὐτῆς.

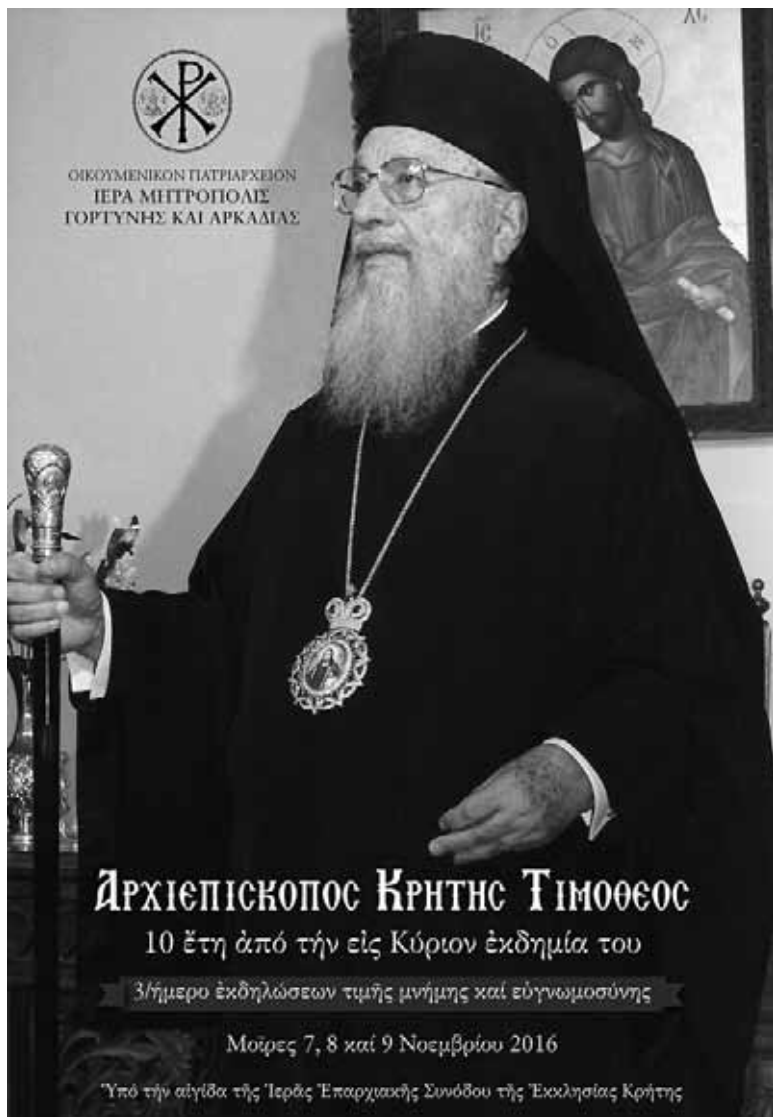
3. Τήν Παρασκευή, **11 Νοεμβρίου 2016**, στόν Ἱερό Μητροπολιτικό Ναό Ἁγίου Μηνᾶ Ἡρακλείου, τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Κρήτης. Μετά τό πέρας τῆς Θείας Λειτουργίας καί πρό τῆς καθιερωμένης λιτανεύσεως τοῦ Ἱεροῦ Λειψάνου καί τῆς Εἰκόνος τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Μηνᾶ, θά τελεσθοῦν, στόν αὐλεῖο χώρο τοῦ Ἱεροῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ, τά ἀποκαλυπτήρια προτομῆς τοῦ αἰοδίου Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κυροῦ Τιμοθέου, καί ἐπιμνημόσυνη δέηση, μέ ἀφορμή τή συμπλήρωση δέκα ἐτῶν ἀπό τήν εἰς Κύριον ἐκδημία Του. Ὁμιλία θά ἐκφωνήσῃ, ἐκ μέρους τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ρεθύμνης καί Αὐλοποτάμου κ. Εὐγένιος.

Προσκαλοῦνται οἱ Ἀρχές καί ὁ εὐσεβὴς λαός τῆς Μεγαλονήσου Κρήτης νά συμμετάσχουν στίς παραπάνω Συνοδικές Θείες Λειτουργίες.

Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΓΟΥΡΤΥΝΗΣ ΚΑΙ ΑΡΚΑΔΙΑΣ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΡΗΤΗΣ ΤΙΜΟΘΕΟΣ

10 ἔτη ἀπὸ τὴν εἰς Κύριον ἐκδημία του

3/ήμερο ἐκδηλώσεων τιμῆς μνήμης καὶ εὐγνωμοσύνης

Μοίρες 7, 8 καὶ 9 Νοεμβρίου 2016

ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης

Πρόγραμμα Έκδηλώσεων
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γορτύνης καί Ἀρκαδίας,
διά τόν ἀοίδιμον, ἀπό Γορτύνης καί Ἀρκαδίας,
Ἀρχιεπίσκοπον Κρήτης Τιμόθεον
(7, 8, 9 Νοεμβρίου 2016)

ΗΜΕΡΙΔΑ: «Ἀοίδιμος Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης Τιμόθεος»
Πολιτιστικό Κέντρο Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γορτύνης καί Ἀρκαδίας
Δευτέρα 7 Νοεμβρίου 2016

09.00 - 09.30 π.μ. Καφές.

09.30 - 10.00 π.μ. Προσευχή. Καλωσόρισμα Σεβ. Μητροπολίτου Γορτύνης καί Ἀρκαδίας κ. Μακαρίου. Ἑναρξη τῶν ἐργασιῶν. Μήνυμα τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου. Μήνυμα τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης. Χαιρετισμοί ἐπισήμων.

Α' Συνεδρία

Προεδρεῖο: Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης κ. Εἰρηναῖος, Πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, Σεβ. Μητροπολίτης Φιλαδελφείας κ. Μελίτων.

10.00 - 10.15 π.μ. Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης κ. Εἰρηναῖος: «Τό ξεκίνημα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Διακονίας τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κυροῦ Τιμοθέου».

10.15 - 10.30 π.μ. κ. Γεώργιος Κρασανάκης, Ὁμότιμος Καθηγητής Ψυχολογίας Παν/μίου Κρήτης: «Ἡ προσωπικότητα τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης Κρήτης Τιμοθέου».

10.30 - 10.45 π.μ. Σεβ. Μητροπολίτης Φιλαδελφείας κ. Μελίτων: «Ἀρχιεπίσκοπος Τιμόθεος, ὁ καλός ἄγγελος τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης - ἀπό τή σκοπιά κληρικοῦ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου».

10.45 - 11.00 π.μ. κ. Ἑμμανουήλ Μηλιαράκης, Ἐπίτιμος Πρόεδρος τῆς «Χριστιανικῆς Δημοκρατίας»: «Τιμόθεος: Τό κοινωνικό πρόβλημα καί ἡ Ὁδός γιά τή λύση του».

11.00 - 11.15 π.μ. Σεβ. Μητροπολίτης Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καί Βιάννου κ. Ἀνδρέας, Καθηγητής Θεολογικῆς Σχολῆς Παν/μίου Θεσ/νίκης, Πρόεδρος Διοικούσας Ἐπιτροπῆς Πατριαρχικῆς Ἀνωτάτης Ἐκκλησιαστικῆς Ἀκαδημίας Κρήτης: «Μνήμη Κρήτης Τιμοθέου».

11.15 - 11.30 π.μ. Διάλειμμα.

11.30 - 11.45 π.μ. **Σεβ. Μητροπολίτης Σισανίου καί Σιατίστης κ. Παῦλος:** «Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης Τιμόθεος, ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ».

11.45 - 12.00 π.μ. **κ. Ἰωάννης Λίλης, Λέκτορας Πατριαρχικῆς Ἀνωτάτης Ἐκκλησιαστικῆς Ἀκαδημίας Κρήτης:** «Παρουσίαση χαριστήριου τόμου, "πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη" τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης Τιμοθέου, ἔκδοση τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Κρήτης, Ἡράκλειο 2001».

12.00 - 12.15 π.μ. **Σεβ. Μητροπολίτης Ρόδου κ. Κύριλλος:** «Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης Τιμόθεος, ἐκκλησιολογίας διδάσκαλος».

12.15 - 12.30 μ.μ. **κ. Δημήτριος π. Ἐμμ. Δασκαλάκης, Καθηγητής φιλόλογος, Ἱεροψάλτης:** «Μιά προσπάθεια σύντομης παρουσίας καί γενικῆς προσέγγισης τοῦ περιεχομένου τοῦ βιβλίου τῆς μοναχῆς Αἰκατερίνης μέ τίτλο "Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης Τιμόθεος (Ὁ πατέρας μας), ἔκδοση Ἱ. Ἡσυχαστηρίου Ἀγ. Φωτεινῆς ἢ Σαμαρείτης, 2010" πού ἀφορᾷ στήν εὐλογημένη, φωτισμένη καί σοφὴ ποιμαντορία του».

12.30 - 12.45 μ.μ. **Ὅσιοι. Μοναχὴ Αἰκατερίνη Μαρκουλάκη, συγγραφέας:** «Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης Τιμόθεος, μνήνης ἀπανθίσματα».

12.45 - 01.00 μ.μ. **Ἀπονομή εὐφήμου μνείας** τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Γορτύνης καί Ἀρκαδίας, στήν Ὅσιοι. Μοναχὴ Αἰκατερίνη Μαρκουλάκη, ἀπό τόν Σεβ. Μητροπολίτη Γορτύνης καί Ἀρκαδίας κ. Μακάριο.

01.00 - 01.15 μ.μ. **κ. Κων/νος Νεονάκης, Ἐπίτιμος Σχολικός Σύμβουλος Θεολόγων Κρήτης, τ. Πρόεδρος Παγκρητίου Συνδέσμου Θεολόγων Κρήτης, Πρόεδρος Συνδέσμου Ἐφένδρων Ἀξωματικῶν Ν. Ἡρακλείου, τ. Γυμνασιάρχης, Λυκειάρχης:** «Ὁ δραστήριος καί ξεχωριστός Ἀρχιμανδρίτης τῆς Ἀθήνας, Τιμόθεος Παπουτσάκης, ὅπως τόν γνώρισα στά φοιτητικά μου χρόνια».

01.15 - 01.30 μ.μ. **κ. Ἐμμανουήλ Δουνδουλάκης, Ἐπίκουρος Καθηγητῆς Πατριαρχικῆς Ἀνωτάτης Ἐκκλησιαστικῆς Ἀκαδημίας Κρήτης:** «Τό συγγραφικὸ ἔργο τοῦ, ἀπὸ Γορτύνης καί Ἀρκαδίας, Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κυροῦ Τιμοθέου - Ὁρησκεία, Κοινωνία, Πολιτισμός».

01.30 μ.μ. Μετάβαση στήν αἴθουσα τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου τοῦ Ἱ. Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Ἀγ. Γεωργίου Μοιρῶν. **Γεῦμα** πρὸς τιμὴν τῶν Εἰσηγητῶν, προσφερόμενο ἀπὸ τόν **Ἱ. Μητροπολιτικὸν Ναὸν Ἀγ. Γεωργίου Μοιρῶν**.

04.15 - 4.30 μ.μ. Καφές.

Β' Συνεδρία

Προεδρείο: **Σεβ. Μητροπολίτης Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καὶ Βιάννου κ. Ἀνδρέας, καὶ Ἱεραπύτνης καὶ Σητείας κ. Κύριλλος.**

04.30 - 5.00 μ.μ. **Προβολή ταινίας** γιά τόν Ἀρχιεπίσκοπο Κρήτης Τιμόθεο.

05.00 - 5.15 μ.μ. **κ. Ἀλέξανδρος Ἀνδρικάκης, δημοσιογράφος, συγγραφέας:** «Ὁ παππούλης τῆς Κρήτης καί τό παράπονό του».

05.15 - 05.30 μ.μ. **κ. Ἀντώνιος Μανδαλάκης, συνταξιούχος ἐκπαιδευτικός, συγγραφέας:** «Μέ τόν Ἀρχιεράρχη Μεσαράς, αἰδίδιμο Τιμόθεο, μερικές βιωματικές μου στιγμές».

05.30 - 05.45 μ.μ. **κ. Ζαχαρίας Καλοχριστιανάκης, συνταξιούχος ἐκπαιδευτικός, συγγραφέας:** «Ἡ πνευματική καί παιδαγωγική ἀκτινοβολία τοῦ μακαριστοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κυροῦ Τιμοθέου στίς κοινωνίες τῶν κεντρικῶν Ἀστερουσίων».

05.45 - 06.00 μ.μ. **Ὅσιοι. Μοναχή Μαριάμ Ἀεράκη, συγγραφέας:** «Στόν πατέρα καί ἄρχοντα τῆς ἀγάπης».

06.00 - 06.15 μ.μ. **Αἰδεσιμολ. Πρεσβ. Χαράλαμπος Παπαδόπουλος, συγγραφέας:** «Ὁ ποιητής τῆς ἠθικῆς εὐθύνης (σχόλια στό ποίημα "Ἡ Φλογέρα" τοῦ μακαριστοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης Τιμοθέου)».

06.15 - 06.30 μ.μ. **Πανοσιολ. Ἀρχιμ. Βασίλειος Γοντικάκης, Προηγούμενος Ἱ. Μονῆς Ἰβήρων Ἀγ. Ὁρους:** «Ἀναμνήσεις ἀπό τόν μακαριστό Ἀρχιεπίσκοπο Κρήτης Τιμόθεο».

06.30 - 06.45 μ.μ. **Διάλειμμα.**

06.45 - 07.00 μ.μ. **Ἀνάγνωση ποιημάτων** τοῦ αἰοδίμου Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κυροῦ Τιμοθέου, ἀπό τήν **κ. Ἐλευθερία Τσαφαντάκη.**

07.00 - 07.30 μ.μ. **Προβολή ταινίας.** Ἀποσπάσματα μουσικῆς ἐκδήλωσης - ἀφιερώματος, γιά τόν αἰδίδιμο Ἀρχιεπίσκοπο Κρήτης Τιμόθεο. Ὁργανώθηκε ἀπό τό Πολιτιστικό Κέντρο τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Γορτύνης καί Ἀρκαδίας τόν περασμένο Αὐγουστο, στίς Μοῖρες καί στή Βασιλική τοῦ Ἀγ. Μάρκου Ἡρακλείου. Ἡ ἐκδήλωση περιλαμβάνει ποιήματα τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης Τιμοθέου, τά ὅποια μελοποίησε καί ἐνορχήστρωσε ὁ **κ. Κων/νος Σταυρουλάκης, Καθηγητής Εὐρωπαϊκῆς – Βυζαντινῆς Μουσικῆς καί Διευθυντής τῆς Σχολῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς, τοῦ Πολιτιστικοῦ Κέντρου, τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Γορτύνης καί Ἀρκαδίας, "Ἀγ. Τίτος".** Τά ποιήματα ἐρμήνευσαν τά μουσικά σύνολα τοῦ ἐν λόγῳ Πολιτιστικοῦ Κέντρου: **α) "Κεντρῶας Κρήτης Μελωδοί", β) "Κρήτες Ριζίτες", γ) "Ριζίτισσες",** ὑπό

τή διεύθυνση τοῦ Καθηγητοῦ μουσικῆς κ. Κων/νου Σταυρουλάκη.

07.30 - 07.45 μ.μ. **Ὑμνοι** ἀπὸ μαθητές τῆς Σχολῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς τοῦ Πολιτιστικοῦ Κέντρου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Γορτύνης καὶ Ἀркаδίας «Ἁγ. Τίτος», ὑπὸ τῇ διεύθυνση τοῦ **Αἰδεσιμολ. Πρεσβ. Νικολάου Κοκολάκη, Καθηγητοῦ τῆς Σχολῆς.**

07.45 - 08.00 μ.μ. **Συζήτηση,** Λήξη ἡμερίδας.

08.00 μ.μ. Μετάβαση στό ὑπό ἀποπεράτωση «Κέντρο Τουριστικῆς Πληροφόρησης Μεσαρᾶς», στήν αἶθουσα τοῦ Ἱ. Καθεδρικοῦ Ναοῦ Ἁγ. Νεκταρίου Μοιρῶν. **Δεῖπνο** πρὸς τιμὴν τῶν Εἰσηγητῶν, προσφερόμενο ἀπὸ τὸν **Ἱ. Καθεδρικό Ναό Ἁγ. Νεκταρίου Μοιρῶν.**

Τρίτη 8 Νοεμβρίου 2016

Ἱερός Μητροπολιτικός Ναός Ἀγίου Γεωργίου Μοιρῶν

Ἑορτή Ἁγ. Ἀρχαγγέλων Μιχαήλ καὶ Γαβριήλ

07.00 - 11.00 π.μ. Θ. Λειτουργία καὶ ἀρχιερατικό τρισάγιο, γιά τόν ἀοίδιμο Ἀρχιεπίσκοπο Κρήτης Τιμόθεο, στόν Ἱ. Μητροπολιτικό Ναό Ἁγ. Γεωργίου Μοιρῶν, ὅπου ἐνθρονίστηκε ὡς Ἐπίσκοπος Ἀркаδίας.

Τῇ Θ. Λειτουργία καὶ τό τρισάγιο θά τελέσει ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Φιλαδελφείας κ. Μελίτων, μέ συλλειτουργοῦς τοὺς: Ἠγουμένους τῶν Ἱ. Μονῶν καὶ τοὺς Αἰδεσιμ. Ἀρχιερατικούς Ἐπιτρόπους τῶν Ἀρχιερατικῶν Περιφερειῶν, τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Γορτύνης καὶ Ἀркаδίας.

Τό θ. Λόγο θά κηρύξει ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. Μεθόδιος Βερνιδάκης, Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Κρήτης.

12.00 μ. Ἀναχώρηση Σεβ. Μητροπολίτου Γορτύνης καὶ Ἀркаδίας κ. Μακαρίου, γιά τό Ἱ. Ἡσυχαστήριο Ἁγ. Φωτεινῆς Ἡρακλείου.

Ἀρχιερατικό τρισάγιο, ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ μακαριστοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κυροῦ Τιμοθέου.

Τόν Σεβ. θά συνοδεύουν: ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. Ἰωακείμ Καρανδινός, Πρωτοσύγκελλος, τά Μέλη τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου, οἱ Πανοσιολ. Ἠγούμενοι τῶν Ἱ. Μονῶν καὶ οἱ Αἰδεσ. Ἀρχιερατικοὶ Ἐπίτροποι τῶν Ἀρχιερατικῶν Περιφερειῶν τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Γορτύνης καὶ Ἀркаδίας.

Ι. Καθεδρικός Ναός Αγ. Νεκταρίου Μοιρών

Έσπερινός εορτής Αγ. Νεκταρίου

6.00 μ.μ. Έσπερινός στον Ι. Καθεδρικό Ναό Αγ. Νεκταρίου Μοιρών, ό όποίος άναγέρθηκε επί άρχιερατείας του μακαριστού Μητροπολίτου Γορ-
τύνης καί Άρκαδίας κυρού Τιμοθέου, μετέπειτα Άρχιεπισκόπου Κρήτης.

Στόν Έσπερινό θά χοροστατήσει ό Σεβ. Μητροπολίτης Φιλαδελφείας κ.
Μελίτων, ό όποίος καί θά κηρύξει τόν θ. Λόγο.

Τετάρτη 9 Νοεμβρίου 2016

Ίερός Καθεδρικός Ναός Αγίου Νεκταρίου Μοιρών

Έορτή Αγ. Νεκταρίου

07.00 - 11 π.μ. Όρθρος, Συνοδική Θ. Λειτουργία καί Συνοδικό μνημό-
συνο στον Ι. Καθεδρικό Ναό Αγ. Νεκταρίου Μοιρών γιά τόν, από Γορτύνης
καί Άρκαδίας, αοίδιμο Άρχιεπίσκοπο Κρήτης Τιμόθεο.

Τών ι. άκολουθιών καί τής Θ. Λειτουργίας θά προεξάρχει ό Σεβ. Άρχιε-
πίσκοπος Κρήτης κ. Ειρηναίος, Πρόεδρος τής Ίεράς Έπαρχικής Συνόδου
τής Έκκλησίας Κρήτης, ό όποίος καί θά κηρύξει τόν θ. Λόγο.

11.00 π.μ. Έπιμνημόσυνη δέηση καί άποκάλυψη προτομής του, από Γορ-
τύνης καί Άρκαδίας, άειμνήστου Άρχιεπισκόπου Κρήτης κυρού Τιμοθέου,
έμπροσθεν του Ι. Καθεδρικού Ναού Αγ. Νεκταρίου Μοιρών.

Σύντομη προσλαλιά Σεβ. Μητροπολίτου Γορτύνης καί Άρκαδίας κ. Μα-
καρίου, κ. Γεωργίου Άρμουτάκη, Δημάρχου Φαιστού, κ. Νικολάου Σχοινα-
ράκη, Δημάρχου Γόρτυνας καί κ. Έμμ. Κοκοσάλη Δημάρχου Άρχανών -
Άστερουσίων.

12.00 μ. Καφές στό, υπό άποπεράτωση, «Κέντρο Τουριστικής Πληρο-
φόρησης Μεσαράς», στην αίθουσα του Ι. Καθεδρικού Ναού Αγ. Νεκταρίου
Μοιρών.

01.00 μ.μ. Αναχώρηση γιά τήν Ι. Μονή Παναγίας Καλυβιανής.

Ι. Μονή Παναγίας Καλυβιανής

01.15 μ.μ. Έπιμνημόσυνη δέηση καί άποκάλυψη ειδικής στήλης γιά τόν,
από Γορτύνης καί Άρκαδίας, άείμνηστο Άρχιεπίσκοπο Κρήτης Τιμόθεο,
στήν Ι. Μονή Παναγίας Καλυβιανής, όπου ό μακαριστός Μητροπολίτης
Γορτύνης καί Άρκαδίας Τιμόθεος, δημιούργησε καί άνέπτυξε μεγάλο φι-
λανθρωπικό έργο.

Μετά τήν ἐπιμνημόσυνη δέηση ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γορτύνης καί Ἀρκαδίας κ. Μακάριος, θά ἐπιδώσει εὐφημο μνεία τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Γορτύνης καί Ἀρκαδίας, στήν Ὀσιωτ. Μοναχὴ Μελάνη.

01.30 μ.μ. Παράθεση γεύματος εἰς μνήμην τοῦ, ἀπό Γορτύνης καί Ἀρκαδίας, μακαριστοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κυροῦ Τιμοθέου, ἀπό τήν Ἱ. Μονή.

Τιμητικὴ Ἐπιτροπὴ

κ. Σταῦρος Ἀρναουτάκης, Περιφερειάρχης Κρήτης.

κ. Γεώργιος Ἀρμουτάκης, Δήμαρχος Φαιστοῦ.

κ. Νικόλαος Σχοιναράκης, Δήμαρχος Γόρτυνας.

κ. Ἐμμανουήλ Κοκοσάλης Δήμαρχος Ἀρχανῶν - Ἀστερουσίων..

Αἰδεσιμολ. Πρωτ. Ἰωάννης Καλογιαννάκης, συνταξιούχους θεολόγος Καθηγητὴς καί κληρικὸς τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Γορτύνης καί Ἀρκαδίας.

κ. Κων/νος Σταυρουλάκης, Καθηγητὴς Βυζ. καί Εὐρωπαϊκῆς Μουσικῆς, Διευθυντὴς τῆς Σχολῆς Βυζ. Μουσικῆς τοῦ Πολιτιστικοῦ Κέντρου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Γορτύνης καί Ἀρκαδίας «Ἄγ. Τίτος», Ἐντεταλμένος τῶν τμημάτων τοῦ Πολιτιστικοῦ Κέντρου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως, «Κεντρώας Κρήτης Μελωδοί», «Κρήτες Ριζίτες» καί «Ριζίτισσες».

κ. Γρηγόριος Γιαμαλάκης, Πρόεδρος Συλλόγου Εκπαιδευτικῶν Α/θμίας ἐκπαίδευσης Μεσαρᾶς, «Φαιστός».

κ. Γεώργιος Κυρλάκης, Πρόεδρος Ἀγροτικοῦ Συνεταιρισμοῦ Μεσαρᾶς.

Ὁργανωτικὴ Ἐπιτροπὴ

Σεβ. Μητροπολίτης Γορτύνης καί Ἀρκαδίας κ. Μακάριος.

Πανοσιολ. Ἀρχιμ. Ἰωακείμ Καρανδινός, Πρωτοσύγκελλος Ἱ. Μητροπόλεως Γορτύνης καί Ἀρκαδίας.

Αἰδес. Πρεσβ. Ἰωάννης Χασουράκης, Πρόεδρος Ἱ. Συνδέσμου Ἐφημερίων Ἱ. Μητροπόλεως Γορτύνης καί Ἀρκαδίας.

κ. Χαράλαμπος Στρατιδάκης, Ἱατρός, Ἀντιπρόεδρος, Πολιτιστικοῦ Κέντρου Ἱ. Μητροπόλεως Γορτύνης καί Ἀρκαδίας.

Ὀσιωτ. Μοναχὴ Τιμοθέη, Ἡγουμένη Ἱ. Μονῆς Παναγίας Καλυβιανῆς.

Γραμματεῖα Ἡμερίδος

Αἰδεσιμολ. Πρεσβ. Νικόλαος Κοκολάκης, Διευθυντὴς Πολιτιστικοῦ Κέντρου Ἱ. Μητροπόλεως Γορτύνης καί Ἀρκαδίας.

Ἱερολ. Διάκ. Γεώργιος Μωραϊτάκης.

κ. Εἰρήνη Μυλωνάκη, πτυχιούχος τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀνοικτοῦ Παν/μίου.

Συνοδικόν εὐλογητικόν Γράμμα
διά τήν Ἡμερίδα, μέ θέμα:
“Ἀοίδιμος Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης Τιμόθεος”

Ἀριθμ. Πρωτ. 872

Ἐν Ἡρακλείῳ, τῇ 1ῃ Νοεμβρίου 2016

Πρός
Τόν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην
Γορτύνης καί Ἀρκαδίας
κύριον Μακάριον
Εἰς Μοίρας.

Σεβασμιώτατε,

Ἡ Ἱερά Ἐπαρχιακή Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης κατά τήν Συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 3^{ης} Μαρτίου ἐ.ἔ., μετά πολλῆς ἐν Κυρίῳ χαρᾶς ἔλαβε γνῶσιν, διά τοῦ ὑπ’ ἀριθμ. πρωτ. 252/97/Φ.20/18-2-2016 ὑμετέρου ἐγγράφου καί τῆς σχετικῆς εἰσηγήσεως, τῆς εἰδικῶς ὀρισθείσης ἀρμοδίας Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς, περί τῆς διοργανώσεως ἐπετειακῶν Ἐκδηλώσεων, κατά τήν διάρκειαν τοῦ τρέχοντος ἔτους, μέ κορύφωσιν τό Τριήμερον ἀπό 7^{ης} ἕως 9^{ης} Νοεμβρίου ἐ.ἔ., ἐν τῇ Θεοσώστῳ Ὑμῶν Ἐπαρχία, εἰς τιμήν καί μνήμην τοῦ ἀοιδίμου ἀπό Γορτύνης καί Ἀρκαδίας, Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κυροῦ Τιμοθέου, ἐπί τῇ συμπληρώσει δεκαετίας ἀπό τῆς εἰς Κύριον ἐκδημίας Αὐτοῦ (2006-2016).

Προαγόμεθα ὅθεν, ὅπως διά τοῦ παρόντος Συνοδικοῦ Γράμματος ἡμῶν, κατόπιν ὁμοφώνου Συνοδικῆς Ἀποφάσεως, θέσωμεν ὑπό τήν αἰγίδα τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς ἡμῶν Συνόδου πάσας τάς ὑπό τῆς Ἱερᾶς Ὑμῶν Μητροπόλεως, διοργανουμένας τιμητικές Ἐκδηλώσεις καί ἐν ταύτῳ, ἐκφράσωμεν τῇ Ὑμετέρᾳ ἀγαπητῇ Σεβασμιότητι, τās συγχαρητηρίους προσρήσεις καί τήν εὐαρέσκειαν τοῦ Ἱεροῦ ἡμῶν Σώματος, ὡς καί τὰ αἰσθήματα τῆς βαθείας τιμῆς καί τῆς εὐχαριστίας τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς ἡμῶν Συνόδου, πρός Ὑμᾶς προσωπικῶς, καί πάντας τοὺς ἀξίους συνεργάτας Ὑμῶν τόσον διά τās τελεσθείσας ἤδη ἐξαιρετοὺς Μουσικὰς Ἐκδηλώσεις, ὑπό τῶν Μουσικῶν Συνόλων τοῦ Πολιτιστικοῦ Κέντρου τῆς καθ’ Ὑμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, τās λαβούσας χώραν ἐν τῇ Θεοσώστῳ Ὑμῶν Ἐπαρχία καί ἐν τῇ Ἱερᾷ Ἀρχιεπισκοπῇ Κρήτης, ὅσον καί διά τήν ἐπετειακὴν Ἡμερίδα, καί τās λοιπὰς, κατά τās ἡμέρας ταύτας, διοργανουμένας τιμητικές Ἐκδηλώσεις, εἰς μνήμην τοῦ ἐπί σειράν πολλῶν ἐτῶν διακονήσαντος τήν Πρωτόθρονον Ἱεράν Μητροπολιν Γορτύνης καί Ἀρκαδίας καί ἔπειτα τήν Ἱεράν Ἀρχιεπισκοπὴν Κρήτην, μακαριστὸν Πρωθιεράρχην Τιμόθεον, Παπουτσάκη.

Ἡ ἀπόδοσις τιμῆς καὶ σεβασμοῦ, ἀξιοχρέου εὐχαριστίας καὶ αἰδίου εὐγνωμοσύνης, εἰς ἕνα Ἐκκλησιαστικόν ἄνδρα τοιαύτης περιωπῆς καὶ προσφορᾶς, ἀποτελεῖ οὐσιαστικῶς τιμὴν διὰ τοὺς τιμῶντας καὶ διὰ τὸν τιμώμενον. Ἀποτελεῖ, ὡσαύτως, γεγονός ὅτι εἰς καιροὺς ποικίλης ἀγνωμοσύνης καὶ ἀκαταστασίας, εἰς τὴν ὁποίαν *«ἐψύγη ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν»*, τό ὀφειλετικόν μνημόσυνον καὶ ἡ κατάθεσις εἰλικρινοῦς εὐγνωμοσύνης καὶ εὐχαριστίας δύναται καὶ πρέπει νὰ ἀποτελέσῃ ἀφορμὴν ἀναθεωρήσεως τῆς ἀναστροφῆς τῶν προσώπων καὶ αἰτίαν ἐπαναπροσδιορισμοῦ οὐσιωδῶν πραγμάτων καὶ προτεραιοτήτων τῆς ζωῆς καὶ τῆς Κοινωνίας.

Ἡ Ἱερά Ἐπαρχιακὴ ἡμῶν Σύνοδος, ἐμφορουμένη ὑπὸ τῶν ἀνωτέρω, χαίρει ὅλως ἰδιαιτέρως διὰ τὴν διοργάνωσιν τῆς σημερινῆς τιμητικῆς Ἡμερίδος ὑπὸ τὸν τίτλον *«Αἰίδιμος Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης Τιμόθεος»*, καὶ συγχαίρει διὰ τὴν συμμετοχὴν εἰς αὐτὴν ἀξιολόγων ὁμιλητῶν, ἐκ Κρήτης καὶ οὐ μὴ μόνον, τὴν δυνατότητα ἀναψηλαφήσεως ἀναμνήσεων, βιωμάτων, γεγονότων, στιγμῶν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης, εἰς τὰς ὁποίας ὁ αἰίδιμος Πρωθιεράρχης, διεδραμάτισε πρωταγωνιστικόν ρόλον εὐθύνης καὶ διακονίας. Ἀπαντες οἱ ἐκλεκτοὶ ὁμιληταὶ τῆς Ἡμερίδος συνδεθέντες καὶ ἀναστραφέντες ποικίλως μετὰ τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχιερέως Τιμοθέου, θὰ καταθέσωσιν ἐκ τοῦ περισεύματος τῆς καρδίας αὐτῶν *«ὅσα ἀληθῆ, ὅσα ἀγαθὰ, ὅσα εὐφρημα, ὅσα σεμνά...»* ὁ ἀείμνηστος εἰργάσατο ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας, περί τῆς ὁποίας διαρκῶς ὠμίλει ἐμφαντικῶς, λέγων, τὴν γνωστὴν φράσιν *«Εμεῖς φεύγομε, ἡ Ἐκκλησία μένει!»*

Σημειώνομεν ἰδιαιτέρως ὅτι αἱ ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γορτύνης καὶ Ἀρκαδίας διοργανούμεναι τιμητικαὶ καὶ ἐπετειακαὶ Ἐκδηλώσεις κατακλείονται διὰ τῆς Συνοδικῆς Θείας Λειτουργίας, μετὰ τοῦ ἱεροῦ μνημοσύνου, τῆς 9^{ης} Νοεμβρίου ἐ.ξ., ἐν τῷ Ἱερῷ Καθεδρικῷ Ναῷ Ἀγίου Νεκταρίου Μοιρῶν, τὸν ὁποῖον ὁ αἰίδιμος Ἱεράρχης ὠκοδόμησεν εἰς τιμὴν καὶ ὑμνωδίαν τοῦ ἡγαπημένου Ἀγίου αὐτοῦ, Νεκταρίου Ἐπισκόπου Πενταπόλεως τοῦ θαυματούργου, ὅστις ὑπῆρξεν διὰ τὸν αἰίδιμον Ἀρχιεπίσκοπον Τιμόθεον πρότυπον ζωῆς καὶ Διακονίας. Ἡ προσευχὴ καὶ ἡ δέησις ἡμῶν, ἐν τῇ Θείᾳ Λειτουργίᾳ, θὰ ἀποτελέσῃ τὴν κορύφωσιν καὶ τό πλήρωμα τῆς προσευχητικῆς ἀναφορᾶς τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας Κρήτης εἰς τὸν κλεῖσαντα τὴν Ἀποστολικὴν ἄλυσιν Αὐτῆς, αἰίδιμον Ἀρχιεπίσκοπον Κρήτης Τιμόθεον.

Ὁλοθύμως συγχαίροντες καὶ πάλιν τοὺς διοργανωτάς, τὴν Τιμητικὴν καὶ τὴν Ὁργανωτικὴν Ἐπιτροπὴν, τοὺς εἰσηγητάς καὶ πάντας τοὺς κεκοπιακότας ποικίλως, εὐχόμεθα καλλίκαρπον ἔκβασιν καὶ τὴν διεξαγωγὴν τῆς Ἡμερίδος, εἰς ἐπίτευξιν τοῦ τεθέντος σκοποῦ καὶ τοῦ στόχου, ἥτοι, τῆς ἀποδόσεως τῆς πρεπούσης καὶ τῆς ὀφειλομένης τιμῆς εἰς τὸν ἐπὶ σειρὰν πολλῶν ἐτῶν ἐμπεδομόχθως διακονήσαντα τὴν τῶν Γορτυνίων Ἐκκλησίαν,

καί ἐν γένει τήν Ἐκκλησίαν Κρήτης, ἀπό Γορτύνης καί Ἀρκαδίας Ἀρχιεπίσκοπον Κρήτης Τιμόθεον, εἰς μνημόσυνον αἰώνιον Αὐτοῦ, παραδειγματισμόν καί ἔμπνευσιν ἡμῶν τῶν διαδόχων Αὐτοῦ καί τῶν πιστῶν τῆς Ἀποστολοβαδίστου Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης, τῆς ἀκλινῶς διακρατούσης ἄσβεστον τήν φλόγα τῶν Ἀποστόλων Παύλου καί Τίτου, διά τήν μεταλαμπάδευσιν αὐτῆς εἰς τοὺς ἐπερχομένους, εἰς δόξαν τοῦ Τρισαγίου Θεοῦ καί σωτηρίαν ψυχῶν.

Ἐπὶ τούτοις, ἐπευλογοῦντες καί αὖθις, μετὰ πολλῆς πνευματικῆς χαρᾶς τὰς τιμητικὰς ταύτας Ἐπετειακάς Ἐκδηλώσεις, ἐπικαλούμενοι δέ ἐπὶ πάντα τήν πατρικὴν εὐχὴν τοῦ μακαριστοῦ Ἀρχιεπισκόπου Τιμοθέου, τοῦ ἀξίως καί δικαίως μνημονευομένου καί ἀναμνησκομένου ὡς «Πατέρα», διατελοῦμεν

Μετ' ἀδελφικῶν ἀσπασμῶν
καί τῆς ἐν Κυρίῳ ἀγάπης
Ὁ Πρόεδρος
† Ὁ Κρήτης Εἰρηναῖος

Ἐκ τῆς Συνοδικῆς Θείας Λειτουργίας ἐν Μοίραις (9-11-2016)

Ὁμιλία
τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κ. Βιρναίου,
Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου
τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης,
κατά τὴν Συνοδικὴν Θείαν Λειτουργίαν
ἐν τῷ ἱ. Καθεδρικῷ Ναῷ Ἀγ. Νεκταρίου Μοιρῶν,
ἐπὶ τῇ συμπληρώσει δέκα ἐτῶν
ἀπὸ τῆς εἰς Κύριον ἐκδημίας τοῦ μακαριστοῦ
Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κυροῦ Τιμοθέου

Σεβασμιώτατοι ἅγιοι Ἀδελφοί καὶ Συλλειτουργοί,

Ἐντιμώτατοι Ἄρχοντες, Πατέρες καὶ ἀδελφοί,

Εὐλογημένε καὶ περιούσιε λαέ τοῦ Θεοῦ,

Μέ Απόφαση τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας μας, πραγματοποιοῦνται, κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ τρέχοντος ἔτους, ποικίλες ἐκδηλώσεις τιμῆς, μνήμης καὶ εὐγνωμοσύνης γιὰ τὸν μακαριστό, ἀπὸ Γορτύνης καὶ Ἀρκαδίας, Ἀρχιεπίσκοπο Κρήτης Τιμόθεο, μέ ἀφορμὴ τῇ συμπλήρωση δέκα ἐτῶν ἀπὸ τὴν εἰς Κύριον ἐκδημία του.

Στὸ πλαίσιο τῶν ἐπετειακῶν ἐκδηλώσεων αὐτῶν, τελεῖται καὶ ἡ σημερινή Συνοδική Θεία Λειτουργία, μέ ἱερό μνημόσυνο, ἐδῶ, στίς Μοῖρες, τὸν πρῶτο πνευματικό Ἀμπελῶνα τῆς Ἀρχιερατικῆς Διακονίας τοῦ τιμωμένου Ἱεράρχου, καὶ σέ αὐτόν τόν περικαλλῆ Ναό, τόν ὁποῖον ὁ μακαριστός οἰκὸ-δῶμησε, κινούμενος ἀπὸ πολλή ἀγάπη πρὸς τὸν σήμερα τιμώμενο Ἅγιο Νεκτάριο, Ἐπίσκοπο Πενταπόλεως τὸν θαυματουργό.

Ἐρχόμαστε σήμερα, ἅπανα ἡ Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης, ὁ ἱερός κλῆρος, οἱ μοναστικές ἀδελφότητες καὶ ὁ εὐσεβὴς λαός τοῦ Θεοῦ, «ἐν ἐκκλησίᾳ πληθούσῃ» καὶ ἐντείνουμε τὴν προσευχή καὶ τὴ δέησή μας, γιὰ τὴν ἀνάπαυση τῆς ψυχῆς τοῦ μακαριστοῦ Ἀρχιεπισκόπου Τιμοθέου, «μετὰ τῶν δικαίων καὶ τῶν ἁγίων».

Δέν θά ἦταν ὑπερβολὴ νά ἀναφέρομε ὅτι σύνολη ἡ ζωὴ, ἡ πορεία, ἡ προσφορά καὶ ἡ μαρτυρία του ὑπῆρξε προσανατολισμένη καὶ συντονισμένη πρὸς τὴ ζωὴ τῶν ἁγίων καὶ τῶν δικαίων τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἴδιος εἰς τὴν ζωὴ του ὑπῆρξε δίκαιος, ἄκακος, πρᾶος, συγχωρητικός, συγκαταβατικός. Ὁ σήμερα ἑορταζόμενος Ἅγιος Νεκτάριος, Ἐπίσκοπος Πενταπόλεως, ὑπῆρξε γιὰ τὸν μακαριστό Τιμόθεο πρότυπο ζωῆς καὶ Ἀρχιερατικῆς Διακονίας. Τόσο τὸν ἀγάπησε, τόσο ταυτίσθηκε μαζύ του, τόσον ἐμπνεύσθηκε ἀπὸ Αὐτόν! Εἶχε

μάλιστα, ὅπως ὁ ἴδιος εἶχε ἀποκαλύψει κατὰ τὴν ἡμέρα τῆς κατάθεσης τοῦ θεμελίου λίθου τοῦ Ἱεροῦ αὐτοῦ Ναοῦ, ἀποκαλυπτική προσωπική ἐμπειρία μέ τόν Ἅγιο Νεκτάριο, μέ ἐπίκεντρο τό τρίπτυχο: *ἐξομολόγηση, Θεία Λειτουργία καί κήρυγμα*.

Αὐτά τὰ τρία, ὡς τρίπτυχο ζωῆς καί πορείας, λιτάνευσε καί διηκόνησε ἀφοσιωμένα καί θυσιαστικά ὁ μακαριστός Ἀρχιεπίσκοπος Τιμόθεος εἰς ὅλη τὴν πορεία τῆς ζωῆς καί τῆς διακονίας του, ἀπό κάθε ἔπαλξη καί θέση εὐθύνης, προσφέροντας ὁλοκληρωτικά ὅλον τόν ἑαυτό, τὰ χαρίσματα καί τίς δυνάμεις του, ὀργώνοντας ἱεραποστολικά, λειτουργικά, κηρυκτικά «*τάς πόλεις καί τάς κώμας*» *κηρύσσων τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ καί τὴν δύναμη τῆς πίστεως*.

Σαφῶς, μιά περιορισμένη ὁμιλία, στό πλαίσιο μάλιστα τῆς Θείας Λειτουργίας, δέν ἔρχεται νά ἱερογραφήσει ἐπαξίως ἓνα πρόσωπο. Ὅταν δέ, τό πρόσωπο αὐτό, εἶναι τοῦ ὕψους καί τῆς προσφορᾶς τοῦ σήμερα τιμωμένου Ἱεράρχου, τότε τὰ περιθώρια γίνονται ἀκόμη πιό ἀσφυκτικά καί σέ ἀπομακρύνουν ἀπό τό στόχο.

Γνωρίζομε ὅμως πολύ καλά, ὅτι σήμερα εἰσερχόμαστε σέ ἀνοικτές θύρες. Ὅμιλοῦμε γιά ἓνα πρόσωπο, τό ὁποῖο «*μίλησε*» μέ κάθε τρόπο στόν Τόπο αὐτό. Σφράγισε μέ τή σφραγίδα καί τό βηματισμό του κάθε σημεῖο. Μαρτύρησε τόν Χριστό καί τή δύναμη τῆς πίστες. Ταυτίσθηκε, ἀγάπησε καί ἀγαπήθηκε ἀληθινά. Προσέφερε καί προσφέρθηκε ὁλοκληρωτικά, μέ συνείδηση ἐκκλησιαστική καί φρόνημα ποιμαντικῆς εὐθύνης, σέ καιροῦς ποικίλως δύσκολους.

Γι' αὐτό, ἐπιλέγομε νά ἀφήσουμε σήμερα ἐδῶ νά μιλήσει ὁ Τόπος, τοῦτος ὁ Περικαλλῆς Ναός τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου, ἡ παρακείμενη Ἱερά Μονή τῆς Παναγίας Καλυβιανῆς, τοῦτο τό παλλάδιο τῆς ἔμπρακτης φιλανθρωπίας, ἡ Μεσαρά ὁλόκληρη. Νά μιλήσουν καί νά κηρύξουν τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ καί τὰ θαυμάσια τῆς πίστες, τή δύναμη τῆς ψυχῆς ἑνός ἀνθρώπου πού μπῆκε μπροστά καί ἔγινε ὁ ἐμπνευστής, ὁ καθοδηγητής, ὁ πρωτεπιστάτης ἑνός ἔργου ἀγάπης καί διακονίας, προσφορᾶς στόν ἄνθρωπο καί θυσιαστικοῦ δοσίσματος.

Ἀκοῦμε σήμερα, τή μυστική φωνή ὅλων αὐτῶν, οἱ ὁποῖοι ἔζησαν, ψηλάφησαν, μοιράσθηκαν τὴν ποιμαντική ἀγωνία τοῦ μακαριστοῦ Τιμοθέου, νά πιστοποιοῦν γιά τό εὐλογημένο πρόσωπό του, τόν ἀποστολικό λόγο «*ἡ σφραγὶς τῆς ἐμῆς ἀποστολῆς ὑμεῖς ἐστέ ἐν Κυρίῳ*».

Πραγματικά, ὅλα αὐτά ἀποτελοῦν «*τὴ σφραγίδα*» τῆς ἀποστολῆς τοῦ μακαριστοῦ Ἀρχιεπισκόπου, κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς Ἀρχιερατικῆς του διακονίας, ὡς Ἐπισκόπου αὐτῆς τῆς Ἀποστολοβαδίστου καί Ἀγιοτόκου Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπαρχίας. Καί ἂν ἐμεῖς σιωπήσομε σήμερα ἐδῶ, εἶναι ἀλήθεια ὅτι «*οἱ λίθοι κεκράζονται!*»!

Ὁ αοίδιμος Ποιμενάρχης τούτου τοῦ Τόπου καί μετέπειτα Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης καί Πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς μας Συνόδου, ὑπηρετήσε τήν Ἐκκλησία ὀλοτελῶς καί θυσιαστικῶς. Ὑπερέβη κάθε προσδοκία καί ξεπέρασε καί τίς καλύτερες προβλέψεις, ἔχοντας πάντοτε πρότυπό του τούς Ἁγίους. Ὑπῆρξε στό βηματισμό του, ἐκ νεότητός του φιλόθεος, φιλάγιος, φιλάνθρωπος, φίλεργος, φιλαλήθης, φιλότιμος. Ἀπό κάθε ἐκκλησιαστική ἔπαλξη ἀξιοποίησε ὅλα τὰ χαρίσματά του, μέ ταπείνωση καί πνεῦμα αὐτοθυσίας.

Ὑπῆρξε ποιμένας θερμός, ἱεροκῆρυξ λαμπρός, πνευματικός ἀνεπανάληπτος. Μίλησε μέ κάθε τρόπο στίς ψυχές τῶν ἀνθρώπων. Μέ τὰ ἀνεπανάληπτα κηρύγματα, μέ τὰ συγγράματα, μέ τὰ ποιήματά του. Ὅλα αὐτά παρουσίαζαν τήν εὐγένεια τῆς ψυχῆς του καί τίς λεπτές χορδές τῆς καρδιάς του. Ὅλα αὐτά, μέ ἓνα τρόπο μοναδικό, ἔγινα ἡ πνευματική σαγήνη, ἡ ὁποία κατέλαβε ψυχές χιλιάδων ἀνθρώπων καί τίς ὁδήγησε στόν Χριστό.

Πρωτίστως ὅμως, ὁμίλησε σέ ὅλους μέ τό προσωπικό παράδειγμα, τήν κρυστάλλινη ζωή του, τό ἀνεξίκακο τοῦ χαρακτήρα του. Ὑπέμεινε μέ ἰώβεια ὑπομονή θλίψεις καί δοκιμασίες. Κατέφευγε στήν ποίηση καί τήν προσευχή γιά νά ἐκφράσει ἐκεῖ τὰ αἰσθήματά του. Νουθέτησε μέ στοργή καί πατρική ἀγάπη, τίς ἑκατοντάδες τῶν παιδιῶν τῶν Ἰδρυμάτων τῆς Καλυβιανῆς, τὰ ὁποία στό εὐλογημένο Πρόσωπό του ἐγνώρισαν τόν ἀληθινό Πατέρα.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Τιμόθεος, εἶχε ἀπό τόν Θεό τό χάρισμα νά κερδίζει τόν ἄλλο, νά τόν καθηλώνει, χωρίς νά τόν ἐγκλωβίζει, χωρίς νά τόν ἀποστερεῖ ἀπό τήν ἐλευθερία του. Εἶχε τό χάρισμα νά εἰρηνεύει τόν ἄλλο, μέ τό διαρκές ἀνεξίτηλο χαμόγελο, τίς δροσοσταλίδες τῆς καρδιάς του, πρὸς κάθε πονεμένο καί δοκιμαζόμενο ἄνθρωπο. Εἶχε τό χάρισμα νά εἰσέρχεται στό «σύ» τοῦ ἄλλου καί νά ψηλαφεῖ τὰ ἔσω του. Νά μελετᾷ «τῶν καρδιῶν διαλογισμούς» καί νά ἀνασταίνει ἀπό τήν τέφρα τῆς ἁμαρτίας, ἐφαρμόζοντας τόν Κυριακό λόγο «πίστευε καί σωθήσῃ».

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Τιμόθεος, ὑπῆρξε γιά τήν Ἱερά Μητρόπολη Γορτύνης καί Ἀρκαδίας, τήν Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Κρήτης, τήν Ἱερά Ἐπαρχιακή μας Σύνοδο, τῆς ὁποίας γιά πολλά χρόνια ὑπῆρξε σοφός Πρόεδρος, γιά τήν Ἐκκλησία Κρήτης ἐν γένει καί τό εὐσεβές Γένος μας, φῶς ἀληθινό, φᾶρος πνευματικός, βακτηρία καί ἐπιστηριγμός, αἰτία καί ἀφορμή δοξολογίας τοῦ Ὄνόματος τοῦ Θεοῦ.

Ὅλοι οἱ παρόντες σήμερα ἐδῶ, καί ὄχι μόνον, ἔχομε προσωπική ἐμπειρία καί γεύση ὅλων τῶν παραπάνω. Ἐχομε προσωπική ἐμπειρία καί γνώση ἀπό τήν κοινωνία καί τήν ἀναστροφή μέ τό εὐλογημένο πρόσωπό του. Ἐχομε «πεῖραν» τῆς πολλῆς του ἀγάπης γιά τόν Θεό καί τόν Ἄνθρωπο.

Ὁλοκληρώνοντας αὐτή τή σύντομη προσλαλιά, ἀπό πλευρᾶς τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας μας, τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, τήν ὁποίαν

*Ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης κ.κ. Εἰρηναῖος
μετά τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Γορτύνης καί Ἀρκαδίας κ. Μακαρίου,
κατά τὰς ἐργασίας τῆς Ἡμερίδος*

ἀφοσιωμένα ὁ μακαριστός Πρωθιεράρχης διηκόνησε, καταθέτομε εὐλαβικό θυμίαμα στήν ἄληστη μνήμη του, ἓνα «εὐχαριστῶ» εὐγνωμοσύνης καί τιμῆς, γιά αὐτό πού ὑπῆρξε, αὐτό πού λιτάνευσε, αὐτό πού δίδαξε, αὐτό πού προσέφερε στήν Ἐκκλησία τῆς Κρήτης. Ἕνα εὐλαβικό κερί εὐχαριστίας, γιά ὅλα ὅσα Ἐκεῖνος ἐπροσέφερε καί ἐδίδαξε. Ἕνα μνημόσυνο εὐγνωμοσύνης, γιά ὅσα Ἐκεῖνος ἐκοπίασε ὑπέρ τῆς Ἐκκλησίας καί γιά τή δόξα τοῦ Θεοῦ. Ἄλλωστε, θυμούμαστε ἐκείνη τή φράση, τήν ὁποία συχνά ἐπαναλάμβανε, μέ τόν δικό του χαρακτηριστικό καί ἀπαράμιλλο τρόπο, τονίζοντας καί προβάλλοντας τήν ἀληθινή βάση καί τήν ὀρθή προοπτική κάθε ἐκκλησιαστικῆς διακονίας, *«Εμεῖς φεύγομε, ἡ ΕΚΚΛΗΣΙΑ μένει»*.

Ἔχομε τή βεβαιότητα ὅτι ἡ μακαρία ψυχή του ἀναπαύεται, στά οὐράνια σκηνώματα καί συμπαραδρεύει στό οὐράνιο θυσιαστήριο μέ τή χορεία ἀγίων Ἱεραρχῶν, μετά τῶν ὁποίων καί ὁ σήμερα ἑορταζόμενος μέγας τῆς Ἐκκλησίας Ἱεράρχης, Νεκτάριος ὁ Πενταπόλεως. Ἐκεῖ συναυλίζεται μέ τούς κεκοιμημένους Κρητες Ἱεράρχες, μετά τῶν ὁποίων καί μέ τούς προσφάτως ἐκδημήσαντες Πέτρας Νεκτάριο καί Ἱεραπύτνης Εὐγένιο. Ἐκεῖ, προσεύχεται γιά ὅλους ἐμᾶς, τά πνευματικά του παιδιά, μέ τήν πατρική στοργή καί ἀγάπη του καί μᾶς ἀναπαύει μέ τό χαρακτηριστικό χαμόγελό του.

Ἄς εἶναι ἡ μνήμη του αἰώνια καί τό φωτεινό του παράδειγμα ἄσβεστο, ἅς φωτίζει τά ποικίλα σκοτάδια τῶν καιρῶν μας. Ἄς ἔχομε τήν εὐχή καί τήν προσευχή του στό Θρόνο τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ μας.

Προσφωνήσεις
τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Γορτύνης καὶ Ἀρκαδίας
κ. Μακαρίου,
κατὰ τὴν Ἡμερίδα μέ θέμα:
«Ἀοίδιμος Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης Τιμόθεος»

Σεβασμιώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Κρήτης κ. Εἰρηναῖε, Πρόεδρε τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, Σεβασμιώτατοι ἅγιοι Ἀρχιερεῖς, κύριοι Εἰσηγητές, κύριοι ἐκπρόσωποι τῶν Ἀρχῶν, σᾶς καλωσορίζουμε ὅλους στήν Ἱερά Μητρόπολη τῶν Γορτυνίων τῆς Κρήτης, στοὺς ἀποστολικούς κόλπους τῶν Ἀποστόλων Παύλου καὶ Τίτου.

Ἀπ' αὐτοὺς πού ποιῶσαν αὐτὴ τὴν περιοχή, ξεχωρίζει ὁ φιλόανθρωπος Ἐπίσκοπος, μοναδικῆς προσφοράς καὶ θυσίας, ὁ αοίδιμος Ἐπίσκοπος Ἀρκαδίας, μετέπειτα Μητροπολίτης Γορτύνης καὶ Ἀρκαδίας καὶ μετέπειτα Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης, Τιμόθεος Παπουτσάκης, ἀπὸ τὰ Χανιά.

Τὸ Πολιτιστικὸ Κέντρο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς μας, μέ ἀφορμὴ τῆ συμπλήρωση δέκα χρόνων ἀπὸ τὴν κοίμηση τοῦ μακαριστοῦ Ἀρχιεπισκόπου Τιμοθέου, τὸν περασμένο Αὐγουστο, διοργάνωσε δύο μουσικὲς ἐκδηλώσεις - ἀφιερῶματα, ἐδῶ καὶ στὴ Βασιλική του Ἁγίου Μάρκου Ἡρακλείου, γιὰ τὸν ἀείμνηστο Ἱεράρχη, μέ ποιήματά του πού μελοποίησε καὶ ἐνορχήστρωσε, μέ ἓνα μοναδικὸ τρόπο, ὁ κ. Κωνσταντῖνος Σταυρουλάκης, Καθηγητὴς Εὐρωπαϊκῆς καὶ Βυζαντινῆς Μουσικῆς καὶ ἐρμήνευσαν τὰ μουσικὰ σύνολα τοῦ Πολιτιστικοῦ μας Κέντρου: «Κεντρώας Κρήτης Μελωδοί», β) «Κρήτες Ριζίτες» καὶ γ) «Ριζίτισσες», ὑπὸ τῆ διεύθυνση τοῦ εἰρημένου Καθηγητοῦ.

Σέ συνέχεια τῶν παραπάνω, κατὰ τὸ τριήμερο 7, 8 καὶ 9 μηνὸς Νοεμβρίου 2016, ἐπεκτείνουμε τὴν ἀναφορά μας πρὸς τὸν αοίδιμο Ἀρχιεπίσκοπο καὶ ξεκινοῦμε μέ τὴ σημερινή Ἡμερίδα, μέ πτυχές τῆς ζωῆς καὶ τῆς πορείας τοῦ Ἱεράρχου Τιμοθέου Παπουτσάκη.

Ὅλα τὰ παραπάνω εἶναι ἐγκάρδια ἔκφραση βαθύτατης εὐγνωμοσύνης, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς μας, τῶν Μοναστικῶν ἀδελφοτήτων, τοῦ ἱεροῦ Κλήρου καὶ τοῦ εὐσεβοῦς Ποιμνίου της, κυρίως ὅμως ἀποτελοῦν στροφὴ τῆς καρδιᾶς, γιὰ μία φορὰ ἀκόμα, πρὸς τὸν σοφὸ, ἰσορροπημένο καὶ δοκιμασμένο ἄνθρωπο, τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Τιμόθεο, ὁ ὁποῖος προσέφερε τόσα πολλὰ στὸν τόπο μας, μακριὰ ἀπὸ μυθομανίες, ἐμμονές καὶ ζήλους χωρὶς ἐπίγνωση.

Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς χωροβατεῖ, ἐδῶ καὶ 10 χρόνια, στὸν ἀπέναντι τόπο, τῆς ἀναπαύσεως τῶν Ἱεραρχῶν τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, διελθὼν τὴ διακονία

Στιγμιότυπον ἐκ τῆς Ἡμερίδος ἐν Μοίραις

του μέ τά χαρίσματα πού τοῦ ἔδωσε ὁ Θεός, μέ τούς ἀγῶνες καί τίς πνευματικές ἐμπειρίες του, πού πέρασαν μέσα ἀπό τήν Κρητική ἐκκλησιαστική ἰδιοπροσωπεΐα, γιά νά γίνουν ζωογόνος χυμός, στό ταμεῖο, ἀπό τό ὁποῖο τρέφεται ἡ Ἀποστολική Ἐκκλησία τῆς Κρήτης.

Αὐτῆς τῆς Ἐκκλησίας ὑπῆρξε Ἀρχιεπίσκοπος, ὁ Ἱεράρχης Τιμόθεος, ὁ Ἐπίσκοπος τῆς διδασκαλίας τοῦ Εὐαγγελίου, μέ ἔργα φιλανθρωπίας καί προσφορᾶς, ἀπό ὅπου κι ἄν πέρασε. Αὐτό τό μαρτυρεῖ περίτρανα ἡ περιοχή μας, ἀλλά καί ἡ διακονία του, ὡς Ἀρχιεπισκόπου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης. Χρειάστηκε, μάλιστα, νά πάρει ἀποφάσεις, ἐν μέσῳ πολλῶν ἀντιξοοτήτων καί πικριῶν. Αὐτές οἱ ἀποφάσεις, καρπός προσευχῆς καί ἐμπειρίας, ἦταν γεμάτες ἀπό ταπείνωση, μά κυρίως ἀπό παραδειγματική ἀνεξικακία, πράγματα πού καθόρισαν τή νεώτερη, σύνολη πορεία τῆς Ἐκκλησίας

Κρήτης, για τὰ ὅποια θά γράψουμε μελλοντικά, ὡς αὐτόπτες μάρτυρες.

Ἀναμιμνησκόμεθα, λοιπόν, τοῦ εὐλογημένου προσώπου τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Τιμοθέου καί τῆς μεγάλης προσφορᾶς του. Σᾶς εὐχαριστοῦμε ὅλους πού συμμετέχετε σ' αὐτή τήν ἡμερίδα καί ἰδιαίτερως τούς Εἰσηγητές γιατί, ἐκτός τῶν ἄλλων, συμβάλλετε στή φανέρωση τῆς ἔκφρασης εὐγνωμοσύνης πρὸς τόν Γέροντά μας, τόν αἰόδιμο Πρωθιεράρχη Τιμόθεο Παπουτσάκη.

Ἡ εὐγνωμοσύνη μας αὐτή εἶναι μνήμη. Ὅταν, βέβαια, ἡ ὑλοκρατία κυριαρχεῖ, συνήθως ἡ μνήμη εὐκόλα ξεπέφτει στήν ὑπενθύμιση. Στή δέ τρεχάτη ἐποχή μας, ἐκτός ἄλλων, δυστυχῶς, ἡ μνήμη ἔγινε τελετή.

Ἡ μνήμη, τώρα, τῆς «...ἐν τῷ νοῖ...», (Α' Κορ. 14, 15), προσευχομένης Ἐκκλησίας, δηλαδή τῆς λογικῆς λατρείας, τοῦ ἀσματικοῦ ἢ τοῦ μοναχικοῦ τυπικοῦ, ὅταν λέει, π.χ. στό συναξάρι, «τῇ αὐτῇ ἡμέρα μνήμη...», ἡ μνήμη αὐτή φεύγει ἀπό τελετές, εἶναι ἱερά ἀκολουθία, ἱερό μυστήριον. Ἡ ἀφήγηση ἐδῶ δέν εἶναι συναισθηματική, σοβαροφανής διήγηση, ἀλλά ἱεροτελεστική, δωρική, ἐμελλής ἢ μή, εἰσπόρευση στό Μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας μέ τήν προσευχή τῆς συνάξεως τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ νοῦς, στή μνήμη τῆς Ἐκκλησίας, μυσταγωγεῖται κατὰ τήν παύλεια παραγγελία «ἀνανεοῦσθε τῷ πνεύματι τοῦ νοός ὑμῶν», (Εφεσ. 4,23), δηλαδή, «νά ἀνανεώνεστε στό πνεῦμα τοῦ νοῦ σας», πού στή βαθιά βιωματική σφαῖρα προχωρεῖ ἀπό τήν προσευχή τοῦ νοός, στήν προσευχή τήν «...ἐν τῷ πνεύματι...», (Α' Κορ. 14,15). Σ' αὐτή τήν πορεία κρύβεται ἀθόρυβος ἀγῶνας, δηλαδή σχέση μέ τόν Χριστό καί ὄχι μόνο μία θρησκευτική συμμόρφωση, μέ ὅσα εἶπε. Κάθε τί, αὐτῆς τῆς σχέσης, μέ τόν Χριστό, δέν εἶναι πεποίθηση, ἀποψη, λεκτική τῆς παράδοσης ἢ σκέτη παράδοση πού προσπαθεῖ νά πείσει, ἀλλά ἄθλημα παθοκτονίας, μέ παράδοση στόν Χριστό.

Τώρα, στοὺς καιροὺς μας, στοὺς ἐπαῖοντες γνωρίστηκε ἀρκούντως, ἀπό τή θεολογία, ἡ παράδοση. Ἄν τὰ βάθη της ὅμως δέν ἔχουν βασικές ἀρετές π.χ. ἀκακίας καί ἀνεξικακίας, ὡς πρό εἶπα γιά τόν Ἀρχιεπίσκοπο Τιμόθεο, τότε ἡ διήγηση περί βαθέων πνευματικῶν καταστάσεων, περί ἀββάδων κ.λ.π., ἂν δέν ἔχει τό βάθος τῆς Α' Κορ. 14,15, εἶναι μεταπρατική θεολογία, σύνδεσης καί σύνθεσης χωρίων καί γεγονότων. Τότε ὁ ἀγῶνας γίνεται θέαμα καί ἡ ὑπερβολή νεύρωση. Ὁ π. Ἰωάννης Ρωμανίδης εἶπε ὅτι ἡ θρησκεία εἶναι νευροβιολογική ἀσθένεια.

Λοιπόν, μετὰ ἀπὸ αὐτά, προβάλλει τό τοῦ Ἀποστόλου Παύλου «Ἀδελφοί, μή παιδιά γίνεσθε ταῖς φρεσίν, ἀλλά τῇ κακίᾳ νηπιάζετε, ταῖς δέ φρεσὶ τέλειοι γίνεσθε», (Α' Κορ. 14,20).

Ἄν δέ κοιτάξουμε γύρω μας τό περιβάλλον τοῦ ἀντίχριστου ἀθεϊσμοῦ, τὰ πράγματα γίνονται πιό σοβαρά, ἀφοῦ κεκτημένα καί προνόμια θά δοκιμαστοῦν μελλοντικά ἀνελέητα.

Ἡ «ἐπίγεια ἄκτιστη Ἐκκλησία» πού εἶπε ὁ Ἅγιος Πορφύριος ὁ Κανσοκαλυβίτης εἶναι αὐτή πού ἔρχεται.

Μετά ἀπό αὐτά, ἀφοῦ καί πάλι σᾶς εὐχαριστήσουμε γιά τήν παρουσία σας, ἐπιθυμοῦμε ἀντί εἰθισμένων λόγων τῆς περιστάσεως αὐτῆς, νά κλείσουμε, μέ σκέψεις τοῦ μακαριστοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης Τιμοθέου, πού δημοσιεύτηκαν στήν ἐφημερίδα «Ἔθνος» καί ἀναδημοσιεύτηκαν στήν ἐφημερίδα «Χριστιανική», τό 1964.

Ἀκοῦστε τί ἔλεγε, ἤδη ἀπό τό 1964, ὁ τότε Μητροπολίτης Γορτύνης καί Ἀρκαδίας Τιμόθεος: «Ἡ Ἐκκλησία, γιά νά ἀντιμετωπίσῃ τά μεγάλα προβλήματα τοῦ σημερινοῦ κόσμου, πρέπει πρῶτ' ἀπό ὅλα νά ἀναδιοργανωθῇ.

Δέν ἀρχίζουν τόν πόλεμο χωρίς τήν κατάλληλη προετοιμασία. Ἐχομε γεμάτες τίς ἀποθήκες ἀπό τά δραστικότερα ὅπλα. Ἡ Ἐκκλησία ἔχει τήν παρακαταθήκη τῆς Χάριτος, τήν ἱερωσύνη, τά Μυστήρια, τήν διαχείριση τῶν ἀγαθῶν, πού ἀπέρρευσαν ἀπό τόν Σταυρό τοῦ Κυρίου.

Ἀπό τότε πού ἀκούσθηκε ἀπό τό πανάγιον στόμα τοῦ ἱδρυτοῦ της «Λάβετε πνεῦμα ἅγιον» καί «Ἰδοὺ δίδωμι ὑμῖν τήν ἐξουσίαν», δέν ἔπαυσε νά εἶναι ἡ Ἐκκλησία ἡ τροφός τῆς ψυχῆς καί ἡ Κιβωτός τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων.

Ἡ σκέψη μας στό σημεῖο αὐτό γίνεται ἐξαιρετικά μελαγχολική. Κάποτε ἀρχίζομε τήν καυχησιολογία γιά τούς Ἁγίους Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, γιά τήν Ὁρθοδοξία, γιά τήν παράδοση. Εἶναι σωστά κι' ἀληθινά αὐτά. Ὅμως μένουν ἀνωφελῇ καί ἄχρηστα, ὅταν δέν συνδέωνται καί δέν κρατοῦν τήν ὀργανική συνέχεια, τήν οὐσιαστική προέκταση μέσα στήν ἰδική μας ζωή καί τήν ἀνανέωση μέ τήν δράση καί τό ἔργο μας.

Ἡ Ἐκκλησία στίς ἡμέρες μας ἔχασε πολλά καί φθάνει γιά τά σφάλματα καί τήν οὐσιαστική ἀδράνειά της σέ μεγάλη ἀνυποληψία. Φταῖνε σέ μεγάλο βαθμό καί οἱ ὀργανωμένες ἐξωτερικές ἐπιθέσεις ἀπό τούς ἐχθρούς της, πού διαθέτουν δύναμη καί χρήμα καί ἐπίσημα ὀχυρά. Φτάνει ὅμως σέ μεγαλύτερο βαθμό ἡ ἐσωτερική της ἀκαταστασία καί ἐξάρθρωσις πού παρουσιάζει τήν εἰκόνα τῆς διαλύσεως.

Ἄς μὴν πλανώμεθα. Μᾶς ἔφυγεν ὁ κόσμος, γιατί ἐμεῖς τόν ἐγκαταλείψαμεν. Ἐχομεν μεγαλοπρεπεῖς ναούς καί λαμπρές τελετές, ἀλλά ποιμαίνομεν τόν ἀέρα. Τά πρόβατα κατασπαράσσονται, οἱ λύκοι λυμαίνονται τή μάνδρα καί ἡ Ἐκκλησία ἀρκεῖται νά βαπτίζῃ τά νήπια καί νά κηδεύῃ τοὺς γέροντας. Ἀνοργάνωτα κάνει τό ἔργο της καί χλιαρά ἀντιμετωπίζει τά προβλήματα τῆς ζωῆς.

Ἄν ἔλειπαν ἡ χάρις τῆς Ἱερωσύνης καί τό θεοσύστατο τῆς Ἐκκλησίας, ὅλα θά εἶχαν διαλυθῇ. Κλειστήκαμε μόνο στό τυπικό μέρος, ἐπαγγελματικά

καί συμφεροντολογικά, μέ μεγάλην δόσιν ὑποκρισίας καί φαρισαϊσμοῦ.

Χωρισμένη ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ σέ χίλια κομμάτια, γεμάτη ἀνθρώπινες ἀδυναμίες καί σατανικό φανατισμό αἵρέσεων, προλήψεων ματαιοδοξίας.

Κροτοῦν τά ὅπλα, χύνεται αἷμα ριμάζονται ἀδύνατοι Λαοί καί οἱ ἐκκλησιαστικοί ἡγέται, σκυμμένοι κάτω ἀπό τοὺς ἀνθρώπινους πολιτισμούς δειλίας ἀναξιότητος καί ἀνθρωπαρέσκειας, ἀδιαφοροῦν, σιωποῦν, εὐλογοῦν...

Φλέγεται ὁ κόσμος ἀπό τό κοινωνικό πρόβλημα καί Ἐκκλησία ἀπουσιάζει. Φεύγουν τά παιδιά της νά ἀναζητήσουν τρόπους ζωῆς σέ ξένες χώρες καί ἡ Ἐκκλησία δέν τά ἀναζητεῖ πιά. Βάζουν φωτιά καί δυναμίτες στά θεμέλιά της ἀπειρώνουμοι ἐχθροί της καί τοὺς παρακολουθεῖ, ἀνίκανη νά τοὺς ἀντιμετωπίσῃ. Οἱ ἐκκλησιαστικές Σχολές καί τά Πανεπιστήμιά μας, ὅπως ἔχουν τά πράγματα, δέν μποροῦν νά δώσουν μεγάλα στελέχη ἱεροῦ ἐκκλησιαστικοῦ φρονήματος, ἀναστήματα πίστεως, ποιμένας ζήλου καί ἱερωμένους αὐταπαρνήσεως.

Ἡ Ἐκκλησία ἔμεινεν οὐραγός, πᾶνε νά πιστέψουν οἱ σημερινοὶ ἄνθρωποι πῶς δέν χρειάζεται πιά.

Ἡ παρουσία τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἀσθενική καί δέν τήν προσέχουν. Μέ πρωτόγονο τρόπο κάνει τήν κατήχηση στά παιδιά καί τό κήρυγμα στοὺς μεγάλους. Στόν κοινωνικό τομέα, οὐσιαστικά, ἀπουσιάζει καί στήν ἀλματική πορεία τοῦ ἐκτροχιασμένου κόσμου στέκεται μέ ἀνοιχτό τό στόμα, σέ μία ληθαργική κατάσταση, πού δέν τήν ἀφήνει νά ριχθῇ στή μάχη καί νά διοχετεύσῃ τήν χάρη καί τόν ἀγιασμό τῆς θρησκείας σέ ὅλες τίς πτυχές τοῦ ματοβαμμένου καί μολυσμένου χιτῶνος τῆς δυστυχισμένης Ἀνθρωπότητος.

Χρειάζεται μία ὀργανωμένη Ἐκκλησία, μέ μορφωμένους ζηλωτάς καί ἁγίους ποιμένας, ἱκανοὺς νά ἀντιμετωπίσουν τά τεράστια προβλήματα τοῦ συγχρόνου κόσμου καί νά μεταδώσουν τήν παντοδυναμία τῆς Θείας Χάριτος στήν πνευματικά καί ἠθικά τραυματισμένη σημερινή Κοινωνία.

Καί πάλι καλῶς ἦλθατε.

† Ὁ Γορτύνης καί Ἀρκαδίας Μακάριος

Ἐκ τῆς ἐπιμνημοσύνου δεήσεως ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Παναγίας Καλυβιανῆς

Ἐκ τῶν Ἐπετειακῶν Συναντιῶν, ἐν Μοίραις (ἄνω) καί ἐν Ἡρακλείῳ (κάτω), εἰς μνήμην τοῦ ἀοιδίμου Ἀρχιεπισκόπου κυροῦ Τιμοθέου

Ἐκ τῆς Συνοδικῆς Θείας Λειτουργίας ἐν τῷ Ἱερῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ Ἀγίου Μηνᾶ

*Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ρεθύμνης καί Αὐλοποτάμου κ. Εὐγένιος,
ὁμιλῶν ἐν τῷ Ἱερῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ Ἀγίου Μηνᾶ*

Ὁμιλία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου
Ρεθύμνης καί Αὐλοποτάμου κ. Εὐγενίου,
κατά τὴν ἑορτὴν τοῦ Ἁγ. Μεγαλομάρτυρος Μηνᾶ,
ἐπὶ τῇ συμπληρώσει δέκα ἐτῶν
ἀπὸ τῆς εἰς Κύριον ἐκδημίας
τοῦ μακαριστοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης
κυροῦ Τιμοθέου

*«Εὐφραίνου ἐν Κυρίῳ ἡ πόλις Ἡρακλείου, τέρπου καὶ ἀγάλλου ἡ Κρήτη
πίστει λαμπροφοροῦσα, Μηνᾶν τὸν πανένδοξον ἀθλητὴν ἐν κόλποις κατέ-
χουσα ὡς θησαυρόν, ἀπόλαυε τῶν θαυμάτων τὴν πληθύν καὶ εὐχαρίστως τῷ
Σωτῆρι βόησον· Κύριε δόξα σοι».*

Μέ τούς λόγους αὐτοὺς τῆς ἱερῆς ὑμνολογίας καλεῖ ἡ Ἁγία μας Ἐκκλησία
τούς φιλομάρτυρες καὶ φιλάγιους πιστοὺς Της, τῆς θαλασσοφιλητῆς αὐτῆς
πόλεως καὶ νήσου, τούς κατοίκους τοῦ Κάστρου καὶ τῆς Κρήτης ὁλόκληρης
τῶν Ἀποστόλων Παύλου καὶ Τίτου, τῶν Ἀγίων, τῶν Ὁσίων καὶ τῶν Μαρ-
τύρων, σέ δοξολογία τοῦ Τρισαγίου Θεοῦ γιὰ τὸν μεγάλο καὶ ἀτίμητο θη-
σαυρό, τὸν Ἅγιο Μεγαλομάρτυρα καὶ Θαυματουργό Μηνᾶ, τὸν Καβαλάρη,
τὸν «κοντοσγουρογέννη, ἡλιοκαμένο, ἀγριομάτη Καπετάν Μηνᾶ», πού γιὰ
τούς Καστρινούς δέν εἶναι μόνο ἅγιος. Εἶναι ὁ προστάτης «ἀλάκερης τῆς
πολιτείας, πού εἶναι ἓνα φρούριο, ὅπως ἡ κάθε ψυχὴ πού τὴν κατοικεῖ εἶναι
κι αὐτὴ ἓνα φρούριο αἰώνια πολιορκούμενο».

Σεβασμιώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Κρήτης κ.κ. Εἰρηναῖε,

Σεπτὴ τῶν Ἱεραρχῶν χορεία,

Σεβαστοὶ πατέρες καὶ ἀδελφοί,

Ἐντιμότατοι Ἀρχοντες,

Ἀγαπητὰ παιδιά τῆς εὐγονῆς αὐτῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας,

Ὁ Ἅγιος Μηνᾶς εἶναι Ἅγιος τοῦ τρίτου μετὰ Χριστόν αἰῶνα καὶ ταυτό-
χρονα διαχρονικός. Χάνεται στὰ βάθη τῆς Ἱστορίας, ἀλλὰ καὶ διαρκῶς βρί-
σκεται παρὼν ἀνάμεσά μας. Ἦταν Αἰγυπτιώτης στὴν καταγωγή μὰ πολιτο-
γραφήθηκε Κρητικὸς καὶ ἦταν στρατιωτικὸς στό ἐπάγγελμα. Ἐπὶ βασιλείας
Μαξιμιανοῦ, στό Κοτυάειο τῆς Φρυγίας ἔλαβε χώρα τό μαρτύριο του. Καὶ
ἐδῶ στὸν τόπο μας, στὴν ἀντίπερα ὄχθη, καταγράφηκε στίς ψυχές μας
προστάτης καὶ πολιοῦχος καὶ ἔγινε ἴσως τό πῖο ἀγαπημένο πρόσωπο τῶν
φιλάγιων κατοίκων τοῦ ἱστορικοῦ Χάνδακα.

Σ' αὐτόν τὸν Ἅγιο ἡ εὐσέβεια τῶν καλῶν μας προγόνων ἀφιέρωσε τὸν

μικρό Ναό, τόν Μικρό Άγιο Μηνᾶ, ὅπως τόν λέει ὁ λαός μας, μνημεῖο δια-
χρονικῆς θυσιαστικῆς προσφορᾶς ἀλλά καί αὐτόν τόν μεγαλύτερο Ναό
τῆς Κρήτης, ἓνα ἐκ τῶν σπουδαιότερων ἐκκλησιαστικῶν μνημείων, τόν
ὁποῖον οἰκοδόμησε ἡ πίστη καί ἡ εὐλάβεια, ἡ εὐγνωμοσύνη καί ἡ ἐνότητα
τῶν πατέρων μας, εἰς μαρτύριον τῆς θαυματουργικῆς διασώσεως τῆς πόλεως
ἀπό τόν Άγιο. Αὐτός ὁ Ναός ἀποτελεῖ καθημερινό προσκύνημα καί κέντρο
τῆς πνευματικῆς ἀναστροφῆς τοῦ λαοῦ μας.

Αἰγυπτιώτης λοιπόν ὁ Άγιος Μηνᾶς, καί γιά ἐμᾶς Καστρινός καί Κρητικός,
μά πάνω ἀπ' ὅλα οἰκουμενικός. Γιατί οἱ Άγιοι δέν ἀνήκουν σέ ἓνα τόπο καί σέ
μία ἐποχή, εἶναι οἰκουμενικοί καί διαχρονικοί. Οἱ Άγιοι ἀνήκουν στήν Ἐκκλη-
σία, πού δέ γνωρίζει καί δέν ἐκφράζει φυλετικές καί ἐθνικιστικές διακρίσεις,
ἀλλά καί δέν παγιδεύεται στά σχήματα τῶν καιρῶν τοῦ παρόντος κόσμου.

Ἀπό τήν ἴδια αὐτή θέση μέγας Ἱεράρχης τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης τόνιζε
χαρακτηριστικά: «Ὁ Άγιος Μηνᾶς μᾶς μνηᾶ πάντοτε νά παραμένουμε οἰκου-
μενικοί στήν πίστη καί στό φρόνημά μας καί εὐγνώμονες στή Μητέρα Ἐκκλη-
σία μας, πού εἶναι ἡ καλλιέλαιος, ἐγγύηση τῆς εὐστάθειας, τοῦ ἁγιασμοῦ,
τῆς ἐν Χριστῷ ἐνότητος καί σωτηρίας μας.

Ὁ Άγιος Μηνᾶς μᾶς μνηᾶ πώς δέν πρέπει νά φοβούμεστε κανένα κίνδυνο,
καμμιά ἀπειλή, ἀπ' ὅπου κι ἂν προέρχεται, καί νά μή χάνομε ποτέ τήν ἐλπίδα
μας. Στά ἀδιέξοδα τῆς ζωῆς τοῦ κόσμου ὑπάρχει ἡ διέξοδος τοῦ θαύματος
τοῦ Θεοῦ.

Ὅταν τό Πάσχα τοῦ 1826, 18 Ἀπριλίου, οἱ χριστιανοί συνάχθηκαν γιά νά
γιορτάσουν τήν Ἀνάσταση ἐδῶ, ἐνῶ τά πάντα γύρω τά 'σκιαζε ἡ φοβέρα καί
τά πλάκωνε ἡ σκλαβιά, παρουσιάστηκε ἔφιππος ὁ στρατηλάτης Άγιος Μηνᾶς
καί κατήσχυνε λαμπρῶς τάς ὁρδᾶς τῶν ἀσεβῶν συντρίψας τούτων τά τόξα.

Αὐτήν τήν Ἀνάσταση τῆς πίστεως καί τήν ἀνάσταση τοῦ γένους, ἀπό τήν
ταφή τῆς ἀπιστίας καί τῆς μισαλλοδοξίας ἐκφράζει αὐτός ὁ Ναός».

Μαζί μέ τόν Άγιο Μηνᾶ, ἡ Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Κρήτης καί ὁλόκληρη ἡ
Ἐκκλησία μας ἀποφάσισε νά τιμήσει ἐφέτος, μέ τήν συμπλήρωση δεκαετίας
ὅλης ἀπό τήν ἐκδημία του στόν οὐρανό, τόν μακαριστό Ἀρχιεπίσκοπο Κρήτης
Τιμόθεο. Νά τοῦ ἐκφράσει γιά μία ἀκόμη φορά τήν εὐγνωμοσύνη καί τό βαθύ-
τατο σεβασμό Της, τήν ἀγάπη καί τήν εὐχαριστία Της γιά τό ὀρθόδοξο ἥθος,
τόν ἔνθεο ζῆλο καί τήν πολυσχιδή προσφορά του στήν Ἐκκλησία καί τό Γένος.

Ἀδύναμος προσωπικά νά ἐξιστορήσω ἢ ἔστω καί νά σκιαγραφήσω τήν
μεγάλη αὐτή ἐκκλησιαστική μορφή σέ συνάρτηση μέ τήν Ἑορτή τοῦ Πολι-
ούχου, μέ τόν ὁποῖο εἶχε μία ἰδιαίτερη σχέση ὁ μακαριστός, προέκρινα καί
πάλι σήμερα ἐκεῖνον νά ἀκουσθεῖ ἐδῶ μέσα, κάτω ἀπό τούς θόλους τοῦ
Ἱεροῦ αὐτοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ, ἐπιλέγοντας ὅσα στήν Ἑορτή τοῦ
Ἀγίου Μηνᾶ, τό ἔτος 2005, τήν τελευταία φορά πού πανηγύριζε μαζί μας,

ἔγραφε σέ μία Ἐγκύκλιό του, τήν ὁποία ἐκεῖνος πού ὁμιλεῖ αὐτήν τήν στιγμή εἶχε τήν τιμή καί τήν εὐλογία νά τή διαβάξει τότε ἀπό τήν ἴδια θέση:

«Ἐφθασε γιά μία ἀκόμη φορά στήν ἱστορία αὐτοῦ τοῦ τόπου, αὐτῆς τῆς πόλης καί στήν προσωπική ἱστορία τοῦ καθενός ἀπό ἐμᾶς, ἡ μεγάλη ἐορτή τοῦ πολιοῦχου καί προστάτου μας, τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος καί θαυματουργοῦ Μηνᾶ.

Τόν βλέπομε μέ τά μάτια τῆς πίστεως νά εἶναι παρών, νά μᾶς εὐλογεῖ, νά σηκώνει ἱκετευτικά τά χέρια του στόν Θεό, νά μᾶς σκεπάζει καί νά κηρύττει σέ ὅλους μας πώς ἡ πίστη μας, ἡ πίστη τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας μας, αἰῶνες τώρα, συνεχίζει τό ἔργο τοῦ Χριστοῦ, προσλαμβάνει καί θεραπεύει, ἀγιάζει καί θεώνει, χαριτώνει καί ζωοποιεῖ τά μέλη της, καί πολιτογραφεῖ πολίτες τοῦ οὐρανοῦ. (...)

Ἄς ἀποθέσουμε στό χαριτόβρυτο λείψανο τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ καί στό ἱερό εἰκόνισμα του τήν ἀγάπη καί τήν εὐγνωμοσύνη μας, τίς ἐλπίδες καί τίς προσδοκίες μας ἀλλά καί τίς ἀγωνίες καί τό ἄγχος, τούς προβληματισμούς καί τίς ἀνησυχίες μας, καί ἅς ἐπικαλεσθοῦμε γιά μία ἀκόμη φορά τήν ἀντίληψή Του γιά τήν εὐημερία τοῦ τόπου μας, γιά τήν εὐστάθεια τῆς Ἐκκλησίας μας καί γιά τήν εἰρήνην τοῦ κόσμου».

Αὐτούς τούς λόγους λοιπόν τοῦ μακαριστοῦ Πρωθιεράρχου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης θελήσαμε νά ἐπαναλάβομε σήμερα πού τόν τιμοῦμε καί μνημονεύομε τήν ἔκβαση τῆς ἀναστροφῆς του, κατά τόν Ἀπόστολο Παῦλο, δέκα χρόνια μετά τήν πρὸς Κύριον ἐκδημία του.

Σάν νά ἦταν χθές πού ἀκούγαμε τήν γλυκύτατη φωνή του, πού δεχόμασταν τίς πατρικές συμβουλές, τίς στοργικές θωπείες του, τά χεύματα ἀναρίθμητων εὐεργεσιῶν ἀπό τά τίμια χέρια του. Σφράγισε τήν πνευματική πορεία πολλῶν ἀπό ἐμᾶς ἡ εὐεργετική παρουσία του στή ζωὴ μας.

Σάν νά ἦταν χθές πού τόν ἀκούγαμε μέ ὕφος παραινετικό, καί οὔτε γιά μία στιγμή προστακτικό, νά ἐντέλλεται στοὺς συνεργάτες τῆς Ἐκκλησίας: «Ὅπου σταθεῖς νά ἀνάβεις φῶς». Καί μέ ἀγία ἀπλότητα νά προτρέπει: «Πρέπει νά μοιάσουμε στοὺς Ἁγίους... Ὁ Θεός μᾶς ζητᾷ τήν κάθε στιγμή νά τήν ἐξαγοράζομε μέ τήν ἐργασία, τούς κόπους μας, μέ τήν προσευχή μας, τά δάκρυα καί τήν πνευματική μας ἀγρύπνια. Μέχρι τήν τελευταία μας στιγμή νά κάνομε αὐτό πού μᾶς ζητᾷ ὁ Θεός».

Σάν νά ἦταν χθές πού τόν βλέπαμε νά μοιράζει στά δύο τό φαγητό του, ὅπως εἶχε μάθει νά πράττει πάντοτε, κάνοντας πράξη τίς εὐαγγελικές ἐπιταγές.

Σάν νά ἦταν χθές πού τόν ἀντικρύζαμε ἐδῶ μέσα, στόν Πάνσεπτο Μητροπολιτικό Ναό τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ, νά λειτουργεῖ ἀπλά, ταπεινά, ἀνεπιτήδευτα, νά ἀπαιτεῖ προσήλωση σέ ὅσα φρικτά τελεσιουργοῦνταν, νά κηρύττει

μετάνοια καὶ ἀγάπη, νά ζητᾷ ἔλεος καὶ ἔλαιον γιά τούς ἀναγκεμένους ἀδελφούς, τούς ἐλάχιστους ἀδελφούς τοῦ Χριστοῦ, στούς ὁποίους ἀφιέρωσε ὁλόκληρη τήν ζωή του, γνωρίζοντας βαθεῖα μέσα του τό «ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνί τούτων τῶν ἐλαχίστων, ἐμοί ἐποιήσατε».

Σάν νά ἦταν χθές πού ἡ μεγάλη καρδιά του ἔπαψε νά κτυπᾷ καί τά μάτια του τά χοϊκά σφράγιζαν γιά πάντα στή γῆ γιά νά ἀνοίξουν ἐκεῖ ὅπου ἡ Ζωή τῆς ζωῆς του, τό Φῶς τοῦ φωτός του, Ἐκεῖνος, στόν Ὅποιο ὁδηγοῦσε ἡ πεμπτουσία τοῦ ἱεραποστολικοῦ του ζήλου καί τοῦ γνήσιου ἐκκλησιαστικοῦ του φρονήματος. Ἡ ἐκδημία του μπορεῖ νά μᾶς στέρησε τή φυσική πατρική παρουσία του, μᾶς ἄφησε ὅμως τή βεβαιότητα ὅτι ἀποκτήσαμε ἕνα ἀκόμη πρεσβευτή στόν οὐρανό γιά τό πλήρωμα τῆς Κρητικῆς Ἐκκλησίας, γιά τήν Ἱεραρχία μας πού τόν εἶχε πρῶτο, γιά τόν Ἱερό Κλῆρο πού τόσο πολύ στήριξε, γιά τίς Μοναχικές Ἀδελφότητες πού τόσο πολύ ἀγάπησε, γιά τούς πτωχοῦς καί ἀνήμπορους πού παντοιοτρόπως εὐεργέτησε.

Γιά ὅλους τελικά ὁ Κρήτης Τιμόθεος ὑπῆρξε αὐτό πού τόσο ἀβίαστα καί φυσικά τοῦ ἀποδόθηκε ὡς χαρακτηρισμός, ἡ ἀκόμη καλύτερα ὡς προσδιορισμός: Πατέρας. Πατέρας πνευματικός, ἄοκνος, ἀδαπάνητος, ἀκούραστος, παιδαγωγός εἰς Χριστόν. Ἄνθρωπος πίστεως, ἐλπίδος, ἀγάπης. Ἐλεήμων καί φιλάνθρωπος, συγχωρητικός καί ἀνεκτικός, ὑπομονετικός καί φίλεργος, προικισμένος μέ πολλά χαρίσματα ἀπό τόν Θεό, πού τά ἀξιοποίησε γιά τήν Ἐκκλησία μέ τούς κατάλληλους συνεργούς καί συνεκδήμους του, τούς ὁποίους εἴλκυε μέ τήν σαγήνη τοῦ Πνεύματος. Ἄνθρωπος μέ πολύπτυχο, πολυδιάστατο καί πολύπλευρο ἐκκλησιαστικό ἔργο, ἐνάρετος, ὁραματιστής, ὁδηγός καί ταυτόχρονα συνοδοιπόρος σέ κάθε ἀνήφορο τοῦ καθενός ἀπό ἐμᾶς χωριστά καί ὅλων μαζί τῶν ἀγαπημένων παιδιῶν του.

Εἶμαι ἴσως τό τελευταῖο ἀπό αὐτά τά παιδιά, πού δικαιοῦμαι νά ὀμιλῶ καί ἂν σήμερα τό πράττω εἶναι μόνο ἀπό ὑπακοή στήν Ἱερά Ἐπαρχιακή Σύνοδό μας, ἡ Ὅποία μοῦ ἀνέθεσε αὐτήν τήν ὑψηλή διακονία.

Πι' αὐτό καί δέν θά συνεχίσω μέ δικούς μου λόγους, ἀλλά μέ δικούς του, ὅπως λίγο πρίν, γιά νά παιδαγωγηθῶ καί ἐγώ μαζί σας γιά μία ἀκόμη φορά, γιά νά τόν αἰσθανθῶ νά μᾶς διδάσκει, νά μᾶς ὁδηγεῖ, νά μᾶς κρατᾷ ἀπό τό χέρι, νά μᾶς δείχνει τόν δρόμο τοῦ προσωπικοῦ μας ἀγιασμοῦ, νά βαδίζει πρῶτος στά ἴχνη τοῦ Χριστοῦ, τῶν Ἀποστόλων, τῶν Ὁσίων, τῶν Μαρτύρων, τοῦ Ἁγίου Τίτου, τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ, τοῦ Ὁσίου Μεθοδίου, τοῦ Ὁσίου Χαραλάμπους, καί νά μᾶς καλεῖ νά τόν ἀκολουθήσουμε.

Μᾶς ἄφησε ἱερές συγγραφές ἀπό τίς ὁποῖες ἀντλοῦμε «ὔδωρ ζωηρόν», γιά νά κορέσομε τήν πνευματική μας δίψα. Μᾶς κατέλιπε ἱερές παρακαταθήκες, «ρήματα ζωῆς αἰωνίου». Θά σταχυολογήσομε λίγα τούτην τήν ὥρα λοιπόν, γιά νά εἰσέλθομε, ἔστω γιά λίγο, στό «ἀπόθετον κάλλος» τῆς

Θεολογίας τοῦ φωτισμένου πνεύματός του, στόν παράδεισο τῆς ἀγαπώσης καρδιάς του πού ἔβρισκε νόημα ζωῆς στήν μέριμνα γιά τόν ἀδελφό. Μᾶς ἄφησε ἔργα ἀγάπης στήν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, τόν πονεμένο καί τραυματισμένο ἀδελφό, στά ὁποῖα δυσεξαρίθμητοι ἄνθρωποι βρῆκαν καί θά βρίσκουν πάντοτε πνευματικό ἐπιστηριγμό. Ἔχουν γραφεῖ κατά καιρούς, λόγοι γλυκεῖς, λόγοι τιμῆς, λόγοι ἀληθινοί χωρίς καμμία ἔξαρση καί ὑπερβολή, οἱ ὁποῖοι μαρτυροῦν αὐτό πού εἶδαν, αὐτό πού ἄκουσαν, αὐτό πού ψηλάφησαν, αὐτό πού θαύμασαν, αὐτό πού ἄλλαξε τήν ζωή ἐκείνων πού βρῆκαν καταφυγή στήν ἀγκαλιά του, αὐτό πού τούς ὁδήγησε στόν Χριστό, αὐτό πού τούς ἔκανε ὑγιῇ καί εὐρωστα κλήματα τῆς ἀμπέλου Του.

Αὐτός ἦταν λοιπόν ὁ Πατέρας, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Τιμόθεος. Ἐκεῖνος πού μᾶς δίδαξε μέ τό χάρισμα τῆς ποιήσεως ἀνεπανάληπτα:

*Δέν εἶναι νίκη κι ἄν μπορεῖς
ὅλο τόν κόσμο νά προστάξεις.
Μιά νίκη ὑπάρχει ἀληθινή:
Ὅταν οἱ ἄλλοι σέ σταυρώνουν
νά συγχωρεῖς καί ν' ἀγαπᾷς.*

(Ἀπό τό βιβλίο «Λυτρωτική Φλογέρα», Β' ἔκδ. 1995, σ. 39)

Αὐτό ἄλλωστε ἔκανε πράξη σέ ὅλη του τήν ζωή.

Αὐτός ἦταν ὁ Πατέρας, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Τιμόθεος. Ἐκεῖνος πού ζοῦσε γιά τούς ἄλλους, γιά τόν κόσμο ὁλόκληρο καί τά βάσανά του, γιά τά προβλήματα καί τούς προβληματισμούς του, πού ἐνδιαφερόταν γιά ὅσα πονοῦσαν τόν ἄνθρωπο καί μάλιστα μέ ὑπαιτιότητά του καί ἀναζητοῦσε τή ρίζα τοῦ κακοῦ γιά νά τό θεραπεύσει, ἀναλύοντας πάντα πρῶτα μέσα του καί ἔπειτα στούς γύρω του τήν πνευματική διάσταση γιά νά ἐπιτευχθεῖ ἡ λύση.

Αὐτός ἦταν ὁ Πατέρας, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Τιμόθεος. Ἐκεῖνος πού μιλοῦσε πάντα γιά τό ὑπέροχο ἐκεῖνο δῶρο τοῦ Θεοῦ στόν ἄνθρωπο, τή φωνή τῆς συνειδήσεώς του, πού γίνεται τροχοπέδη στόν κατήφορό του, πού ἀναστέλλει τά παραληρήματά του, πού τόν ἀνιστᾷ ἀπό τά παραστρατήματα καί τίς πτώσεις του. «Κάθε τύψη στή συνείδηση εἶναι μιά ἀναστάσιμη καμπάνα, πού μηνᾷ τή σωτηρία μας. Εἶναι ἡ ἀπτή παρουσία τοῦ Θεοῦ στά βάθη μας. Εἶναι ὁ γλυκύτερος ἐπισκέπτης τοῦ ἐσωτερικοῦ μας κόσμου, μέ τό λυτρωτικό μήνυμα τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ...», ἔγραφε στό βιβλίο του «Νιάτα καί πίστη», ὅπου ἔκδηλα φανερώνεται ἡ ἀγάπη καί ἡ ἀγωνία του ἰδιαίτερα γιά τά νέα παιδιά, τούς βλαστούς καί τό μέλλον τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως ἔλεγε συχνά.

Αὐτός ἦταν ὁ Πατέρας, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Τιμόθεος. Ἐκεῖνος πού γνώριζε τίς ἀνθρώπινες ἀδυναμίες καί ἀναφερόμενος λειτουργικά στό Θεό ζητοῦσε ἀδιάλειπτα τή Χάρη, τούς οἰκτιρμούς καί τήν φιλανθρωπία Του. Πόσο ὁμορφα σέ ἓνα ποίημά του μέ τίτλο «Προσμένω» προσευχόταν·

Κύριε,
Τῶν οἰκτιρμῶν Σου τίς πηγές,
φλέβες ἀστείρευτες προσμένω,
τῆς ψυχῆς μου ν' ἀρδεύσουν τό χωράφι,
κι εὐωδιαστά λουλούδια νά φυτρώσουν,
στόν ἐπιτάφιο στολίδι ταπεινά
καί στήν Ἀνάσταση ροδόσταμο χαρᾶς.

(Ἀπό τήν ποιητική συλλογή «Λυτρωτική Φλογέρα»).

Αὐτός ἦταν ὁ Πατέρας, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Τιμόθεος. Ἐκεῖνος πού παντοῦ ἐδῶ μέσα στόν Ἅγιο Μηνᾶ, ἐδῶ δίπλα στήν Ἀρχιεπισκοπή, ἐκεῖ στό Ἦσυχαστήριό του τήν Ἁγία Φωτεινή, στούς Ναούς, στά Μοναστήρια, στά ταμεία τῶν καρδιακῶν χώρων μας διέβλεπε τή συνάντησή μας μέ τόν Χριστό ὡσάν αὐτήν μέ τήν Σαμαρείτιδα. Μιά σαμαρείτιδα ψυχή, ἡ ψυχή τοῦ καθηνός μας, πού ζητᾷ «ὔδωρ ἀλλόμενον εἰς ζωὴν αἰώνιον». Καί αὐτό τό γνώριζε καλά καί ἔσπευδε νά ἀναψύξει τούς κοπιῶντες καί πεφορτισμένους μέ ὕδωρ ἀθανασίας ὁ ὄντως ἀξιομακάριστος.

Αὐτός ἦταν ὁ Πατέρας, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Τιμόθεος. Ἐκεῖνος πού μέ ἀγωνία, μέ ὅλη τήν δύναμη τῆς ψυχῆς του φώναζε ἀφυπνιστικά· «Ἡ ἐποχή μας, ἐποχή τῶν μεγάλων συμφορῶν, γιά τά πνευματικά καί ὑλικά παραστρατήματα τοῦ ἀξιοθρήνητου πολιτισμοῦ μας, ἕνα βασικό καθήκον ἐπιβάλλει. Ἐπιστροφή στίς ἀγνές πηγές τῆς ἀγίας μας πίστεως». (Ἀπό τό βιβλίο «Εφαρμοσμένος Χριστιανισμός»).

Αὐτός ἦταν ὁ Πατέρας, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Τιμόθεος. Ἐκεῖνος γιά τόν ὅποιο πολλοί, «ἐπώνυμοι» καί «ἀνώνυμοι» ὅσο ζοῦσε καί μετά τήν κοίμησή του, ἰδιαίτερα δέ αὐτές τίς ἡμέρες μέ τίς ἐκδηλώσεις πού ἔγιναν ἀπό τόν διάδοχό του στήν πρώτη του ἀγάπη, στήν Μητρόπολη Γορτύνης καί Ἀρκαδίας, μίλησαν καί ἔγραψαν γιά τήν κυριολεκτικά «δοσμένη τῷ Κυρίῳ ζωή του καί φώτισαν, μέ τόν δικό του τρόπο καθένας, τό ἦθος, τήν προσφορά καί τήν πορεία μιᾶς ἐκκλησιαστικῆς προσωπικότητας, πού ἀγωνίστηκε μέ ἀπαράμιλλο σθένος καί ἡρωισμό, νά δώσει «τό παρὼν τοῦ Θεοῦ» σέ ὅλες τίς ἐκφάνσεις τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου». (Ἀπό τό βιβλίο τῆς Αἰκατερίνης Μοναχῆς, «Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΡΗΤΗΣ ΤΙΜΟΘΕΟΣ (Ο ΠΑΤΕΡΑΣ ΜΑΣ), ἐκδ. Ἱεροῦ Ἦσυχαστηρίου «ΑΓΙΑ ΦΩΤΕΙΝΗ Η ΣΑΜΑΡΕΙΤΙΣ», Ἡράκλειον 2010).

Αὐτός ἦταν ὁ Κρήτης Τιμόθεος, ὁ ὄντως «Τιμόθεος» κατά τήν κλήση του. Δόξα τῷ Θεῷ.

Μέ ἕνα ἀπόσπασμα ἀπό Σεπτό Γράμμα τοῦ Πατρός καί Πατριάρχου μας θά κλείσωμε αὐτήν τήν ἀπλοϊκή μας σύνθεση γιά τόν Πατέρα.

«Ὁ ἀπό Γορτύνης καί Ἀρκαδίας ἀοίδιμος Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης κυρός Τιμόθεος ὑπῆρξε τῷ ὄντι ὁσίαθλος καί ἱεροθαλής Ἱεράρχης, πρᾶος καί ἄκακος

ποιμήν τῆς λογικῆς ποιμένης τοῦ Κυρίου, «ἀνὴρ ἐπιθυμιῶν» πλήρης τῶν χαρισμάτων τοῦ Παρακλήτου Πνεύματος, «γνήσιος δοῦλος καὶ πιστός θεράπων Χριστοῦ», ἀληθῶς «σκεῦος ἐκλογῆς», ἀναζωγραφήσας ἐν ἑαυτῷ ἁγίων Ἱεραρχῶν τὴν πίστιν καὶ τὸν ζῆλον, τιμήσας δέ φερωνύμως τὸν Θεὸν διὰ τῆς ἐναρέτου αὐτοῦ πολιτείας καὶ τῆς πεντηκονταετοῦς ἀρχιερατικῆς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ διακονίας». (Ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ Γράμμα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ πού προτάσσεται στό βιβλίο τῆς Αἰκατερίνης Μοναχῆς, «Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΡΗΤΗΣ ΤΙΜΟΘΕΟΣ (Ο ΠΑΤΕΡΑΣ ΜΑΣ), ἐκδ. Ἱεροῦ Ἡσυχαστηρίου «ΑΓΙΑ ΦΩΤΕΙΝΗ Η ΣΑΜΑΡΕΙΤΙΣ», Ἡράκλειον 2010).

Σεβασμιώτατοι, Ἐντιμότατοι ἄρχοντες,
Ἀγαπητοί Πατέρες καὶ ἀδελφοί,

Ποιός ἀπὸ ἐμᾶς δέν ἐνθυμεῖται τούς φλογερούς του λόγους, τίς ἱερές ἐνατενίσεις του, τίς ὑψηλοκηρυκτικές κλήσεις τῆς σοφίας του, τούς ἤχους πού ἐξέπεμπε ἡ λυτρωτικὴ φλογέρα τοῦ καλοῦ Ποιμένα στὰ ἴδια πρόβατα. Ποιός δέν ἔχει κατανοήσει δέκα χρόνια μετὰ, πὺς ὁ Κρήτης Τιμόθεος ἦταν μιὰ εὐλογία τοῦ Θεοῦ στὴν Κρήτη καὶ τὴν Ἐκκλησίᾳ της, ἓνας ἅγιος διάδοχος ἑνὸς μεγάλου ἐκκλησιαστικοῦ ἀνδρα, τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Εὐγενίου, πού σφράγισε μέ τὸ πέρασμά του ἀνεξίτηλα τοῦτο τὸν τόπο, τὴν Ἐκκλησίᾳ καὶ τὴν Ἱστορία της.

Σήμερα ἡ Ἐκκλησίᾳ τῆς Κρήτης, ὅλοι ἐμεῖς πού τὴν συναποτελοῦμε, ἀποδίδομε στὸν Ἀρχιεπίσκοπο Τιμόθεο τὸ βαθύτατο σεβασμὸ καί, γιὰ μιὰ ἀκόμη φορά, αἰσθανόμαστε ὅτι τοῦ φιλοῦμε τὸ χέρι καὶ ὅτι ἐκεῖνος στοργικά χαμογελῶντας μας ἀπὸ τ' οὐρανοῦ τὰ παραθύρια, μᾶς ἐνισχύει μέ τὴν εὐχή του. Τοῦ λέμε ὅτι δέν τὸν λησμονοῦμε, ὅτι τοῦ ὀφείλομε πολλά, ὅτι τὸν αἰσθανόμαστε εὐεργετικὸ ποδηγέτη μας καὶ γι' αὐτὸ θελήσαμε νὰ σμιλευθεῖ ἡ ἁγία μορφή του στὴν προτομή πού μετὰ ἀπὸ λίγο ὁ σεπτὸς διάδοχός του καὶ οἱ συναποτελοῦντες τὴν Ἱεραρχίᾳ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης θὰ ἀποκαλύψομε δίπλα σέ ἐκείνην τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Εὐγενίου, ὅπως καὶ σέ ἐκείνην τοῦ Κρήτης Τιμοθέου Καστρινογιαννάκη, τοῦ Κτήτορος τοῦ Ἱεροῦ αὐτοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ, γιὰ νὰ τούς θεωροῦμε, γιὰ νὰ τούς μακαρίζομε, γιὰ νὰ τούς εὐχαριστοῦμε, γιὰ νὰ τούς ζητοῦμε τίς πρεσβεῖες τους στό Θρόνο τῆς Χάριτος τοῦ Θεοῦ, πιστεύοντας ἀκράδαντα ὅτι ἐκεῖ παρίστανται καὶ εὐχονται γιὰ τὴν δική μας κατὰ Θεὸν προκοπή.

Ἀπὸ αὐτὴν τὴν θέση πλέον θὰ τὸν αἰσθανόμαστε νὰ εὐλογεῖ καθημερινὰ τούς ἀμέτρητους διαβάτες καὶ περάτες, τούς προσκυνητὲς τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ, τούς Καστρινούς, τούς Κρητικούς καὶ ὅσους ξενίζονται στὸν τόπο μας. Ἀπὸ αὐτὴν τὴν θέση θὰ τὸν ἀτενίζομε νὰ εὐλογεῖ τὴ ζωὴ, τίς ἐργασίες, τίς ἀγαθὲς βουλές μας, τίς ἱερές ἀναστροφές μας. θὰ τὸν αἰσθανόμαστε πα-

*Ἐκ τῶν ἀποκαλυπτηρίων τῆς προτομῆς τοῦ ἀειμνήστου
Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κυροῦ Τιμοθέου,
ἔξωθεν τοῦ Ἱ. Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Ἀγ. Μηνᾶ*

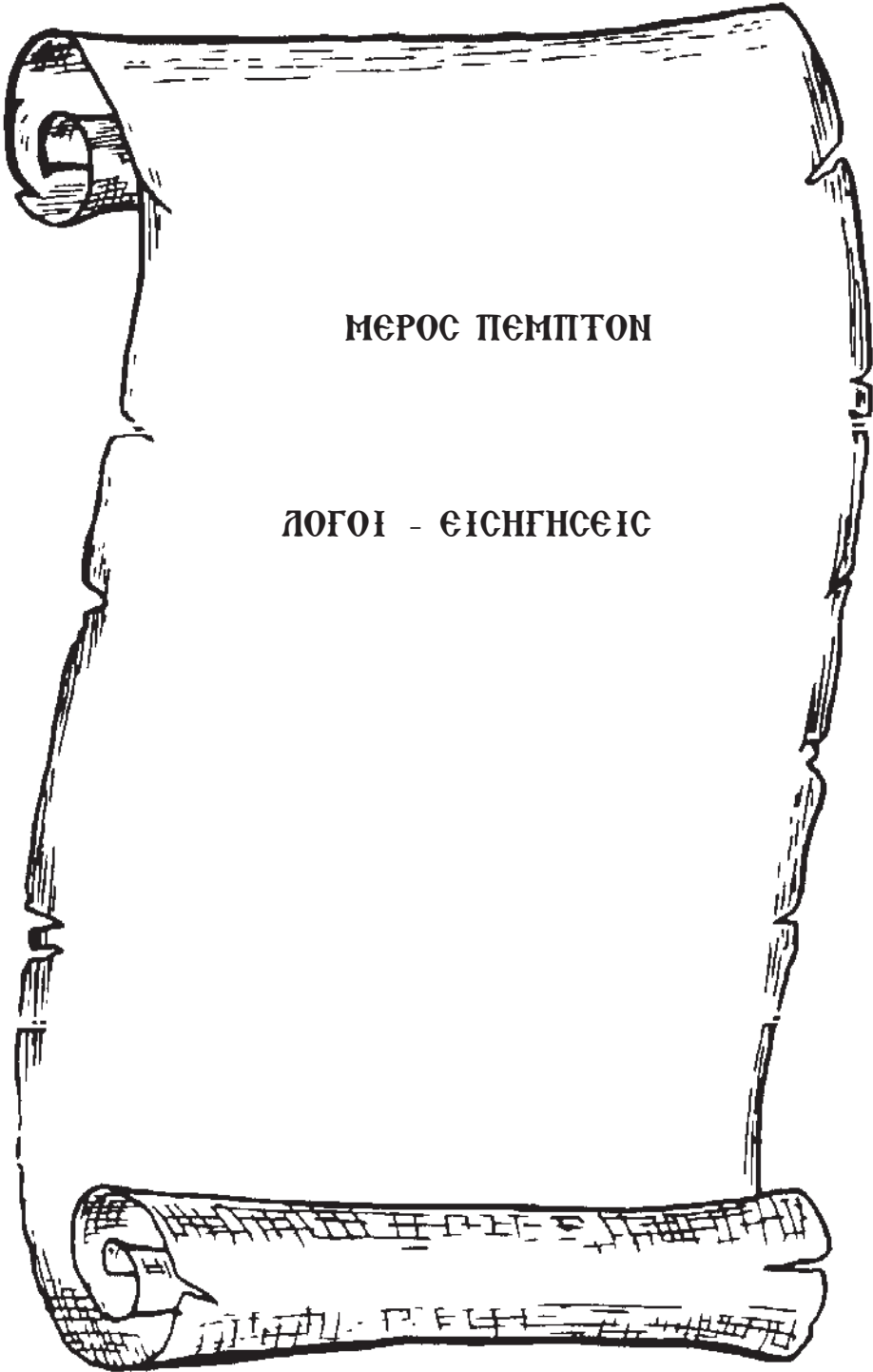
ρόντα στίς Συνοδικές μας ἐργασίες καί στά Συλλειτουργιά μας, θά τόν βλέπομε νά μετέχει στίς χαρές τῆς Ἐκκλησίας, στίς λιτανεῖες τῆς Ἑορτῆς τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ καί τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς, τῆς Δεύτερης Ἀνάστασης καί τῆς ἀνάμνησης τοῦ Θαύματος τοῦ Πολιούχου. Θά τόν αἰσθανόμαστε τέλος μέσα ἀπό αὐτό τό ἐκμαγεῖο τῆς πέτρας νά ἔχει γίνει αὐτό πού ἤθελε, αὐτό πού ἀγωνιζόταν μιά ὁλόκληρη, ἀφιερωμένη στόν Θεό θυσιαστικά, ζωή· ἓνα «τοῦ οὐρανοῦ πετράδι», ὅπως μέ τόση γλαφυρότητα ἱερογραφοῦσε, χωρίς ἴσως ποτέ νά τό ἔχει φαντασθεῖ, στό «Κοντάκιο» τῆς ζωῆς του.

*Εἶδα τό κύμα πού ἔτρεχε μιά θερινή βραδιά
μέ στρογγυλά πολύχρωμα πετράδια φορτωμένο·
τ' ἀπόθεσεν εὐλαβικά στήν ἡσυχῇ ἀμμουδιά
καί μέ θλιμμένο βογγητό ξεψύχησε ἀφρισμένο.
Τράβα με κύμα τῆς ζωῆς. Δέν θά σέ φοβηθῶ.
Θά μοῦ σμιλέψεις τήν ψυχὴ ὥς τό στερνό μου βράδυ
κι ἀπό τοῦ πόνου τόν σκληρό καί σκοτεινό βυθό
βγάλε με ὁμορφοστρόγγυλο τοῦ οὐρανοῦ πετράδι...*

(Ἀπό τὴν ποιητικὴ συλλογὴ «Μυστικά σήμαντρα»).

Αὐτό νά ἀξιωθοῦμε καί ἐμεῖς νά γίνουμε, μέ τίς πρεσβεῖες τοῦ Ἁγίου Καπετάν Μηνᾶ καί τίς εὐχές τοῦ Πατέρα, Κρήτης Τιμοθέου· τοῦ οὐρανοῦ πετράδια στήν αἰωνιότητα ὅταν θά παύσουν νά μᾶς κτυποῦν τῆς ζωῆς τά κύματα.

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟΝ

ΛΟΓΟΙ - ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ

*Στιγμιότυπα ἐκ τῆς Θείας Λειτουργίας ἐν τῷ Ἱερῷ Καθεδρικῷ Ναῷ Ἀθηνῶν
(6 Νοεμβρίου 2016)*

Προσφωνήσεις
τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κ. Βιρναίου,
Ἐκπροσώπου τῆς Α.Θ.Π.
τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου,
κατά τήν Θείαν Λειτουργίαν
ἐν τῷ Ἱερῷ Καθεδρικῷ Ναῷ Ἀθηνῶν
ἐπί τῇ 150ετηρίδι τοῦ Ὀλοκαυτώματος τοῦ Ἀρκαδίου
(Κυριακή, 6 Νοεμβρίου 2016)

Ἐξοχώτατε Κύριε Πρόεδρε τῆς Δημοκρατίας,
Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κύριε κύριε
Ἱερώνυμε,

Σεβασμιώτατοι Ἅγιοι Ἀδελφοί,
Προσφιλέστατοι Πατέρες,
Ἐντιμώτατοι Ἀρχοντες, Ἐκπρόσωποι Φορέων καί Συλλόγων,
Ἐντιμώτατε κ. Βλατάκη, Πρόεδρε τοῦ Συλλόγου Ρεθυμνίων Ἀττικῆς
«ΤΟ ΑΡΚΑΔΙ»,

Μέ μεγάλη χαρά, εὐρίσκομαι σήμερα, ἐν τῷ μέσῳ ὑμῶν, σέ αὐτόν τόν
περικαλλῆ Καθεδρικό Ναό τῆς Ἱερᾶς Αρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ὁ ὁποῖος
πρόσφατα ἄνοιξε καί πάλι τίς πύλες του, «εἰς ὑμνωδίαν τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ
ἡμῶν», μέ τήν κανονική ἄδεια καί τήν εὐλογία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιε-
πισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος, κ.κ. Ἱερωνύμου. Εἰς τήν σημερινή
Θεία Λειτουργία καί τίς λοιπές Ἐπετειακές Ἐκδηλώσεις, λαμβάνω μέρος
ὡς Ἐκπρόσωπος τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ
Πατριάρχου κ.κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ, τίς ὁποῖες διοργανώνει ὁ δραστήριος
Σύλλογος Ρεθυμνίων Ἀττικῆς «Τό Ἀρκάδι», μέ ἀφορμή τή συμπλήρωση
ἐκατόν πενήντα ἐτῶν, ἀπό τοῦ Ὀλοκαυτώματος τῆς Ἱστορικής αὐτῆς Μονῆς.

Ἐκατόν πενήντα χρόνια, συμπληρώνονται ἐφέτος ἀπό τήν Ἀρκαδική
Ἐθελοθυσία καί τό ὀλοκαύτωμα τῆς Ἱστορικής Πατριαρχικῆς καί Σταυρο-
πηγιακῆς Μονῆς τοῦ Ἀρκαδίου. Ἕνα γεγονός, σταθμό στήν Ἱστορία μας,
τό ὁποῖο ἔχει ἤδη καταγραφεῖ μέ χρυσά γράμματα. Ἀξίως, λοιπόν καί δι-
καίως, διοργανώνονται λαμπρές τιμητικές καί ἐπετειακές ἐκδηλώσεις ἐπο-
φειλομένης τιμῆς καί μνήμης εἰς τό μεγάλο αὐτό γεγονός, ὄχι μόνο εἰς τή
Μεγαλόνησο Κρήτη, ἀλλά καί ἐδῶ στήν Ἀθήνα καθώς καί στό Ἐξωτερικό,
γιά νά ἐορτασθεῖ ὅπως ἀρμόζει, μέ τήν πρέπουσα προβολή, τήν ἀξία καί
τήν τιμή, ἡ ἐθελοθυσία, ἡ μαρτυρική τελείωση καί ταυτόχρονα ἡ αἰώνια
καί ἀθάνατη προτροπή τῶν Ἑρώων τοῦ Ἀρκαδίου.

Ἐπιθυμῶ ἐξ' ἀρχῆς νά μεταφέρω τή Σεπτή Πατριαρχική εὐαρέσκεια καί νά κομίσω τήν Πατριαρχική εὐχή καί εὐλογία τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ, τόν Ὅποιον ἔχω τήν τιμή νά εκπροσωπῶ. Ταυτόχρονα, ἐπιθυμῶ νά διατυπώσω τίς προσωπικές ἐγκάρδιες συγχαρητήριες εὐχές μου πρός τόν Πρόεδρο τοῦ Συλλόγου Ρεθυμνίων Ἀττικῆς «Τό Ἀρκάδι», τό Διοικητικό Συμβούλιο καί τά μέλη τοῦ εὐλογημένου αὐτοῦ Συλλόγου, γιά τήν πρωτοβουλία τῆς διοργάνωσης τῶν Ἐκδηλώσεων αὐτῶν, τόσον προχθές στό Πανεπιστήμιο τῶν Ἀθηνῶν, ὅσο καί σήμερα, μέ ἀποκορύφωμα τή σημερινή Θεία Λειτουργία, οἱ ὁποῖες προστίθενται στίς δεκάδες τῶν ἐπετειακῶν Ἐκδηλώσεων, μέ ἓνα κοινό καί μοναδικό σκοπό: τήν προβολή τοῦ διαχρονικοῦ καί αἰώνιου μηνύματος τοῦ Ἀρκαδίου.

Τό Ὀλοκαύτωμα τοῦ 1866 ἀποτελεῖ μιὰ διαχρονική βροντώδη κραυγή ὑγιοῦς φιλοπατρείας καί ἀνιδιοτελοῦς Ἡρωισμοῦ καί μέ δέος ὅλοι μας στεκόμαστε μπροστά στίς ἁγιασμένες μορφές τῶν προμάχων τῆς πνευματικῆς μας ἐλευθερίας, οἱ ὁποῖοι ἀψήφησαν τό θάνατο καί ἔγιναν θυσία, παραδείγματα, διδάσκαλοι ἀληθινοί.

Τό αἰώνιο καί Οἰκουμενικό Μοναστήρι τοῦ Ἀρκαδίου, δέν εἶναι μόνον ἓνας Τόπος, πού καταγράφηκε στήν Ἱστορία, ἀπό τή γνωστή ἐθελοθυσία τῶν ἀνθρώπων καί τό ἀνεπανάληπτο Ὀλοκαύτωμά του. Τό Ἀρκάδι δέν περικλείεται μόνο στά ὅρια τῆς Μεγαλονήσου Κρήτης. Τήν ξεπερνᾷ καί ἀπλώνεται στήν Οἰκουμένη. Ἐξέρχεται δυναμικά στά μήκη καί τά πλάτη τῆς γῆς σάν ἀέρας, φῶς, νερό, κραυγή, ἀκτίνα, ὥστε μέ κάθε τρόπο νά μαρτυρήσει τή δόξα τῆς ἐλευθερίας, τό μεγαλεῖο τῆς αὐτοθυσίας, τήν ὑέρβαση τῆς ἀρετῆς, τήν ἀξιοπρέπεια τῆς μαρτυρίας, τή μεγαλωσύνη τῆς αἰωνιότητος.

Εἶναι ἀλήθεια καί ὄχι ὑπερβολή λόγου, ὅτι, τό Ἀρκάδι ἔγινε ἰδέα, τρόπος ὕπαρξης καί πορείας, ἀνεξάντλητη πηγή ἔμπνευσης, γιά ὅσους ἐπιθυμοῦν καί ἀντέχουν νά ἀφουγκρασθοῦν τή μυστική καί συνάμα στεντόρεια φωνή του. Γιά ὅσους ἐπιμένουν νά ἀγωνίζονται ἐνάντια σέ κάθε μορφῆς ὑποταγή καί ὑποδούλωση. Γιά ὅσους ὑψώνουν θαρραλέα τό φρόνημά τους καί διεκδικοῦν, ἀναζητοῦν, ἀκόμη καί μέ τό ἀντίτιμο τῆς θυσίας.

Τό Ἀρκάδι ἀποτελεῖ γιά τήν Οἰκουμένη ὁλόκληρη, σύμβολο καί μνημεῖο πνευματικῆς ἐλευθερίας. Τό Ἀρκάδι καί μέ ὅ,τι αὐτό λιτανεύει καί διακηρύσσει, νουθετεῖ καί ἐμπνέει, μέ μιὰ οἰκουμενική προοπτική καί ἓνα ἄνοιγμα, τό ὁποῖο ἀγκαλιάζει καί περιχωρεῖ ὁλόκληρο τόν κόσμο. Γίνεται φᾶρος λαμπρός τῆς ἐλευθερίας, ἐφαλτήριο κάθε ἀγαθοῦ καί ὑψηλοῦ ἀγῶνα, βάση κάθε ἐπαινετῆς θυσίας καί μαρτυρίας, ἀπαρχή ὁποιασδήποτε θυσιαστικῆς πορείας γιά τά ἰδανικά καί τήν ἀρετή. Τό Ἀρκάδι προβάλλει μπροστά μας σήμερα, φωτεινό καί αἰώνιο, καθαρό καί ἀνεπιτήδευτο, σεμνό καί μεγαλο-

πρεπές καί από τή μαρτυρική καί θυσιαστική λάμψη τῆς πυριτιδαποθήκης του, φωτίζει κάθε ἀνθρώπινη ψυχή καί ἐνθαρρύνει κάθε τίμιο ἀγῶνα γιά τήν πνευματική καί τή σωματική ἐλευθερία, γιά τά ἰδανικά, γιά τήν ἀξιοπρέπεια, τήν ἀδούλωτη ἀνθρώπινη ψυχή.

Ἡ πνευματική παρακαταθήκη τοῦ Ἀρκαδίου, σήμερα, εἰς τούς δύσκολους καιρούς μας, ἀποτελεῖ αἰτία γόνιμου προβληματισμοῦ καί ἀφορμή ἀφύπνισης ὅλων ἐμᾶς. Ἀποτελεῖ ἓνα προσκλητήριο σάλπισμα τῶν Ἡρώων τοῦ Ἀρκαδίου, μιά δυνατή φωνή ἀπό τήν Ἱστορία μας, ἡ ὁποία διαρκῶς διδάσκει. Ἐχομε σήμερα ἀνάγκη ἐπιτακτική, ὅλοι μας, ὡς Κοινωνία, ὡς λαός, ὡς πρόσωπα, ἀπό αὐτό τό πνεῦμα, αὐτή τή στάση ζωῆς, αὐτό τό παράδειγμα τοῦ Ἀρκαδίου. Ἐχομε ἀνάγκη ὅλοι νά γίνωμε μιμητές τῶν Ἡρώων τοῦ Ἀρκαδίου, νά ἐμπνευσθοῦμε ἀπό τό παράδειγμα ἐκείνων καί νά προασπίσωμε τήν πνευματική μας ἐλευθερία, μέ σθένος καί μαρτυρικό φρόνημα, ἀπό ὅσους καί ὅσα ποικίλως τήν ἐπιβουλεύονται.

Ὁλοκληρώνοντας αὐτήν τήν προσλαλιά, μεταφέρω εἰς ὅλους τήν ἀγάπη καί τόν χαιρετισμό τῆς Μεγαλονήσου Κρήτης καί σᾶς προσκαλῶ ὅλοι μαζί, ἐνωμένοι καί δυνατοί, νά βροῦμε τή δύναμη τῶν Ἡρώων τοῦ Ἀρκαδίου καί νά ὑψώσουμε ψηλά τό λάβαρο τῆς Πίστης καί τῆς Πατρίδος μας, χωρίς φόβο καί μισαλλοδοξία. Νά ὑψώσωμε τή φωνή μας, καθαρή καί δυνατή, χωρίς ὑπαναχωρήσεις. Νά κρατήσωμε καί νά δώσωμε στά παιδιά μας τήν παρακαταθήκη τοῦ εὐσεβοῦς Γένους μας, τά ζώπυρα τῆς πίστεως, τήν ἀληθινή φιλοπατρεία, τήν ἀξία τῆς μοναδικότητος τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου, ὅπως τά ἐλιτάνευσαν καί τά ὕψωσαν οἱ Ἥρωες προπάτορες μας τοῦ αἰώνιου καί Οἰκουμενικοῦ Ἀρκαδίου. Ἀμήν!

Στιγμιότυπον ἐκ τοῦ 2ου Ἱεροσολιτικοῦ Συνεδρίου Κρήτης
(Ο.Α.Κ., 2-4 Δεκεμβρίου 2016)

Ὁμιλία
τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Γορτύνης καὶ Ἀρκαδίας
κ. Μακαρίου,
Ἐκπροσώπου τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου
τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης,
εἰς τό 2^{ον} Ἱεροψαλτικόν Συνέδριον Κρήτης,
μέ θέμα: «Ἡ ψαλτική τέχνη στή σύγχρονη
ἐκκλησιαστική καί κοινωνική πραγματικότητα»,
(Ὁρθόδοξος Ἀκαδημία Κρήτης, 2 Δεκεμβρίου 2016).

Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Κισάμου καί Σελίνου, κ. Ἀμφιλόχιε, Ποι-
μενάρχα τῆς Ἱερᾶς ταύτης Ἐπαρχίας, Πρόεδρε τῆς Ὁρθοδόξου Ἀκαδημίας
Κρήτης, κύριε Δήμαρχε καί λοιποὶ ἐκπρόσωποι ἀρχῶν, ἀγαπητοὶ πατέρες
καί ἀδελφοί, κύριοι Καθηγητές, κύριε Γενικὸ Διευθυντὰ τοῦ Ἰδρύματος τού-
του, κύριοι Πρόεδροι τῶν Σωματείων Ἱεροψαλτῶν Νομοῦ Ἡρακλείου,
«Ἀνδρέας ὁ Κρήτης», Νομοῦ Χανίων, «Γεώργιος ὁ Κρής», ἀγαπητοὶ Ἱερο-
ψάλτες, κυρίες καί κύριοι.

Πρὶν 30 καὶ πλέον ἔτη, στοὺς χώρους αὐτοῦ τοῦ Ἰδρύματος, πραγματο-
ποιήθηκε τό 1ο Ἱεροψαλτικὸ Συνέδριον Κρήτης. Τό θυμᾶμαι, διότι εἶχα με-
τάσχει σέ αὐτό, ὡς λαϊκὸς φοιτητής. Πέρασαν τόσα χρόνια, ἀπὸ τότε. Πόσο
ἔχουν ἀλλάξει τὰ πράγματα!

Ἡ Ἱερά Ἐπαρχιακὴ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, λαβοῦσα γνώση
τῆς διοργάνωσης τοῦ 2ου Ἱεροψαλτικοῦ Συνεδρίου Κρήτης, μέ θέμα: «Ἡ
ψαλτικὴ τέχνη στή σύγχρονη ἐκκλησιαστικὴ καί κοινωνικὴ πραγματικό-
τητα», ἀπὸ τό Σωματεῖο Ἱεροψαλτῶν Νομοῦ Ἡρακλείου, «Ἀνδρέας ὁ Κρή-
της» καί ἀπὸ τὸν Σύνδεσμο Ἱεροψαλτῶν Νομοῦ Χανίων, «Γεώργιος ὁ Κρής»,
ὁμοφώνως ἀποφάσισε, κατόπιν ὑποβολῆς αἰτήματος τῶν ἀναφερθέντων
Ἱεροψαλτικῶν φορέων, νά θέσει ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς τό εἰρημένο Συνέδριον,
νά ὀρίσει τὴν οὐδενία μου ἐκπρόσωπό της γιὰ νά μεταφέρω στό Συνέδριον
αὐτό τὴν εὐλογία τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης καί ἐπίσης νά πῶ δύο λόγια, κα-
τόπιν προτάσεως τῶν αὐτῶν φορέων.

Ἐκ μέρους, λοιπόν, τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κ. Εἰρη-
ναίου, Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας μας καί τῶν Σεβα-
σμιωτάτων Μητροπολιτῶν, τῶν συγκροτούντων τὴν Ἱερά Ἐπαρχιακὴ Σύνοδο
τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, χαιρετίζω, μέ χαρά, τό Συνέδριον, μέ θέμα: «Ἡ ψαλτικὴ
τέχνη στή σύγχρονη ἐκκλησιαστικὴ καί κοινωνικὴ πραγματικότητα» καί

ἔχω τὴν ἐξαιρετικὴ τιμὴ νὰ μεταφέρω, σέ ὅλους σας, τὴν ἀγία εὐλογία καὶ τίς εὐχές τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης.

Ἡ Ἐκκλησία Κρήτης, συγχαίρει τὸ Σωματεῖο Ἱεροψαλτῶν Νομοῦ Ἡρακλείου, «Ἀνδρέας ὁ Κρήτης», τὸν Σύνδεσμο Ἱεροψαλτῶν Νομοῦ Χανίων, «Γεώργιος ὁ Κρής», τοὺς κ. κ. Εἰσηγητές καὶ κάθε ἄνθρωπο πού βοήθησε γιὰ τὴν πραγματοποίηση αὐτοῦ του Συνεδρίου.

Ἐδῶ, μία παρένθεση γιὰ τὸν ἐξαιρετικὸ χώρο τῆς Ἀκαδημίας, πού εἶναι ἡ αἰτία, θὰ λέγαμε, νὰ γίνονται πολλές τέτοιες ωραίες συνάξεις. Στὸ ἀγαπητὸ πρόσωπο τοῦ Σεβασμιωτάτου, ἀγίου Κισάμου καὶ Σελίνου, κ. Ἀμφιλοχίου, Προέδρου τῆς Ἀκαδημίας, εὐχαριστοῦμε τὴν Ἀκαδημία καὶ συγχαίρουμε ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, γιὰ μία φορά ἀκόμα, γιὰ τὸ ἔργο πού ἐπιτελεῖται, σ' αὐτόν ἐδῶ τὸν χώρο.

Ἡ Ἐκκλησία Κρήτης, μέ τὴν ἐξαιρετικὴ αὐτὴ εὐκαιρία, εὐχαριστεῖ πολὺ ὅλους τοὺς Ἱεροψάλτες, Καθηγητές, Δασκάλους καὶ ἐνασχολουμένους μέ τὴν Ἐκκλησιαστικὴ Μουσικὴ, στὴν Κρήτη, γιὰ ὅσα προσφέρουν στὴν Τοπικὴ Ἐκκλησία μας, μέ φιλότιμο καὶ μεράκι, καθὼς καὶ τίς οἰκογένειές τους.

Ἡ Τοπικὴ Ἐκκλησία, γνωρίζει πόσο, φιλοτίμως, ἐργάζονται οἱ Ἱεροψάλτες μας καὶ κάτω ἀπὸ ποιές δυσκολίες προσφέρουν τὸ ἔργο τους, πόση ὑπομονὴ ἀπαιτεῖται γιὰ νὰ μάθει κάποιος τὴ γλώσσα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς, πόσος ἀγώνας χρειάζεται γιὰ νὰ παρουσιασθεῖ κάποια μουσικὴ ἐκδήλωση καὶ πόσα ἄλλα παρέχουν στίς Ἑνορίες τῆς Κρήτης καὶ στίς Σχολές Βυζαντινῆς Μουσικῆς.

Ὅλοι, λέγει ἡ Ἱερά Σύνοδος, εἴστε καὶ ἀποτελεῖτε ἓνα ξεχωριστό σύνολο, ἀγωνιζομένων ἀνθρώπων, ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὑπηρετεῖτε, ὁ κάθε ἓνας ἀπὸ τὴ σκοπιά του, τὴν ἱερὴ τέχνη τοῦ ψάλλειν. Εὐχόμεθα, ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, νὰ εἴστε εὐλογημένοι, νὰ εἶναι εὐλογημένοι οἱ καρποὶ τοῦ Συνεδρίου καὶ νὰ θρέψουν πνευματικά, ἐπὶ πλέον, τὴν ἱεροψαλτικὴ οἰκογένεια τῆς Μεγαλονήσου.

Τώρα, γιὰ τὸ Συνέδριο, θὰ θέσω μερικές ἄτακτες προσωπικὲς σκέψεις, ὄχι εἰδικές, πού φαντάζομαι θὰ ἀναπτύξουν οἱ κ. κ. Εἰσηγητές καὶ ἐσεῖς ὅλοι.

Θὰ ἤθελα νὰ ρίξω λίγο φῶς, ἀπὸ μία ἄλλη ὀπτικὴ γωνία, μέ γενικὲς σκέψεις. Τὸ θέμα τοῦ Συνεδρίου, εἶναι ὅτι καλύτερο θὰ μπορούσε νὰ ἐπιλεγεῖ γιὰ τὴν ἐποχὴ μας, ἔνεκα τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ σύγχρονη ζωὴ καὶ πραγματικότητα ἐναποθέτει, κάθε μέρα, στὴν Ἐκκλησία, κατ' ἐπέκταση καὶ στοὺς ἄμεσους συνεργάτες της, στοὺς ὁποίους συγκαταλέγεστε καὶ ἐσεῖς πού ὑπηρετεῖτε τὴν Ἐκκλησιαστικὴ Μουσικὴ, ἐναποθέτει προβλήματα, τὰ ὁποῖα σχηματίζονται ἀπὸ τὰ νέα δεδομένα τῆς κοινωνίας, τῆς ζωῆς καὶ τῶν ἀνθρώπων. Τὰ νέα δεδομένα εἶναι πάρα πολλὰ, ἀπὸ τοῦ χρόνου πού δια-

μεσολάβησε, μεταξύ του πρώτου και του δευτέρου Συνεδρίου σας.

Θά μπορούσα νά παραθέτω διάφορες μουσικολογικές ενότητες καί νά σταθώ σέ μελέτες τών ένασχολουμένων μέ τήν Ἐκκλησιαστική Μουσική. Ἐπειδή, ὅμως δέν εἶμαι εἰδικός, εἶναι φρονιμότερο, νομίζω, νά ἐκφραστῶ μόνο γενικά καί ἀπλά, μέ γνώμονα τό ἐρέθισμα πού μοῦ δίνει ὁ τίτλος τοῦ Συνεδρίου.

Λοιπόν, ἀγαπητοί μου, ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος δέν βιώνει πλέον τή ζωή ὅπως οἱ ἄνθρωποι παλαιότερων ἐποχών. Ἡ συνείδηση, τό ὑποσυνείδητο καί τό ἀσυνείδητο τῆς ὑπαρξῆς του, τοῦ ἀνθρώπου, εἶναι γεμάτο ἀπό τή λεγόμενη πληροφορία, σέ τέτοιο βαθμό, πού ἡ κοινωνική πραγματικότητα δέν προλαβαίνει, καλά – καλά, ὅπως γνωρίζετε, νά ἀφομειώσει μία εἶδηση καί ἔρχεται ἀστραπιαία ἡ ἄλλη καί ἡ ἄλλη κ.ο.κ..

Ἀσχέτως, τώρα, τῆς ποιότητας τών κάθε μορφῆς εἰδήσεων, μόνο τό πλῆθος τους, δημιουργεῖ ψυχικό κορεσμό, ἀπό τόν ὁποῖο ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος ζητεῖ νά ἀπαλλαγεῖ, νά ἀδειάσει ἀπό τήν κόπωση αὐτή τῆς ψυχῆς, πού ἐναποτίθεται στό συνειδητό, στό ὑποσυνείδητο καί στό ἀσυνείδητο καί ὄχι νά προσθέσει καί ἄλλες πληροφορίες. Πολλά ἔχουν εἰπωθεῖ, πάνω σ' αὐτό τό θέμα, ἀλλά θά ἀναφέρω μόνο μία χαρακτηριστική ρῆση, πού μ' ἀρέσει, τοῦ Νικολάϊ Γκόγκολ Βασίλιεβιτς, (1809-1852), πού ἀπό τότε, μέ τά λίγα μέσα πού ὑπῆρχαν, μέ τή διόραση τῆς ὀρθόδοξης ψυχῆς, ἔγραψε ὅτι: «ἓνα τεράστιο χασμουρητό ἀνοίας θά περικλείσει ὁλόκληρο τόν κόσμο». Αὐτή ἡ ἀνοία, πού εὐκολα ἀνιχνεύεται στή σημερινή κοινωνία τῆς πληροφορίας, μπορούμε νά τήν κατανοήσουμε καλύτερα ἂν ἀναφέρουμε καί τήν προφητική ρῆση, ἑνός συγγραφέα, μέ παγκόσμια ἀκτινοβολία, τοῦ Φιοντόρ Ντοστογιέφσκι, (1821-1881), ὁ ὁποῖος ἔγραψε, στό ἔργο του: «ὁ Μέγας Ἱεροεξεταστής», γιά τήν κοινωνία τών ἀνθρώπων ὅτι θά γίνει μία: «...γενική καί ὁμονοοῦσα μυρμηγκοφωλιά. Γιατί ἡ ἀνάγκη γιά μία παγκόσμια συνένωση εἶναι τό τρίτο καί τελευταῖο μαρτύριο τῆς ἀνθρώπινης ὑπαρξῆς». Γιά τή λέξη «τρίτο», φέρετε στόν νοῦ τούς πειρασμούς τοῦ Χριστοῦ στήν ἔρημο.

Αὐτό τό περιβάλλον, τώρα, τοῦ «μαρτυρίου τῆς ἀνθρώπινης ὑπαρξῆς», τοῦ σχηματισμοῦ «μίας παγκόσμιας συνένωσης», ὁμοιάζει ὄντως μέ μία «γενική καί ὁμονοοῦσα μυρμηγκοφωλιά». Ἡ ἐσωτερική πλήρωση τοῦ ἀνθρώπου ὁδηγεῖται, ὅπως διάβασα, πρό ἐτῶν, σέ ἓνα σύγχρονο περιοδικό, τό ὁποῖο εἶχε ἓνα χαρακτηριστικό, προτρεπτικό τίτλο, πού ἔλεγε: «Testing the global Ethic», δηλαδή, ἄς γευθοῦμε τήν παγκόσμια ἠθική. Ὁδηγεῖται αὐτή ἡ «ὁμονοοῦσα μυρμηγκοφωλιά», στή γεύση μίας παγκόσμιας ἠθικῆς.

Ἡ ἠθική αὐτή, γιά νά σταθεῖ χρειάζεται μαζανθρώπους καί χωρίς ἄλλο, καταφεύγει στόν πνευματικό συγκρητισμό τῆς σύγχρονης ἀθεΐας, δηλαδή,

μέ δύο λόγια, έχουμε πλέον τόν τύπο ανθρώπου μιᾶς νέας τάξης πραγμάτων πού, ὅλο καί περισσότερο, ὑποχωρεῖ μπροστά στό γρήγορο, στό κερδοφόρο καί στόν ἄτσαλο καλπασμό τοῦ ὑλιστικοῦ μπουχτίσματος.

Αὐτό εἶναι, σέ γενικές γραμμές, τό περιβάλλον τῆς σύγχρονης κατάστασης καί μέσα σέ αὐτό πρέπει, τώρα, νά δοῦμε πῶς δρᾷ καί ἡ μουσική πρόσληψη. Κάθε ἄλλη προσέγγιση πού δέν θέλει νά δεῖ τό γενικότερο αὐτό περιβάλλον, μᾶλλον προτιμᾷ νά ἀπομονώνεται αὐτάρεσκα στή θριαμβολογία τοῦ παρελθόντος.

Ἡ γενική ποιοτική κατάπτωση τοῦ πολιτισμοῦ τῆς στρατωνισμένης μάζας, ἀποπροσανατολίζει ἀπό κάθε ιδιαίτερη ποιότητα. Ἡ σύγχρονη ψυχική κόπωση, πού προαναφέραμε, ἔφερε καί τή μουσική τοῦ χάους, ἀφοῦ ἡ ψυχὴ ἀπό τήν ὑπερπλήρωση τῆς προρρηθείσης πληροφορίας, τῆς ἄλογης χρήσης τῆς ὕλης καί γενικά του ἄγχους ἐκβάλλει σέ αὐτό, ὡς ἀντίδραση ἀπό τήν ἀσθένειά της, πού γίνεται: ἄγχος-ἀγχόνη.

Μπροστά σέ αὐτή τήν ἐκρηκτική κατάσταση, ὅλοι ἐμεῖς, ἀπό πλευρᾶς τῆς Ἐκκλησίας, συνήθως, ἀντιτάσσουμε τήν παράδοση καί στήν περίπτωση τῆς μουσικῆς, τήν Ἐκκλησιαστική Μουσική ἢ τήν εὐρύτερη Βυζαντινὴ Μουσική. Πολύ σωστά. Τίθεται, ὅμως, τό ἐρώτημα καί τά λέω μέ συστολή, ξέροντας ποιοί μέ ἀκούουν: ἄραγε τό ὅτι πρόκειται περί παραδόσεως, ὡς ἱστορική συνείδηση, αὐτό φτάνει γιά νά ἀδειάσει τήν ψυχὴ ἀπό τή σύγχρονη κόπωση; Πῶς ἐνεργοῦσε ἡ μουσική στή λατρεία; Παραπέμπω στό βιβλίο τοῦ Γεωργίου Ι. Παπαδόπουλου, Προέδρου τοῦ ἐν Κων/πόλει Μουσικοῦ Συλλόγου, «Ὁρφέως», ὑπὸ τόν τίτλο: «Συμβολαὶ εἰς τήν ἱστορίαν τῆς πάρ' ἡμῖν ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς», ἔτος ἔκδοσης, 1890. Δηλαδή καί μόνο τό ὅτι εἶναι παράδοση καί στήν περίπτωσή μας μουσική παράδοση, σημαίνει ὅτι θά περάσει διαφορετικά ἢ εὐκολότερα, ἀπό ἄλλες πληροφορίες, σήμερα, μέσα στήν ψυχὴ; Φυσικά καί ὄχι, καθὼς στήν ἐποχὴ ἐτούτη, ὅπως ξέρετε, ὅλα τίθενται ὑπὸ τό πρίσμα τῆς ἀμφισβήτησης καί πέφτουν καί χάνονται μέσα στό κενό της καταναλωτικῆς συνείδησης.

Ἡ θέση, ἐκείνη, πού παρουσιάζει τή μουσική μας παράδοση, οὔτε λίγο οὔτε πολύ, κάτι σάν πανάκεια ἢ ὡς ἓνα πείσμα τοῦ παρελθόντος ἢ ὡς ἐκτέλεση μίας ἄγευστης ἐπαναληπτικότητος ἢ ὡς ἐπιδερμική νοσταλγία, δέν ὑπάρχει περίπτωση νά μή βρεῖ ἀπέναντί της τή σκληρὴ σύγχρονη κοινωνικὴ πραγματικότητα πού, ὅπως εἴπαμε, ἄρρωστη ὅπως εἶναι, κουρασμένη ἀπὸ τό βάρος τῆς πληθύος τῆς κοινωνίας τῆς πληροφορίας, ἐπιζητᾷ τήν ἀνάπαυση στό ἄδειασμα ἀπὸ τό ὑπέρογκο ψυχικὸ της φορτίο.

Γιὰ νά τό καταλάβουμε καλύτερα, θά δώσω ἓνα παραδειγμα ἀπὸ τόν χώρο μίας ἄλλης ἐκκλησιαστικῆς τέχνης, ἐκείνη τῆς Ἀγιογραφίας. Σέ παλαιότερες ἐποχές οἱ τοῖχοι τῶν ἐκκλησιῶν γέμιζαν ἀπὸ ἀγιογραφίες. Γιατί;

Μά διότι, αυτό, ήταν ένας τρόπος μετάδοσης της πληροφορίας, της εποχής εκείνης. Ο άνθρωπος, μέσα στην εκκλησία, έλάμβανε πληροφορίες πού δέν τίς είχε, όπως στή σημερινή εποχή καί επομένως καλῶς ἔκανε ἡ τότε ἐκκλησιαστική πραγματικότητα, μέ τό νά πληροφορεῖ μέ αὐτόν τόν τρόπο τόν λαό τοῦ Θεοῦ.

Ἀντιθέτως, σήμερα, συμβαίνει κάτι ἄλλο. Ἐπειδή ἡ πληροφορία ἔρχεται, ἀπό πολλές πηγές, σέ βαθμό καταγιστικό, ὅπως τόν περιγράψαμε παραπάνω, ὁ ἄνθρωπος σήμερα εἰσερχόμενος στήν Ἐκκλησία, ὄχι μόνο ἀδυνατεῖ, ἐκ τῶν πραγμάτων, νά λάβει ἐπί πλέον πληροφορίες, ἀλλά ζητεῖ νά ἀπαλαγεῖ, νά ἀδειάσει, νά ξεκουραστεῖ ἀπό τόν ὑπερκορεσμό τῆς ψυχῆς. Ἐδῶ, τώρα, ἀντί ἡ ἐκκλησιαστική πραγματικότητα νά ἐνανθρωπιστεῖ, νά σαρκωθεῖ (Χριστοῦγεννα), ὅπως ὁ Κύριος τῆς Ἐκκλησίας, νά πάρει τήν ἀσθένεια καί νά τή θεραπεύσει καί νά βρεῖ ἄλλους συμβατούς τρόπους γιά νά μεταφέρει τήν πληροφορία, τί κάνει; Ἀντιστέκεται, προβάλλουσα ἰδεολογικά τήν παράδοση, ὡς ἱστορική συνείδηση. Πῶς; Ἀγιογραφώντας, σήμερα, μέχρι καί τήν τελευταία γωνία κάθε ἐπιφάνειας τοῦ λειτουργικοῦ χώρου, χωρίς νά ἀφήνει οὔτε ἓνα, ἔστω, μικρό σημεῖο πού νά μή τό γεμίζει. Πολάκις, μάλιστα, μή ὑπακούοντας στό τί κομίζει αὐτή ἡ παράδοση, τί θέλει νά πεί ὅταν τοποθετεῖ σέ κάποιο συγκεκριμένο σημεῖο τοῦ Ναοῦ, αὐτό ἢ τό ἄλλο ἀγιογραφικό θέμα, κατασκευάζει, ἡ ἀγιογραφία στήν ἐποχή μας, ἄγευστες, ἐν πολλοῖς, ἀντιγραφές, ὄχι παντοῦ, πού ἄλλοτε εἶναι πρωτοτυπίες πού προξενοῦν τουλάχιστον τόν γέλωτα στούς ἐπαῖοντας, ἄλλοτε δέ μεγαλώνει τό χάσμα μεταξύ τοῦ τί συμβαίνει γύρω, μέ χρωματογραφία, πού μόνο υἱοθέτηση τοῦ σύγχρονου «κίτς» μπορεῖ νά ὀνομαστεῖ, τῆς ἰδιάζουσας ἐκκλησιαστικῆς ἀδιαφορίας.

Κατά συνέπεια, ἡ παράδοση ἔτσι δέν ζωοποιεῖ, δέν γίνεται βοηθός γιά νά εἰσέλθει ἡ ψυχὴ στόν χώρο τοῦ μυστηρίου τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ, ἀλλά πρόξενος ἀπαξίωσής της, ἀφοῦ δέν προσεγγίζεται μέ συνείδηση σχέσης, ἀλλά μέ συνείδηση, κατ' οὐσίαν, διακοσμητική. Ἀκριβῶς ὅ,τι συμβαίνει, στήν ἐποχή μας, καί μέ τά θεολογικά πράγματα, γενικά μπορῶ νά πῶ, ὅτι ἐνῶ ἀσχολοῦνται μέ τά βάρη τά παραδοσιακά, στήν πράξη θά λέγαμε ὅτι ἡ χριστιανική πραγματικότητα ἐνεργεῖ μόνο μέ ἓνα ξερό μεταπρατικό τρόπο, παραβλέποντας τό τραῦμα τῆς συνείδησης, τοῦ ὑποσυνείδητου καί τοῦ ἀσυνείδητου τοῦ ἀνθρώπου τῆς ἐποχῆς αὐτῆς, καλώντας στήν ἀποδοχή τῆς παράδοσης, ἐντελῶς σχηματικά.

Μέ ὅλες τίς παραπάνω, ἀπό δῶ καί ἀπό κεῖ, μικρές καί σκόρπιες ἀνταύγειες, ἐνός ἀπλοῦ καί μόνον προβληματισμοῦ, ὅπως τοῦ παραδείγματος τῆς Ἀγιογραφίας, τολμῶ νά θέσω καί γιά τόν χώρο τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς τήν αὐτή προβληματική: Τί μπορεῖ νά κάνει, ὅπως λέει ὁ τίτλος

του Συνεδρίου, ή ψαλτική τέχνη στή σύγχρονη έκκλησιαστική καί κοινωνική πραγματικότητα;

Ἐπιτρέψτε μου, ἕνα προσωπικό τόνο. Δάσκαλός μου στή μουσική, ὑπῆρξε ὁ κ. Δημήτριος Νεραντζῆς, καθώς καί ἄλλων φίλων καί ἐξαιρετικῶν συμμαθητῶν μου. Αὐτός, ὡς ἕνας παραδοσιακός Δάσκαλος καί ἱεροφάντης τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς, μοῦ ἔδειξε ὄχι ἀπλῶς τήν ἱστορική συνείδηση, ἀλλά τήν «μουσικήν ἐπιτηδεῖαν», τῆς Ἀγίας του Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, τόν εὐγνωμονῶ αἰωνίως ὄχι μόνο γιά αὐτό, ἀλλά καί διότι μέσα ἀπό αὐτό, βοηθήθηκα ἔμπρακτα, (σχέση) καί ὄχι ἰδεολογικά, (ἱστορική συνείδηση), γιά τήν περαιτέρω προσέγγιση τοῦ Μυστηρίου τῆς Ἐκκλησίας. Ὁδηγήθηκα, βαθύτερα, ἐκεῖ πού ὁ λόγος ἐπενδύεται μέ ψαλμούς καί ὕμνους, μέ καθαρά λειτουργικό τρόπο καί ἐκεῖ πού ἡ ὕπαρξη διψᾷ νά ἀνάγεται στή δοξολογία τοῦ Θεοῦ. Κάθε ἕνας ἀπό ἐσᾶς τό ζεῖ καί τό ξέρει αὐτό τό αἶσθημα.

Ἀναφερόμενος, στόν σεβαστό Δάσκαλό μου, δέν μπορῶ νά μὴν ἀναφερθῶ παράλληλα στόν αἰίδιμο Ἀρχιεπίσκοπο Κρήτης Εὐγένιο, τή σύγχρονη αὐτή δεξαμενὴ τῆς ἔμπρακτης παραδοσιακῆς εὐλάβειας τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, ὁ ὁποῖος ἔγινε ἡ αἰτία νά ἔχομε στήν Κρήτη τόν Δημήτριο Νεραντζῆ, αὐτός πού τόν κράτησε κοντά μας, ἀφήνοντας στήν ἄκρη τήν ἐκκλησιαστική μιζέρια τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἐννοῶ κληρικούς καί λαϊκούς, αὐτή πού ἐμποδίζει τήν ἀνάπτυξη τοῦ ἔργου καί τῶν Ἱεροψαλτῶν, αὐτό τήν ἐμποδίζει.

Σέ αὐτό τό σημεῖο, ἀφοῦ κάναμε ἀναφορά στόν Κρήτης Εὐγένιο, νά κάνουμε ἀναφορά καί σέ ὅλους τους λοιπούς φίλους τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς, αὐτούς πού δέν εἶναι σ' αὐτή τή ζωή καί φυσικά σ' ἐκείνους τοὺς μακαριστοὺς Δασκάλους τῆς Μουσικῆς μας, πού βρίσκονται στήν ἄλλη ζωή. Ἄς εἶναι αἰωνία ἡ μνήμη τους!

Βλέπετε, ἡ ἀνθρώπινη ἀδυναμία καί ἡ ἀπώλεια τῆς λεπτότητας, (sensibilite), εὐαισθησίας, τῆς ψυχῆς ἀπό τήν κακὴ ἐξοικείωση μέ τὰ θεῖα, μπορεῖ νά φθάσει στήν πνευματικὴ ἀφασία. Τό ἔζησα αὐτό ὡς μαθητής, κοντά στόν Δάσκαλό μου. Δέν εἶναι, λοιπόν, μόνο τό φορτίο τῆς βεβαρημένης πνευματικῆς ἀτμόσφαιρας τῆς ἐποχῆς μας, ὡς προείπαμε, ἀλλά καί ἡ ἐσωτερικὴ ἀνεπάρκειά μας πού δέν ἀναγνωρίζει, τί ἀξία ἔχουν οἱ ἐκκλησιαστικὲς τέχνες, πού δέν ἔχει τή δύναμη νά ἀξιολογήσει ὅτι, μέσῳ αὐτῶν μπορεῖ, νά κάνει θαύματα καί νά μεταδώσει τόσα, ὅσα δέν μπορεῖ ἀκόμα καί ἕνας πολὺ καλά πειθαρχημένος λόγος νά μεταδώσει καί πού, δυστυχῶς, δέν κατανοεῖ ὅτι ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Μουσικὴ δέν εἶναι μουσικὴ ὑπόκρουση, γιά νά τελέσει ὁ λειτουργὸς τίς Ἱερές Ἀκολουθίες, τῇ Θεῇ Λειτουργίᾳ καί τὰ Μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ ἔμπρακτη θεολογία.

Ἄν, λοιπόν, κρατήσουμε τό ἓνα πόδι πίσω στή μουσική μᾶς παράδοση, ὡς προείπαμε, ὡς θεολογία, πού θεραπεύει καί ὄχι μονάχα ὡς χάρισμα τῆς φωνῆς ἢ τῆς γνώσης τῆς μουσικῆς, πού φυσικά αὐτό σημαίνει ἀνεκκλησίαστο βίωμα καί τό ἄλλο πόδι τό πατήσουμε πάνω στό πεδίο πού θέτει τό θέμα τοῦ Συνεδρίου σας, «Ἡ ψαλτική τέχνη στή σύγχρονη ἐκκλησιαστική καί κοινωνική πραγματικότητα», τότε δημιουργεῖται ἓνας ἐλπιδοφόρος βηματισμός, πού θά μᾶς ἀναγκάζει νά μαρτυρήσουμε εὐθαρσῶς ὅτι χρειάζεται μελέτη, προγραμματισμός καί ἐνίσχυση τῆς μουσικῆς ἐκκλησιαστικῆς παιδείας. Δυστυχῶς, δέν κάνουμε τό καθῆκον μας καί ἀναφέρομαι σέ ὅλες τίς πλευρές καί μέ καλόπιστη κριτική διάθεση. Δέν φτάνουν τά εὐχολόγια, οἱ δέ παρουσιαζόμενες ἐντάσεις, οἱ συνήθειες νεοελληνικές ἐντάσεις, δέν βγάζουν πουθενά.

Ἐπί πλέον, ἡ ἐκκλησιαστική μας μουσική εἶναι ἔμπρακτη θεολογία καί ὡς τοιαύτη δέν νοεῖται κεχωρισμένη τῆς λειτουργικῆς ἐπιστήμης. Ἐδῶ θυμοῦμαι, μέ δέος, ὅσα δίδασκε καί ἔλεγε ὁ ἀρίζηλος, μεγάλος σκαπανέας καί Καθηγητής τῆς λειτουργικῆς ἐπιστήμης, ἀείμνηστος Ἰωάννης Φουντούλης, ὁ ὁποῖος μᾶς δίδαξε, ἐκτός τῶν ἄλλων, τό γιατί ἡ χρήση τῆς μουσικῆς ἐκκλησιαστικῆς τέχνης, δέν πρέπει νά ἀφίσταται τῆς ὅλης λατρείας τῆς Ἐκκλησίας, γινόμενη αὐτόνομη ἡθοποιητική ἐπίδειξη.

Τό ξέρεي πολύ καλά, ὁ πολύ στενός του συνεργάτης, ὁ συντοπίτης μου, Καθηγητής Πανεπιστημίου, κ. Ἀντώνιος Ἀλυγιζάκης, δόκιμος καί ἄξιος ἐργάτης τῆς Μουσικῆς μας, ὁ ὁποῖος μπορεῖ νά σᾶς περιγράψει, μέ τήν ἀκαδημαϊκή του κατάρτιση, τί λάβαμε ὅλοι ἐμεῖς οἱ φοιτητές ἀπό τήν τέλεση τῶν ἀρχαϊκῶν τύπων τῆς λατρείας, στή Θεολογική Σχολή τῆς Θεσσαλονίκης καί τί ἀγγίξαμε ἐν τῇ πράξει, ὡς λειτουργική γεύση, κατά τήν τέλεση τῶν Ἀρχαίων Λειτουργιῶν τῆς Ἐκκλησίας καί τῶν παλαιῶν ἱερῶν Ἀκολουθιῶν, κατά τά τότε λειτουργικά φροντιστήρια, τῆς ἐν λόγῳ Θεολογικῆς Σχολῆς. Τά βιβλία τοῦ Καθηγητῆ Ἀντωνίου Ἀλυγιζάκη, ἀλλά ἰδιαίτερα ἐκεῖνα μέ τίς λειτουργικές ἀσκήσεις, αὐτῶν τῶν ἀρχαϊκῶν τύπων, τῆς λατρείας, δίνουν πολύ χῶρο γιά γόνιμο προβληματισμό σέ σχέση μέ τό σήμερα.

Ἀκόμα ἐπιθυμῶ νά ἀναφερθῶ στόν ἕτερο Καθηγητή, τόν κ. Γρηγόριο Στάθη. Δέν θά πῶ γιά τίς ἐξαιρετικές μελέτες του καί τήν ἀξιοσύνη του, δέν εἶμαι ὁ κατάλληλος γιά νά μιλήσω γιά τήν προσφορά του. Θά πῶ μόνο κάτι πού θυμᾶμαι ὡς φοιτητής, στή Θεσσαλονίκη, σέ κάποια μουσική συνάφεια, κατά τήν ὁποία εἶχε ἔλθει ὁ κ. Γρηγόριος Στάθης. Ἐνώπιον ἀρκετῶν διακεκριμένων Ψαλτῶν τῆς Βορείου Ἑλλάδος, εἶχε ἐρωτήσει ἂν γνωρίζουν, πόσα εἶναι τά καταγεγραμμένα χερουβικά ἀπό παλαιά χειρόγραφα, κάποιων συλλογῶν, ἂν θυμᾶμαι καλά. Κανείς δέν γνῶριζε καί ὅταν ἀπάντησε, περίπου 1000 χερουβικά, ρώτησε, στή συνέχεια, πόσα ἀπό αὐτά γνῶριζαν οἱ

παριστάμενοι ψάλτες, φυσικά ελάχιστα. Ἐδῶ τώρα, ὅπως καταλαβαίνετε, υπαινίσσομαι τήν κατάσταση ἐκείνη τῆς ἐκτύπωσης νέων μουσικῶν συνθέσεων, πού μερικές φορές μάλιστα ὀνομάζονται «πρότυπες». Πῶς ἄραγε ὀνομάζονται «πρότυπες»; Τῇ στιγμῇ πού δέν εἶναι, ἀρκούντως, ἐφαρμοσμένα τό Εἰρμολόγιο τοῦ Ἰωάννου, νά λέω ἕνα, καθώς καί ἄλλα κλασικά ἔργα μεγάλων Δασκάλων, τῇ στιγμῇ πού τίθεται τό ζήτημα τῆς λεγομένης παλαιᾶς γραφῆς, τῶν παλαιῶν σηματοδοφῶν κ.λ.π. καί τῇ στιγμῇ πού ἀκόμα καί τά Μοναστήρια, δέν ἀκολουθοῦν τά παλαιά μαθήματα, κακοποιοῦν τά καλούπια τῶν Εἰρμῶν, τῶν Προσομοίων καί τῶν λοιπῶν βάσεων τοῦ Εἰρμολογίου ἢ ἀλλάζουν, μερικοί, τά μουσικά μέτρα ἐπ' ὠφελεία, ὅπως λένε, τοῦ νοήματος, ὡς νά ἦσαν ἀγράμματοι ἐκεῖνοι πού τά ἔγραψαν κ.λ.π..

Δεῖτε, ἐπίσης, π.χ. τήν περιθωριοποίηση τοῦ σεμνοπρεποῦς λεγομένου «στίλβωτου» τοῦ Δοξασταρίου τοῦ Ἰακώβου καί τή χρήση πολλῶν ἄλλων ὀθνείων συνθέσεων, στίς Ἑνορίες καί στίς Μονές. Αὐτά, στίς μέρες μας, λέγονται παράδοση! Ὡς γνωρίζετε, καλύτερα ἀπό μένα, μπορούμε νά καταγράψουμε ἕνα πλῆθος ἄκριτων πρωτοτυπιῶν ἐντυπωσιασμοῦ πού ἐπενεργοῦν κακῶς, ὄχι μόνο ἐπιφανειακά, ἐπὶ τῆς θεμελιακῆς δομῆς τῆς ὕμνολογίας, τῆς λατρείας, τοῦ τυπικοῦ καί τῆς μουσικῆς ἐκτέλεσης, μέ περιφρόνηση πρὸς τοὺς παλαιούς, μεγάλους Δασκάλους τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς, μέ τή σύνθεση ἡδυπαθῶν, θυμελικῶν μελῶν.

Τί νά πῶ ὅτι, στήν Ἑλλαδική ἐπικράτεια, πᾶνε νά ἀλλοιωθοῦν ὁ τέταρτος καί ὁ δεῦτερος ἥχος; Ὅτι πάει νά καθιερωθεῖ, ἐσχάτως, ὁ ἠλεκτρονικός ἰσοκράτης; Ὅτι πάει νά εἰσαχθεῖ ἕνας λειτουργικός συναισθηματισμός, νέων συνθέσεων γοητείας, πολλάκις προερχόμενος ἀπό Μονές, πού ψάλλονται κατά τή διάρκεια τοῦ κοινωνικοῦ – «νόει ἃ λέγω» – καί ὄχι μόνο. Στήν πραγματικότητα, ὑποκρύπτεται ὁ αἰθέρας τοῦ συναισθήματος θρησκευτικῶν τραγουδιῶν, προτεσταντικῆς κατεύθυνσης, μέ μεταλλαγμένο τόν συναισθηματισμό τους, ἀφοῦ καμουφλάρονται καί ντύνονται, στήν ἐποχή μας, μέ ὀρθόδοξα περιβλήματα καί κλίμακες, ἔρποντος ὑποδορίως ἐνός ἐντελῶς ἀντορθόδοξου ἥθους.

Χωρίς ὑγιές μουσικό ἐκκλησιαστικό, ὀρθόδοξο φρόνημα, ἐλλοχεύει ὁ κίνδυνος ἡ μουσική τῆς λατρείας νά φθάσει ἕως τοῦ σημείου τοῦ φαντασιακοῦ συναισθήματος, δηλαδή νά γίνη ψυχική νόσος, τύπου μάλιστα μανίας. Πρόκειται, δηλαδή, περί τῆς τμῆσης, θεωρίας καί πράξεως, μέ πλοκή σύνθεσης, μόνο περιγραφικῆς δεξιότηχίας. Λέει: ὁ Ἅγιος Παῖσιος, ὁ Ἁγιορείτης: «Καταλαβαίνετε τί πάει νά γίνη; Θά φύγη ἡ παράδοση καί θά μείνει ἡ παράβαση! Καταλαβαίνετε πόσο σοβαρό εἶναι αὐτό;», ἐρωτᾷ ὁ Ἅγιος.

Καί γιά νά μή νομισθεῖ ὅτι παράδοση εἶναι μόνο ὅτι ξέρουμε γιά τοὺς τελευταίους αἰῶνες, καλὸ θά ἦταν νά πᾶμε τό πόδι, πού λέγαμε, πίσω.

Αυτό τό πόδι πρέπει νά πάει ἀκόμα λίγο πιά πίσω, στίς ἀποτεθησαυρισμένες δομές τῆς ἀρχαϊκῆς λατρείας καί σέ σχέση μέ τό σήμερα, νά χαράξουμε μία τέτοια πορεία πού ἀφ' ἑνός μέν, νά εἶναι ἐν τῇ παραδόσει ἀφ' ἑτέρου δέ, νά γίνεται εὐληπτή ἀπό τή σύγχρονη κουρασμένη ψυχή πού ἀναζητᾷ τήν ἀνάπαυση τοῦ Θεοῦ.

Ἡ σημερινή δομή τῆς λατρείας, ὅπως μᾶς δίδαξε ὁ Καθηγητής Ἰωάννης Φουντούλης, αἰωνία του ἡ μνήμη, ἐγώ λέγω τήν εὐχή του νά ἔχουμε, εἶναι μείγμα τοῦ ἀσματικοῦ καί τοῦ μοναχικοῦ τυπικοῦ. Ποιές ἦταν οἱ μελωδίες τοῦ μέν καί ποιές ἦταν οἱ μελωδίες του δε; Ἐχει ἐνσκήψει σοβαρά ἡ σημερινή ἐκκλησιαστική πραγματικότητα, πάνω σέ αὐτά; Στά λειτουργικά βιβλία, στά λάθη τους, στή συμβολή κυρίως τῶν κληρικῶν, μετά τῶν Ἱεροσαλτῶν, γιά τήν κατάργηση τῆς τάξεως τῆς καθ' ἡμέραν ἀκολουθίας, ὅταν γίνεται λειτουργική σύναξη καί δέν προβλέπεται διάταξη ἐορτάσιμης ἡμέρας καί ἄλλα τινά.

Ποιά ἡ χρήση τῶν ἀργῶν μελῶν, π.χ. ἀργῶν Καταβασιῶν, ἀργῶν Δοξολογιῶν, ἀργῶν Χερουβικῶν κ.λ.π., πού προσωπικά τόσο ἀγαπῶ, σέ σχέση μέ τή σημερινή, (realite), πραγματικότητα; Ἐτσι ἀπλά, θέτω ἕνα ἄλλο ἐρώτημα, γιά ἕνα ἀναστοχασμό τῶν ἱεροσαλτικῶν πραγμάτων. Ἄν συνεχίσει κανεῖς εἶναι εὐκολο νά ἀπαριθμήσει πολλά καί εἶναι φυσικό νά μέ ἐρωτήσετε: τί κάνει ἡ Ἱερά Σύνοδος; Πολύ εὐλογο τό ἐρώτημα.

Ἡ Ἐκκλησία στήν ἐποχή μας, δέν εἶναι ἔτοιμη νά κάνει τίς τομές ἐκεῖνες –ὅταν λέω τομές δέν ἐννοῶ συμβιβασμό μέ τόν ἐκσυγχρονισμό πού εἰσηγοῦνται μερικοί– τίς τομές, λοιπόν, ἐκεῖνες πού εἶναι ἀνάγκη νά γίνουν, προκειμένου νά ἐκκλησιάσει τή ζωή τῶν περισσοτέρων ἀνθρώπων καί δὴ νέων. Σᾶς τό λέω αὐτό, ἀπό διαπιστώσεις πού ἐξάγονται ἀπό τήν ποιμαντική διακονία.

Εἶπαν, κάποτε, στὸν Ἀρχιεπίσκοπο Κρήτης Τιμόθεο: «Σεβασμιώτατε, νά ἀρχίζει τό πρωῒ ἡ ἀκολουθία ἀντὶ στίς 7:00, στίς 7:30, διότι τά ὥράρια τῶν ἀνθρώπων ἄλλαξαν στήν ἐποχή μας». Καί ἐνῶ συμφώνησε, ἀπόλυτα, τό ἤθελε αὐτό, στή συνέχεια, σταμάτησε λίγο, σκέφθηκε καί εἶπε: «Ὁχι, παιδιά μου, γιατί θά μᾶς ποῦν ὅτι ἀλλάζουμε τή θρησκεία!»! Εἶναι ὁ φόβος ἀπό τό τραῦμα τῆς νεοελληνικῆς πραγματικότητας, εὐρισκόμενος ἐν τῷ βάθει, συνειδητοῦ, ὑποσυνειδητοῦ καί ἀσυνειδητοῦ, μέ ἀποτέλεσμα νά βλέπουμε στήν πράξη, τή δυσκολία τῆς Ἐκκλησίας νά ἐνεργήσει καί ἀπό τήν ἄλλη τίς θεωρίες διανοοῦμένων ἢ χαρισματολογούντων θεληματιῶν, πού ἐκλαμβάνουν τό κάθε τί, μέσα ἀπό τή διάσταση τῆς λεγομένης καταστροφικῆς ιδιωτικῆς εὐσεβείας καί τῆς ἀνυπακοῆς, τοῦ ἀνεκκλησιάστου βίου.

Αὐτός ὁ ὕπουλος ἐκκλησιαστικός τραυματισμός, συμπαρομαρτούντων καί ἄλλων πνευματικῶν κακῶν, ἐκκολάπτουν, κατὰ τήν ταπεινή μου γνώμη,

γιά τήν παράδοση, τήν ὁποία καί σεις ὑπηρετεῖτε, συγχωρέστε μου τόν ὄρο, ἕνα εἶδος διακοσμητικοῦ συμβόλου, προκειμένου αὐτοῦ τοῦ εἶδους ἡ νέα παράδοση νά δύναται ἀνενόχλητη νά ἐνεργεῖ κατά τό ἴδιον αὐτῆς θέλημα, ὡσάκις καί ὅποτε καί ὅπως αὕτη νομίζει.

Θέλω νά κλείσω, σιγά-σιγά, μέ μία δημοσιευμένη ἐγκύκλιο τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, στίς 8 Ἰανουαρίου τοῦ 1880, ἐπειδή ἄκουσα ἀναφορές γιά τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο. Τί εἶναι Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο; Εἶναι ἕνας φορέας ἐξουσίας ἢ ἕνας φορέας μίας λειτουργίας τοῦ Θεοῦ, ἐν τῷ κόσμῳ, διά τῆς παραδόσεως καί ὅχι ὡς ἐκλαμβάνεται, δηλαδή μόνο ὡς ἱστορικῆς συνειδήσεως;

Λοιπόν, αὕτη ἡ Ἐγκύκλιος, στήν τότε Κωνσταντινούπολη, πού εἶναι ἡ πηγή τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς μας, λέει πρὸς τοὺς: «Ἐν Κωνσταντινουπόλει ἱεροψάλταις», τήν ὁποία ὑπογράφει ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος Ἀθανάσιος, λέει: «Συνωδᾷ τῇ προεκδοθείσῃ ἐγκυκλίῳ πρὸς τοὺς ἱεροψάλτες τῆς Βασιλευούσης περὶ τῶν καθηκόντων αὐτῶν, τοῦ σεβασμίου τρόπου τοῦ ἵστασθαι ἐν ταῖς ἱεραῖς ἐκκλησίαις καί ψάλλειν ἐν φωναῖς αἰσiais, κατὰ τοὺς συνοδικοὺς κανόνας κ.τ.λ. παραγγέλλονται ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας καί τὰ ἐφεξῆς ἀπολύτως χρήσιμα, ὡς ἀφορῶντα τό ὁμοιόμορφον τῆς ἱερᾶς ψαλμωδίας πάντων τῶν ἱεροψάλτων, ἐν πάσαις ταῖς ἱεραῖς ἐκκλησίαις. Α'. Πάντων τῶν τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ δοξαστικῶν, στιχηρῶν, προσομοίων, καθισμάτων, ἀπολυτικίων, εἰρμῶν, κανόνων, καταβασίων, ἀργῶν τέ καί συντόμων, τῶν ἐμπεριλαμβανομένων ἐν ταῖς ἱεραῖς βίβλοις τῆς Παρακλητικῆς, τοῦ Τριωδίου, τοῦ Πεντηκοσταρίου, καί τοῖς δώδεκα Μηναίοις, οἱ χοροστατοῦντες πρέπει νά ἐκστηθίζωσι τὰ μέλη καί ψάλλωσιν αὐτά κατὰ γράμμα, ὡς εὔρηνται τονισμένα ἐν τοῖς μουσικοῖς βιβλίοις, εἰ δυνατόν δέ, νά ἐκστηθίζωσι καί τὰ κείμενα τῶν δεσποτικῶν καί μεγάλων ἑορτῶν, ἵνα μὴ ἀναγκάζονται κύπτειν ἀτόπως καί φυλλομετρεῖν τὰς βίβλους καί αἰτιάσθαι τοὺς κανονάρχας διά τὰς ἐξ ἀμελείας αὐτῶν προκυπτούσας χασμωδίας, τοῖς δέ πρωτοπείροις ψάλταις παραγγέλλομεν ἐντόνως, ἵνα οὐδέποτε ψάλλωσι τί ἄνευ μουσικῆς βίβλου, ἕως οὔ ἡ πολυχρόνιος ἄσκησις καί πείρα καταστήσῃ αὐτοὺς τοιοῦτους, ὥστε νά ψάλλωσιν ἀπταιστως καί μετὰ θάρρους». Ἀκοῦτε τί λέει; «...οὐδέποτε θά ψάλετε κάτι, μέχρι ἡ πολυχρόνιος ἄσκησις καί πείρα, σᾶς καταστήσῃ νά ψάλετε ἀπταιστως καί μετὰ θάρρους...». Τώρα, ὅλοι εἴμεθα πρῶτοι. Τό καράβι ἔχει πολλοὺς ἀξιωματικούς, ἀλλὰ ἀναζητᾷ ναῦτες.

Ἄς ἀκούσομε παρακάτω, τί λέει, ἡ ἐν λόγῳ Ἐγκύκλιος, μιᾶς καί προείπαμε γιά πρότυπες συνθέσεις, ἀκοῦστε: «Β'. Τό μέλος τούτων θέλει διδάσκεσθαι καί ψάλλεσθαι εἰς τό ἐξῆς ἐκ τῶν καθιερωθέντων ἑκπαλαί ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας μουσικῶν βιβλίων, ἥτοι τοῦ συντόμου Ἀναστασιματαρίου Πέτρου τοῦ

Βυζαντίου, τοῦ συντόμου Δοξασταρίου Πέτρου τοῦ Πελοποννησίου, τοῦ Εἰρμολογίου Π. τοῦ Βυζαντίου, καί τοῦ ἀργοῦ Δοξασταρίου Ἰακώβου πρωτοψάλτου, τὰ ἀμέσως ἐκ τῆς ἀρχαίας γραφῆς ἐξηγηθέντα ὑπό τῶν ἀειμνήστων διδασκάλων Γρηγορίου καί Χουρμουζίου, καί ἐκδοθέντα εἰς τύπον τό μὲν Ἀναστασιματάριον κατὰ πρῶτον ἐν Βουκουρεστίῳ ὑπό Π. τοῦ Ἐφεσίου, καί ὑπό Χουρμουζίου, τό δέ σύντομον Δοξαστάριον κατὰ πρῶτον ὑπό τοῦ αὐτοῦ Π. Ἐφεσίου, καί Β' ὑπό Θ. Φωκαέως, τό Εἰρμολόγιον δέ κατὰ πρῶτον ὑπό Χουρμουζίου, καί Β' ὑπό Ἰωάννου πρωτοψάλτου, τό δέ ἀργόν Δοξαστάριον ἅπαξ ὑπό Θ. Φωκαέως τῶν δέ νεωτέρων μελοποιημάτων, τῶν ἐν διαφόροις ἐκδόσεσι περιφερομένων, ἀπαγορεύεται ἡ χρῆσις ἐν ταῖς ἱεραῖς ἐκκλησίαις, ὡς στερουμένων τῆς ἀπλότητος καί τοῦ εὐρύθμου, τῶν χαρακτηριστικῶν τῆς ἀρχαίας ἱερᾶς ψαλμωδίας, δύνανται δέ ταῦτα νά χρησιμεύωσι πρὸς ἰδιαιτέραν μελέτην ἐκάστου». Τὰ νεώτερα μελοποιήματα ὄχι ἀπλῶς τὰ ἀπαγορεύει, ἀλλὰ ἐξηγεῖ τό γιατί, «διότι στεροῦνται τῆς ἀπλότητος καί τοῦ εὐρύθμου πού εἶναι χαρακτηριστικά της ἀρχαίας ἱερᾶς ψαλμωδίας». Δηλαδή, θά λέγαμε, ὅτι ἡ πολυπλοκότητα πού ὑπαινίσσεται εἶναι κάτι σάν τό μπουχτισμα τῆς ἀγιογραφίας πού προεῖπα. Ἡ ἐκκλησιαστική μουσική, εἶναι ἀρχαϊκή. Εἶναι ὁ βηματισμός, τό ἄσμα τοῦ βηματισμοῦ, γιά τήν εἴσοδο στό Μυστήριον τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ καί ὄχι ἡ πολυπλοκότητα.

Καί συνεχίζει ἡ ἐγκύκλιος, ὡς ἐξῆς: «Γ'. Ἐκ τοῦ παππαδικοῦ μέλους ψάλλονται χερουβικά μὲν κατὰ πάσαν Κυριακὴν τὰ τῆς ἐβδομάδος σύντομα, καί τὰ τοῦ Πέτρου τοῦ Βυζαντίου, ἐν ἐκτάκτοις δέ περιστάσεσι, καί τὰ τοῦ Γρηγορίου καί Κωνσταντίνου τῶν πρωτοψαλτῶν, κοινωνικά δέ τῶν κυριακῶν ψάλλονται τὰ τοῦ Δανιήλ καί τοῦ Πέτρου, κοινωνικά δέ τῶν ἑορτῶν τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ καί τῶν ἁγίων ψάλλονται τὰ τοῦ Πέτρου, Δανιήλ καί Γρηγορίου τῶν πρωτοψαλτῶν. Δοξολογίαί δέ μεγάλαι ψάλλονται αἱ τοῦ Π. τοῦ Πελοποννησίου, τοῦ Π. Βυζαντίου, τοῦ Π. Βυζαντίου, Ἰακώβου, ἡ τοῦ Δανιήλ καί Γρηγορίου, αἱ δέ σύντομοι δοξολογίαί Μανουήλ πρωτοψάλτου, ταῦτα δέ πάντα ἐκ τῶν δοκίμων ἀρχαίων ἐκδόσεων Χουρμουζίου, Θ. Φωκαέως καί τῆς Πανδέκτης Ἰωάννου πρωτοψάλτου». Στό παρακάτω μέρος τῆς Ἐγκυκλίου, ἀκοῦστε, τώρα, ἓνα ὥραϊο, οἱ εἰδικοί τὰ ξέρουν, ἀπλὰ τὰ λέω πρὸς ἀναστοχασμό, ὅπως εἶπα παραπάνω: «Δ'. Ἐν ταῖς πανηγύρεσι τῶν ἱερῶν ἐκκλησιῶν ἀπαγορεύονται ψάλλεσθαι διά λόγους οὓς οἶδεν ἡ Ἐκκλησία τὰ ἀνοιξαντάρια καί τό ὀκτάνηχον Θεοτόκε παρθένε, ἅτινα μόνον ἐν ταῖς ἀγρυπνίαις χρησιμεύουσι καί διά τοῦτο ἐτονίσθησαν, ψάλλεται δέ μόνον τό Μακάριος ἀνὴρ τοῦ Μανουήλ, καί ἐν ὠρισμέναις τισὶ περιστάσεσι τὰ κεκραγάρια Ἰακώβου πρωτοψάλτου. Ἐν δέ τῇ ἱερᾷ λειτουργίᾳ ἀπαγορεύονται, ἅμα τῇ ἐξόδῳ τῶν Ἀγίων, αἱ μεγάλαι φωναί, καί τὰ κρατήματα,

καί ἐπιβάλλεται τοῖς ψάλταις ἵνα σιγῶσι, μέχρι τῆς εἰσόδου τῶν λειτουργῶν εἰς τό ἅγιον Βῆμα, ἀπαγορεύονται πρὸς τούτοις καί τὰ λεγόμενα λειτουργικά, ἀνταποκρίνονται δέ τῷ ἱερεῖ οἱ χοροὶ ἐν ταῖς ἐκφωνήσεσιν αὐτοῦ διὰ ταπεινῆς καί ἡσύχου μονωδίας κατὰ τό ἔθιμον τῆς Μ. Ἐκκλησίας, τὰ δέ τυπικά οὐδέποτε πρέπει νά ἐγκαταλιμπάνωνται, ἐκτός τῶν μεγάλων ἑορτῶν, ἐν αἷς ψάλλονται τὰ ἀντίφωνα. Ἀκούσατε, τί λέει; «Γιά λόγους πού ξέρει ἡ Ἐκκλησία». Αὐτό εἶναι τό ποιμαντικό μέρος. Καί ἡ Ἐγκύκλιος κλείνει, ὡς ἑξῆς: «Ταῦτα ἐγκριθέντα ὑπό τῆς Ἐκκλησίας, ὑποβάλλονται εἰς ἕκαστον ἱεροψάλτην, ἐφιστᾶται δέ ἡ προσοχή αὐτῶν ἵνα μή τίς ἐξ ἐγωΐσμου, ἢ αὐταρεσκείας παρεισάγῃ ἐν ταῖς ἱεραῖς τελεταῖς ἀδόκιμα καί ἀνάρμοστα ἰδιαίτερα μέλη, ἐκτός τῶν ἐγκεκριμένων καί παραδεδεγμένων ἔκπαλαι παρά τῆς Ἐκκλησίας. Οὐδεὶς δέ προϊστάμενος ἱεράς ἐκκλησίας, ἢ ἑφορος, ἢ πρόκριτος δύναται νά καταναγκάσῃ τόν ἱεροψάλτην ἵνα ψάλῃ τί ἀπᾶδον τῇ παρουσίᾳ ἐγκυκλίῳ. Ὁ μή συμμορφωθισόμενος πρὸς τὰς ἐκκλησιαστικάς ταύτας παραγγελίας τιμωρηθήσεται παραδειγματικῶς». Καταλαβαίνετε, ἀπό τὰ παραπάνω, ὅτι ὑπῆρχε κανόνας ἐκκλησιασμένης ὑπακοῆς. Μέσα στό σημερινό ξεχαρβάλωμα, σᾶς παρακαλῶ νά ἐνσκήψετε σέ αὐτά καί νά κάνετε καί 3ο καί 4ο Συνέδριο.

Θά κλείσω μέ μερικές φρασοῦλες, πού μ' ἀρέσουν. Γιά μέν τὰ στραβά, κάπου εἶναι γραμμένο: «Τό στραβό κάποια στιγμή, θά βρεῖ τόν δρόμο του, ἀλλά κι ἂν δέν βρεῖ τόν δρόμο του, εἶναι προτιμότερο νά πεθάνει, ἀληθινό». Γιά δέ τὰ ἀληθινά, μοῦ τό εἶπε, κάποιος, Ἁγιορείτης Μοναχός: «Τό ἀληθινό, τιμᾶται περιφρονούμενο, τό δίκαιο, δικαιώνεται ἀδικούμενο καί ἡ ζωὴ ἀνίσταται ἐκ τοῦ τάφου στραυρούμενη καί θαπτώμενη». Τό τρίτο, πού εἶναι καί τό τελευταῖο – σήμερα εἶναι ἡ μνήμη τοῦ Ἁγίου Πορφυρίου, τοῦ Κασοκαλυβίτη, ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ Πατήρ τῆς εἰσηγήσεως τῆς «Ἐπίγειας Ἀκτιστῆς Ἐκκλησίας», τό λέγαμε καί τό πρῶτ' ἐν τῇ Ἱερᾷ Σύνοδο, πού λέει, «Σ' αὐτήν πρέπει νά μποῦμε». Λέει «Ἐπίγεια», πού εἶναι τό ἱεροκανονικό σύστημα τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλά συνεχίζει λέγοντας, τήν «Ἀκτιστὴ Ἐκκλησία», καί ὁ ὁποῖος, Ἅγιος Πορφύριος, ἔλεγε πολλά γιὰ τό πὼς ἀντιμετωπίζεται ἡ σημερινή κόπωση τῆς ψυχῆς. Ὑπάρχουν βιβλία πού τὰ γράφουν.

Θά πρέπει νά φιλανθρωπεύσουμε ὅλοι μας, ὑπὲρ τοῦ σημερινοῦ πάσχοντος ἀνθρώπου. Οἱ ἰδεολογίες δέν σώζουν, τὰ βιώματα σώζουν. Καί καθὼς εἶναι σήμερα ἡ μνήμη τοῦ Ἁγίου Πορφυρίου, νά ζητήσουμε τήν εὐχή του, γιὰ νά γίνουμε «Ἐπίγεια Ἀκτιστὴ Ἐκκλησία» καί οἱ ψάλτες μας νά ψάλλουν, ὡς οἱ ἱεροφάντες στό Μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας πού δέν θέλει νά προκαλέσει τό συναίσθημα, ἀλλὰ θέλει νά στρέψῃ τόν ἄνθρωπο στόν ἔσω κόσμον τῆς ἁκτιστῆς πραγματικότητος, τῆς λατρείας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας – τό τρίτο, λοιπόν, εἶναι ἀπὸ τόν Ὀδυσσεά Ἐλύτη, πού τό ἀφιερώνω

στούς ψάλτες, ἀφοῦ μεταφέρω καί πάλι τήν εὐλογία καί τήν ἀγάπη τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης: «Ὅτι χαθεῖ χάνεται γιά πάντα, ὅτι σώσεις μέσ στήν ἀστραπή καθαρό, στόν αἰῶνα θά διαρκέσει». Εὐχαριστῶ πολύ.-

2 Δεκεμβρίου, ἡμέρα μνήμης τοῦ Ἁγίου Πορφυρίου,
τοῦ Καυσοκαλυβίτου.

† Ὁ Γορτύνης καί Ἀρκαδίας Μακάριος

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἀκαδημία Κρήτης

Προσφώνησις τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου
Ρεθύμνης καί Ἀύλοποτάμου κ. Εὐγενίου,
κατά τὴν Συνοδικὴν Θείαν Λειτουργίαν
ἐν τῇ Ἱερᾷ Πατριαρχικῇ καί Σταυροπηγιακῇ
Μονῇ Ἀρκαδίου, τῇ 8ῃ Νοεμβρίου 2016,
ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῶν 150 ἐτῶν
ἀπὸ τοῦ Ὀλοκαυτώματος αὐτῆς,
παρουσία τοῦ ἐξοχ. κ. Προκοπίου Παυλοπούλου,
Προέδρου τῆς Δημοκρατίας

Ἐξοχώτατε κ. Πρόεδρε,

Μέ βαθειά τιμὴ Σᾶς ὑποδεχόμαστε σήμερα, ὡς Ἐπίσκοπος τῆς τρισευ-
λογημένης αὐτῆς Ἐκκλησιαστικῆς Παροικίας, μαζί μέ τόν Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπο
Κρήτης κ.κ. Εἰρηναῖο, ὁ ὁποῖος ἐκπροσωπεῖ καί τὴν Αὐτοῦ Θειοτάτη Πα-
ναγιώτητα, τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη κ.κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟ, καί τούς
Ἀδελφούς Ἁγίους Ἀρχιερεῖς πού συναποτελοῦμε τὴν Ἱερά Ἐπαρχιακὴ Σύ-
νοδο τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, στίς ἅγιες καί αἱματοπότιστες
αὐλές τῆς Ἱερᾶς Πατριαρχικῆς καί Σταυροπηγιακῆς Μονῆς τοῦ Ἀρκαδίου.
Τοῦ Ἱεροῦ αὐτοῦ καί πανσεβάσμιου τόπου τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ρεθυμνίων,
τῆς Κρήτης, τῆς Ἑλλάδος, τῆς Οἰκουμένης ὅλης. Καί Σᾶς εὐχαριστοῦμε
γιά τὴν πρόφρονα ἀνταπόκρισή Σας στὴν πρόσκλησή μας νά λαμπρύνετε
μέ τὴν ὑψηλὴ παρουσία Σας τὴν ἑκατοστή πεντηκοστὴ Ἐπέτειο τοῦ Ὀλο-
καυτώματος, τό ὁποῖο κατέγραψε μέ χρυσὰ γράμματα στὴν παγκόσμια
Ἱστορία τό Ἱερό αὐτό Μοναστικό ἐνδιαίτημα ὡς Μνημεῖο τῆς Ἐθελοθυσίας
τοῦ ἀνθρώπου γιά τὴν πνευματικὴ του ἐλευθερία.

Αἰσθανόμαστε ἰδιαίτερα σήμερα, στὴν ἀπὸ μέρους ὅλων μας καρδιακὴ
ἐκδήλωση τιμῆς καί μνήμης στοὺς ἀθάνατους ἥρωες τοῦ Ὀλοκαυτώματος
τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἀρκαδίου, στὸν Ἡγούμενο Γαβριήλ καί στὴν μαρτυρικὴ
εὐρύτερη συνοδεία του, πὼς συγκλονίζεται συθέμελα γιά μία ἀκόμη φορά
στὴν διαχρονικὴ παρουσία του ὁ πανίερος αὐτός τόπος, γιά νά ἐξακτινῶσει
τό μήνυμα τῆς Ἐλευθερίας καί τῆς αὐτοδιάθεσης ἀνθρώπων καί λαῶν πού
δημιουργήθηκαν ἀπὸ τόν Πλάστη καί Πατέρα Θεό «ἐξ ἐνὸς αἵματος ... κα-
τοικεῖν ἐπὶ πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς», ὁ Ὅποῖος καί ὥρισε «καὶ τὰς ὁροθεσίας
τῆς κατοικίας αὐτῶν», ὅπως ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν καί τῆς νήσου μας, ὁ
μέγας Παῦλος, ἐτόνιζε στοὺς Ἀθηναίους «ἐν μέσῳ τοῦ Ἀρείου πάγου».

Καί δέν βρίσκομε καλύτερο λόγο, εἰσοδικό στὴν προσευχητικὴ εὐγνώ-
μονα ἀναφορά μας σέ ἐκείνους πού θυσιάσθηκαν γιά νά ζοῦμε ἐμεῖς ἐλεύ-

θεροι, από τόν περίφημο εκείνο λόγο του μεγάλου τέκνου της εϋγονης γης του Ρεθύμνου, του ακαδημαϊκού Παντελή Πρεβελάκη, ό οποίος έλεγε πρίν πενήντα ακριβώς χρόνια, στόν έορτασμό της Έκατονταετηρίδος, τά έξης παραινετικά. Πώς καλούμαστε αυτήν τήν μεγάλη ήμέρα νά «άνακα - λέσουμε στή μνήμη μας εκείνους πού άγωνίστηκαν γιά τήν έθνική μας άνε - ξαρτησία καί μάς έδίδαξαν τόν ύψιστο από τούς σκοπούς της ζωής. Θά τούς άναπολήσουμε μ' εύγνωμοσύνη κι εύλάβεια, καί συνάμα μέ πόνο ψυχής, έ - πειδή εκείνοι μαρτύρησαν καί θυσιάστηκαν χωρίς ν' άξιωθοϋν τό ίλαρό φώς της λευτεριάς. Τό μόνο έπαθλο τών άγώνων τους ύπήρξε ή Τιμή καί τούτη ή ταπεινή άνταπόδοση πού τούς προσφέρουν τά τέκνα τους, όταν τούς άνα - σταίνουν μέσα στήν καρδιά τους. Ή ψυχή τους πρέπει ν' άγάλλεται από τό μνημόσυνο πού τούς κάνουμε!».

Αυτό λοιπόν αισθανόμαστε σήμερα, τήν άγαλλίαση της ψυχής τους από αυτό τό Μνημόσυνο, πού φανερώνει όχι τό θάνατό τους ως έσχατη άποτυχία, αλλά τήν άνάστασή τους πού συντελείται διαρκώς έντός μας μέ τήν τιμή καί προπάντων μέ τή μίμησή τους στό άγωνιστικό φρόνημα γιά τά Έερά καί τά Όσια του Γένους. Έχει γραφεί άλλωστε τόσο χαρακτηριστικά πώς:

«αυτοί πού θριαμβεύσανε κατά της τυραννίας,
είχαν στά βάθη της καρδιάς τό πνεϋμα της θυσίας,
πού τό έκήρυξ' ό Χριστός επάνω στό Σταυρό Του,
για ν' άνεβοϋμε καί έμείς στό ύψος τό δικό Του».

Αυτό αισθανόμαστε καί κάθε φορά πού άντικρύζομε, καθώς εισερχόμα - στε σ' αυτό τό Ναό, τήν εικόνα της Άνάστασης του Χριστού μας, έπίστεψη σέ άλλοτινους καιρούς του Τέμπλου, πού διασώθηκε όμως μέσα σέ εκείνη τή λαίλαπα καί τήν συμφορά του Νοεμβρίου του έτους 1866. Καί ή σκέψη μας ίεραποδημεί στό μελωδήμα ενός άωννύμου ποιητή, ή καλύτερα ενός όλοκλήρου έπωννύμου λαοϋ, πού άναφέρει πώς:

«Η λευθεριά σταυρώθηκε κ' έθάφτηκε στό χῶμα.
Μά σάν της κράξη άνάστασι ενός λαοϋ τό στόμα,
πετιέτ' από τό μνήμα της, φώς καί ζωή άπλώνει,
καί τή σκλαβιά μέ κόκκινο λουλούδι στεφανώνει».

Αυτό αισθανόμαστε έντονα ακόμη ανασκαλίζοντας τίς στάκτες καί τά αποκαΐδια πού μέσα τους κρύβουν άσβεστη τή φλόγα γιά νά συνεχίζει τό Άρκάδι, τό μετερίζι αυτό της πνευματικής άρχοντιάς καί της Όρθόδοξης έλευθερίας, νά σκορπά φώς πού φωτίζει τά σκοτάδια του κόσμου καί νά καλεί σέ ένα κάλεσμα έγρηγόρσεως έν όψει τών άπηνών διωγμών πού δια - πράττονται μπροστά στά μάτια μας, του έκπατρισμού καί τών φονικών έγκλημάτων ένάντια σέ άθώους συνανθρώπους μας, καί ιδιαίτερα σέ παιδιά. Καί όλα αυτά μέ πρόφαση τήν «δόξα του Θεοϋ», όπως άλλωστε έπιμαρτυρεί

ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ: «ἀλλ' ἔρχεται ὥρα, ἵνα πᾶς ὁ ἀποκτείνας ὑμᾶς δόξη λατρεῖαν προσφέρειν τῷ Θεῷ», δηλαδή «θά ἔλθῃ ὁ καιρὸς πού ὅποιος σᾶς θανατώσῃ θά νομίζει ὅτι ἔτσι ὑπηρετεῖ τὸν Θεό» (Ιωάν. 16, 2).

Ἡ θεώρηση αὐτὴ προέρχεται ἀπὸ τὴ συνειδητοποίηση ὅτι ἡ Ἀρκαδικὴ Ἐθελοθυσία ὑπερβαίνει τὰ στενά καὶ πεπερασμένα ὅρια τῆς στιγμῆς καὶ ἐκτείνεται σέ ἀπέραντους ὀρίζοντες. Ἀφοῦ οἱ Ἥρωες πού τελειώθηκαν καὶ ὀλοκαυτώθηκαν ἐδῶ, ἦταν ἄνθρωποι πού πολέμησαν γιατί ἐπιθυμοῦσαν νά ζήσουν εἰρηνικά, ἐλεύθεροι, μέ κοινωνικὴ δικαιοσύνη καὶ ἀξιοπρέπεια. Καὶ ἔγιναν ἕνα οἱ πολλοὶ καὶ ταῦτισαν τὰ θελήματά τους σέ μιά ἀδιάσπαστη σύμπνοια καὶ συνεργία, φανερώνοντας τὸν πατριωτισμό, τὴν αὐταπάρνηση καὶ τὸ αἶσθημα τῆς ἱστορικῆς εὐθύνης, ὅχι μόνο τότε ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τότε καὶ στό ἐξῆς, καὶ ὑπενθυμίζοντας πὼς παρά τὰ αἰμάσσοντα τραύματα καὶ τὴν ὑλικὴ ἐξουθενώσή μας ἔχομε τὴν ἱκανότητα νά ἀνακάμπτουμε, ὅταν ἔχομε ἐπιμονή, ἀποφασιστικότητα καὶ προπάντων ἐνότητα.

Αἰσθανόμαστε καὶ προσωπικά αὐτὸ τὸ ἱερό δέος ἀλλὰ καὶ τὴν μεγάλη εὐθύνη τῆς συνέχειας, ἀκολουθώντας τὸ παράδειγμα μακαριστῶν ἀγίων Ἀρχιερέων, χρυσῶν κρίκων τῆς ἀλύσου τῆς Ἀποστολικῆς μας Διαδοχῆς, οἱ ὁποῖοι μέ αὐταπάρνηση διακόνησαν τὴν τοπικὴ Ἐκκλησία, ὅπως ὁ Διονύσιος Καστρινογιαννάκης, ὁ μετέπειτα Μητροπολίτης Κρήτης Τιμόθεος Βενέρης, ἀλλὰ καὶ ὁ ἐκ τῶν ἀδελφῶν τῆς Μονῆς Ἐπίσκοπος Πέτρας Διονύσιος Μα-
ραγκουδάκης.

Ἀκοῦμε τὴ φωνὴ τοῦ πρώτου, τοῦ Διονυσίου, αὐτὴν τὴν ὥρα, σάν νά βρισκόμαστε ἀπὸ μίαν γωνία στὴ Σοχώρα τῆς πόλης τοῦ Ρεθύμνου, νά λέει προσφωνώντας τὸ Ἱερό Λάβαρο, ὅπως τότε τὸ 1910: «Σέ χαιρετίζω, *ιερά Σημαία τοῦ Ἀρκαδίου!* ... *Ἐν ἐποχῇ, κατὰ τὴν ὁποίαν τοσοῦτον ἔχουσι περισταλῇ τὰ ἐθνικά ἰδεώδη καὶ τό ἔθνος ἡμῶν ἔχει καὶ πάλιν πολλὰς δοκιμάσει πικρίας, καὶ ἔχει ἀπομονωθῇ, περιφρονούμενον καὶ ἐξουθενούμενον. Ἡ ἐμφάνισις ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν, Κόρη τοσοῦτων βασάνων καὶ θλίψεων, τοσοῦτων στεναγμῶν καὶ πόθων, πόθων μεγάλων, πόθων ἐθνικῶν, προσδίδει εἰς τὰς ψυχὰς ἡμῶν ζωὴν, εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν συναισθήματα ἅγια, εἰς τὰς ἐλπίδας ἡμῶν τὰς ἐθνικὰς ἀναπτέρωσιν, εἰς τὴν πίστιν ἡμῶν περὶ τοῦ μέλλοντος τῆς Πατρίδος ἐνίσχυσιν καὶ ἐδραίωσιν*». Καὶ ρίγη συγκίνησης διαπερνοῦν τίς ὑπάρξεις μας διαπιστώνοντας πὼς ἴσως οἱ παραπάνω λέξεις θά μποροῦσαν νά εἶχαν εἰπωθεῖ καὶ γιὰ τὸ σήμερα τῆς πολυπαθῆς πατρίδας μας.

Διαβάζομε, ἐπίσης, στό μνημειῶδες ἔργο τοῦ δευτέρου, τοῦ Τιμοθέου, «Τὸ Ἀρκάδι διὰ τῶν αἰώνων», καὶ νιώθομε νά ἐκτυλίσσεται μπροστὰ μας αὐτὴν τὴν ὥρα ἡ σκηνὴ κατὰ τὴν ὁποία, μετὰ τὴν Θεῖα Λειτουργία, ὁ Ἡγούμενος στὴν Ὠραία Πύλη εἶπε μεταξὺ ἄλλων καὶ τὰ ἐξῆς: «Ἀδελφοί, *ἔχετε πίστιν εἰς τὸν Σωτῆρα καὶ Λυτρωτὴν τοῦ κόσμου...* Ἄς ἔχομεν τὴν

*Ἐκ τῶν ἐπετειακῶν ἐορτασμῶν τῆς 150ετηρίδος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἀρκαδίου
(8 Νοεμβρίου 2016)*

εὐφρόσυνον πεποίθησιν ὅτι ἐξελέξατο ἡμᾶς εἰς θυσίαν ἁμαρτων πρὸς δόξαν τοῦ Γένους ἡμῶν καὶ ἐλευθερίαν τῆς φιλάτης Πατρίδος μας... Ἄς ἀσπασθῶμεν ἀλλήλους, ἅς ζητήσωμεν συγχώρησιν παρὰ τοῦ Παντοδυνάμου Θεοῦ καὶ παρ' ἡμῶν αὐτῶν».

Μελετοῦμε ἀκόμη στὸν τρίτο, τὸν Διονύσιο, ἐξαίρετο ἱστορικό ἐρευνητή, στὸ ὑπέροχο σύγγραμά του «Τὸ Ἱερόν καὶ Ἡρωικόν τῆς Κρήτης Ἀρκάδι», καὶ κρατοῦμε ἐγκόλπιο φυλακτὸ τὴν φράση του ἐκείνη πὼς ἡ Μονὴ «ἐπαξίως ἀνυψώθη ἐν τῇ ἐθνικῇ συνειδήσει καὶ περιελήφθη ἐν τῇ ἐνδόξῳ Ἱστορίᾳ τῆς Μεγαλονήσου, ἐν τῇ ὁποίᾳ τὸ μέγα ὄνομά της μεγαλοπρεπῶς παρελαύνει καὶ ἐκπλήττει, ἐπειδὴ κατὰ τὴν ὁμολογίαν ἡμετέρων καὶ ξένων ἡ ἐκατόμβη αὐτῆς εἶναι ἀνωτέρα ὄλων τῶν κατορθωμάτων τοῦ τριετοῦς ἀγῶνος τοῦ 1866 καὶ ἡ ἐκ τῆς ὀλοκαυτώσεως πτώσις αὐτῆς ἰσοδυναμεῖ πρὸς περίλαμπρον νίκην, ὡς καιριώτατον πλήγμα κατὰ τοῦ κατακτητοῦ τῆς Κρήτης, τοῦ ὁποίου αἱ ἀγριότητες καὶ θηριωδία ἦλθον εἰς πλήρες φῶς ἐκ τῶν ἐκεῖθεν ἐκτοξευθεισῶν φλογῶν».

Καί, τέλος, μαζί μέ αὐτοὺς ἀκοῦμε σήμερα καὶ μία ἄλλη φωνή, νά ἀντηχεῖ ξανά κάτω ἀπὸ τοὺς θόλους τούτου τοῦ δίκλιτου Καθολικοῦ τοῦ Ἀφέντη Χριστοῦ καὶ τῶν ἱσαποστόλων Ἀγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης, ὅπως καὶ πρὶν πενήντα ἔτη, αὐτὴν τοῦ μακαριστοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου καὶ Προέδρου τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας Μακαρίου, ἀποδίδοντας τὸ Δοξαστικό τῆς Θυσίας πού συντελέσθηκε ἐδῶ: «Εἰς τὸν χῶρον τοῦτον ἐχώρεσε πρό ἐ-

κατόν ἐτῶν ἡ δόξα τῆς Ἑλλάδος. Εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Ἀρκαδίου ἔστησεν ἡ Κρήτη τὸν βωμόν τῆς θυσίας καὶ τῆς ἡγείρε τρόπαιον ἑλληνικοῦ μεγαλείου. Καὶ ἀπὸ τοῦ βωμοῦ τούτου ἐξεπήγαγε φῶς ἀνέσπερον, καταυγάζων τὴν ἱστορικὴν πορείαν τοῦ ἔθνους. Εἰς τὸν βωμόν τοῦτον τῆς θυσίας, σύμβολον τῆς ἀνθρωπίνης καταξιώσεως, στρέφουν σήμερον οἱ Πανέλληνες τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν, ἀποτίοντες εὐγνωμόνως φόρον τιμῆς εἰς τὴν μνήμην τῶν ἡρώων καὶ μαρτύρων τοῦ Ὀλοκαυτώματος τοῦ Ἀρκαδίου.

Εἰς τὴν ἱεράν αὐτὴν Μονὴν ἡγωνίσθη, ἐπόνεσεν, ἐμαρτύρησεν, ἐδοκιμάσθη ἡ ψυχὴ τῆς Κρήτης, ψυχὴ αἰωνόβιος καὶ ἀγέραςτος καὶ ἀκατάβλητος... Εἰς τὴν λάμπιν τῶν ἐκρήξεων, εἰς τὸ πῦρ τοῦ Ὀλοκαυτώματος, ἀπήστραψε τὸ ἰδικόν της φῶς, τὸ φῶς τῆς Κρήτης. Καὶ δὲν ἐσβέσθη ἕκτοτε τὸ φῶς αὐτὸ ἀπὸ τὸ στερέωμα τοῦτο. Διαπερᾶ αἰθέρας, ἀπλοῦται εἰς τὰ κύματα, τὰ ὅποια περιβάλλουν καὶ λικνίζουν τὴν ἡρώίδα νῆσον ... καὶ ἀντανεκλᾶ καὶ φωτίζει τὴν οἰκουμένην».

Ἐξοχώτατε κ. Πρόεδρε,

Χαιρόμαστε γιὰ τὴν παρουσία Σας ἐδῶ στὸ Ἀρκάδι, τὸ ὅποιο ὑπῆρξε πάντοτε τόπος περιφανῆς, τόπος ἄγρυπνης προσευχῆς, ἔμπονης ἄσκησης, φιλότιμης ἐργασίας καὶ ἀνυπόκριτης, χωρὶς διακρίσεις, φιλανθρωπίας, πνευματικὸ ἐργαστήριον τῶν γραμμάτων καὶ τῶν ἐπιστημῶν. Τόπος ὅπου θεραπεύονταν οἱ ἐκκλησιαστικὲς τέχνες, μέ ἐργαστήριον ἀντιγραφῆς χειρογράφων, σχολεῖο, κέντρο χρυσοκεντητικῆς.

Ἡ πνευματικὴ προσφορά τῆς Μονῆς Ἀρκαδίου ὑπῆρξε μεγάλη καὶ ἀδιαμφισβήτητη ἀπὸ ὅποια θέση τὴν ἔταξε ἡ ἱστορικὴ πορεία της μέ τίς ἐναλλαγές της, «διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας, διὰ δυσφημίας καὶ εὐφημίας». Π' αὐτὸ καὶ ἀναδείχθηκε Μνημεῖο πνευματικῆς ἐλευθερίας, Μνημεῖο εἰρήνης, Μνημεῖο δικαιοσύνης, Μνημεῖο ἐναντίον κάθε μορφῆς μισαλλοδοξίας καὶ φανατισμοῦ. Τὸ Ἀρκάδι λοιπὸν δὲν εἶναι ἀνάμνηση ἱστορικῶν γεγονότων, δὲν εἶναι ἀπλή ἐπέτειος, εἶναι ἀγάπη, εἶναι τρόπος καὶ στάση ζωῆς. Αὐτὸ κατανοοῦν ἀλλὰ καὶ λαμβάνουν ὡς μήνυμα οἱ πολυάριθμοι προσκυνητὲς του, οἱ ὅποιοι ἀπ' ὅλα τὰ μήκη καὶ τὰ πλάτη τῆς γῆς προσέρχονται ἐδῶ καθημερινά. Ἀλλὰ καὶ ὅσοι μελετοῦν τὴ σχετικὴ μέ αὐτὸ γραμματεία καὶ τὰ ἔργα πολυάριθμων καλλιτεχνῶν, τῶν ὁποίων ἀποτελεῖ ἀνεξάντλητη πηγὴ ἐμπνεύσεως.

Τίς αἰθουσες τοῦ νέου Μουσείου τῆς Μονῆς, μετὰ τὴν ἀναστήλωσή τους, ἐγκαινίασε ὁ Οἰκουμενικὸς μας Πατριάρχης κατὰ τὴν ἀλησμόνητη Ἐπίσκεψή Του τὸ ἔτος 2012. Καὶ τὸ Μουσεῖο αὐτὸ συμβάλλει πλέον στὸ νὰ λαμβάνει κάθε προσκυνητὴς τοῦ Ἀρκαδίου πείρα τῆς μακραίωνης ἱστορικῆς του διαδρομῆς. Σήμερα, μετὰ τὴν ὀλοκλήρωση τῶν ἐργασιῶν καὶ τὴν ἐπανέκθεση τῶν Ἱερῶν Κειμηλίων, ἰδιαίτερος δέ τοῦ Ἱεροῦ Λαβάρου τὸ ὅποιο ἐπιμελῶς συντηρήθηκε, καὶ τὸ ὅποιο ἂν ἦταν δυνατόν νὰ τὸ σχί-

ζαμε λίγο εἴμαστε βέβαιοι ὅτι θά ἔτρεχε αἷμα, ἐπιθυμῶ νά Σᾶς παρακαλέσω νά ἐγκαινιάσετε τή μουσειακή μας αὐτή συλλογή, ἀμέσως μετά τήν Ἐπιμνημόσυνη Δέηση στό Ὁστεοφυλάκιο τῶν Ἀγωνιστῶν.

Ἐξοχώτατε κ. Πρόεδρε,

Εἰς ἀνάμνησιν τῆς ὑψηλῆς παρουσίας Σας στό μεγαλῶνυμο Ἀρκάδι μας αὐτήν τήν ἱστορική ἡμέρα, παρακαλῶ πολύ τήν Ἐξοχότητά σας νά δεχθεῖ ἀπό τά χέρια τοῦ ταπεινοῦ Ἐπισκόπου τῆς Τοπικῆς Ἐκκλησίας, τόν Σταυρό τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἀρκαδίου, σύμβολο τοῦ μαρτυρικοῦ καί συνάμα σταυροναστάσιμου φρονήματος τῶν ἀγωνιστῶν ὑπερασπιστῶν της καί προασπιστῶν τῆς ἐλευθερίας. Ἐπίσης, παρακαλῶ πολύ νά δεχθεῖτε ὡς τεκμήριο τῆς ἀγάπης καί τῆς τιμῆς μας στό πρόσωπό Σας τό Ἱερό αὐτό Τρίπτυχο, στό ὁποῖο ἱστοροῦνται στό κέντρο ἡ Μεταμόρφωσις τοῦ Χριστοῦ καί ἡ Πρόσοψις τοῦ Καθολικοῦ τῆς Μονῆς, τοῦ 1587, καί ἐκατέρωθεν οἱ Προστάτες καί Ἐφοροί της Ἅγιοι Κωνσταντῖνος καί Ἑλένη καί ὁ δικός Σας Προστάτης, τοῦ ὁποῖου τό ὄνομα φέρετε, Ἅγιος Μεγαλομάρτυς Προκόπιος.

Σᾶς παρακαλῶ δέ, νά θέσετε τήν ὑπογραφή Σας στό ἀναμνηστικό Ἐπίγραμμα τό ὁποῖο συνέθεσε, ὅπως καί τά ἄλλα τῶν ἀναμνηστικῶν πλακῶν πού θά ἀποκαλύψετε, ὁ Ἑλλογιμ. Ὁμότιμος Καθηγητής τοῦ Πανεπιστημίου Κρήτης κ. Νικόλαος Παπαδογιαννάκης, στήν πρώτη σελίδα Ἱεροῦ Εὐαγγελίου, τό ὁποῖο πλέον ἀποτελεῖ κειμήλιο τῆς Μονῆς. Ἡ ὑπογραφή Σας, καθῶς καί οἱ ὑπογραφές τοῦ Σεβασμιωτάτου Προέδρου καί τῶν Μελῶν τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, θά μνημειώσουν ἐσαεὶ τήν ἀπόδοση τιμῆς καί εὐγνωμοσύνης στούς Ἡρώες τῆς Ἀρκαδικῆς Ἐθελοθυσίας κατά τήν ἑκατοστή πεντηοστή Ἐπέτειο τοῦ Ὀλοκαυτώματός τους.

Σᾶς ζητῶ, τέλος, νά εὐχεσθε μέ ὅλη τή δύναμη τῆς ψυχῆς Σας, πού ἀγαπᾷ τήν Ἑλλάδα, γιά νά συνεχίζει τό Ἀρκάδι νά παιδαγωγεῖ μέ τό δικό του ἀπαράμιλλο τρόπο ὅλους πού δρασκελίζουν μέ ταπείνωση τό κατώφλι τῆς θύρας τῆς ἀγίας αὐλῆς του καί γίνονται προσκυνητές ὅσων ἀξιῶν ἀποθησαυρίζονται στό μετερίζι αὐτό τῆς Πίστεως καί τῆς Ἐλευθερίας, γιά τήν ὁποία μέ ἓνα δίστιχο, μέ ἀφορμή τό Ἀρκάδι, ὁ σοφός λαός μας ἔψαλε τήν αἰώνια ὠδή τῆς Ρωμηοσύνης:

«ἀλλοίμονό σας τύραννοι ἄδικα τυραννᾶσθε,

ἢ λευθεριά Θεοῦ πνοή δέν πιάνεται, πλανᾶσθε».

Σᾶς εὐχαριστῶ καί πάλι γιά τήν τιμή πού ἀποδίδετε στήν ὑπέρτατη θυσία τῶν Ἀγωνιστῶν τῆς Μονῆς τοῦ Ἀρκαδίου καί Σᾶς καλῶ ἀμέσως τώρα, λαμβάνοντας νοερά ἓνα κλαδί δάφνης ἀπό τό χέρι καθενός ἀπό ἐμᾶς, καί πλέκοντας στεφάνι ἄφθαρτης δόξης, νά στεφανώσετε τίς ἱερές κεφαλές τῶν Ἡρώων τῆς Ἀρκαδικῆς Ἐθελοθυσίας.

Εἰσήγησις τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου
Ἱεραπύτνης καὶ Γητείας κ. Κυρίλλου,
Ἐκπροσώπου τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου
τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης,
κατὰ τὴν Ἡμερίδα
τοῦ Παγκρητίου Συνδέσμου Θεολόγων
(Ορθόδοξος Ἀκαδημία Κρήτης, 24-25 Νοεμβρίου 2016)

Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Κισάμου καὶ Σελίνου κ. Ἀμφιλόχιε, Πρόεδρε τοῦ Δ.Σ. τῆς Ὁρθοδόξου Ἀκαδημίας Κρήτης,

Ἑλλογιώτατε κ. Κων/νε Ζορμπᾶ, Διευθυντὰ τῆς Ὁρθοδόξου Ἀκαδημίας Κρήτης,

Ἑλλογιώτατε κ. Γεώργιε Στριλιγκᾶ, Σχολικὴ Σύμβουλε τῶν Θεολόγων Περιφέρειας Κρήτης καὶ Πρόεδρε τοῦ Παγκρητίου Συνδέσμου Θεολόγων,

Ἀγαπητοὶ καὶ ἀγαπητές Θεολόγοι Ἐκπαιδευτικοὶ τῆς Μεγαλονήσου,

Κατ' ἀρχὰς ἀπὸ τῆ θέσης αὐτῇ ἐπιθυμῶ νὰ εὐχαριστήσω τόν Πρόεδρο τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπο Κρήτης κ.κ. Εἰρηναῖο, καὶ τοὺς Σεβ. ἀδελφούς Μητροπολίτες καὶ τίμια Μέλη αὐτῆς, γιὰ τὴν ἀνάθεση στὴν ταπεινότητά μου, νὰ μιλήσω στὴν ἀγάπη σας, Συνοδικῇ κελεύσει καὶ προτροπῇ γιὰ τὸ μεῖζον θέμα τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τῆς Κρήτης, καὶ συγκεκριμένα γιὰ ἓνα ἀπὸ τὰ θέματα πού συζητήθηκαν, σύμφωνα μέ τὰ ὅσα εἶχαν ὑπογραφεῖ καὶ συμφωνηθεῖ προσυνοδικῶς μεταξύ τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἐκεῖνο τῆς ἀποστολῆς τῆς Ἐκκλησίας στό σύγχρονο κόσμο.

Εὐχαριστῶ, ἐπίσης, τόν ἀγαπητό Πρόεδρο τοῦ Παγκρητίου Συνδέσμου Θεολόγων καὶ Σχολικὸ Σύμβουλο Θεολόγων Κρήτης κ. Γεώργιο Στριλιγκᾶ καὶ τὸ Δ.Σ. τοῦ Συνδέσμου, γιὰ τὴν ἀπόφασή τους τὸ φετινὸ Συνέδριο τῶν Θεολόγων νὰ ἀφιερωθεῖ στὴν Ἁγία καὶ Μεγάλῃ Σύνοδο τοῦ Ἰουνίου, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν πρόσκληση πού ἀπηύθυνε στὴν Ἐκκλησία Κρήτης νὰ θέσει ὑπὸ τὴν αἰγίδα της τὸ παρόν Συνέδριο καὶ νὰ ἀκουστεῖ ἡ φωνή της.

Ὅφειλω νὰ ἐξάρω τὴ συνεργασία καὶ τὴ συμπόρευση τοῦ ἐν λόγω Συνδέσμου καὶ προσωπικά τοῦ Προέδρου μέ τὴν Ἱερά Ἐπαρχιακὴ Σύνοδό μας καὶ νὰ διατρανώσω γιὰ ἄλλη μία φορά ὅτι δόξα τῷ Θεῷ οἱ Θεολόγοι μας, παρά τὰ προβλήματα καὶ τίς δυσκολίες, λαμβάνουν τὰ μηνύματα τῶν καιρῶν καὶ τὰ μετουσιώνουν σέ ἔργα, συνδιακονώντας μέ τοὺς Ἀρχιερεῖς καὶ Ἱερεῖς στό πολῦτιμο ἔργο τῆς ποιμαντικῆς καὶ τῆς κατηχήσεως τοῦ κρητικοῦ λαοῦ, ὃχι μόνο μέσα στίς αἵθουσες διδασκαλίας ἀλλὰ καὶ ἔξω ἀπὸ αὐτές.

Σας διαβιβάζω μαζί με τις εὐχές τοῦ Σεβ. Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου μας καί τήν προσδοκία ὅλων τῶν Σεβ. Ἀρχιερέων τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης ὅτι μετά τή λήξη τοῦ παρόντος Συνεδρίου τῶν Θεολόγων, ὅλοι μας θά ἔχομε ἐκτιμήσει γιά μία ἀκόμη φορά τόν ρόλο καί τή σημασία τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου τῆς Κρήτης καί θά ἔχομε ἐπαναπροσδιορίσει τίς ἀπόψεις μας ἀναφορικά μέ τίς ἀποφάσεις της καί τή σπουδαιότητά τους γιά τόν σύγχρονο ὀρθόδοξο πιστό, μακριά ἀπό ἀγκυλώσεις καί ἐξάρσεις, οἱ ὁποῖες σέ τίποτα δέν ὠφελοῦν ἀλλά μᾶλλον προκαλοῦν μόνο «θόρυβο».

Εὐχαριστῶ ἐγκαρδίως καί τόν Σεβ. Μητροπολίτη Κισάμου καί Σελίνου καί ἀγαπητό ἐν Χριστῷ ἀδελφό κ. Ἀμφιλόχιο, τόν Πρόεδρο τοῦ παγκοσμίου φήμης καί ἐμβέλειας πνευματικοῦ αὐτοῦ καθιδρύματος τῆς Ὁρθοδόξου Ἀκαδημίας Κρήτης, καί τόν Διευθυντή αὐτοῦ Ἑλλογιμώτατο κ. Κωνσταντῖνο Ζορμπᾶ γιά τήν φιλοξενία καί αὐτοῦ τοῦ Συνεδρίου.

Ἦταν ὄντως ἱστορικό τό γεγονός τῆς συγκλήσεως τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας στήν Κρήτη τόν περασμένο Ἰούνιο καί μάλιστα μέ ἐπίκεντρο τήν Ο.Α.Κ., στούς ὁμορφους καί φιλόξενους χώρους τῆς ὁποίας ὅλοι μας μέ πολλή χαρά συναντιόμαστε σήμερα.

Στόν περιορισμένο χρόνο μιᾶς εἰσήγησής θά προσπαθῶ νά ἐστιᾶσω τήν ἀναφορά μου στήν ἀποστολή τῆς Ἐκκλησίας στό σύγχρονο κόσμο, στίς μεγάλες προκλήσεις τοῦ σήμερα καί στήν εὐθύνη ὅλων μας ὡς χριστιανῶν, μέ βάση τά κείμενα πού ὑπέγραψαν οἱ Προκαθήμενοι τῶν κατά τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν στήν Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδο τῆς Κρήτης.

Κατ' ἀρχάς, ὡς εἰσαγωγή, νά σημειώσω ὅτι ἡ Ἐκκλησία ὑπάρχει στόν κόσμο γιά νά κηρύξει, νά φανερώσει καί νά διακονήσει τή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ἀποτελεῖ περιοχή φανερώσεως τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ γιά τόν ἁγιασμό καί τήν ἀνακαίνιση τοῦ κόσμου. Σύμφωνα μέ τά κείμενα τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου, ἡ μεταφορά τοῦ μηνύματος τοῦ Εὐαγγελίου συμφώνως πρός τήν τελευταία ἐντολή τοῦ Χριστοῦ «*Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τά ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτούς εἰς τό ὄνομα τοῦ Πατρὸς καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, διδάσκοντες αὐτούς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν*» (Ματθ. 18,19), ἀποτελεῖ διαχρονική ἀποστολή τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ π. Ἀλέξανδρος Σμέμαν ἔγραψε ὅτι: «Ὁφείλουμε νά ξαναβροῦμε μιά πολύ βασική ἀλήθεια: ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι οὐσιωδῶς Ἱεραποστολή... Ἡ οὐσιαστική πνευματική ἀνάγκη ἑνὸς χριστιανοῦ εἶναι ἀκριβῶς τό νά μοιράζεται τή Ζωή καί τήν Ἀλήθεια μέ ὅσο περισσότερους ἀνθρώπους εἶναι δυνατόν, καί τελικά μέ ὅλοκληρο τόν κόσμο. Ἡ ἱεραποστολή, συνεπῶς, εἶναι ἡ ὀργανική ἀνάγκη καί χρέος τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῷ κόσμῳ».

Ὁ μέγας αὐτός Ἑσθονός θεολόγος τοῦ 20οῦ αἰῶνα ἀναγνωρίζει στήν Ἐκκλησία δυναμική κι ὄχι στατική ταυτότητα, τονίζοντας ὅτι: «Ἡ Ἐκκλησία

είναι πληρότητα, αλλά είναι επίσης αύξηση και ανάπτυξη στην πίστη και αγάπη, στη γνώση και κοινωνία» [Η αποστολή της Έκκλησίας στο σύγχρονο κόσμο (μτφρ. Ίωσηφ Ροηλίδης), έκδ. Ακρίτας, Αθήνα 1983, σ. 237]. Η Όρθοδοξη Έκκλησία οφείλει να δίδει απαντήσεις στις προκλήσεις της κάθε εποχής με βάση την παράδοσή της, τη θεολογία και την εκκλησιολογία της. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο Προκαθήμενος της Μητρος Αγίας του Χριστού Μεγάλης Έκκλησίας, της Έκκλησίας των του Χριστού πενήτων, ο Οικουμενικός μας Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος, «ή ιστορία κινείται, και η Έκκλησία οφείλει να ένωτίζεται τούς προβληματισμούς του ανθρώπου κάθε εποχής», όντας έτοιμη να προσφέρει «λόγον ζωής, μήνυμα έλπίδος και βίωμα αγάπης».

Αυτό πρέπει να γίνει και σήμερα, σέ ένα ρευστό παγκόσμιο περιβάλλον πού καθημερινά συγκλονίζεται από συνεχείς ανατροπές σέ διάφορα επίπεδα. Η Έκκλησία μας βρίσκεται ένώπιον μιās νέας νεοελληνικής πραγματικότητας, μέ πολλές και μεγάλες προκλήσεις: ήθική, κοινωνική και οικονομική κρίση, διάβρωση και άμφισβήτηση των παραδοσιακών ανθρωπίνων αξιών, άμβλυνση της συνείδησεως του καλού, γενικότερη έμπορευματοποίηση των πάντων, αλλοίωση της σύνθεσης του πληθυσμού μέ την έλευση χιλιάδων προσφύγων και μεταναστών, πολιτιστικός και θρησκευτικός συγκρητισμός, συνεχώς αυξανόμενη ανεργία και κατακόρυφη μείωση των εισοδημάτων πολλών συνανθρώπων μας, πού είχαν γαλουχηθεί τίς τελευταίες δεκαετίες μέ τά πρότυπα του καταναλωτικού τρόπου ζωής και της εύδαιμονίας. Τά ζητήματα της άποϊεροποίησης του ανθρώπινου προσώπου, της αποδόμησης θεσμών και αξιών, της οικονομικής κρίσης και ύφεσης των μνημονίων, της γενικευμένης ανεργίας των νέων και των νεοπτώχων, του μεταναστευτικού ρεύματος και της διαπολιτισμικότητας είναι καυτά θέματα, στά όποια ως Έκκλησία καλούμαστε να απαντήσουμε.

Η παγκοσμιοποίηση της οικονομίας, τό άνοιγμα των έθνικών άγορών και η αποδόμηση πολλών θεσμών και παραδοσιακών δομών της κοινωνίας μας στόν οικονομικό, πολιτικό και πολιτισμικό χώρο άλλαξαν άρδην τη μορφή των πάλοι ποτέ κλειστών παραδοσιακών κοινωνιών. Ο χρηματοοικονομικός καπιταλισμός άποτελεί τά τελευταία χρόνια την παγκόσμια οικονομική δύναμη. Άρκει μία μικρή ύφεση σέ ένα από τά μεγάλα χρηματιστήρια του κόσμου για να προκληθούν άλληλένδετες οικονομικές επιδράσεις σέ όλες τίς έθνικές οικονομίες και την καθημερινή ζωή των κατοίκων όλου του πλανήτη, πού τείνει να μετατραπεί σέ ένα «παγκόσμιο χωριό». Σταδιακά οι σχέσεις κοινωνικής συνοχής ρευστοποιούνται και χαλαρώνουν καθώς παγκόσμια δίκτυα ρυθμίζουν την παραγωγή, τό εμπόριο και τό χρέμα. Η οικονομική άνισότητα έντείνεται μέ μεγάλη ταχύτητα τόσο μεταξύ

τῶν πλουσίων χωρῶν ὅσο καί μεταξύ διαφόρων κοινωνικῶν ομάδων μέσα στήν ἴδια κοινωνία.

Μεγάλη δύναμη ἔχουν τά Μ.Μ.Ε., λόγω τῆς ἀκατάσχετης προόδου τῆς κοινωνίας τῆς πληροφορίας. Ἐνα χαρακτηριστικό παράδειγμα εἶναι ὁ ἐπιχειρηματίας Μπίλ Γκέιτς, ἰδιοκτήτης τῆς Microsoft, ὁ ὁποῖος μέσα σέ λίγα χρόνια ἔγινε ὁ πλουσιότερος ἄνθρωπος τοῦ κόσμου.

Ἡ ἀλληλένδετη κυριαρχία τῆς ἀγορᾶς ἔχει παγκόσμια ἐμβέλεια καί συνεπάγεται ἄμεση ἐπίδραση στίς ἱστορικές, πολιτισμικές καί θρησκευτικές παραδόσεις τῶν λαῶν. Οἱ πολιτισμικές αὐτές ἀντιφάσεις δημιουργοῦν πολιτιστική ἀνομοιογένεια καί ἡ πολιτισμική συνοχή συνεχῶς ὀλισθαίνει καί «τά κράτη τῆς μίας ἐθνότητος καί μιᾶς ὁμολογίας πίστεως ἀποσύρονται στό παρεθλόν» [Κύριλλος (Μητροπολίτης Σμολένσκ), *Ecumenical Review* τ. 53/54 (2001)].

Γιά τούς λόγους αὐτούς ἡ ἀποστολή τῆς Ἐκκλησίας καθίσταται καθοριστική γιά τή μεταμόρφωση καί πνευματική ἀναγέννηση αὐτῆς τῆς σύγχρονης πολυσυλλεκτικῆς κοινωνίας ἀτόμων σέ μιά πανανθρώπινη κοινωνία προσώπων. Ἡ Ἐκκλησία ὡς φιλόστοργη Μητέρα ἀφουγκράζεται τίς σύγχρονες προκλήσεις. Στίς προκλήσεις τῶν καιρῶν πάντοτε ἡ ἀπάντηση τῆς Ἐκκλησίας εἶναι τό λειτουργικό ἥθος της, δηλ. ἡ προσευχομένη Ἐκκλησία, καί κατ' ἐπέκταση τό κοινωνικό καί φιλανθρωπικό ἔργο της, τό ὁποῖο σαφῶς εἶναι προέκταση τῆς δογματικῆς διδασκαλίας της.

Βέβαια, εἶναι ἀλήθεια ὅτι σήμερα οἱ χριστιανοί στεροῦμαστε τήν ἱεραποστολική διάθεση καί φλόγα. Πολλές φορές ἀντί νά εἴμαστε τό «ἄλας τῆς γῆς» (Ματθ. 5,13) καί ἄνω θρώσκοντες, καταντοῦμε σκυθρωποί καί κουρασμένοι διαβάτες αὐτῆς τῆς ζωῆς. Μοιάζουμε σάν νά μὴν ἔχουμε συναίσθηση τῆς ἀποστολῆς μας καί τῶν εὐθυνῶν μας, ἀφοῦ ἔχουμε κληθεῖ ἀπό τόν Χριστό γιά νά μεταδίδουμε ἀδιάκοπα καί ἔμπρακτα τό μήνυμα τῆς Ἀνάστασης τοῦ Χριστοῦ καί τήν ὑπόσχεση τῆς ἀνακαίνισης τῆς κτίσης.

Ἡ Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος, ὡς γνωστόν, μεταξύ τῶν θεμάτων πού ἀσχολήθηκε ἦταν καί τό μεῖζον θέμα τῆς ἀποστολῆς τῆς Ἐκκλησίας στόν σύγχρονο κόσμο. Στό τελικό κείμενο ἐπισημαίνονται οἱ παρακάτω ἑξι θεματικοί ἄξονες-ἐνότητες:

Α. Ἡ ἀξία τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου

Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία διακηρύσσει τήν ἱερότητα τοῦ προσώπου καί ἀρνεῖται νά δεχθεῖ τόν ἄνθρωπο ὡς συνοθύλευμα διάφορων πολιτισμικῶν, ψυχολογικῶν καί βιολογικῶν παραγόντων, πού θά μπορούσαν εὐκόλα, ὡς συμπίλημα, νά ἀποδομηθοῦν. Ἡ προσωπικότητα γιά ἐμᾶς εἶναι μέγεθος ἀκλόνητο καί μὴ ἀναγώγιμο. Ὅπως ἐπισημαίνει ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Περ-

γάμου κ. Ἰωάννης Ζηζιούλας: «Ὁ σεβασμός γιά τήν προσωπική ταυτότητα τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἴσως τό σημαντικότερο ἰδανικό τῶν καιρῶν μας» (Ἀπό τό προσωπεῖο στό πρόσωπο, Ἀθήνα 1977, σ. 287).

Ὁ σεβασμός τοῦ προσώπου καί ἡ αὐθεντικότητα τοῦ ἀνθρώπου ὄντος ἐδράζεται στήν Τριαδική κατανόηση τοῦ Θεοῦ, πού κατ' ἐπέκταση ἀφορᾷ στήν ἀνθρώπινη προσωπικότητα. Ὁ Θεός τῶν χριστιανῶν δέν εἶναι μία ἀνεξάρτητη μονάδα, ἀλλά μία κοινωνία προσώπων. Τά πρόσωπα τῆς Ἁγίας Τριάδος διακρίνονται μέν μεταξύ τους σέ τρεῖς ὑποστάσεις, ἀλλά ταυτόχρονα ἀποτελοῦν καί μία ἀληθινή ἐνότητα. Ἐνα προσωπο δέν εἶναι καθόλου τό ἴδιο πράγμα μέ ἕνα ἄτομο. Ὅταν ζοῦμε ἐγωκεντρικά, ἀπομονωμένοι, δῆθεν ἀνεξάρτητοι καί αὐτάρκεις, κανεῖς ἀπό ἐμαῶς δέν εἶναι ἕνα αὐθεντικό πρόσωπο, ἀλλά ἀπλῶς ἕνα ἄτομο, μία ἀπλή μονάδα, ὅπως καταγράφεται στήν ἀπογραφή. Ὁ καθένας γίνεται ἀληθινό πρόσωπο μόνο ὅταν σχετίζεται μέ ἄλλα πρόσωπα, ὅταν ζεῖ γιά αὐτά καί μέσα σ' αὐτά. Κατ' ἀνάλογο τρόπο ἡ ἀγάπη δέν ὑπάρχει στήν ἀπομόνωση, μακριά ἀπό τόν ἄλλον καί ἐπομένως καί ἀπό τόν Θεό, τόν ὄντως «Ἄλλον», ἀλλά προϋποθέτει τόν ἄλλο καί τό μοῖρασμα μαζί του. Γι' αὐτό ὁ Λέων Τολστόι σημειώνει: «Αὐτό εἶναι τό αἰώνιο λάθος τῶν ἀνθρώπων, πού φαντάζονται τήν εὐτυχία, σάν πραγματοποίηση τῶν ἐπιθυμιῶν τους».

Στήν ὑπαρκτική μεταβολή τοῦ ἀτόμου σέ πρόσωπο, κατ' εἰκόνα καί καθ' ὁμοίωσιν Θεοῦ, συντελοῦν ὅλα τά Μυστήρια τῆς Εὐχαριστιακῆς Συνάξεως. Τό γεγονός τῆς Ἐκκλησίας ὡς Σώματος Χριστοῦ πραγματώνεται κατ' ἐξοχήν στήν Εὐχαριστιακή σύναξη τῆς κοινότητος, ὅπου «ἐν σώμα οἱ πολλοί ἐσμέν, οἱ γάρ πάντες ἐκ τοῦ ἐνός ἄρτου μετέχομεν» (Α' Κορ. 10,17). Ἐκεῖ ἀλληλοπεριχωροῦνται ζῶντες καί τεθνεῶτες, ἀγωνιζόμενοι καί τετελειωμένοι ἅγιοι, τ' Ἐσχάτα μέ τὰ παρόντα. Ἡ Εὐχαριστία εἰκονίζει τήν ἐσχατολογική σύναξη τοῦ διασκορπισμένου λαοῦ τοῦ Θεοῦ καί κατ' ἐπέκταση σύμπαντος τοῦ κόσμου. Κέντρο τῆς σύναξης εἶναι ὁ Χριστός, ὁ ὁποῖος ἐνώνει τούς πολλούς στό πρόσωπό Του. Ὁ Ἐπίσκοπος τῆς Εὐχαριστίας «εἰς τύπον καί τόπον Χριστοῦ» εἶναι φορέας τοῦ πνεύματος τῆς ἐνότητος τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος καί εἰκονίζει τήν ἐσχατολογική παρουσία τοῦ Χριστοῦ. Ὁ Ἐπίσκοπος καί κατ' ἐπέκταση ὁ κάθε Ἱερέας, ὡς προϊστάμενος τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινότητος τῆς Ἑνορίας, εἶναι «δοῦλος τῶν δούλων τοῦ Θεοῦ». Ἡ διακονία μας αὕτη σκοπεύει στή γνωριμία καί στή διασύνδεση τῶν συνανθρώπων μας μέ τόν Χριστό, ὥστε μόνοι τους νά Τοῦ ζητήσουν «μεῖνον μεθ' ἡμῶν», ὅπως ἔκαναν στήν πορεία πρὸς τούς Ἐμμαούς ὁ Λουκάς καί ὁ Κλεόπας, γιά νά πετύχουν τήν κατά Χριστόν μεταμόρφωσή τους.

Β. Περί ἐλευθερίας καὶ εὐθύνης

Ὁ Δημιουργὸς Θεὸς δημιούργησε τὸν ἄνθρωπο κατ' εἰκόνα Του καὶ αὐτεξούσιο. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι ἡ πορεία πού θά ἀκολουθήσει ὁ ἄνθρωπος, ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸν ἴδιο. Ἐχει τὴν ἐλευθερία τῆς ἐκλογῆς αὐτοῦ πού θέλει. Σύμφωνα μέ τὸν Ἅγιο Γρηγόριο τὸν Παλαμᾶ, ὁ νοῦς καὶ ἡ λογική, ἐπειδὴ συνδέονται πολὺ στενά μέ τὴν ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ δίνουν τὴ δυνατότητα νά τρέπεται ἐκουσίως τόσο στό καλὸ ὅσο καὶ στό κακό, δηλ. ὁ ἄνθρωπος ἔχει τὴν ὄντολογικὴ δυνατότητα νά ἀντιστέκεται στὴν ἁμαρτία. Ὁ Θεὸς κάθε μέρα ἀπευθύνεται στὸν ἄνθρωπο λέγοντάς του: *«Τὴν ζωὴν καὶ τὸν θάνατον δέδωκα πρό προσώπου ὑμῶν, τὴν εὐλογίαν καὶ τὴν κατάραν· ἐκλέξαι...»* (Δευτ. 30:19). Μόνο μέ τὴν ἄσκηση αὐτῆς τῆς ἐλεύθερης ἐκλογῆς, ὁ ἄνθρωπος γίνεται πραγματικὸ πρόσωπο. Γιά ἐμᾶς τοὺς χριστιανούς αὐτὴ ἡ ἐλευθερία πού μᾶς δώρισε ὁ Θεὸς εἶναι μιὰ ἐθελοῦσια ὑποταγὴ καὶ μιὰ ἄμεση καὶ φιλόφρονα ἀναφορὰ πρὸς τὸν Θεὸ καὶ πρὸς τὸν πλησίον.

Ἡ διαλεκτικὴ σχέση τοῦ Θεοῦ μέ τὸν ἄνθρωπο διέρχεται μέσα ἀπὸ τὴ δυνατότητα καὶ τὴν ἐνεργοποίηση τοῦ αὐτεξουσίου ὡς ἀνάληψης τῆς προσωπικῆς εὐθύνης. Αὐτὸ τὸ αἶσθημα τῆς προσωπικῆς εὐθύνης δυστυχῶς χάνεται μέρα μέ τὴ μέρα λόγω τῆς μετατροπῆς τῶν παραδοσιακῶν κοινότητων σέ πολυπολιτισμικὲς κοινωνίες. Ταυτόχρονα ἔχουμε ἀπώλεια τῆς κοινωνικῆς συνοχῆς καὶ πλήρες ἔλλειμμα ἢ διαστρεβλωμένη παρουσία τῆς ἀγάπης. Ἡ ἀπώλεια τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς εὐθύνης τῶν προσώπων δημιουργοῦν ἀπουσία ὑπαρξιακοῦ νοήματος, σέ συνδυασμὸ μέ τὴν κατολίσθηση ὅλων τῶν ἀξιῶν καὶ τὴν ἐπικράτηση τοῦ καταναλωτικοῦ τρόπου ζωῆς, καθιστοῦν ἀναγκαίᾳ περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη ἐποχὴ τὴν προβολὴ τοῦ χριστιανικοῦ ἀσκητικοῦ φρονήματος τῆς αὐταπάρνησης καὶ τῆς θυσίας ὡς ἀντίδοτο στὴν ἀτομοκρατία καὶ τὴ φιλαυτία.

Ἡ Ἐκκλησία διὰ τοῦ Εὐαγγελίου, ἔθεσε τίς προϋποθέσεις γιὰ τὴν ἀπόκτηση τῆς ἀληθινῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ πνεύματος τῆς ἐθελοθυσίας καὶ προσφορᾶς. Τὸ λειτουργικὸ ἥθος τῆς Ἐκκλησίας ἐνσαρκώνει τὸν κοινωτικὸ τρόπο ζωῆς, τὴ βίωση τῆς ἀγάπης, τὴν προσωπικὴ ἀνάληψη τῆς εὐθύνης καὶ μετατρέπει τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ ἄτομο σέ πρόσωπο προσφορᾶς.

Γ. Περί εἰρήνης καὶ δικαιοσύνης

Ἡ Ἐκκλησία μας ἀναγνωρίζει καὶ ἀναδεικνύει διαχρονικὰ τὴν κεντρικὴ θέση πού κατέχουν ἡ εἰρήνη καὶ ἡ δικαιοσύνη στὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου. Μόνο στὸν ἀναγεννημένο κόσμος, ὅπου κυριαρχεῖ ἡ ἀγάπη, ὅπως τὴν ἐνσάρκωσε ὁ Χριστὸς, ὑπάρχει εἰρήνη καὶ δικαιοσύνη.

Ὁ ἄνθρωπος κάθε ἐποχῆς ὀφείλει νά ἐπιζητεῖ τὴν εἰρήνη, καὶ ἰδιαίτερα ὁ χριστιανός, ὁ ὁποῖος ἔχει ὡς ἴδιον τὸ *«εἰρηνοποιεῖν»* (Επιστολὴ 114 PG

32, 528B). Ἡ ἀληθινὴ εἰρήνη προσφέρεται ἀπὸ τὸν «Ἄρχοντα τῆς Εἰρήνης», τὸν Κύριο μας Ἰησοῦ Χριστό. Αὐτὴ ἡ ἄνωθεν εἰρήνη ἢ «*ὑπερέχουσα πάντα νοῦν*» (Φίλιπ. 4,7), βρίσκεται πέρα ἀπὸ κάθε ἀνθρώπινη λογικὴ, καὶ εἶναι, κατὰ τὸν Κύριό μας, ἡ μεγαλύτερη καὶ οὐσιαστικότερη εἰρήνη. Αὐτὴ παρήγγειλε στοὺς μαθητὲς Του πρὸ τοῦ Πάθους, ὅταν τοὺς εἶπε: «*Εἰρήνη ἀφήμι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν, οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν, ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν*». (Ιω. 14.27). Γιά αὐτὴν τὴν ἄνωθεν εἰρήνη προσεύχεται ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία στὶς καθημερινές της ἀκολουθίες.

Ἡ ἀπώλεια αὐτῆς τῆς εἰρήνης προέρχεται ἀπὸ τὴν ἀποξένωση καὶ τὴν ἀπομάκρυνση ἀπὸ τὸ Θεό καὶ ἀπὸ τὴν ἀποστροφή τοῦ προσώπου τοῦ Θεοῦ. «*Ἀπέστρεψας δέ τὸ πρόσωπόν σου, καὶ ἐγενήθην τεταραγμένος*» ἀναφέρει χαρακτηριστικά ὁ 8ος στίχος τοῦ 29ου Ψαλμοῦ.

Οἱ ἀνά τοὺς αἰῶνες ἐπὶ γῆς κρατοῦντες, πλήν ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων, θαμπωμένοι ἀπὸ τὴν δόξα καὶ τὴν ἐξουσία τοῦ κόσμου διαιώνισαν καὶ διαιωνίζουν τὴν ἀδικία, τὴν καταπίεση, γιὰ τὴν ὁποία ὁ Κύριος λέει στό κατὰ Μάρκον Εὐαγγέλιο (10, 42-43) «*οἶδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν καὶ κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν*». Ἡ ἀδικία στήν κοινωνικὴ ζωὴ ἀποτελεῖ συνεχῆς ἀπειλὴ γιὰ ἀντιπαλότητες, ἀναταραχές καὶ συγκρούσεις.

Ὅμως ὁ Θεός, ὡς δίκαιος, «δικαιοσύνην ἠγάπησεν». Μὲ δικαιοσύνη κυβερνᾷ τὸν κόσμο καὶ δικαιοσύνη θὰ ἀποδώσει στήν ἄλλη ζωὴ. Δικαιοσύνη ζητεῖ καὶ ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο: «*Δικαιοσύνην μάθετε οἱ ἐνοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς*», ζητᾷ ὁ Θεός στήν Παλαιὰ Διαθήκη ἐνῶ στήν Διαθήκη Καινὴ ὁ Κύριος μακαρίζει τοὺς «πεινῶντας καὶ διψῶντας τὴν δικαιοσύνην», ἐκείνους δηλαδή πού ἐπιθυμοῦν σφοδρὰ τὴν ἐπικράτηση τῆς δικαιοσύνης στὸν κόσμο.

Βέβαια ἡ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ, πού «*τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους*» (Ματθ. 5,45), εἶναι διαφορετικὴ ἀπὸ τὴν κοσμικὴ δικαιοσύνη. Ἡ Ἐκκλησία μας ἐπομένως ὁδηγεῖ τοὺς ἀνθρώπους στὴ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, καλλιεργεῖ τὸ πνεῦμα τῆς εἰρήνης καὶ τῆς δικαιοσύνης καὶ συμβάλλει στήν ἐξυγίανση τῶν ἁδικῶν κοινωνικῶν δομῶν καὶ στήν ἐπικράτηση τῆς κοινωνικῆς δικαιοσύνης.

Δ. Ἡ εἰρήνη καὶ ἡ ἀποτροπὴ τοῦ πολέμου

Ἡ Ἐκκλησία γνωρίζει ὅτι ἀπόροια τοῦ κακοῦ καὶ τῆς ἁμαρτίας στὸν κόσμο εἶναι οἱ πολεμικὲς συγκρούσεις. Γι' αὐτὸ εὐχεται συνεχῶς γιὰ τὴν εἰρήνη καὶ μεταξύ τῶν λαῶν καὶ ἐνθαρρύνει κάθε εἰρηνευτικὴ πρωτοβουλία καὶ προσπάθεια καταλλαγῆς καὶ κατάπαυσης τῶν κάθε εἶδους ἐχθροπραξιῶν καὶ τρομοκρατικῶν ἐνεργειῶν. Τὸ πνεῦμα τῆς εἰρήνης πού καλλιεργεῖται μὲ τὴ διδασκαλία καὶ τὴ λατρεία τῆς Ἐκκλησίας ἀποτελεῖ θετικὸ παράγοντα

για τή διατήρηση καί τήν αποκατάσταση τῆς εἰρήνης. Ἡ Ἐκκλησία προβάλλει τή θέση: «ἂν θέλεις εἰρήνη προετοίμαζε εἰρήνη».

Ἡ εὐθύνη βαρύνει ὅλους μας, ἀνάλογα μέ τή θέση πού κατέχουμε, νά συμβάλλουμε μέ πνεῦμα καταλλαγῆς καί εἰλικρινοῦς διαλόγου γιά τήν ἀποφυγή τῶν κοινωνικῶν ἐντάσεων, ἀναταραχῶν καί πολεμικῶν συγκρούσεων. Ἡ ὀρθόδοξη πίστη ἐπηρεάζει βαθιά τήν ἀνθρώπινη συνείδηση καί τή βούληση γιά συμμόρφωση μέ τίς βασικές ἀρχές τῆς εἰρήνης, τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἐλευθερίας, τῆς ισότητος, τῆς ἀξιοπρέπειας, τῆς ἀδελφοσύνης καί τῶν ἄλλων ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, πού ἀποτελοῦν προέκταση αὐτῶν τῶν ιδεωδῶν. Σύμφωνα μέ τον Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο Τιράνων καί πάσης Ἀλβανίας κ.κ. Ἀναστάσιο: «Ἡ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία ἐκτός τῆς διδασκαλίας διαθέτει γιά τήν ὑποστήριξη τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου βαθιά ἐμπειρία πίστεως καί λειτουργικῆς ζωῆς, μέ τήν ὁποία εἶναι σέ θέση νά ἐμπνεύσει τά μέλη της, νά τά βοηθεῖ σέ ἐσωτερική ἐπανατοποθέτηση καί μετάνοια, νά τά κάνει παράγοντες δικαιοσύνης, εἰρήνης καί ἀγάπης» (*Παγκοσμιότητα καί Ὀρθοδοξία*, ἐκδ. Ἀκρίτας, 2004).

Ε. Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἔναντι τῶν διακρίσεων

Ἡ ἀνθρωπότητα παρουσιάζει μεγάλη ποικιλία καί πολλαπλότητα ἀλλά ἡ ἀληθινή φύση της ἐδράζεται στήν ἐνότητα, ἀφοῦ ὁ Θεός «ἐποίησε ἐξ ενός αἵματος πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων» (Πράξ 17,26), καί «κατ' εἰκόνα Θεοῦ ἐποίησε τόν ἄνθρωπον» (Γεν. 15,1). Ἡ λύτρωση ὁλόκληρου τοῦ ἀνθρώπινου φυράματος ἐν Χριστῷ εἶναι βασικό σχέδιο τοῦ Θεοῦ μέ οὐσιαστικό χαρακτηριστικό τήν κοινωνία ἀγάπης, κατά τό πρότυπο τῆς κοινωνίας τῶν προσώπων τῆς Ἁγίας Τριάδας.

Ἔτσι, ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, ἀνεξαρτήτως χρώματος, φύλου, ἐθνικότητας, θρησκείας, γλώσσας ἔχουν δημιουργηθεῖ κατ' εἰκόνα καί καθ' ὁμοίωσιν Θεοῦ. Ἔχουν κοινή καταγωγή καί κοινό προορισμό. Σκοπός τῆς ὑπάρξεώς τους εἶναι νά ἀνυψωθοῦν ἀπό τήν ἀπλή βιολογική συνύπαρξη σέ οὐσιαστική κοινωνία προσώπων, σέ ἀρμονία μέ ὅλα τά πλάσματα καί ὅλη τή κτίση, μέ ἀνιδιοτελεῆ ἀγάπη, ἔχοντας ὡς πρότυπο τόν κοινοτικό τρόπο ὑπάρξεως τῆς Ἁγίας Τριάδος, πού ἀποτελεῖ τήν ὑπέρτατη κοινωνία ἀγάπης.

Ἡ Ἐκκλησία, ὡς εἰκόνα τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ, προσλαμβάνει ἀγαπητικά σύμπαντα τόν κόσμον, «ἀναπαράγοντας πάνω στή γῇ τό μυστήριο τῆς ἐνότητος καί τῆς ποικιλίας» (Ware Καλίστου, Ἐπισκόπου Διοκλείας, Ἡ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία, Ἀθήνα 1996, σ. 380). Ὁ ἄνθρωπος ὡς πρόσωπο ὀφείλει νά ζεῖ μέ πρότυπο τήν κοινωνία τῶν προσώπων τῆς Ἁγίας Τριάδος σέ ἀντιδιαστολή μέ τήν αὐτονομημένη ἠθική, πού προωθεῖ ὁ σύγχρονος τρόπος ζωῆς.

Ὁ κοινοτικός τρόπος ζωῆς, ἡ βίωση τῆς ἀγάπης, ἡ προσωπική ἀνάληψη τῆς εὐθύνης, πού μετατρέπει τόν ἄνθρωπο σέ πρόσωπο προσφορᾶς, εἶναι ἡ ἀπάντηση τῆς Ἐκκλησίας στήν ἀπώλεια κάποιων στοιχείων τῆς προσωπικῆς ὑπόστασης καί κυρίως τῆς ἀγάπης καί τῆς ἐλευθερίας. Τό χριστιανικό ἀσκητικό φρόνημα τῆς αὐταπάρνησης καί τῆς θυσίας δίδουν ὑπαρξιακό νόημα στόν ἄνθρωπο καί ἀποτελεῖ τό ἀντίδοτο στήν ἀτομοκρατία, τή φιλαυτία καί γενικότερα στήν κατολίσθηση τῶν ἀξιῶν.

Γνωρίζουμε πολύ καλά ὅλοι μας ὅτι ἀγάπη στό Θεό χωρίς ἀγάπη στόν ἄνθρωπο δέν ὑφίσταται. Χαρακτηριστικά γνωρίσματα τῆς ἀγάπης τοῦ ἀνθρώπου εἶναι:

α) Ἡ καθολικότητα τῆς ἀγάπης, κατά συνειδητή μίμηση τοῦ θείου ἀρχετύπου. Δηλαδή, ἀφοῦ ὁ Θεός ἀγαπᾷ τό σύνολο τῆς κτίσης καί ὁ ἐνσαρκωμένος Υἱός καί Λόγος τοῦ Θεοῦ θυσιάστηκε γιά ὅλους τούς ἀνθρώπους καί ὁ ἄνθρωπος πρέπει νά στρέφει τήν ἀγάπη του ὄχι μόνο σέ ὅσους ἔχουν ἀνάλογα αἰσθήματα ἀπέναντί του ἀλλά ἀκόμη καί στούς ἐχθρούς του.

β) Ἡ ἰσότητα πρός ὅλους, ἀφοῦ ἡ τέλεια ἀγάπη προσβλέπει πάντοτε στήν ἐνιαία ἀνθρώπινη φύση καί ἀναφέρεται πρός ὅλους ἐξίσου καί δέν διαχωρίζει σέ σπουδαίους καί ἀσήμαντους.

γ) Ἡ ἀγάπη διαρκῶς ἀντλεῖ τή δυναμική της ἀπό τήν πηγὴ τῆς ἀγάπης καί τήν ἀφετηριακὴ πηγὴ τοῦ παντός, τόν Τριαδικό Θεό. Κάθε ἀνθρώπινο ὄν εἶναι μοναδικό, ἀνεπανάληπτο καί ἀπροσπέλαστο σέ ἀναγωγικούς προσδιορισμούς. Οἱ Ἕλληνες Πατέρες ἐνέπνευσαν μία ὄντολογία τῆς ἐτερότητας, ἡ ὁποία προτάσει τήν ὕπαρξη ἔναντι τῆς οὐσίας ξεκινώντας ἀπό τήν Τριαδολογία καί συγκεκριμένα ἀπό τή μοναδικότητα τῶν προσώπων -παρά τήν κοινὴ Οὐσία- καί τήν ἐνότητα καί κοινωνία, ἀμοιβαιότητα καί περιχώρηση τῶν τριῶν προσώπων τῆς Ἁγίας Τριάδος. Αὐτό σημαίνει ὅτι τό ὄντως ὄν, αὐτό πού ὑπερτερεῖ ὄντολογικά, δέν εἶναι ἡ ἀπρόσωπη καί ἀφηρημένη οὐσία, ἀλλά τό συγκεκριμένο πρόσωπο. Τό πρόσωπο χαρακτηρίζεται ἀπό ἐλευθερία, πού ἐπιτυγχάνεται καί ὁλοκληρώνεται κυρίως μέσα στήν Ἐκκλησία. Δικατέχεται ἀπό αὐτοθυσία καί κάνει ἀνοίγματα πρός τόν ἄλλα καί ἰδιαίτερα πρός τόν ὄντως Ἄλλον πού εἶναι ὁ Θεός. Οἱ Καππαδόκες Πατέρες, ἀλλά καί σύγχρονοι θεολόγοι -ὅπως ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Περγᾶμου κ. Ἰωάννης (Ζηζιούλας)- διακρίνουν τήν ἐκκλησιαστικὴ ταυτότητα ἀπό τή βιολογική, καθὼς οἱ δεσμοὶ μέσα στήν Ἐκκλησία, τουλάχιστον σέ ἰδεατό ἐπίπεδο, σφυρηλατοῦνται ὄχι ἀπὸ δεσμούς φυλετικούς ἢ βιολογικούς, ἀλλὰ ἀπὸ ἐκούσιους δεσμούς ἀγάπης βασισμένους στήν προσωπικὴ ἐλευθερία.

Τό γεγονός τῆς Ἐκκλησίας ὡς Σώματος Χριστοῦ πραγματώνεται κατ' ἐξοχὴν στήν Εὐχαριστιακὴ σύναξη τῆς κοινότητος, ὅπου «ἐν σώμα οἱ πολλοὶ ἐσμέν, οἱ γάρ πάντες ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου μετέχομεν» (Α' Κορ. 10,17). Ἀλλη-

λοπεριχωρεί ζώντες καί τεθνεῶτες, ἀγωνιζόμενους καί τετελειωμένους ἀγίους, τὰ Ἔσχατα μέ τὰ παρόντα. Κέντρο τῆς σύναξης εἶναι ὁ Χριστός, ὁ ὁποῖος ἐνώνει τούς πολλούς στό πρόσωπό Του. Ὁ Ἐπίσκοπος τῆς Εὐχαριστίας «εἰς τύπον καί τόπον Χριστοῦ» εἰκονίζει τήν ἐσχατολογική παρουσία τοῦ Χριστοῦ καί τήν ἐσχατολογική σύναξη τοῦ διασκορπισμένου λαοῦ τοῦ Θεοῦ καί κατ' ἐπέκταση σύμπαντος τοῦ κόσμου. Καί παρότι ἡ Ἐκκλησία διανύει ἀκόμη τήν ἔβδομη ἡμέρα τῆς Ἱστορίας, ὥστόσο μετέχει «ἐν ἐσόπτρῳ καί ἐν αἰνίγματι» στήν ἀνέσπερη καί ἀδιάδοχη ὀγδὴ ἡμέρα τῆς Βασιλείας, πού εἶναι ὁ μελλοντικός προορισμός καί ἡ τελική φάση τῆς Ἐκκλησίας.

ΣΤ. Ἡ ἀποστολή τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ὡς μαρτυρία ἀγάπης ἐν διακονία.

Γνωρίζουμε πολύ καλά ὅλοι μας ὅτι ἡ Ἐκκλησία κομίζει τό ὄραμα ἐνός καινούργιου κόσμου διαφορετικοῦ ἀπό τό φθαρτό καί συμβατικό στόν ὁποῖο ζοῦμε, τό ὄραμα τῆς προσδοκώμενης Βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Τό ὄραμα ὅμως αὐτό ἀποτελεῖ παράλληλα καί χειροπιαστή ἱστορική πραγματικότητα, ἐναλλακτική πρόταση ζωῆς.

Ἡ εὐθύνη τῆς Ἐκκλησίας ἦταν καί εἶναι τεράστια γιά τήν ἀνόρθωση καί ἀποκατάσταση τοῦ ἀνθρώπου ὡς εἰκόνας τῆς ἄρρητης δόξας τοῦ Θεοῦ. Τό πᾶν ἐξαρτᾶται ἀπό τήν «καλή ποιμαντική». Ἡ ἔλλειψη «ποιμαντικῆς προνοίας» συνεπάγεται πολλά δεινά, σύμφωνα μέ τούς γνωστούς στίχους τοῦ Ἰεζεκιήλ: *«Καί διεσπάρη μου τά πρόβατα ἐν παντί ὄρει ... καί ἐβόσκησαν οἱ ποιμένες ἑαυτούς, τά δέ πρόβατά μου οὐκ ἐβόσκησαν»* (Ιεζ. 34, 6-8). Ἡ Ἐκκλησία ζεῖ τή φιλοπτωχία, ὅχι μόνο μέ τήν ἔννοια τῆς ἀγάπης στούς πτωχοῦς, ἀλλά κυρίως μέ τήν ἔννοια τῆς ἀγάπης τῆς δικῆς μας προσωπικῆς λιτότητος καί πτωχείας.

Δέν εἶναι τυχαῖο ὅτι ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός ταύτισε τόν ἑαυτό Του μέ κάθε ἄνθρωπο πού βρίσκεται σέ κατάσταση ἀνάγκης: *«Ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνί τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοί ἐποιήσατε»* (Ματθ. 25, 40). Πρῶτος ἐκεῖνος μερίμνησε ἔμπρακτα γιά τά καθημερινά προβλήματα τοῦ ἀνθρώπου, ἀπό τά πιό μικρά μέχρι τά πιό μεγάλα. Μετέτρεψε τό νερό σέ κρασί στόν γάμο τῆς Κανᾶ, φρόντισε γιά τό χορτασμό τῶν «πεντακιχιλίων», κυρίως ὅμως θεράπευσε πλῆθος ἀσθενῶν καί ἀνέστησε νεκρούς. Τό *«Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν»* (Μτθ. 14, 16), πού εἶπε ὁ Θεάνθρωπος Κύριός μας πρὶν ἀπό τό θαῦμα τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τῶν πέντε ἄρτων καί τῶν δύο ἰχθύων εἶναι μιά διαχρονική ἐντολή πρὸς τήν Ἐκκλησία κατὰ τήν ἄσκηση τῆς ἀποστολῆς της στόν κόσμο. Γι' αὐτό λέγει χαρακτηριστικά ἕνας ἀπό τούς Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας: *«Ἄν πηγαίνοντας στήν ἐκκλησία συναντήσεις ἕναν φτωχό, πάρτον στό σπίτι σου· κάνεις τό σπίτι*

σου ναό. Βάλτον νά καθήσει στό τραπέζι σου· κάνεις τό τραπέζι σου Ἁγία Τράπεζα. Δώστου νά φάει ἀπό τό φαγητό σου· κάνεις τό ψωμί καί τό κρασί σου θεία κοινωνία».

Ἐπομένως μόνον ἔάν ἀγκαλιάζουμε τήν προσωπική ἀνάγκη, τόν πόνο καί τήν ἀσθένεια τοῦ καθενός καί τῆς καθεμιᾶς, θά μπορέσουμε νά καταστήσουμε τούς μακράν πλησίον, νά μεταμορφώσουμε τούς πτωχοὺς καί ἀδικημένους σέ ἀδελφούς, νά μεταφράσουμε τήν προσευχή μας σέ οὐσιαστική ἀγαθοεργία. Εὐθύνη μας δέν εἶναι νά λύνουμε ὅλα τὰ προβλήματα διότι αὐτό ὑπεβαίνει τίς δυνάμεις μας. Ὅμως εὐθύνη τῆς Ἐκκλησίας εἶναι νά φορτώνεται ὅλα καί ὅλων τὰ προβλήματα. Μόνον ἔτσι μπορούμε μέ εἰλικρινεῖα νά ποῦμε τό τοῦ Ἀποστόλου Παύλου· *«τίς ἀσθενεῖ καί οὐκ ἀσθενῶ; τίς σκανδαλίζεται καί οὐκ ἐγώ πυροῦμαι;»* (Β΄. Κορ. 11, 29).

Συμπεράσματα:

Στήν καλύτερη ἐκπλήρωση τῆς ἀποστολῆς τῆς Ἐκκλησίας στόν σύγχρονο κόσμο μποροῦν νά συμβάλουν τά ἀκόλουθα:

- Ἡ ἀξιοποίηση ὅλων τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας καί τῆς ποικιλίας τῶν χαρισμάτων ὅλου τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος, δεδομένου ὅτι, κατὰ τόν Ἀπόστολο Παῦλο, ὁ Θεός σέ ὅλους τούς χριστιανούς δίδει χαρίσματα (βλ. Α΄ Κορ. 12,7). Στό σημεῖο αὐτό ἐπιβάλλεται νά ἐπισημαίνω πόσο ἀπαραίτητη εἶναι ἡ προφητική φωνή τῆς θεολογίας καί ἡ ἀνάγκη συνδρομῆς τῶν Θεολόγων Καθηγητῶν στό κηρυκτικό, κατηχητικό καί ἐν γένει ἔργο πνευματικῆς οἰκοδομῆς πού ἐπιτελεῖ ἡ Ἐκκλησία μας. *«Ὁ μὲν θερισμός πολὺς, οἱ δὲ ἔργᾱται ὀλίγοι»* (Ματθ. Θ΄ 37), σύμφωνα μέ τόν λόγο τοῦ Κυρίου μας, γι’ αὐτό καί ἔχει ἰδιαίτερη σημασία οἱ Θεολόγοι μας, ὡς καταρτισμένοι ἐργάτες τοῦ Εὐαγγελίου στόν χώρο τῆς Ἐκπαίδευσης, νά ἐργασθοῦν φιλότιμα -καί ὅσο οἱ ὑποχρεώσεις τους τό ἐπιτρέπουν- καί στόν «ἀγρό τοῦ Κυρίου».

Ἐπίσης νά τονίσω τήν ἀνάγκη περαιτέρω ἀξιοποίησης τῶν γυναικῶν στή διακονία τῆς Ἐκκλησίας μας, ἀφού *«Καί ἡ γυναῖκα καί ὁ ἄνδρας ἔχει τό “κατ’ εἰκόνα Θεοῦ”, διότι εἶναι πλασμένες ὁμοιες οἱ φύσεις τους, καί ἴσες οἱ πράξεις τους καί ἴσες οἱ ἀμοιβές καί ἴση ἡ τιμωρία τους»*, κατὰ τόν Ἅγιο Γρηγόριο Νύσσης, (PG 30, 33C). Ἄλλωστε, στή νέα ἐν Χριστῷ πραγματικότητα, πού ὀφείλουμε νά βιώνουμε καί νά κηρύττουμε μέ ἐνάργεια ὡς Ἐκκλησία, δέν ὑπάρχει χώρος γιά κανενός εἶδους διαχωρισμό, διαίρεση ἢ ἀνισότητα.

- Ἡ λειτουργική ἀναγέννηση στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία θά ἀνανεώσει τό ἐνδιαφέρον τῶν μελῶν της γιά βιωματική συμμετοχή στή λογική λατρεία τοῦ Θεοῦ, χωρίς τήν ὁποία ἡ Ἐκκλησία μας θεωρεῖται νεκρή. Ἐνδεικτικά ἀναφέρω ὅτι ἔάν ἐπιστρέψουμε στό καθεστῶς τῆς πλήρους συμμετοχῆς τοῦ συνόλου τοῦ «λαοῦ τοῦ Θεοῦ» στά δρώμενα, δηλαδή στά ἀναγινω-

σκόμενα καί τά ψαλλόμενα τῆς Θείας Εὐχαριστίας καί τῶν ἄλλων ἱερῶν Ἀκολουθιῶν, τότε θά ἐπιτύχουμε αὐτό πού σημαίνει ἡ λέξη Λειτουργία (λεῖτον+ἔργον = ἔργο τοῦ λαοῦ). Ἐδῶ νά ἀναφέρω ἕνα παράδειγμα ἀπό τή Μητροπολιτική περιφέρεια, στήν ὁποία ὁ Θεός μέ ἔταξε νά διακονήσω καί ἀπό τή θέση τοῦ Ἐπισκόπου: Σέ κάποιο ναό τελεῖται κάθε Δευτέρα ἀπόγευμα ἡ Παράκληση τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, κατά τήν ὁποία συμπάλλουν ὅλοι μαζί, οἱ συνεφημέριοι καί οἱ ἐνορίτες, ἄνδρες γυναῖκες, μικροί μεγάλοι, μπροστά στήν εἰκόνα τῆς Παναγίας τῆς Γοργοεπηκόου. Ἡ καρδιά τῶν συμμετεχόντων κατανύσσεται τόσο πολύ καί τό βίωμα τους εἶναι τόσο δυνατό, ὥστε ὅλοι ὁμολογοῦν στίς συζητήσεις τους ὅτι τό ἀπόγευμα τῆς ἡμέρας ἐκείνης εἶναι τό καλύτερο τῆς ἐβδομάδας, γι' αὐτό καί περιμένουν πῶς καί πῶς νά περάσει ἡ ἐβδομάδα γιά νά ξαναψάλλουν ὁμοθυμαδόν «ἐν ἐνί στόματι καί μιᾷ καρδίᾳ» τήν Παράκληση στήν Παναγία καί στή συνέχεια γιά νά ἀκούσουν μία ὁμιλία «οἰκοδομῆς καί παρακλήσεως».

- Ὁ ἐν Χριστῷ καταρτισμός τῶν μελῶν καί τῶν στελεχῶν τῆς Ἐκκλησίας. Στούς πρώτους χριστιανικούς αἰῶνες δέν γεννιόσουν Χριστιανός ἀλλά γινόσουν. Ἐμεῖς, δυστυχῶς, γεννιόμαστε Χριστιανοί, ἀφοῦ μᾶς βαπτίζουν νήπια, ὅμως στή πορεία τῆς ζωῆς μας ξεχνοῦμε νά γίνουμε Χριστιανοί, δηλαδή νά καταρτιστοῦμε στά τῆς πίστεως καί κυρίως νά ζήσουμε σωστά, σύμφωνα μέ τίς ἐπιταγές τοῦ Εὐαγγελίου. Γνωρίζουμε ὅλοι μας ὅτι πολλοί, λόγω ἑλλιποῦς κατηχήσεως, κάνουν ὅτι θέλουν. Ἄλλος νηστεύει, ἄλλος ὄχι, ἄλλος ἐξομολογεῖται, ἄλλος δέν παραδέχεται τό Μυστήριό τῆς Μετανοίας, ἄλλος κοινωᾷ τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων σχεδόν σέ κάθε Θεία Λειτουργία καί ἄλλος μεταλαμβάνει μία ἢ δύο φορές τόν χρόνο, ἄλλοι πάλι κάνουν τόν Γάμο τους μαζί μέ τή Βάπτισή τῶν παιδιῶν τους. Τά παραπάνω καί πολλά ἄλλα δείχνουν τήν ἑλλειψη σωστής καί ὁλοκληρωμένης κατήχησης καί ὀρθόδοξου ἐκκλησιαστικοῦ φρονήματος ἀλλά καί τήν αὐτονομία τῶν μελῶν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Σώματος.

- Ἡ συνάντηση μέ τούς νέους μας, στούς δικούς τους χώρους, πρέπει νά εἶναι προτεραιότητα τῆς Ἐκκλησίας, προκειμένου νά γίνει ἡ γνωριμία καί ἡ προσωπική συνάντησή τους καί σχέση μέ τόν Χριστό. Ἐάν ἐπικοινωνήσουμε μαζί τους μέ εἰλικρίνεια καί χωρίς «φτιασιδώματα», τότε αὐτοί θά μᾶς ἐμπιστευθοῦν τίς ἀγωνίες, τούς προβληματισμούς, τίς ἀμφισβητήσεις, τά προβλήματα, τίς ἀνάγκες τους καί τά ὁράματά τους. Πρός αὐτή τήν κατεύθυνση ἀπαραίτητη εἶναι ἡ ἐνίσχυση τοῦ νεανικοῦ ἔργου στίς ἐκκλησιαστικές κοινότητες. Τά Κατηχητικά Σχολεῖα καί οἱ Συνάξεις Νέων δέν εἶναι μόνο χώρος κατήχησης καί οἰκοδομῆς τῶν παιδιῶν μας, δέν εἶναι μία ἀκόμα ὥρα μαθήματος τῆς Ὁρθόδοξης Χριστιανικῆς Ἀγωγῆς, πού ἐσεῖς τούς διδάσκετε στό σχολεῖο, ἀλλά εἶναι κάτι πολύ περισσότερο. Ἡ διασύνδεση μέ

τό γεγονός της Ἐκκλησίας καί τόν ναό τῆς Ἑνορίας τους, πού εἶναι τό κέντρο καί τό σημεῖο ἀναφορᾶς τῶν κατοίκων της. Εἶναι «ἡ λειτουργία μετά τή Λειτουργία», ὅπου οἱ νέοι μας θά πρέπει νά ἔχουν τή δυνατότητα νά ἐκφραστοῦν ἐλεύθερα, νά ἀσκήσουν κριτική στά ὅποια «κακῶς κείμενα» τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς, νά ἀμφισβητήσουν, νά προτείνουν καί νά βοηθήσουν στήν ἀνακαίνιση καί στήν ἀλλαγὴ δομῶν καί πρακτικῶν. Αὐτές οἱ συναντήσεις εἶναι εὐκαιρίες ἀληθινῆς ἐπικοινωνίας, μοιράσματος καί “ἀνελέητου” δοσίματος ἀπό τήν πλευρά τῶν πνευματικῶν ὁδηγῶν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος πρὸς τοὺς νέους μας.

Γιὰ τόν σημαντικὸ αὐτὸ σκοπὸ ἀπαραίτητη εἶναι ἡ συνεχὴς ἐπιμόρφωση τῶν στελεχῶν μας καί ἡ ἴδρυση Κέντρων Νεότητος στίς Ἑνορίες τῆς πόλης καί τῶν κωμοπόλεων μέ στόχο τή δημιουργικὴ ἀξιοποίηση τοῦ ἐλεύθερου χρόνου τῶν νέων μας, μέσα ἀπὸ ἀθλητικές, πολιτιστικές, καί κοινωνικές ἐκδηλώσεις. Εἶναι πασιφανές ὅτι ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἀγωγή, ὁ ἐπανευαγγελισμός καί ἡ πνευματικὴ καθοδήγηση τῆς νεότητος ἀπαιτεῖ τὴν ἐπιλογὴ τῶν κατάλληλων προσώπων καί σύγχρονους τρόπους καί μεθόδους, ἰδιαίτερα προσιτοὺς στά παιδιά καί τοὺς νέους. Αὐτὸ μπορεῖ νά ἐπιτευχθεῖ μέ τή χρῆση τῶν νέων τεχνολογιῶν, μέσα ἀπὸ τή συνεργασία μέ τὰ σχολεῖα μας, μέ τή λειτουργία νεανικῶν συντροφιῶν, Παιδικῶν καί Νεανικῶν Κατασκηνώσεων, ἀθλητικῶν ἀγώνων, Φεστιβάλ Νεότητος, Σχολῶν Γονέων καί στήριξης τῶν νέων ζευγαριῶν. Ἀκόμα μέ τή διοργάνωση προγραμμάτων γιὰ τή γνώση τῆς τοπικῆς ἱστορίας καί τῆς πλούσιας πολιτιστικῆς μας κληρονομιάς, τὴν εὐαισθητοποίηση σέ θέματα προστασίας τοῦ περιβάλλοντος, ἐκμάθησης παραδοσιακῶν χορῶν καί ὀργάνων, παραδοσιακῶν τεχνῶν ἀγιογραφίας, ξυλογλυπτικῆς, ψηφιδωτοῦ καί ἄλλων ὠφέλιμων δραστηριοτήτων, ὅπως ἡ λειτουργία δανειστικῆς Βιβλιοθήκης, ἡ προβολὴ ἐποικοδομητικῶν ταινιῶν, ἡ καλλιέργεια Εἰκαστικῶν Τεχνῶν καί ἡ φροντιστηριακὴ στήριξη καί ἐνισχυτικὴ διδασκαλία τῶν πιὸ ἀδύναμων μαθητῶν.

Ἡ ἐμπρακτὴ συμπαράσταση στὸν πάσχοντα καί ἐνδεῆ συνάνθρωπό μας ἀποτελεῖ εὐαγγελικὴ ἐπιταγὴ καί μέρος τῆς ἀποστολῆς τῆς Ἐκκλησίας μας. Γι’ αὐτὸ σήμερα ἡ Ἐκκλησία σέ πολλὰ σημεία τῆς χώρας μας ἔχει ὀργανώσει Γενικά καί Ἑνοριακά Φιλόπτωχα Ταμεῖα, Συσσίτια, Κοινωνικά Πανοπωλεῖα καί Τράπεζες Ρουχισμοῦ, Ὁρφανοτροφεῖα, Ἰδρύματα Παιδικῆς Προστασίας, Βρεφονηπιακοὺς, Παιδικοὺς Σταθμούς, Στέγες Γερόντων, Οἰκοτροφεῖα καί Φοιτητικὲς Ἑστίες, Θεραπευτήρια, ὅπως τὸ «Ἄνουσάκειον» ἐδῶ στήν Ἱερὰ Μητρόπολη Κισάμου καί Σελίνου, Κοινωνικά Ἱατρεῖα, Ἰδρύματα Ψυχικῆς Ὑγείας, Ξενῶνες Ἀστέγων, Ἀσθενῶν καί Συγγενῶν-Συνοδῶν, Κέντρα Κοινωνικῆς Συμπαράστασης, Κέντρα Εὐρέσεως Ἑργασίας, Ἀπεξάρτησης ἀπὸ τὰ ναρκωτικά, Στήριξης ἀγάμων μητέρων, Προγράμματα

«Βοήθεια στό σπίτι», Φροντιστήρια Ένισχυτικής Διδασκαλίας, Πρόγραμμα Ύποδοξης Μεταναστών καί Προσφύγων, Κατασκηνώσεις, Τράπεζες Αίματος κ.ά.. Οί συνεχῶς αὐξανόμενες ἀνάγκες γιά τήν ἀνακούφιση τῶν «κοπιόντων καί πεφορτισμένων» συνανθρώπων μας, ἐπιβάλλουν τή συνέχιση καί τήν επέκταση τῶν Συσσιτίων, τῶν Κοινωνικῶν Παντοπωλείων, τῶν ὀργανωμένων γηροκομείων γιά τή φιλοξενία τῶν μοναχικῶν γερόντων καί τῶν ἄλλων προνοιακῶν δομῶν καί ἰδρυμάτων κοινωνικῆς μέριμνας καί διακονίας, ἀκόμα καί στήν ἐλληνική περιφέρεια.

Ὅλο αὐτό τό φιланθρωπικό ἔργο εἶναι πολύ σημαντικό καί ὠφέλιμο γιά τήν χειμαζόμενη κοινωνία μας, γιατί στηρίζουν τοὺς δοκιμαζομένους συνανθρώπους μας πού βρίσκονται σέ ἀνάγκη καί τοὺς προσφέρουν θαλπωρή καί παρηγοριά. Ὡστόσο δέν θά πρέπει νά μᾶς διαφεύγει τό γεγονός ὅτι ἡ καθαυτή ἀποστολή τῆς Ἐκκλησίας μας εἶναι νά διδάσκει, νά ποιμαίνει καί νά ἀγιάζει τόν λαό τοῦ Θεοῦ. Ὅπως λέει ὁ Ἱερέας ἀπευθυνόμενος στό Θεό κατά τό Μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας, κατά τό ὁποῖο ἐνωνόμαστε μέ ὅλους τοὺς χριστιανούς μέ τό σύνδεσμο τῆς εἰρήνης καί τῆς ἀγάπης: «Εὐ πού δέχτηκες τά τίμια δῶρα ἀπό μᾶς, στείλε μας σέ ἀνταπόδοση τῆς θείας χάρις καί τῆς δωρεᾶς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος». Αὐτή λοιπόν ἡ μετάδοση τῆς Θείας Χάριτος καί ὁ ἀγιασμός τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἡ κατ' ἐξοχῆς ἀποστολή της.

Ὡς κατακλείδα γιά τήν ἀποστολή τῆς Ἐκκλησίας καί τήν εὐθύνη μας ὡς χριστιανῶν μπορούμε νά ἐπισημάνουμε τά ἑξῆς:

1. Ἡ Ἐκκλησία δέν συνιστᾷ ἀπλῶς ἓνα θεσμό, ἀλλά κυρίως καί κατ' ἐξοχήν ἀποτελεῖ ἓναν τρόπο ὑπάρξεως. Βιώνει καί ἐκφράζει ἓναν τρόπο σχέσεως τοῦ ἀνθρώπου μέ τόν Θεό, τόν συνάνθρωπο καί τόν κόσμο. Ἔργο της εἶναι νά κηρύσσει τό Μυστήριο τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ, τῆς θείας οἰκονομίας ἐν Χριστῷ διά τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Σκοπὸ ἔχει νά μεταμορφώνει τόν μετανοοῦντα ἄνθρωπο κάθε ἐποχῆς καί κάθε τόπου, νά τόν ἀνυψώσει καί νά τόν καταστήσει «καινὴ κτίσις», ἀφοῦ σκοπὸς τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου στήν προαιώνια βουλή τοῦ Θεοῦ δέν ἦταν ἄλλος ἀπὸ τὴν μεταμόρφωσή του σέ Ἐκκλησία, δηλαδή σέ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ὅλα τά ἄλλα κοινωνικά, πολιτιστικά καί φιланθρωπικά ἔργα εἶναι παρεπόμενα, καί σέ καμιά περίπτωση δέν μπορούν νά ἀντικαταστήσουν ἢ νά ἐπισκιάσουν τόν βασικό μυστηριακό καί σωτηριολογικό χαρακτήρα τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας. Ἡ διαχρονικὴ ἀποστολή τῆς Ἐκκλησίας δέν εἶναι ἄλλη ἀπὸ τὸ νά προσφέρει διηνεκῶς στόν κόσμο ἀνθρώπους πού νά βιώνουν στήν προσωπική τους ζωὴ τό μυστήριον τῆς ἐλευθερίας καί τῆς θυσιαστικῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ.

2. Πιά τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας ἡ ἀξία τοῦ ἀνθρώπινου προσώπου καί ἡ ἀγάπη συνεπάγονται ζωὴ, πράξις, ἀνακάλυψη. Παραμένουμε ἀνοικτοί

στήν αδιάκοπη αναζήτηση της ανθρωπότητας μέσα στον χώρο και στον χρόνο. Είμαστε ανοικτοί στην εξέλιξη, στις νέες συνθήκες που διαμορφώνονται από την επιστήμη, την τέχνη, την τεχνολογία. Τα μέλη της Έκκλησίας πρέπει να είναι έτοιμα για να κατανοήσουν και να χρησιμοποιήσουν τους κώδικες επικοινωνίας που θα διαμορφωθούν. Η θέση της Έκκλησίας είναι στο κέντρο των ζυμώσεων της κοινωνίας μας, στην πρωτοπορία της προόδου. Συγχρόνως είμαστε υποχρεωμένοι να επισημαίνουμε τους κινδύνους που έγκυμονούν από τις άκραιες παρεμβάσεις του ανθρώπου στη φύση και να αγωνιζόμαστε με λόγο και έργο για να διασφαλισθεί η ελευθερία και η μοναδικότητα του ανθρώπινου προσώπου και η ακεραιότητα της δημιουργίας του Θεού.

3. Ο Τριαδικός Θεός είναι Θεός προσωπικός και είναι αγάπη, χαρακτηριστικά που προϋποθέτουν συμμετοχή και αμοιβαιότητα. Η Όρθόδοξη Έκκλησία, εν μέσω οικονομικής κοινωνικής και αξιακής κρίσης, μπορεί δώσει εναλλακτική πρόταση πνευματικής ζωής εμπνεόμενη διαρκώς από την προσδοκία και την πρόγνωση της Βασιλείας του Θεού. Άρκει να είμαστε σταθερά προσανατολισμένοι και να ατενίζουμε Εκείνον που είναι «*ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὁ παντοκράτωρ*» (Άποκ. 1,8). Ένωμένοι με τον Χριστό μέσα στην Έκκλησία Του υπερβαίνουμε τό προσωπικό μας “*ἐγώ*” ή τό *ἐθνικό* μας “*ἐμεῖς*”, για να συναντήσουμε με κατανόηση και αγάπη όλους τους ανθρώπους και όλους τους λαούς, έχοντας ως σταθερό *ὄραμα* μία παγκόσμια κοινωνία αγάπης.

4. Είναι, επίσης, αναγκαίο να παραμείνουμε ανοικτοί και εποικοδομητικοί με τους ανθρώπους διαφορετικών θρησκευτικών πεποιθήσεων ή φιλοσοφικών τοποθετήσεων «*ἀληθεύοντες ἀγάπῃ*» (Εφεσ. 4,15) Τό *ὀρθόδοξο ἥθος* επιβάλλει ειλικρινή σεβασμό προς την ιδιαιτερότητα και την ελευθερία του άλλου. Φανατισμός και ξενοφοβία δέν συμβαδίζουν με τό *ἐλεύθερο πνεῦμα* της Όρθόδοξης Έκκλησίας. Χρειάζεται νηφάλια κατανόηση, ήρεμη κριτική αντιμετώπιση, συνέπεια και συνεργασία με τους ανθρώπους καλής θελήσεως, για την επικράτηση της ειρήνης και τή συναδέλφωση τών λαών.

5. Η Όρθόδοξη Έκκλησία, στο πλαίσιο του εὐχαριστιακοῦ ἥθους της, ὀφείλει να προβάλλει τό *ἀσκητικό φρόνημα*, τή λιτότητα και τή μοναχική πνευματικότητα, που εκφράζουν την ελευθερία του προσώπου να υπερβεί τή φθειρόμενη βιολογική ζωή, να μεταμορφώσει και να ανακαινίσει τή φύση από τους περιορισμούς της ατομικής αὐτοτέλειας. Τό *ἀσκητικό ἥθος* είναι ή προσωπική *ἐμπειρία* της αὐθυπέρβασης από κάθε ἀδιέξοξη ἐμμονή στην αὐτάρκεια τής ὑπαρξης. Αυτό τό ἥθος τής *ἄσκησης* μπορεί να αποτελέσει τή δυναμική κοινωνικῶν μετασχηματισμῶν στην οἰκονομία, στην επιστήμη, στην τέχνη.

6. Ὁλόκληρη ἡ Ἐκκλησία, τό μυστικό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, καλεῖται νά προσφέρει διαχρονικά ὀλόκληρο τό Εὐαγγέλιο τῆς Ἀγάπης, μέ εἰλικρινῆ σεβασμό πρὸς τὴν ιδιοτυπία κάθε λαοῦ καὶ πολιτισμοῦ, πρὸς τὴν ἐλευθερία καὶ τὴν ἀξιοπρέπεια κάθε ἀνθρώπινου προσώπου, μέ ἀνυπόκριτη ἀγάπη γιὰ τὸν ὅλο ἀνθρωπο, γιὰ κάθε ἔκφραση τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς. Τό προνοιακό, κοινωνικό καὶ φιλανθρωπικό ἔργο τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἐξίσου σημαντικό μέ τό πνευματικό. Σήμερα εἶναι μάλιστα ἀπαραίτητο, ὅσο ποτέ ἄλλοτε, γιὰ τὸν δοκιμαζόμενο συνάνθρωπό μας. Ἡ καθημερινή μέριμνα καὶ φροντίδα τῆς Ἐκκλησίας πρέπει νά στραφεῖ πέρα ἀπὸ τὰ μέλη της, μετανάστες, οικονομικούς πρόσφυγες, παλιννοστοῦντες, Ρομά καὶ φυλακισμένους κάθε ἐθνικότητας. Ὁ Ἀπόστολος Ἰάκωβος τό τονίζει ξεκάθαρα: «Ποιό εἶναι τό ὄφελος, ἀδελφοί μου, ἂν κάποιος λέει ὅτι ἔχει πίστη, δέν τὴν ἀποδεικνύει ὅμως μέ ἔργα; Μήπως μπορεῖ μόνη της ἡ πίστη νά τὸν σώσει; Ἄς πάρουμε τὴν περίπτωση πού κάποιος ἀδελφός ἢ κάποια ἀδελφή δέν ἔχουν ροῦχα νά ντυθοῦν καὶ στεροῦνται τό καθημερινό τους φαγητό. Ἄν κάποιος ἀπὸ σᾶς τοῦ πεῖ: “Ὁ Θεός μαζί σας! Εὐχόμαι νά βρεῖτε ροῦχα καὶ νά χορτάσετε φαγητό”, ποιό τό ὄφελος, ἂν δέν τοὺς δώσει κιόλας τὰ ἀπαραίτητα πού χρειάζεται τό σῶμα; Ἔτσι καὶ ἡ πίστη, ἂν δέν ἐκδηλώνεται μέ ἔργα, μόνη της εἶναι νεκρή» (Ἰακ. 2, 14-17).

Τέλος, γιὰ νά ἀνταποκριθεῖ στὴ μεγάλη ἀποστολή της ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία στὰ παγκόσμια δρώμενα, θά πρέπει νά διατηρήσει ἀλώβητο τὸν μυστηριακό σωτηριολογικό χαρακτήρα της, χωρὶς νά πάψει νά εἶναι ἀνοικτὴ στὶς ἀδιάκοπες ἀναζητήσεις τῆς ἀνθρωπότητας καὶ νά ζεῖ μέ συνέπεια καὶ ἀναστασιμὴ συνείδησή της καὶ τὴν οἰκουμενική της εὐθύνη.

Οἱ καιροὶ εἶναι χαλεποὶ καθὼς στὰ σταυροδρόμια τοῦ αἵωνα μας φουσοῦν πολλοὶ ἄνεμοι. Ὅσοι ὅμως ἔχουν βαθιές ρίζες δέν θά παρασυρθοῦν, ἀλλὰ θά συγκρατήσουν καὶ τοὺς ἄλλους.

Ἄς εὐχηθοῦμε ὅλοι πού βρισκόμαστε σήμερα ἐδῶ νά ἀνταποκριθοῦμε στὰ κελεύσματα τῶν καιρῶν καὶ στίς ἐπιταγές τῆς θείας κλήσεώς μας, ἀπὸ ὅποιο μετερίζι ὁ καθένας μας ἔχει ταχθεῖ γιὰ νά διακονεῖ τὸν λαό τοῦ Θεοῦ. Οἱ Θεολόγοι Καθηγητές, πού ρίχνετε τὸν σπόρο τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ στὸν χώρο τοῦ σχολείου, εἴσατε πολὺτιμοι συνεργάτες τῆς Ἐκκλησίας μας στὸ πολυσχιδές ἔργο τοῦ καταρτισμοῦ τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ. Εἴθε ὁ ἐν Τριάδι Θεός νά ἀξιώσει ὅλους μας νά ἀναδειχθοῦμε καλοὶ ἐργάτες τοῦ Εὐαγγελίου «πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἀγίων, εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ» (Εφ. 4,12). Ἀμήν!

**Ἡ Συμβολή τῆς Ἱ. Μ. Πρέβελι
στὴν ψαλτική παράδοση τῆς Κρήτης
κατὰ τὸ 19ο αἰῶνα**

Ἀνδρέου Γιακουμάκη,
Διδάσκωντος Πατριαρχικῆς Ἀνωτάτης
Ἑκκλησιαστικῆς Ἀκαδημίας Κρήτης,
Πρωτοψάλτου Ἱ. Καθεδρικοῦ Ναοῦ
Ἀγ. Τίτου Ἡρακλείου

Κυρίες καὶ Κύριοι,

Ἀνεβαίνοντας σ' αὐτὸ τὸ βῆμα, νοιώθω τὴν ἀνάγκη νὰ εὐχαριστήσω τοὺς ὀργανωτὲς τοῦ παρόντος συνεδρίου γιὰ τὴν τιμὴ νὰ εἶμαι ἓνας ἀπὸ τοὺς εἰσηγητές. Ἐχῶ ἔτσι τὴ χαρὰ νὰ σᾶς παρουσιάσω – στὰ πλαίσια τοῦ χρόνου πού μοῦ διατίθεται – τὴ σημαντικὴ συμβολὴ τῆς Ἱεράς Μονῆς Πρέβελι στὴν ψαλτικὴ παράδοση τῆς Κρήτης, κατὰ τὸ 19^ο αἰῶνα.

Πρὶν ὅμως ἀρχίσω τὴ διαπραγμάτευση τοῦ θέματος, θεωρῶ ἀναγκαῖο νὰ ἀναφερθῶ, σέ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα συνδέονται ἄμεσα μὲ τὸ θέμα μας καὶ ἀφοροῦν τὴν τοπογραφία τῆς Μονῆς καὶ κυρίως τὴν καθοριστικὴ συμμετοχὴ της καὶ συνδρομὴ σ' ὅλους τοὺς ἀπελευθερωτικούς ἀγῶνες τῶν Κρητῶν, ἥδη ἀπὸ τὸν 17^ο ἕως κυρίως τὸν 19^ο αἰῶνα.

Ἑνότητα 1^η: Τοπογραφία Μονῆς

Ἡ Ἱερά Σταυροπηγιακὴ Μονὴ Ἀγ. Ἰωάννου Θεολόγου Πρέβελι βρίσκεται στὸ νότιο τμῆμα τῆς ἐπαρχίας Ἀγ. Βασιλείου Ρεθύμνης, κοντὰ στὸ Μεγάλο Ποταμὸ καὶ τὴν περίφημη «λίμνη τοῦ Πρέβελι». Ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο κτιριακά συγκροτήματα, τὸ Κάτω (Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου), σέ καταπράσινο τοπίο κοντὰ στὸν ποταμὸ, καὶ τὸ Πίσω (Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου), σέ μιὰ ἄγρονη πλαγιά μὲ μεγάλη κλίση, ἡ ὁποία καταλήγει σέ κρημνούς, ἐνῶ μπροστά του ἀπλώνεται τὸ Λιβυκὸ πέλαγος¹.

Ἑνότητα 2^η: Περί ἰδρύσεως καὶ ὀνομασίας

Σχετικὰ μὲ τὴν ἵδρυση τῆς Μονῆς, διατυπώνονται διάφορες ἀπόψεις. Ὁ Ἀμερικανὸς Τόμας Μπλέντσοου (Thomas Bledsoe) ἀναφέρει – χωρὶς ὅμως

¹ Νίκου Ψιλάκη, *Μοναστήρια καὶ ἐρημητήρια τῆς Κρήτης*, τόμος Β', Ἡράκλειο 1993, σ. 385.

ιδιαίτερα πειστικά στοιχεία – πώς ή Μονή ιδρύθηκε, κατά τη 2^η Βυζαντινή περίοδο, από ένα έρημίτη ονόματι Ακάκιο, ο οποίος έζησε στο Πίσω Μοναστήρι, προσελκύνοντας σταδιακά και άλλους ερημίτες, μέχρι που σχηματίστηκε ο πρώτος μοναστικός πυρήνας². Αντίθετα, ο Νίκος Ψιλάκης διασώζει τρεις τοπικές παραδόσεις για την ίδρυση της Μονής, οι οποίες τη θέλουν να ιδρύεται από κάποιους ερημίτες του Αγ. Όνουφρίου, ή από μετεγκαταστάσεις μοναχών από άλλες Μονές. Χωρίς να υιοθετούμε ή να αποκλείουμε κάποια έκδοχή, οδηγούμαστε στην πρώτη ασφαλή χρονολογία 1594, την οποία διάβασε ο Ίταλός Ένετολόγος Γκερόλα στην καμπάνα του ναού του Προδρόμου, στο Κάτω Μοναστήρι³. Πιθανότατα λοιπόν το πρώτο οργανωμένο μοναστικό κέντρο να βρισκόταν κοντά στο Μεγάλο Ποταμό, στη θέση του Κάτω Μοναστηριού⁴. Μια επίσης χρονολογία 1629, βρήκε ο Γκερόλα στην καμπάνα του Πίσω Μοναστηριού, γεγονός που οδηγεί στο συμπέρασμα ότι τα δύο μοναστηριακά κτίρια, του Προδρόμου και του Θεολόγου έχουν τη μορφή μοναστηριακού συγκροτήματος ήδη από την τελευταία περίοδο της Ένετοκρατίας⁵. Ως προς την ονομασία της Μονής με το προσωνύμιο «Πρέβελι», υπάρχουν επίσης διάφορες έρμηνειες, με επικρατέστερη εκείνη που θέλει να παίρνει ή Μονή τ' όνομά της από κάποιο μοναχό της, ο οποίος καταγόταν από την ιστορική Ρεθεμνιώτικη οικογένεια Πρέβελι⁶.

Ενότητα 3^η: Η αποστολή και προσφορά της Μονής στους απελευθερωτικούς αγώνες των Κρητών (έμφαση στον 19^ο αιώνα). (Η λειτουργία της ως ιδιότυπο κρυφό σχολειό).

Καθ' όλη τη διάρκεια λειτουργίας της ή Ιερά Μονή Πρέβελι διαδραμάτισε σημαντικότατο ρόλο στην κοινωνική, εκπαιδευτική και κατ' επέκταση πολιτιστική ζωή της Κρήτης, πέραν βεβαίως του θρησκευτικού της χαρακτήρα. Ιδιαίτερη ήταν ή συμμετοχή της επίσης και ή προσφορά της σ' όλους τους απελευθερωτικούς αγώνες των Κρητών ήδη από τον 17^ο αι. και κυρίως

² Th. Bledsoe, *The story of two Heroic Monasteries, Arkadi and Preveli*, 1966, p. 51.

³ Gerola, *Monumenti Veneti...* vol II, p. 374.

⁴ Ν. Ψιλάκη, *ό. π.*, σ. 386.

⁵ Ακόμα και αν αρχικά λειτούργησαν ως δύο ανεξάρτητα μοναστικά κέντρα, με την ονομασία της Κάτω Μονής ως «Μονής του Μεγάλου Ποταμού», όπως μαρτυρείται από σφραγίδες της Μονής, μπορεί αργότερα να συνενώθηκαν ή να ήπληχθη τό ένα στο άλλο. Βλ. Μιχ. Παπαδάκη, *Τό μοναστήρι του Πρέβελι στην Κρήτη*, Αθήνα 1978, σ. 78-79 και Ν. Ψιλάκη, *ό. π.*, σ. 386.

⁶ Ν. Ψιλάκη, *ό. π.*

τούς αιώνες 18^ο και 19^ο αι. Τονίζεται ότι η Μονή υπέστη αλλεπάλληλες καταστροφές και κατόρθωσε να ανασυγκροτηθεί – τουλάχιστον τρεις φορές – εκ βάθρων. Πρώτη περίπτωση ήταν η καταστροφή της από τους Οθωμανούς, όταν κατέλαβαν την Κρήτη (1645 – 1669). Η ανασυγκρότηση και η γρήγορη ανάπτυξη του μοναστηριού οφείλεται κυρίως στις μεγάλες μορφές που ήγουμένευσαν και φρόντισαν να την αναδείξουν σ' ένα από τα μεγαλύτερα μοναστικά κέντρα⁷.

Στό μοναχολόγιο της Μονής – ή σημαντικότερη ιστορική πηγή για τους πρώτους αιώνες της Τουρκοκρατίας – μαρτυρούνται ονόματα ήγουμένων (Μεθόδιος, Ακάκιος, Ίακωβος Πρέβελης, Ακάκιος Μοάτζο), στους οποίους οφείλεται η οργάνωση και εύρωστί της Μονής. Ο Ίακωβος, τόν οποίο ο καθηγητής Θ. Δετοράκης χαρακτηρίζει «άρκετά δραστήριο και δημιουργικό ήγούμενο»⁸, είναι ο πρώτος του οποίου τ' όνομα προκύπτει από επιγραφή σέ χρυσοκέντητο έπιτραχίλιο, πού φυλάσσεται στό μουσείο της Μονής⁹. Ός διάδοχος του Ίακώβου Πρέβελη φέρεται ο Ακάκιος Μοάτζο (α' μισό 18^{ου} αι.), ο οποίος οργάνωσε τό κρυφό σχολείο της Μονής, όπως αναφέρουν ο Μιχ. Παπαδάκης και ο Τ. Μπλέντσοου¹⁰. Τήν περίοδο αυτή στην ύπαιθρο δέν υπήρχαν σχολεία (μέσα – τέλη 19^{ου} αι.) και τό σύνολο τών υπόδουλων Κρητών ζούσε στην άμάθεια¹¹. Η διδασκαλία ανάγνωσης και γραφής από γηραιούς έγγραμματούς ή και όλιγογράμματούς μοναχούς στά καλογερο-παίδια άπηχεί μία συνηθισμένη για τά Κρητικά μοναστήρια δραστηριότητα εκείνης της έποχής. Τόν Ακάκιο Μοάτζο διαδέχθηκε στην ήγουμενία ο Έφραίμ Πρέβελης τό 1769. Ένα χρόνο μετά την ανάληψη της ήγουμενίας ξέσπασε ή μεγάλη επανάσταση του 1770, ή οποία έγινε αίτία να καταστραφεί έξ όλοκλήρου ή γειτονική έπαρχία Σφακίων. Οί Τούρκοι ξέσπασαν στό μοναστήρι, καταστρέφοντάς το και κατηγορώντας τόν Έφραίμ για τό φόνο ενός Τούρκου ληστή¹². Ο ήγούμενος αναγκάστηκε να εγκαταλείψει τή Μονή για ν' αποφύγει την έκδίκηση τών Τούρκων¹³. Τό Οίκουμενικό Πα-

⁷ Ο. π.

⁸ Όμιλία στό πατριαρχικό πνευματικό κέντρο «Ο Άγιος Ραφαήλ» Σπηλίου (9/5/1993).

⁹ Μιχ. Πρεβελάκη, «Η Ίερά Μονή Πρέβελη», Έπετηρίς Έταιρείας Κρητικῶν Σπουδῶν Α', 1938, σ. 264.

¹⁰ Μιχ. Παπαδάκη, *Τό Μοναστήρι του Πρέβελη στην Κρήτη*, Αθήνα 1978, σ. 128.

¹¹ Ν. Ψιλάκη, *ό. π.*, σ. 388.

¹² Ο. π., σ. 390.

¹³ Ο Θ. Δετοράκης συσχετίζει ένα γνωστό ριζίτικο τραγούδι μέ τή φυγή του Έφραίμ:

τριαρχεῖο, πιεζόμενο από τούς Ὁθωμανούς, καθαίρεσε τόν Ἐφραίμ, ἐνῶ πολλά χρόνια ἀργότερα (τό 1798) τόν ἀποκατέστησε, μέ σιγίλλιο τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Ε' ¹⁴. Μπροστά στόν κίνδυνο τῆς ἐρήμωσης τῆς Μονῆς καί τῆς ἀρπαγῆς τῆς περιουσίας της ἀπό τούς γενίτσαρους ὁ Γρηγόριος ὁ Ε', μέ σιγίλλιό του, συμπεριέλαβε τό μοναστήρι στίς Σταυροπηγιακές Μονές.

Πατριαρχικό σιγίλλιο Γρηγορίου τοῦ Ε'

Ὁ 19^{ος} αἰ. βρίσκει τή Μονή σέ καλύτερη κατάσταση, μέ πολλά μετόχια καί ἀνάλογα εἰσοδήματα. Παρά τίς ἀντιξοότητες, ὁ Ἐφραίμ παραδίδει στούς διαδόχους του ἕνα ἰσχυρό μοναστήρι.

Ἡ ἀκμή τῆς Μονῆς συνεχίστηκε καί τά ἐπόμενα χρόνια. Ὁρόσημο θεωρεῖται τό ἔτος 1808, κατά τό ὁποῖο ἀναλαμβάνει ἡγούμενος ὁ Μελχισεδέκ Τσουδερός, ἕνας ἀπό τούς πρωτεργάτες τῆς μεγάλης ἐπανάστασης τοῦ 1821, ἀπό τίς μεγαλύτερες φυσιογνωμίες πού ἀνέδειξε ἡ Μονή ¹⁵. Δύο χρόνια μετά τήν ἀνάληψη τῶν καθηκόντων του ἔγινε ἰσχυρότατος σεισμός, ἔντασης 7,8 R, ὁ ὁποῖος

κατέστρεψε τή Μονή καί γιά πολλά χρόνια ἦταν ἐρειπωμένη ¹⁶. Μόλις τό ἔτος 1814 χορηγήθηκε ἄδεια ἐπιδιόρθωσης τῆς Μονῆς ἀπό τόν Ὁσμάν Πασά ¹⁷. Τό 1816 (τόσο διήρκεσαν οἱ ἐργασίες), ἡ Μονή ἔγινε ξανά λει-

“Παιδιά κι ἦντα νά γίνηκε τοῦ Πρέβελι ὁ δεσπότης;
Μουδέ στίς μέσες φαίνεται, μουδέ στίς ἀναμεσάδες,
μουδέ στά μοναστήρια ντου τό Πάνω καί τό Κάτω,
νά βάλει τό «εὐλογητός»”.

¹⁴ Μιχ. Παπαδάκη, *ὁ. π.*, σ. 119-123, 205 καί Μιχ. Πρεβελάκη, *ὁ. π.*, σ. 275-276.

¹⁵ Ν. Ψιλάκη, *ὁ. π.*, σ. 394.

¹⁶ Τεχνικό Ἐπιμελητήριο Ἑλλάδος, τμήμα Ἀνατολικῆς Κρήτης, *Ἡ ἀντιμετώπιση τῶν συνεπειῶν ἑνός σεισμοῦ στήν πόλη τοῦ Ἡρακλείου*, Ἡράκλειο 1993, σ. 77.

¹⁷ Μιχ. Παπαδάκη, *ὁ. π.*, σ. 222-223.

τουργική. Στόν Όσμάν Πασά κατέφυγε επίσης ό ήγούμενος Μελχισεδέκ, προκειμένου νά προστατέψει τή Μονή από τούς γενίτσαρους¹⁸. Ήδη είχαν ξεκινήσει οί προετοιμασίες γιά τήν επανάσταση τοῦ 1821. Ό Μελχισεδέκ ήταν από τίς προσωπικότητες πού μυήθηκαν από τούς Φιλικούς στήν Κρήτη. Ή συμβολή του στόν κρητικό άγώνα ήταν καθοριστική. Πρίν τήν έκρηξη τής επανάστασης φρόντισε γιά τή συγκέντρωση όπλων, πυρομαχικών, τροφίμων. Παράλληλα φρόντισε γιά τή φύλαξη τών κειμηλίων καί θησαυρών τής Μονής σέ κοντινά σπήλαια¹⁹. Πρίν άκόμη έκραγεί ή επανάσταση στήν Κρήτη, οί Τοῦρκοι έξεστράτευσαν καί κατέστρεψαν τή Μονή, στίς 26 Μαΐου 1821. Ή περιουσία τής Μονής δημεύτηκε καί λίγα χρόνια άργότερα, επί Αίγυπτιακής διοικήσεως (1830 – 1840), έπιστράφηκαν τά περιουσιακά της στοιχεΐα²⁰. Ό Μελχισεδέκ μέ τούς μοναχούς του συμμετείχαν ένεργά στά πεδία τών μαχών, δίδοντας παράλληλα όλα τά κρυμμένα άσημικά καί ιερά σκεύη γιά ν' άγοραστοῦν κανόνια καί πολεμοφόδια²¹.

Τό Φεβρουάριο 1823 ό Μελχισεδέκ πέθανε καί τή θέση του πήρε ό «φρονιμότερος καί άξιότερος» από τούς μοναχούς του, ό Νεΐλος Μο-

Ό Ήγούμενος τής Μ. Πρέβελι,
Μελχισεδέκ Τσουδερός

¹⁸ Ό Όσμάν Πασάς, ό έπονομαζόμενος «Πνιγάρης» ήρθε στήν Κρήτη, τό Σεπτέμβριο τοῦ 1812, μέ σκοπό νά περιορίσει τή δράση τών γενίτσαρων, οί όποιοι δημιουργούσαν προβλήματα τόσο στούς χριστιανούς, όσο καί στούς Όθωμανούς άρχοντες. Τούς παραβάτες γενίτσαρους τιμωρούσε μέ άπαγχονισμό, έξ' οὔ καί τό προσωνύμιο. Βλ. Θ. Δετοράκη, *Ίστορία τής Κρήτης*, σ. 301-302.

¹⁹ Ν. Ψιλάκη, *ό. π.*, σ. 397.

²⁰ Μιχ. Παπαδάκη, *Τό Μοναστήρι τοῦ Πρέβελι στήν Κρήτη*, Άθήνα 1978, σ. 229 καί Νίκου Ψιλάκη, *Μοναστήρια καί έρημητήρια τής Κρήτης*, τόμος Β', Ήράκλειο 1993, σ. 397-399.

²¹ Μιχ. Πρεβελάκη, «Ή Ίερά Μονή Πρέβελι», *Έπετηρίς Έταιρείας Κρητικῶν Σπουδῶν Α'*, 1938, σ. 279.

σχοβίτης. Ἡ ἐκλογή του ἐπικυρώθηκε ἀμέσως ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο. Καὶ ἐκεῖνος συνέχισε νὰ προσφέρει τὰ πάντα γιὰ τὴν πατρίδα, μέχρι τὸ τέλος τῆς ἐπανάστασης, τὸ 1829.

Στὴ συνείδηση τοῦ κόσμου, ἡ Μονὴ Πρέβελη εἶχε πλέον καθιερωθεῖ ὡς κοιτίδα ἐλευθερίας, μέ κύρος καὶ φήμη σ' ὅλη τὴν Κρήτη. Ὁ Νεῖλος, ἐκμεταλλευόμενος εὐεργετικές διατάξεις τοῦ Μεχμέτ Αἰλῆ στὰ χρόνια τῆς Αἰγυπτιακῆς (1830-1840), διέσωσε καὶ αὐξήσε τὴν περιουσία τῆς Μονῆς, ἐνῶ φρόντισε γιὰ τὴν ἀνοικοδόμησις τόσο τοῦ μοναστηριοῦ, ὅσο καὶ ἄλλων ἱερῶν ναῶν, ἀφοῦ γιὰ 200 περίπου χρόνια οἱ Τοῦρκοι δέν τὸ ἐπέτρεπαν²². Τὰ χρόνια τῆς ἡγουμενίας τοῦ Νεῖλου Μοσχοβίτη, μέχρι τὸ 1862, ἦταν ἔντονα δημιουργικά, δραστήρια καὶ καθοριστικά γιὰ τὴν πορεία τῆς Μονῆς²³. Σὲ ἡλικία 83 ἐτῶν, τὸν διαδέχθηκε ὁ μουσικολογιώτατος Δανιὴλ Κουφάκης, ἄνθρωπος μέ ἱκανότητες καὶ κυρίως ἀγάπη στὴν παιδεία καὶ τὴ μουσική. Αὐξήσε κατακόρυφα τὴ χορηγία τῆς Μονῆς στὰ σχολεῖα τῆς περιοχῆς (ἀπὸ 2500 σὲ 16000 γρόσια), γεγονός πού δυσaráστησε κάποιους, οἱ ὅποιοι διαμαρτυρήθηκαν στὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, μέ συνέπεια τὴν ἀντικατάστασις τοῦ Δανιὴλ, τὸ Νοέμβριον τοῦ 1864²⁴. Τὸ Δανιὴλ διαδέχεται, τὸ 1865, ὁ Ἀγαθάγγελος Παπαβασιλείου. Ἐνα χρόνο μετὰ, ξεσπᾷ ἡ μεγάλη Κρητικὴ ἐπανάστασις τοῦ 1866-69. Τὸ ἱστορικὸ μοναστήρι συνεχίζει τὴν ἀγωνιστικὴ δράσις. Ὅπως τονίζει ὁ καθηγητὴς Θ. Δετοράκης, «κατὰ τὴν ἐπανάστασις αὐτὴ, οἱ ἐπαναστάτες διέθεταν ἕνα ἰσχυρὸ οἰκονομικὸ στηρίγμα καὶ ἕνα ἀσφαλὲς καταφύγιον, ἐνῶ ἡ λίμνη τοῦ Πρέβελι ἦταν ἕνα ἀπὸ τὰ σημεῖα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἀναχωροῦσαν τὰ γυναικόπαιδα πρὸς τὴν ἐλεύθερὴν Ἑλλάδα, ὅπως γράφει ὁ Ν. Ψιλάκης. Στις 7 Ἰουλίου 1867, τὸ μοναστήρι καταστρέφεται γιὰ ἄλλη μιὰ φορά, ἀφοῦ ὁ Ρεσίτ Πασάς ἔκαψε τὴν Κάτω Μονὴ τοῦ Προδρόμου. Μετὰ τὴ λήξις τῆς ἐπανάστασις ὁ ἡγούμενος Ἀγαθάγγελος καὶ ἡ ἀδελφότης τῆς Μονῆς ἄρχισαν τὸ ἔργον τῆς ἀποκατάστασις. Τὸ Νοέμβριον τοῦ 1870, ὁ Ἀγαθάγγελος παραιτήθηκε ἀπὸ τὴν ἡγουμενίαν. Νέος ἡγούμενος ἐξελέγη παμψηφεῖ, τὸ Δεκέμβριον τοῦ 1870, ὁ Καλλίνικος Σπιταδάκης, ὁ ὁποῖος κλήθηκε νὰ λύσει τὸ πρόβλημα ὡς πρὸς τὴ διαχείρισις τῆς περιουσίας μετὰ τὴν Δημογεροντίαν Σφακίων καὶ Μονῆς. Τὸ 1876 ἐπανῆλθε στὸ ἡγουμενοσυμβούλιον ἡ διαχείρισις τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων²⁵. Κατὰ τὴν ἐπανάστασις τοῦ 1878, τὸ μοναστήρι

²² Ζενάτ'Ισματ Ράσειτ, *Ἡ Κρήτη ὑπὸ τὴν αἰγυπτιακὴν ἐξουσίαν*, Ἡράκλειον 1978, σ. 12.

²³ Ἐγιναν ἀνοικοδόμησις τοῦ νέου ναοῦ Ἀγ. Ἰωάννου Θεολόγου στὸ Πίσω Μοναστήρι (1835-1837), οἱ δύο γέφυρες στὸ Μεγάλον Ποταμό, καθὼς καὶ ἡ ἀνοικοδόμησις τοῦ Κάτω Μοναστηριοῦ, τὸ ὁποῖον εἶχε πυρποληθεῖ τὸ Μάιον τοῦ 1821.

²⁴ Ν. Ψιλάκης, *ὁ. π.*, σ. 405.

ήταν έτοιμο νά προσφέρει καί πάλι στόν άγώνα, ένώ τό 1881 ήταν ένα από τά μεγαλύτερα μοναστήρια τής Κρήτης μέ 29 μοναχούς καί 28 εργαζόμενους στά κτήματα.

Η πλούσια επίσης δράση του στόν τομέα τής παιδείας συνεχίστηκε μέ επιχορηγήσεις τών σχολείων τής περιοχής. Μετά τό θάνατο τοῦ Καλλίνικου, τό 1892, έγινε ήγούμενος ό Νείλος Βολανάκης (35 ετών). Όμως ή τελευταία δεκαετία τοῦ 19^{ου} αἰ. ήταν τόσο ταραχώδης, ώστε δέν επέτρεψε στό νέο ήγούμενο νά επιτελέσει σημαντικό έργο. Βεβαίως κατά τίς επαναστάσεις τοῦ 1895 καί 1897-98, ή Μονή διαδραμάτισε τόν ίδιο ακριβώς ρόλο. Υπήρξε τόπος συγκέντρωσης τών επαναστατῶν τής επαρχίας Άγ. Βα-

*Ό Ηγούμενος τής Μ. Πρέβελι,
Καλλίνικος Σπιταδάκης*

σιλείου καί χορηγός τών επαναστατικῶν ομάδων²⁵. Άξιοσημείωτο εἶναι τό γεγονός ότι τό 1896 ή Μονή είχε εγκαταστήσει δικό της εργαστήριο πυρομαχικῶν σέ κοντινό σπήλαιο, μέ αποθήκη φυσιγγίων έντός τής Μονής, γεγονός πού όδήγησε τούς Τούρκους νά πυρπολήσουν, στίς 10 Άπριλίου 1896, τή Μονή, χωρίς αποτέλεσμα. Όδεύοντας τό Κρητικό ζήτημα πρός τή λύση του, 947 Άγιοβασιλιῶτες συγκεντρώθηκαν, στίς 25 Αὐγούστου 1896, στή Μονή καί υπέγραψαν ψήφισμα εὐγνωμοσύνης πρός αὐτήν. Έτσι ή Ίερά Μονή Πρέβελι, σ' όλη τή διάρκεια τής Κρητικῆς αὐτονομίας, υπήρξε ό λαμπρός καί σεβάσιμος χώρος πού όλοι σέβονταν καί εκτιμοῦσαν. Όπως έγραψε ή έφημερίδα «Άναγέννησις» Ρεθύμνης, στίς 10 Μαΐου 1899, ή Μονή αποτέλεσε τό «κορύφωμα τής μοναστηριακῆς τελειότητας». Γι' αὐτό καί ό "Υπάτος Άρμοστής Κρήτης, Πρίγκηπας Γεώργιος θεώρησε καθήκον του νά τήν επισκεφτεῖ δύο φορές (1899 καί 1903).

Η ήμέρα τής έλευθερίας είχε φτάσει καί δέν απέμενε παρά ή επίσημη ένωση τής Κρήτης μέ τή μητέρα Έλλάδα.

²⁵ Μιχ. Παπαδάκη, *ό. π.*, σ. 324 καί Ν. Ψιλάκη, *ό. π.*, σ. 412.

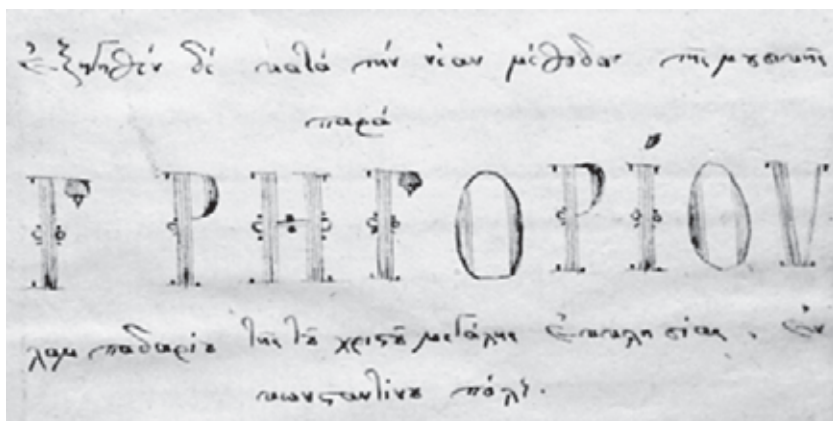
²⁶ Μιχ. Πρεβελάκη, *ό. π.*, σ. 284.

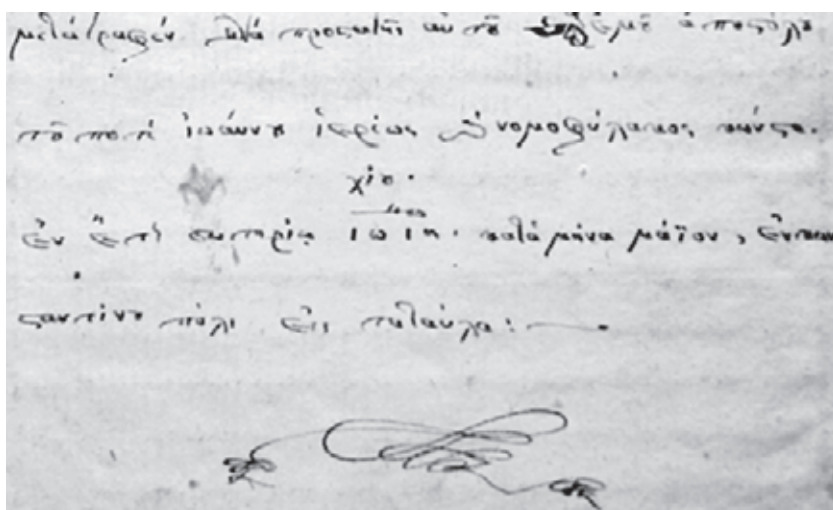
Οί 8 μουσικοί κώδικες

Ένότητα 4^η: Βιβλιοθήκη Μονής – Εύρεση Κωδίκων

Από την έκτενή – είναι ή αλήθεια, αλλά απαραίτητη – ιστορική αναδρομή στα πεπραγμένα της Μονής, κατά τη διάρκεια των απελευθερωτικών αγώνων των Ελλήνων προκύπτει η τεράστια συμβολή της στα κοινωνικά και ιστορικά δρώμενα της εποχής. Η δράση της αυτή επεκτείνεται και καθορίζει όχι μόνο τη θρησκευτική και κοινωνική ζωή, αλλά επιδρά και στον τομέα του πολιτισμού, βασικό στοιχείο του οποίου είναι και η ψαλτική παράδοση. Τό γεγονός αυτό αποδεικνύει και η σημαντική Βιβλιοθήκη της Μονής, ή οποία αποτελείται από 650 τόμους βιβλίων, ανάμεσα στους οποίους και μουσικά χειρόγραφα. Πρόκειται για ένα μουσικό θησαυρό από 8 μουσικούς κώδικες, τούς οποίους είχα τη χαρά και την τιμή να έντοπίσω τό 2007, όταν ως συνοδός καθηγητής επισκέφτηκα μέ τούς φοιτητές της Πατριαρχικής Ανώτατης Εκκλησιαστικής Ακαδημίας Ήρακλείου την Ήερά Μονή στα πλαίσια ποιμαντικής εξόρμησης.

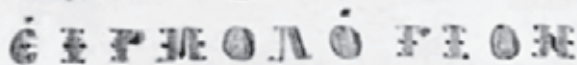

Ἐξήγηση τῶν κωδίκων ἀπὸ τον Γρηγόριο

Μεταγραφή τῶν κωδίκων ἀπὸ τὸν Ἀπ. Κώνστα

Οἱ κώδικες αὐτοὶ γράφτηκαν τὸ 1818, στή Νέα Μέθοδο καὶ γραφὴ τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς, στήν Κωνσταντινούπολη, ἀπὸ τὸ γνωστὸ μουσικο-διδάσκαλο καὶ καλλιγράφο Ἀπόστολο Κώνστα τὸ Χίο, ἀφοῦ προηγουμένως ἐξηγήθηκαν στή Νέα Μέθοδο ἀπὸ τὸ Γρηγόριο Λαμπαδάριο καὶ μετέπειτα Πρωτοψάλτη.

πῶς θεῶν ἰσχύϊ οὐκ ἔστιν αὐτῶν ἐνὶ τῇ ἐκείνῃ καὶ ἡμεῖς οὐκ ἔσμεν
 ἐν τῇ αὐτῇ καὶ οὐκ ἔσμεν ἐν τῇ αὐτῇ καὶ οὐκ ἔσμεν ἐν τῇ αὐτῇ.
 Ἐξ ἧς καὶ οὐκ ἔστιν ἐν τῇ αὐτῇ καὶ οὐκ ἔστιν ἐν τῇ αὐτῇ.
 Ἡ δὲ ἐκείνη οὐκ ἔστιν ἐν τῇ αὐτῇ καὶ οὐκ ἔστιν ἐν τῇ αὐτῇ.

[illegible]

A page of handwritten musical notation on aged paper. The notation consists of a single staff with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The notes are written in a cursive, handwritten style. The paper is yellowed and shows signs of wear, including creases and discoloration. The handwriting is in dark ink, and the notes are connected by a continuous line.

- 196 -

Τὰ χειρόγραφα μεταφέρθηκαν από τήν Κωνσταντινούπολη στήν Κρήτη καί ἐνῶ βρίσκονται στή Βιβλιοθήκη τῆς Μονῆς, γιά περισσότερα ἀπό 180 χρόνια, ἦταν ἄγνωστα στήν ἐλληνική καί διεθνή βιβλιογραφία²⁷.

Ἔτσι τό 2009, σέ εἰσήγησή μου στό Β' Διεθνές Μουσικολογικό Συνέδριο, πού πραγματοποιήθηκε στήν Ἀθήνα (10 – 14 Ἰουνίου) ἔγινε παρουσίαση ἐκτενῆς τῶν χειρογράφων. Ἀκολούθησε φωτογράφιση καί ψηφιοποίησή τους, τό ἴδιο ἔτος, σέ συνεργασία μου μέ τό Πανεπιστήμιο Κρήτης, μέ σκοπό τή διάσωσή τους. Τό 2012 ἀκολούθησε μία «συνοπτική περιγραφή Μουσικῶν Κωδίκων τῆς Ἱ. Μ. Πρέβελι», μέ ἄρθρο μου στήν ἐπιστημονική ἐπετηρίδα τῆς Ἀνώτατης Ἐκκλησιαστικῆς Ἀκαδημίας Ἡρακλείου Κρήτης²⁸. Ἐντός τῶν ἡμερῶν ἐπίσης πρόκειται νά κυκλοφορήσει βιβλίο μέ τίτλο «Πέτρου Λαμπαδαρίου, Χερουβικά σύντομα τῆς ἐβδομάδος (σειρά β')»²⁹, τό ὁποῖο ἀφορᾷ περιεχόμενα τοῦ κώδικα ἀρ. 4 τῆς Μονῆς. Πρόκειται γιά 5 ἀνέκδοτα Χερουβικά τοῦ κώδικα αὐτοῦ, ὁ ὁποῖος περιέχει μαθήματα Θ. Λειτουργίας.

Ἐνότητα 5^η: Ἀναζήτηση τοῦ κομιστῆ Λ. Ν. Ἡ διαδρομή τοῦ Λάμπης Νικοδήμου. Ἡ σύνδεση τῶν Χειρογράφων μέ τήν παράδοση τῆς Πόλης.

Κατά τήν πολύχρονη μελέτη καί ἔρευνα ἐκ μέρους μου τῶν χειρογράφων, ἕνα ἐνδιαφέρον ἐρώτημα πού γεννήθηκε ἀφοροῦσε τήν ἀναζήτηση τοῦ κομιστῆ τῶν κωδίκων αὐτῶν ἀπό τήν Κωνσταντινούπολη στήν Κρήτη, καθώς καί τή σύνδεση ἀνάμεσα στή μουσική παράδοση τοῦ νησιοῦ μας μέ αὐτήν τῆς Πατριαρχικῆς, μέ ἔδρα τήν Πόλη. Ἡ ἐξερεύνησή μου ὀδήγησε στό συμπέρασμα ὅτι ὡς μεταφορέα καί κομιστῆ τῶν χειρογράφων θά μπορούσαμε νά θεωρήσουμε τόν Ἐπίσκοπο Λάμπης Νικοδήμο.

Αὐτό βεβαιώνεται καί ἀπό τήν ἔκτυπη ἀναγραφή στό κάτω μέρος τῆς στάχωσης, στή ράχη τῶν κωδίκων, μέ τά ἀρχικά Λ. Ν., ἡ ὁποία ἀναμφίβολα ὀδηγεῖ στόν ἰδιοκτήτη τους.

²⁷ Μία πρώτη ἀναφορά γίνεται στό χειρόγραφο κατάλογο τῆς Μονῆς, ὁ ὁποῖος συντάχθηκε τό 1918.

²⁸ Βλ. Ἀνδρέα Γιακουμάκη, «Συνοπτική περιγραφή Μουσικῶν Κωδίκων τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Πρέβελι», Ἐπιστημονική Ἐπετηρίδα Ἀνώτατης Ἐκκλησιαστικῆς Ἀκαδημίας Ἡρακλείου Κρήτης, τόμος Β', Ἡράκλειο 2012, σ. 465.

²⁹ Τά συγκεκριμένα Χερουβικά, τή χρονική περίοδο πού δημοσιεύονται τά παρόντα Πρακτικά, ἔχουν ἤδη ἐκδοθεῖ. Βλ. Ἀνδρέα Γιακουμάκη, *Χερουβικά σύντομα τῆς ἐβδομάδος, Πέτρου Λαμπαδαρίου (σειρά β')*, κατ' ἐξήγησιν Γρηγορίου Πρωτοψάλτου, κωδικογράφου Ἀποστόλου Κώνστα καί ἀπόδοσιν Δημητρίου Νεραντζή, Ἑταιρεία Ἑλληνικῆς Γλώσσας καί Μουσικῆς, Ὑμνολογικές πηγές καί μελέτες 2, Ἡράκλειο Κρήτης 2016.

Ὁ Λάμπης Νικόδημος

Ὁ Νικόδημος Σούμπασης, καταγόμενος ἀπὸ τὸ γειτονικὸ χωριὸ Ἀσώματος, εἶχε καταφύγει στὴ Μονή, ἐπὶ ἡγουμενίας Μελχισεδέκ Τσουδεροῦ, σέ ἡλικία 20 ἐτῶν, τὸ ἔτος 1815. Ὡς ἀδελφὸς τῆς Μονῆς, ἀποφοίτησε τὸ 1820, ἀπὸ τὸ ἰδιότυπο σχολεῖο τῆς Μονῆς (μέ μαθητὲς μοναχοὺς καὶ λαϊκοὺς) καὶ ἐστάλη στὴν Κωνσταντινούπολη γιὰ σπουδές, ὡς ὑπότροφος τοῦ μοναστηριοῦ³⁰. Ἐκεῖ διορίστηκε ἐφημέριος στὸν Ἱερό Ναὸ Ἀγ. Νικολάου, στὸ Φανάρι, καὶ παράλληλα σπούδαζε μέ τὴ φροντίδα τοῦ Πατριαρχείου, ἐνῶ διακρίθηκε γιὰ τίς ἱκανότητές του³¹. Ὁ Νικόδημος ἐπιστρέφει, τὸ 1831, στὴν Κρήτη ὡς Ἐπίσκοπος Λάμπης, προσφέροντας πλούσιο ἔργο, μέ προτεραιότητα

στὸν τομέα ἐκπαίδευσης καὶ παιδείας τῆς περιοχῆς του. Σύχναζε στὴ μονὴ τῆς μετανοίας του, ὅπου μέχρι σήμερα ἀναγνωρίζει κανεῖς τ' ὄνομά του σέ ἀντικείμενα καὶ κειμήλια τῆς Μονῆς. Σημειωτέον ὅτι ἐπὶ ἡμερῶν του ἰδρύθηκε ἡ Σχολὴ Ἀγ. Πνεύματος στὴν ἐπαρχία του, ἓνα σπουδαῖο γιὰ τὴν ἱστορία τῆς Κρήτης κεφάλαιο, ὅπως χαρακτηριστικὰ ἀναφέρει ὁ Ν. Ψιλᾶκης. Ἡ σχολὴ λειτούργησε μέ διάφορες μορφές, γιὰ πολλὰ χρόνια, ἐνῶ φοίτησαν σ' αὐτὴ πολλές γενιές παιδιῶν ἀπὸ τὴν ἐπαρχία Ἀγ. Βασιλείου καὶ ἄλλες κοντινὲς περιοχές. Ἰδρύθηκε μέ ἔξοδα τῆς Μονῆς Πρέβελη καὶ ἐπὶ πολὺ συντηρήθηκε μέ χορηγίες της³².

Κατὰ τὴν ἐπιστροφή του ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολη, ὁ Νικόδημος μετέφερε τοὺς μουσικοὺς κώδικες, οἱ ὁποῖοι, μετὰ τὸ θάνατό του τὸ 1845,

³⁰ Ν. Ψιλᾶκη, ὁ. π., σ. 404.

³¹ Μ. Ἀνδριανᾶκη, *Τερά Μονὴ Πρέβελη*, Ρέθυμνο 1998, σ. 25.

³² Βλ. Ν. Ψιλᾶκη, ὁ. π., σ. 404.

Αρχικά όνόματος Α. Ν.

περιήλθαν στην ιδιοκτησία της Μονής, όπως άλλωστε όλη ή προσωπική του περιουσία, σύμφωνα μέ διαθήκη του³³. Η εύρεση τών κωδίκων αυτών στην Κρήτη είναι άλλη μιά απόδειξη της στενής σχέσης, έπιρροής καί σύνδεσης ανάμεσα στά ψαλτικά δρώμενα του νησιού μέ αυτά της Κωνσταντινούπολης, καί ιδιαίτερα του Οικουμενικού Πατριαρχείου. Ανέκαθεν άλλωστε οί δεσμοί – θρησκευτικοί, πνευματικοί καί πολιτιστικοί – ανάμεσα στην Έκκλησία της Κρήτης καί τή Μητέρα Έκκλησία ήταν ισχυροί.

Ένότητα 6^η: Η διάδοση τών μουσικών κωδίκων μέσα από τή Συλλογή Παύλου Βλαστού.

Αυτό επιβεβαιώνει καί τό γεγονός ότι πολλά μουσικά κείμενα τών κωδίκων της Ι. Μ. Πρέβελι, όπως λ.χ. τά πέντε υπό έκδοση Χερουβικά³⁴, συνάντησα, κατά τήν έρευνά μου στό Ιστορικό Αρχείο Κρήτης, στά Χανιά τό 2011, στή Συλλογή του Παύλου Βλαστού³⁵. Αύτά έχουν αντιγραφεί από τόν ίδιο τόν Παύλο Βλαστό, κατά τό β' μισό του 19^{ου} αϊ., απόδειξη ότι τά μουσικά αύτά κείμενα δέν περιορίστηκαν στά όρια της Ιεράς Μονής, αλλά διαδόθηκαν καί έκτός αυτής, ώστε νά περιέλθουν σέ γνώση, όχι μόνο τών τροφίμων καί επισκεπτών της Μονής, αλλά καί όποιουδήποτε ενδιαφερομένου έξω από αυτήν.

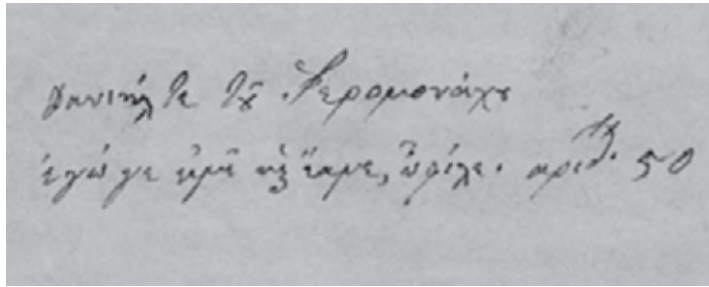
Ένότητα 7^η: Ο δεύτερος κάτοχος τών κωδίκων καί ή σχέση του μέ τή μουσική.

Κατά τήν περίοδο όπου ό Π. Βλαστός αντιγράφει τά μουσικά κείμενα τών χειρογράφων της Μονής, ως κάτοχος της Συλλογής αυτής φέρεται ό Ιερομόναχος Δανιήλ Κουφάκης, αδελφός της Μονής καί ήγούμενος τή

³³ Μιχ. Ανδριανάκη, *ό. π.*, σ. 25.

³⁴ Τά συγκεκριμένα Χερουβικά, τή χρονική περίοδο που δημοσιεύονται τά παρόντα Πρακτικά, έχουν ήδη έκδοθεϊ. Βλ. Ανδρέα Γιακουμάκη, *ό. π.*

³⁵ Συλλογή Παύλου Γ. Βλαστού, *χφ. αρ. 2*, σ. 534-544.

Ἰδιόχειρο κτητορικό σημείωμα Δανιήλ Κουφάκη

διετία 1862 – 1864, ὅπως ἀναφέραμε παραπάνω. Ὁ Δανιήλ, ἄριστος γνώστης τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς, μελοποιός καί συνθέτης – ἔργα τοῦ ὁποῖου συναντᾶμε στοὺς χειρόγραφους τόμους τῆς Συλλογῆς Π. Βλαστοῦ, ὅπως λ.χ. ποίημα – τραγούδι τοῦ Δανιήλ Κουφάκη πρὸς τιμὴν τῶν ὀλοκαυθέντων ἡρώων τῆς ἡρωϊδος Ἰεράς Μονῆς Ἀρκαδίου – ἀξιοποιεῖ τοὺς μουσικούς κώδικες, μετὰ τὸ θάνατο τοῦ Νικοδήμου, ὅπως προκύπτει ἀπὸ ἰδιόχειρο κτητορικό σημείωμα μέ τ' ὄνομά του στὸν κώδικα ἀρ. 3.

Οἱ δύο ἄντρες, ὁ Ἱερομόναχος Δανιήλ καὶ ὁ Παῦλος Βλαστός, ὑπῆρξαν μαθητὲς τοῦ Πρωτοψάλτου Κρήτης Κωνσταντίνου Ψαρουδάκη³⁶, μαθητῆ τῶν Τριῶν Διδασκάλων στὴν Πατριαρχικὴ Μουσικὴ Σχολὴ τοῦ 1815, στὴν Κωνσταντινούπολη, στοιχεῖο τὸ ὁποῖο καταδεικνύει καὶ ἀποδεικνύει τὴ διάδοση τῆς Πατριαρχικῆς μουσικῆς παράδοσης στὴν Κρήτη.

Ἐνότητα 8^η: Κατακλείδα – Συμπέρασμα

Κυρίες καὶ Κύριοι,

Κλείνοντας τὴν εἰσήγησή μου αὐτή, καὶ ἀφοῦ εὐχαριστήσω γιὰ ἄλλη μιὰ φορά τοὺς ὀργανωτὲς τοῦ συνεδρίου, τολμῶ νὰ πῶ ὅτι προέκυψαν σημαντικὰ συμπεράσματα γιὰ τὴ συμβολὴ τῆς Ἰεράς Μονῆς Πρέβελι στὰ ψαλτικά καὶ μουσικὰ πράγματα τῆς Κρήτης, δεδομένου ὅτι:

α) ἡ μεταφορά, ἀπὸ τὸν Ἐπίσκοπο Λάμπης Νικόδημο, τῶν 8 μουσικῶν κωδίκων ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολη καὶ ἡ φύλαξή τους στὴ Μονή,

β) οἱ συνεχεῖς διασώσεις ἀπὸ πυρπολήσεις, καταστροφές καὶ λεηλασίες ὄλων τῶν μουσικῶν θησαυρῶν καὶ κειμηλίων τοῦ μοναστηριοῦ,

γ) καὶ κυρίως ἡ ἀξιοποίηση τῶν χειρογράφων ἀπὸ τὸν Δανιήλ Κουφάκη καὶ ἡ ἀντιγραφὴ τους σὲ ἄλλες Συλλογές, ἐκτὸς Μονῆς, ὅπως αὐτὴν τοῦ Παύλου Γ. Βλαστοῦ, στὸ Ἱστορικό Ἀρχεῖο Κρήτης, ἀποτελοῦν στοιχεῖα

³⁶ Βλ. Συλλογὴ Παύλου Γ. Βλαστοῦ, χφ. ἀρ. 3, φ. 207r.

αδιάψευστα καί τονίζουν τήν οὐσιαστική δράση καί συμβολή τῆς Ἱερᾶς Σταυροπηγιακῆς Μονῆς Ἀγ. Ἰωάννου Θεολόγου Πρέβελι στήν ψαλτική καί κατ' ἐπέκταση πολιτιστική παράδοση τῆς Κρήτης. Γεγονός τό ὁποῖο ἀποδεικνύεται καί ἀπό τήν ἐξωστρεφή δράση ὅλων τῶν ἀδελφῶν τῆς Μονῆς, τήν ταῦτισή τους μέ τό λαϊκό στοιχεῖο, τή συμμετοχή τους στούς ἀγῶνες καί τήν πρώτη γραμμή τῶν μαχῶν, τήν ὕπαρξη ιδιότυπων σχολείων ἐντός τῆς Μονῆς (τρόφιμος τοῦ ὁποίου ὑπήρξε ὁ Λάμπης Νικόδημος). Ἡ ἐξωστρέφεια αὕτη εἶναι ἀπόλυτα συνδεδεμένη μέ τή μουσική καί ψαλτική παράδοση, ἐφόσον αὕτη ἀφορᾷ τόσο τήν παιδεία καί καλλιέργεια ὅσων ἀσχολοῦνται μ' αὐτήν, ὅσο καί τήν ἀπόλυτη ἐναρμόνισή της μέ τίς κοινωνικές καί ἱστορικές συνθηκες. Ἐξ' οὗ καί ἡ ἀναλυτική ἀναφορά στήν ἱστορία τῆς Ἱερᾶς Μονῆς.

Ὡστόσο τό θέμα δέν ἐξαντλεῖται ἐδῶ. Μιά ἐνδελεχῆς περαιτέρω μουσικολογική ἔρευνα καί μελέτη τῶν κωδίκων, εὐελπιστοῦμε ὅτι θά δώσει σημαντικά ἐπιστημονικά καί μουσικολογικά συμπεράσματα γιά τά μουσικά πράγματα στήν Κρήτη, τήν περίοδο τοῦ 19^{ου} αἰ., θέμα τό ὁποῖο καί ἀποτελεῖ καί τό ἀντικείμενο τῆς ἔρευνάς μου.

Σᾶς εὐχαριστῶ.

Περὶ τῶν ταλάντων Ζ' Κανόνες

Ἀρχιμ. Νήφων Βασιλάκης

Δρ. Κανονικοῦ Δικαίου

Φίλτατέ μου καὶ λίαν ἀγαπητέ π. Νικόλαε, συμφοιτητά μου κι ἀδελφέ μου περίπτυστε,

ὅταν ὡς φοιτητές τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Α.Π.Θ. κατὰ τό ἔτος 1998 ἐπισκεφτήκαμε μέ δύο-τρεῖς φοιτητικές, πολύτιμες, πενταροδεκάρες στήν τσέπη, μύριες ἐλπίδες, πολύ ὄρεξη καὶ ἐμφανή χαρά, τό «λημέρι», γνωστό τότε ἡδυφαγεῖον στή Συμβασιλεύουσα, τήν ἀγιοτόκο καὶ ἡρωτόκον Θεσσαλονίκη, κατὰ τόν μακαριστό Ποιμενάρχη της Μητροπολίτη Θεσσαλονίκης κυρό Παντελεήμονα, μαζί μέ τόν φίλο² μας τό Γιώργο τόν Τσικαλάκη, πού ἀξέχαστα μάθαινε τότε νά παίζει τόν τζουρά ὄχι γιά λήψη χρημάτων ἢ μέ ἐπαγγελματικές προσδοκίες, ἀλλά μόνο ἀπό μεράκι, σοῦ εἶχα πεί: ἡ παρβολή αὐτῇ τῶν ταλάντων καὶ συγκεκριμένα ἡ πράξη τοῦ κρύψαντος τό τάλαντον, προσωπικά μέ ἀνησυχεῖ περισσότερο, παρά οἱ τάχα λοιπές ἀμαρτίες τῆς νεότητος, γιά τίς ὁποῖες παρακαλεῖ ἀμνηστία, ὁ Ψαλμωδός λέγων, «ἀμαρτίας νεότητός μου καὶ ἀγνοίας μου μὴ μνησθῆς· κατὰ τὸ ἔλεός σου μνήσθητί μου, σύ, ἔνεκεν χρηστότητός σου, Κύριε»³, καὶ συμφωνήσαντός σου, ἐχάρην τά μάλα.

Χαίρομαι καὶ σήμερα, χρόνια μετά, γιά τήν ὁμορφὴ⁴ μας συνάντηση, στὸν ἱερό καὶ καρποφόρο χώρο τοῦτο, ὅπου γεωργεῖται καὶ καλλιεργεῖται θεαρέστως ὁ λόγος τοῦ Ἐνός κι Ἀληθινοῦ Θεοῦ, ὑπηρετοῦντες ἐξιδιασμένη διακονία τὸν ἐν Ἀγία Βαρβάρα εὐσεβῆ λαό τῆς Μίας Ἐκκλησίας μας.

Χαίρομαι ἀκριμάτιστα, ὡσαύτως, διότι τό θέμα τῆς τιμητικῆς, δι' ἐμέ ἀποψινῆς ὁμιλίας εἶναι, «Περὶ τῶν ταλάντων», διὰ τὰ ὁποῖα ὡς ἐλάχιστος

¹ Ὁμιλία ἡ ὁποία ἐγίνε στοὶ Πνευματικὸ Κέντρο τῆς Ἑνορίας Ἀγίας Βαρβάρας, τῆς ὁμωνύμου Κώμης Ν. Ἡρακλείου, κατόπιν εὐγενικῆς προσκλήσεως τοῦ Αἰδεσιμολ. π. Νικολάου Κοκολάκη, Διευθυντοῦ τοῦ «Πολιτιστικοῦ Κέντρου - Ἐπικοινωνιακοῦ καὶ Μορφωτικοῦ Ἰδρύματος» τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γορτύνης καὶ Ἀρκαδίας.

² Ἀκολουθήσαντες τοῦ Ἐπικούρου (φιλόσοφος, 341-270 π.Χ.) τήν συμβουλή: «Θά πρέπει νά βροῦμε μέ ποιόν θά φάμε καὶ θά πιούμε, πρὶν βροῦμε τί θά φάμε καὶ θά πιούμε».

³ Ψαλμός 24, 7.

⁴ Μάλιστα πολὺ ὁμορφη σέ ἀντίθεση μέ τίς τόσες ἀσχήμιες πού δυστυχῶς προβάλλονται γύρω μας καὶ προωθοῦνται συστηματικά, ἀπαρατήρητα, εὐρέως.

Κανονολόγος ἀπαριθμῶ, χάριν συντομίας, μόνον κανόνas ἑπτά. Σεβόμενος δέ τόν χρόνον σας, ἄλλωστε ἐδῶ ἔχετε ωραίους κήπους μέ φημισμένα λάχανα⁵, φρεσκότατα καρότα⁶ κ.λπ., εὐγεστα παραδεισένια προϊόντα, εἰσέρχομαι ἀμέσως στό θέμα μας, ἐπί τό δέ λαϊκότερον, μπαίνω πρίν μέ προλάβει ἡ Τεσσαρακοστή στό ψητό!

Τάλαντα, ὡς πολύ γνωστόν τοῖς πᾶσι, θά ἔλεγα εἶναι τά λεπτά, τά χρήματα, τά φράγκα, οἱ νῦν ληγμένες μακαριστές δραχμές, τίς ὁποῖες νοσταλγικά μνημονεύει φοβοῦμαι ἅπας ὁ κλῆρος καί πολὺς λαός ἢ τά εὐρώ τά ὁποῖα ἐρωτεύεται ἀμετανόητα ἢ νεολαία, τό γῆρας, καί κάθε ἡλικία, τῶν μικρῶν καί μεγάλων παιδιῶν, τῶν μωρῶν εὐτυχῶς ἐξαιρουμένων καθόσον μή δυναμένων νά κατανοήσουν εἰσέτι ὅτι τρώγονται μεταφορικά μόνον κι οὐχί κυριολεκτικῶς, τοποθετοῦν εἰς τό στόμα τους κέρματα, μά καί χάρτινα τεμάχια, λησμονῶντας ἢ μάλλον μή κατανοώντας, πόσα καί τί χέρια τά πιάνουν, οὔτε τήν παντοδαπούς εἶδους βρωμιά, τήν κατά γράμμα καί τήν μεταφορικῇ, τοῦ ξεπλύματος μαύρου, ρόζ, πράσινου, κόκκινου, πολυχρώματος, καί τῆς κεραζῶζας σέ πολυχρωμία πίσω μένουσας!

Τά λεπτά ἐπομένως γιά τά ὁποῖα γίνονται πόλεμοι, γάμοι, συμπεθερία καί συντεκνίες, ἀπάτες, ἐγκλήματα, ἀλλά καί τραπέζια, ἀγοράζονται καί πωλοῦνται πράγματι πόσα καί πόσα, ἀγάπες, φιλίες, σχέσεις ποικίλου βάθους, πλάτους καί μήκους, ἀλλά καί πόσα κεριά ἀνάβει κανεῖς, μνημόσυνα, μνημονέματα, δωρεές, εὐχέλαια κι ἀγιασμούς κάνει μέ τά λεφτά, ἀκόμη καί ἱερεῖς, γι' αὐτό καί ἔχομε πλῆθος κανόνων ἀπαγορευόντων τήν σιμωνία⁷ σχετικῶς!

⁵ «ὁ δὲ ἀσθενῶν λάχανα ἐσθίει», Ρωμ. 14, 2. Καί πολλοί μέχρι σήμερα ἐπιπόλαια νομίζουν ὅτι οἱ ἀσθενεῖς σωματικά τρῶνε τά λάχανα, λησμονοῦν μέ τόν τρόπο αὐτό τό πιό οὐσιαστικό τοῦ ὕλικου βρώματος, δηλαδή τήν πίστη, ὁ ἀσθενῶν στήν πίστη τρῶει τά λάχανα κατά τόν Ἀπόστολον Παῦλον, ἀλλή μιὰ φορά βλέπουμε πόσο εὐκόλα μπορεῖ νά διαστρέφεται ἡ ἐρμηνεία στά λόγια τοῦ Κυρίου μας, ἐφόσον ξεχνάμε ἢ δέν διαβάζουμε ὅσα δεῖ. Σήμερα πολλοί ἀνευρυθρίαστα παρουσιάζονται κι αὐτοπροβάλλονται ὡς γνῶστες τοῦ παντός, κυκλοφοροῦν ὡς εἰδικοί παντός ἐπιστητοῦ κι ἔχουν λόγο γιά ὅλους καί γιά ὅλα, ὑπενθυμίζοντάς μας τοὺς ὑπὸ τοῦ Κυρίου μας χαρακτηρισθέντας ὁδηγοὺς τυφλοῦς, μεστοὺς τῆς ἀσθένειας τοῦ ἐγωισμοῦ, ἢ ὁποῖα εἶναι περισσότερο καταστροφικὴ ἀπὸ τήν βρώση καί τήν πόση ἀνθρώπινης τροφῆς. Λέγω δὲ ἀνθρώπινης τροφῆς, γιατί πλέον καταλύουμε καί περιέργες τροφές νηστίσιμες καί μή, πού παραδόξως οἱ γάτες δέν τρῶνε.

⁶ Φημισμένος δικαίως, ἔλληνας γιατρός, ὁ Ἱπποκράτης ἔλεγε «Ἡ τροφή σου νά εἶναι τό φάρμακό σου καί τό φάρμακό σου νά εἶναι ἡ τροφή σου».

⁷ Βλ. ἀναλυτικῶς ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ Ι., Ἡ σιμωνία κατὰ τό δίκαιον τῆς ὀρθοδόξου ἀνατολικῆς καί τῆς δυτικῆς Ἐκκλησίας, Αθήνα 1946.

Σήμερα, μάλιστα, μέ τό τραπεζικό σύστημα νά δοκιμάζεται, πολλοί κρύβουν πλέον κυριολεκτικά τά τάλαντα, σέ μπαούλα, στιβάζουν αὐτά εἰς ἀποθήκες⁸, πιθάρια κι αὐτοσχέδιες πολυμήχανες κρύπτες, ἀλησμόνητα βέβαια μέρη μέχρι τήν ἐμφάνιση τοῦ Ἀλτσχάιμερ ἢ τῶν τρωκτικῶν ἢ τῆς σκουριάς, σῆς καί βρώσις πού τά ἀφανίζουν⁹, τῶν ἰδιοκτητῶν τους φοβουμένων πιθανό κούρεμα, ξεχνώντας ὅτι, «Πλούσιοι ἐπτώχευσαν καί ἐπείνασαν, οἱ δέ ἐκζητούντες τόν Κύριον οὐκ ἐλαττωθήσονται παντός ἀγαθοῦ» κι ὅτι τελικῶς τά σάβανα δέν ἔχουν καθόλου τσέπες!

Κρύβουν τά τάλαντα γιά εἰσφοροδιαφυγή, φοροδιαφυγή, γιά τοὺς ληστές, ἀλλά τραγικό καί γιά τοὺς οἰκείους καί συγγενεῖς πού ἔχουν ἀνάγκη ἀπό δανεικά ἢ βοήθεια!

Κρύβουν γιατί νομίζουν ὅτι τό θάρρος, ἡ ἐλπίδα, ἡ χαρά, ἡ ζωὴ τους εἶναι τά χρήματα!!!, ὁπότε πρόκειται γιά νεοειδωλολατρεία ... ἢ μᾶλλον γιά τήν καλὰ γνωστή, τήν σεσημασμένη, σκληρή, τραγική καί πανάρχαια! Ὁ θησαυρός¹⁰ κι ἡ ἀξία τους μετῶνται λογιστικά, συλλογιστικά¹¹, οἰκονομικά¹², ὅπως κι ὁ χτύπος τῆς καρδιάς τους!

Μά εὐτυχῶς ἡ παραβολὴ τοῦ κρύψαντος τό τάλαντον δέν ἀφορᾷ στά χρήματα, δέν ἔχει οἰκονομικό σκοπὸ καί περιεχόμενο, ἀλλὰ πολὺ σοβαρότερο! Ἀφορᾷ κάθε ταλέντο τό ὁποῖο ἔχει κάθε ἄνθρωπος, ὡς δῶρο ἀπὸ τόν Δημιουργό! Δικαίως ὅλοι εἴμαστε καλὰ προικισμένοι ἀπὸ τόν ἐν τοῖς οὐρανοῖς Πατέρα μας, ὅλοι, μηδενός ἐξαιρουμένου! Ἀπλᾶ τά ταλέντα τοῦ καθενός μας διαφέρουν, καθὼς εἴμαστε πρόσωπα μοναδικά κι ἀνεπανάληπτα κι ὄχι κοτόπουλα πτηνοτροφίου ἢ πρόβατα σταυλιασμένα ἢ ἀκόμη κι ἐλευθέρας βοσκῆς!

⁸ Ὅπως δηλαδή ἔκανε κι ὁ ἄφρων πλούσιος «καὶ εἶπε· τοῦτο ποιήσω· καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας καὶ μείζονας οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ γενήματά μου καὶ τὰ ἀγαθὰ μου», Λουκ. 12, 18., προσπαθοῦν νά ἐξασφαλίσουν τήν βιοτική μέριμνα ἐπιμηκύνοντάς την, χάνοντας τήν ἐμπιστοσύνη στό Θεό ἴσως καί λησμονώντας ἐνδεχομένως τήν Πρόνοια Του, κατὰ τό «Ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπεύρουσιν οὐδὲ θερίζουσιν οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτὰ οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν;», Μάτθ. 6, 26-27.

⁹ «Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σῆς καί βρώσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται διαρύσουσι καὶ κλέπτουσι», Μάτθ. 6, 19.

¹⁰ Σύμφωνα μέ τό «ὅπου γάρ ἐστὶν ὁ θησαυρός ὑμῶν, ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδιά ὑμῶν», Μάτθ. 6, 19.

¹¹ «πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ ἀγαθοποιεῖτε καὶ δανεῖζετε μηδὲν ἀπελπίζοντες, καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ ὑψίστου, ὅτι αὐτὸς χρηστός ἐστὶν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηροὺς», Λουκ. 6, 35.

¹² Κατὰ τό τραγουδιστό, ἴσως «Τόσα δίνω, πόσα θες».

Ἄν καί πάλι ἔχω ἀκούσει καί αὐτά διαφέρουν μεταξύ τους ὄχι μόνο στά κιλά, οὔτε μόνον λόγῳ ψησίματος ... οἱ πολλές πολλές σάλτσες στίς ἐκπομπές μαγειρικής καθημερινά προτεινόμενες καταδεικνύουν τά ὅσα ἄνοστα χρήζουν γευστικῆς ἐπικαλύψεως ἢ καί γαστρονομικοῦ κουκουλώματος!

Ὅλοι μποροῦμε καί καλούμαστε νά φανερώσουμε αὐτά τά ταλέντα μας, ὄχι ἐγωιστικά προβάλλοντάς τα σάν ἐπιδειξιομανεῖς, ἀλλά κοινωνώντας τά μέ τούς ἀδελφούς μας, τήν κοινωνία ὅλη, δηλαδή ἐκκλησιάζοντάς τα! Κάθε ταλέντο μας, χάρισμα ἢ δῶρο Θεοῦ, εἶναι ἀφορμή δοξολογίας, εὐχαριστίας, διακονίας, ἀγιασμοῦ! Μοιραζόμενα πληθαίνουν, αὐξάνουν, ζοῦνε. Κρυβόμενα, θαπτόμενα, χάνουν τήν ἀξία τους, ζημιώνουν, ἀδικοῦν! Κρύβοντας τά ταλέντα μας ἀδικοῦμε ἑαυτούς καί ἀλλήλους!

Οἱ κανόνες πάλι εἶναι πολύ εἰδικά οἱ θεῖοι καί ἱεροί κανόνες¹³ τούς ὁποίους ἐθέσπισαν, καθιέρωσαν καί ἔθεσαν εἰς ἐφαρμογήν οἱ Ἅγιοι Πατέρες τῶν Ἀγίων Οἰκουμενικῶν καί Τοπικῶν Συνόδων, σέ συγκεκριμένες ὁμως χωροχρονικές σταθερές, οἱ ὁποῖες ἀλλάζουν ταχύρρυθμα στό διάβα τῶν αἰώνων. Γι' αὐτό καί πάλιν καί πολλάκις ἐπικυρώθηκαν ἢ μὴ Συνοδικῶς, προκειμένου νά ὑπηρετοῦν τό συμφέρον τῶν ψυχῶν μας κι ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι τό ἔργο τῆς σωτηρίας μας, παρά τό γράμμα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς τάχα Νομοθεσίας, ὡς τι τό χριστιανικό Σάββατο¹⁴!

Κανόνες βέβαια συναντᾶμε παντοῦ, σέ πολλές ἐκφράσεις τῆς ζωῆς μας! Κανόνες ὀδικῆς συμπεριφορᾶς, κανόνες παιχιδιῶν, κανόνες μαθηματικοί, κανόνες φυσικῆς, κανόνες ἐπιστημῶν, οἰκονομίας, γεωργίας, κανόνες ζωῆς! Ἡ τήρησή των ὑπόσχεται ἄμεσα ἢ μακροπρόθεσμα ἀποτελέσματα, ἐνῶ ἡ παραβίασή τους ἐπιμαρτυρεῖ τιμωρία, πόνο, θλίψη, στεναγμό, συχνότερα ἀνθρωπίνης προελεύσεως, ἀνθρωπίνης κατασκευῆς κι ἀνθρωπίνου δυστυχῶς προορισμοῦ ἢ παραλήπτου!

Γιά νά μήν πολυλογῶ ἐπέλεξα ἐπτὰ μόνον κανόνες περί ταλάντων. Θά μποροῦσαν νά ἀφοροῦν τό ἐπίκαιρο ζήτημα κι ἐφήμερο πρόβλημα τῆς οἰκονομίας τῶν ταλάντων, δηλαδή περί κανόνων οἰκονομικῆς σκοπιμότητος ἢ χρησιμότητος! Δέν εἶμαι οἰκονομολόγος ... ὁπότε ξεχάστε κάτι τέτοιο, δέν θά σᾶς πῶ:

1. Μὴν τρῶτε τά χρήματα, κρύπτετε¹⁵ αὐτά, διότι «ἀπού πεινά γιά νά πλουτίσει, ἢ πείνα τοῦ ἀπομένει», λέει δίκαια ο λαός μας.

¹³ Βλ. ἐνδεικτικῶς ΑΛΙΒΙΖΑΤΟΥ Α., Οἱ ἱεροί κανόνες, Ἀθήνα 1924 .

¹⁴ «καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο, οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον», Μαρκ. 2, 27.

¹⁵ «καὶ εἶπε· τοῦτο ποιήσω· καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας καὶ μείζονας οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ γενήματά μου καὶ τὰ ἀγαθὰ μου», Λουκ. 12, 18.

2. Μή θησαυρίζετε θησαυρούς ἐπὶ τῆς γῆς¹⁶, ἄρα ἐπενδύσατε αὐτοὺς στὰ παιδιά σας, διότι πάλιν κίνδυνος ἐλλοχεύει νὰ εἰδωλοποιήσετε ἀκόμη καὶ τὰ παιδιά σας, θυμηθεῖτε τί ἔπαθε ὁ συγχωρεμένος ὁ Μίδας, ἄρα μακριὰ ἀπὸ κάθε σύγχρονη «μυθοποίησή» μας!

3. Ἐάν συνειδητοποιήσουμε ὅτι εἴμαστε ἀληθῶς παιδιά τοῦ Ἐνός Πατρός καὶ Μοναδικοῦ ἐν Τριάδι Παντοκράτορος Θεοῦ, τότε ὅλος ὁ κόσμος μᾶς ἀνήκει, εἴμαστε βέβαιοι, φανεροί (δέν ὑπάρχει λόγος νὰ κρυβόμαστε, ὅπως συνήθως κάνουν οἱ ὑπερτυχεροὶ τῶν λαχείων καὶ τῶν ἐν γένει τυχερῶν παιχιδιῶν) καὶ μοναδικοὶ κληρονόμοι ἐγκοσμίων καὶ ὑπερκοσμίων ἀγαθῶν, τὰ ὅποια ὁ νοῦς μας κᾶν δέ χωρᾶ.

4. Ἐάν πάλι πιστεύουμε ὅτι ἡ παροῦσα ζωὴ μόνον ἀρραβῶνας¹⁷ καὶ πρόγευση εἶναι τῆς μέλλουσας κι αἰώνιας, τότε νοηματοδοτεῖ καὶ καθεὶς μας διαφορετικὰ καὶ χρήματα κι αἰσθήματα, ἀφοῦ προσδοκᾷ εἰσέτι περισσώτερα καὶ ἐξάπαντος καλύτερα τούτων.

5. Ἐφόσον ἔχουμε ἀξιολόγησι τὴν ἀγάπη ἄνω τῶν χρημάτων, τὰ ἀγαπόμενα ἢ κι ἐρώμενα πρόσωπα μείζονα καὶ προτιμότερα τῶν ὧσων ὁ κόσμος χθὲς ἄδικα παρὰ τὸ νόμιμό τους ἔκανε, δηλαδὴ θυμηθεῖτε πόσοι γάμοι ἐγίνοντο μέ προξενιό κατὰ τὸ θέλημα¹⁸ τοῦ νομίμου κηδεμόνα ἢ τοῦ ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ σάρκα πατέρα, ἄλλοτε δέ καὶ μέ τὴν ἄδεια τοῦ ἐσφαλμένα θεολογικῶς σήμερα ἀντιπροσώπου τοῦ Θεοῦ ἐν γῇ, παραμερίζοντας τὴν μόνη ἀληθινὴ καὶ γνησίᾳ ἀγάπη πού ἔξω βάλλει τὸν φόβο, κι ὅλους τοὺς περὶ προίκας ὑπολογισμούς!

6. Ἡ γνωστὴ παραβολὴ τοῦ πλούσιου καὶ τοῦ φτωχολαζάρου μπορεῖ νὰ καταδείξει τὸ χάσμα ὑμῶν καὶ ἡμῶν, ἐφόσον δέν συνδέσουμε τὴν οἰαδήποτε ἀνθρώπινη ἐπιτυχία μας μέ τὸν πλησίον ὡς εἰκόνα Θεοῦ κι ἀδελφὸ μας χρῆζοντα κι ἀξίζοντα μάλιστα κάθε φροντίδας, τὰ τάλαντά μας τὰ βλέπομε τελικῶς στὸν καθρέπτη τῶν ἀδελφῶν μας, παντός ἀνθρώπου δηλαδὴ ἀνεξαρτήτως διακρίσεων, μηδὲ τῆς ἁμαρτίας ἐξαιρουμένης, ἀφοῦ ὅποτε

¹⁶ «Μή θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σὴς καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται διαρύσσουσι καὶ κλέπτουσι», Ματθ. 6, 19.

¹⁷ «ὅς ἐστιν ἀρράβων τῆς κληρονομίας ἡμῶν, εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς περιποιήσεως, εἰς ἔπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ», Ἐφ. 1, 14. Βλ. καὶ Β Κορ. 1, 22 «ὁ καὶ σφραγισάμενος ἡμᾶς καὶ δοὺς τὸν ἀρράβωνα τοῦ Πνεύματος ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν».

¹⁸ Τὸ παράδειγμα τοῦ Ἐρωτόκριτου δυστυχῶς δέν εἶναι τὸ μόνο στὴν περίπτωσι αὐτῇ. Δέν ξέρω πόσοι ἀπὸ ἐμᾶς θὰ ἐλάμβαναν τὸ μέρος τῶν νέων ἢ τῶν γονέων τους, ἐάν ζούσαμε τὴν ἐποχὴ ἐκείνη. Φοβοῦμαι ὅτι μᾶς διαμορφώνουν κάποιοι τὰ πρότυπα, πού δύσκολα κανεὶς ξεφεύγει χωρὶς ρίσκο καὶ κίνδυνο. Ἀπὸ τὴν Ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία παραδείγματα τέτοια μετὰ τὸν Κύριό μας, οἱ Ἀπόστολοι κι ὅλοι οἱ μάρτυρες κι οἱ Ἅγιοι.

κι όπου έπλεόνασε¹⁹ αυτή, εκεί και τότε υπερεπερίσευσεν ή χάρις Του!

7. Τέλος²⁰ νόμου ή αγάπη, ή δημιουργική, ένας κόσμος όλόκληρος στηρίζεται σέ αυτή τή μεταξοκλωστή, από σκουλήκια άλλα γίνονται πεταλούδες κι άλλα πολύτιμα υφάσματα, κι άνθρωποι πού τά φορούν άμα τή λήξει τής ζωής τους, άλλα πάλι σκουλήκια τούς «άπολαμβάνουν», άλλα και τά αλεξίπτωτα έχω ακούσει, πού μεταφέρουν ασφαλώς τούς αλεξίπτωτιστάς από ούρανοῦ εἰς τήν γήν, μέ μεταξοκλωστές ράπτονται ένεκα τής άντοχής των. Πολλῶ μάλλον τι χρειαζόμαστε εμεῖς για νά άνέβουμε από γής εἰς ούρανό, στόν έπίγειο κι έπουράνιο κοινό όσο και μοναδικό έν Τριάδι Παράδεισό μας!

Σήμερα μπορούμε βέβαια νά θυμηθοῦμε, άλλα και νά διευκρινήσουμε σχετικῶς, ότι υπάρχουν κι οἱ ὅσοι άτάλαντοι παντοδαπού τύπου προβάλλονται διαφημιστικά και σκόπιμα, μανιωδῶς θά έλεγα, λέγοντας ὁ τάδε πολυτάλαντος κάπου, ὁ άλλος έχει ταλέντο άλλου, ὁ δεῖνα διακρίνεται για τήν έφεσή του στό τάδε, μέ ὅσα συνεπόμενα έφόσον τελικά τά έν λόγω πρόσωπα προβλήθηκαν ως ήμέτερα ήθικά χρυσοτάλαντα παιδιά κι ἄς κατέστρεψαν πρόσωπα, ζωα, φυτά και θεσμούς όλόκληρους, για νά μήν πῶ έργα, έπιχειρήσεις, πελάτες, εργαζόμενους, φίλους και γνωστούς!

Η κοινωνική, άλλα κι ή εκκλησιαστική μας ζωή πλημμυρίζει δυστυχώς από τέτοιους τύπους, άτάλαντους μέ έμμονή μόνο στά τάλαντα, τά χρήματα, τά κρίματα, ὅσα άδικο στιγματίζουν εἰς τούς αἰῶνας και τήν έποχή μας. Γνωστό τό παραμῦθι ὁ βασιλιάς εἶναι γυμνός, ὁπότε πολλῶ ήττον κι ὅσα ἱμιτασιόν και βεβιασμένα τάλαντα, εἶναι γυμνά αληθείας, δικαίου, φωτός κι αἰωνιότητας!

Γιά νά μήν φέρω από τόν εκκλησιαστικό μου πολυφίλητο χῶρο παράδειγμα, θά ανατρέξω στόν κόσμο τής τέχνης, αναφέροντας από μνήμης έκθεση ζωγραφικής ταλαντούχου έλεγαν ζωγράφου πού ὁμολογῶ έξομολογούμενος ότι έφριξα σάν είδα τίς πολυδιαφιμιζόμενες καρικατοῦρες του!! Άκουσα πάλι, θά τό πῶ κι ὁ Θεός βοηθός, κάποιον δέν κατονομάζω ὁμως, δεινό τάχα, μά ταχύτατα διαφημιζόμενον από εὔσεβιστικούς εκκλησιαστικούς κύκλους ὁμιλητή, και πάλιν έχασα τήν πᾶσαν ιδέαν, ἴσως τελικά εκείνος θά ήταν καλύτερα νά τό εκρυβε τό «τάλαντον» τής φανατικά προωθουμένης ὁμιλητικής του δῆθεν δεινότητας (από τά ὅσα δεινά μάλλον εξέφραζε), άπλούστατα γιατί ήταν άνύπαρκτο, ψεύτικο, πλαστό!

Άγαπητέ μου π. Νικόλαε, και εύλαβεῖς άδελφοί, άδελφαί και καλά μας

¹⁹ «οὔ δέ έπλεόνασεν ή άμαρτία, υπερεπερίσευσεν ή χάρις», Ρωμ. 5, 20.

²⁰ «πλήρωμα οὖν νόμου ή αγάπη», Ρωμ. 13, 10.

παιδιά, τρισχαριτωμένα, επιχειρώντας τώρα νά ἐπιλογήσω ἐπιλέγω νά πῶ συμπεκνωμένα ἐπὶ πλέον τὰ κάτωθι.

Ὅσα σᾶς λέγω δέν εἶναι ἀπό ταλάντων ὁμιλητικῆς! Δέν χρησιμοποιοῦ ῥητορικά σχήματα ὡραῖα γιὰ νά σᾶς ἀρέσει! Σᾶς ὁμιλῶ γιὰ τό λόγο τοῦ Θεοῦ, προκειμένου νά σώσουμε τή ψυχή μας, ὄχι ἀπλά νά περάσουμε λίγο χρόνο εὐχάριστα! Σκοπός μας ἡ ἀπέραντος ἡδονή τῶν καθορόντων²¹ τοῦ προσώπου τοῦ Θεοῦ τό κάλλος τό ἄρρητον! Φίλοι, ἐραστές τοῦ κάλλους, τῆς ἐμορφιάς τῆς ζωῆς! Τήν ἐποχή πού πτωχεύουν πολλοί, θυμόμαστε τό τάλαντο τῆς ὁμορφιάς τῆς ψυχῆς μας, ὡραῖοι ἄνθρωποι ἐάν εἴμαστε, ἀξίζουμε περισσότερο ἀπό μοντέλα ὁμορφιάς, ἐάν δέν ἔχουν χάρη!

1. Ὁ κανὼν στ' τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων²² ἀπαγορεύει ἐπὶ ποινῇ καθαιρέσεως στοὺς κληρικούς, συγκεκριμένα ἐπισκόπους, πρεσβυτέρους καὶ διακόνους, νά "ἀντιλαμβάνονται" κοσμικὰς φροντίδας! Καὶ ἐρμηνεύεται σχετικῶς (Πηδάλιον 4) ὅτι δέν συγχωρεῖται στοὺς ἱερωμένους νά ἐμπλέκουν τοὺς ἑαυτοὺς τους σέ κοσμικά πράγματα, ἀλλὰ νά παραμένουν μακριὰ ἀπὸ τὴν ταραχή τοῦ κόσμου! Προσωπικά διερωτοῦμαι ὅσοι ἀτάλαντοι βγαίνουν στὰ κανάλια ἢ στὰ καφενεῖα καὶ τίς γειτονιές ἢ καὶ ἀπὸ ἄμβωνος καὶ καταφέρονται ἄδικα²³ ἐναντίον πολιτικῶν καὶ ἄλλων, μήπως συναριθμοῦνται σέ ὅσους ἀφορᾷ ὁ παρὼν κανόνας; Τό τάλαντο τῶν ἱερωμένων καὶ τῶν χριστιανῶν εἶναι ταπεινά θεωρῶ ἡ ἀγιότητα!

2. Ὁ 20ὸς Ἀποστολικὸς κανὼν²⁴ ὀρίζει «κληρικὸς ἐγγύας διδούς καθαιρεῖσθω», ἀπαγορεύεται δηλαδή νά χαρίσει ἢ ὀρθότερα νά χαραμίσει τὴ ζωὴ τοῦ ὁ κληρικὸς γιὰ λογαριασμό ἄλλων σέ κοσμικά θέματα, ἐφήμερα, ὑλικολήγοντα, ἐνῶ ἀντιθέτως καὶ τὴν ψυχή τους μποροῦν νά δώσουν χάριν τοῦ Παραδείσου τοῦ δικοῦ τους καὶ πάντων τῶν ἀδελφῶν μας, ὁ ὁποῖος ἄλλωστε εἶναι κοινός! Διάκριση ἐπομένως σέ χαρίσματα πού ἀξίζουν, αἰώνια τάλαντα καὶ ἐφήμερες, πρόσκαιρα, οἰκονομικά!

3. Ὁ κανὼν 22 τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων ἀναφέρει, «Ὁ ἀκρωτηριάσας ἑαυτὸν μὴ γινέσθω κληρικὸς· αὐτοφονευτὴς γὰρ ἐστὶν ἑαυτοῦ, καὶ τῆς τοῦ

²¹ «ἐνθα ὁ τῶν ἑορταζόντων ἦχος ὁ ἀκατάπαυστος, καὶ ἡ ἀπέραντος ἡδονή τῶν καθορόντων τοῦ σοῦ προσώπου τό κάλλος τό ἄρρητον», Εὐχαριστία μετὰ τὴν θείαν Μετάληψιν.

²² «Ἐπίσκοπος, ἢ πρεσβύτερος, ἢ διάκονος, κοσμικὰς φροντίδας μὴ ἀναλαμβάνετω· εἰ δὲ μὴ, καθαιρεῖσθω», ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ Α., Πηδάλιον, Ἀθήνα 1908, 12.

²³ «Ἀποκαλύπτεται γὰρ ὀργὴ Θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ ἐπὶ πᾶσαν ἀσέβειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατεχόντων», Ρωμ. 1, 18.

²⁴ ΡΑΛΛΗ Γ.-ΠΟΤΛΗ Κ., Σύνταγμα τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων, Β' Ἀθήνα 1852, 27.

Θεοῦ δημιουργίας ἐχθρός»²⁵. Ὁ Θεός μᾶς προίκησε μέ τό σῶμα μας, μέ ὅσα προτερήματα καί ὅσα τάλαντα ἔχει, ἄν ἐμεῖς ἀποκόψουμε μέρη του, ἀκόμη καί χάριν εὐσέβειας ἱμιτασιόν φυσικά, γινόμεστε ἐχθροί τοῦ Δημιουργοῦ! Σαφέστατος! Τώρα μεταφορικά σήμερα δέν ξέρω πόσοι προσβάλουν τά ἰδιαιτέρα χαρίσματα ἀπό Θεοῦ μέ ἐκλεπτυσμένο καί καμουφλαρισμένο τρόπο! Ἐπί χάριν παραδείγματος λήψη ἀπαγορευμένων καί μή οὐσιῶν, γίογκα, ἀχρηστία ἢ ἀχρησία συγκεκριμένων ὀργάνων, ὅπως ἐπὶ παραδείγματι τῆς καρδιάς των, ὥστε νά μισοῦν καί νά κυνηγοῦν τους ἀμαρτωλούς, ἀδυνατώντας νά ἀγαπήσουν, νά συγχωρήσουν, νά κοινωνήσουν!

4. Ὁ 51ος Ἀποστολικός κανὼν προβλέπει τιμωρία ἀφορισμοῦ ἢ καθάρσεως γιά κάθε ἄνθρωπο, κληρικό ἢ λαϊκό, ἀνεξαιρέτως (ἐπομένως ὁπότεν σήμερα οἱ στυγνοί κι ἀδίστακτοι, αἰμοδιψεῖς ἠθικιστές περιορίζουν τοὺς κανόνες μόνο γιά τοὺς κληρικούς, κατάδηλον ἐστὶ ὅτι εἶναι ἀντίθετοι πρὸς τοὺς ἱερούς κανόνας, βγάζοντας ἀπέξω τὴν οὐρά τους, τὴ μαύρη μαύρη καί μυτερή) πού ἀπέχει ἀπὸ τό γάμο, τὴν κρεοφαγία καί τὴν οἶνοποσία, ὄχι ἀπὸ ἄσκηση, ἀλλὰ ἐπεὶ τὰ βδελύσσεται²⁶. Χάρισμα ὁ γάμος, γιά ὅλους δῶρο θεῖο κι ἀνθρώπινο, ὅπως καί τό κρέας, ὅσοι ἄνθρωποι φαντάζονται ἢ νομίζουν ὅτι εἶναι ἄγγελοι, ἄςβάλουν τό κεφάλι των κάτω ἀπὸ τὴν βρύση ἐνωρίς.

Ἀφήνει ἡ Ἐκκλησία τοὺς ἀνθρώπους νά παντρεύονται μάλιστα ἐλεύθερα, ἀπὸ ἀγάπη, ἐκούσια....ὄχι ὅπως παλιά χωρίς τὴ θέλησή τους καί διὰ τῆς βίας μέσα στό γάμο, αὐτά νά κοιτάξουν ὡς ἐγκλήματα κατὰ τῆς ἀνθρωπότητος ὅσοι κατακρίνουν τοὺς νέους μας, πού καλῶς κάνουν καί δέν τὰ μασᾶνε αὐτά! Καί τό κρασάκι εἶναι παυσίλυπον καί εὐφραίνει καρδίαν ἀνθρώπου! Ἐδῶ ἐνθυμοῦμαι σχετικὴ διήγηση ἐξομολογουμένης γυναικός, ἡ ὁποία εἶπε γέροντα εἶδα τὸν Ἅγιο Πέτρο, τῆς ἀπαντᾶ μήπως ἔκανες λάθος, ὄχι!, ἐκεῖνη ἐπέμενε, ὁπότε τὴν ρωτᾶ «μήπως εἶχες πιεῖ κανένα ποτηράκι κρασί προηγουμένως;» ἀφοῦ ἀπήντησε αὐτὴ ναί, τότε τῆς λέει ἐ πῆς ἄλλο ἕνα κυρά μου νά δεῖς καί τὸν Ἅγιο Παῦλο! Κλείνω μέ τὴν ἐρμηνεία στὸν ὡς ἄνω κανόνα, παρακαλῶ πολὺ προσέξτε τὴν καλὰ «πάντα καθαρὰ εἰς τοὺς καθαρὸς εἰς τὴν συνείδηση» καί «οὐδέν ἀπόβλητον μετ' εὐχαριστίας λαμβανόμενον»²⁷.

²⁵ Πηδάλιον 13.

²⁶ «Εἴ τις ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος, ἢ διάκονος, ἢ ὅλως τοῦ καταλόγου τοῦ ἱερατικοῦ, γάμου, καί κρεῶν, καί οἶνου, οὐ δι' ἄσκησιν, ἀλλὰ διὰ βδελυρίαν ἀπέχεται, ἐπιλαθόμενος ὅτι πάντα καλὰ λίαν, καί ὅτι ἄρσεν καί θῆλυ ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ βλασφημῶν διαβάλλη τὴν δημιουργίαν, ἢ διορθοῦσθω, ἢ καθαιρεῖσθω, καί τῆς ἐκκλησίας ἀποβαλλέσθω. Ὡσαύτως καί λαϊκός», Πηδάλιον 37.

²⁷ Πηδάλιον 27.

5. Ὁ ὑπέροχος κανὼν 52 Ἀποστολικὸς κι αὐτὸς ὀρίζει " Εἴ τις ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος, τὸν ἐπιστρέφοντα ἀπὸ ἁμαρτίας οὐ προσδέχεται, ἀλλ' ἀποβάλλεται, καθαιρεῖσθω· ὅτι λυπεῖ Χριστόν, τὸν εἰπόντα· Χαρὰ γίνεται ἐν οὐρανῷ ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι»²⁸, ὅποτε ὅποιος δέν δέχεται τὸν ἐπιστρέφοντα ἁμαρτωλὸ ἐναντιώνεται στό θέλημα τοῦ Χριστοῦ, ὅποτε γίνεται Ἀντίχριστος! Ξεκάθαρο ἐπομένως ὅτι τό χάρισμα τῆς μετάνοιας, τῆς ταπείνωσης, τῆς καλῆς καρδιάς, μεγαλύτερο κι ἰσχυρότερο τῆς ὅποιας σκληρῆς φαρισαϊκῆς νομικῆς, ἐξωτερικῆς καθαρότητος!

6. Ἐντύπωση κάνει κι ὁ κανὼν 57 τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων (Πηδάλιον 41) ὁ ὁποῖος ὀρίζει ὅποιος κληρικός ἢ λαϊκός χλευάστηκα κωφόν, χωλόν, τυφλόν ἢ μισερόν, καθαιρεῖσθω ἢ ἀφοριζέσθω!

Ἵπέροχη ἢ ἐρμηνεῖα πού δίδει σχετικῶς ὁ Ἀριστεινός γράφων ὅτι ὁ ἐμπαίζων τοὺς ἀνθρώπους μέ φυσικά ἐκ γενετῆς ἢ ἐπικτήτα χαρακτηριστικά προβλήματα ἀκοῆς, κίνησης, ὄρασης κλπ. πρέπει νά ἀφορίζεται «ὡς τὸν πλάσαντα τούτους ἐπιμεμφόμενος»²⁹. «Περιπαίζοντας ἢ περιγελόντας τοὺς τολμοῦν νά πάρουν τήν θέση τοῦ μόνου Κριτοῦ πού εἶναι ὁ Θεός! Τό Πηδάλιον προτείνει φόβο καί τρόμο ἀπέναντι σέ τέτοιου εἶδους κοροϊδία! Προσοχή πόσοι καί σήμερα κατακρίνουν καί γελοῦν μέ τά τάχα «κουσουρία» τῶν ἄλλων καί ξεχνοῦν τήν μεταξύ τους ἀνεξάλειπτον ἀπό Ἀδάμ συγγένεια, ἀλλά καί τά δικά τους ἐγκλήματα»³⁰ ἐνώπιον τοῦ Παντοκράτορος Θεοῦ!

7. Ὁ κανὼν 58 τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων λέγει ὅτι ἐάν κληρικός ἢ λαϊκός δέν βοηθήσει τὸν ἀδελφό του πού ἔχει ἀνάγκη³¹ νά ἀφορίζεται ὡς φονεύτης αὐτοῦ! (Πηδάλιον 52) Τά εἰσοδήματα τῶν Ἐκκλησιῶν ὀνομάζονται πτωχικά διότι θά πρέπει νά μοιράζονται στοὺς πτωχοὺς³²! Χωρίς σχόλια! Πόσα πράγματι ξεχνιοῦνται μέ τό πέρασμα τῶν αἰώνων, πόσοι σήμερα θυμοῦνται ὅτι «τό ἐπισκοπικόν ἀξίωμα διδασκαλικόν ἐστι»³³.

Περί ταλάντων μόνον Ζ' κανόνες εἶδαμε τελικά, ἀλλά καί 77 νά βλέπαμε ὥρες ὀλάκερες ἢ καί 777 χρόνια πολλά, πάλι λίγοι θά ἦτο, τι κι ἂν μᾶς στό-

²⁸ Πηδάλιον 39.

²⁹ ΡΑΛΛΗ Γ.-ΠΟΤΛΗ Κ., Σύνταγμα τῶν θείων καί ἱερῶν κανόνων, Β' 75.

³⁰ «τά τοιαῦτα πρόφασιν ἔχουσι γέλωτος, τοῖς τοῦ Θεοῦ κρίμασιν ἀντιπράττοντες», ΡΑΛΛΗ Γ.-ΠΟΤΛΗ Κ., Σύνταγμα, Β' 74.

³¹ «Ἐπίσκοπος, ἢ πρεσβύτερος, ἀμελῶν τοῦ κλήρου ἢ τοῦ λαοῦ, καί μὴ παιδεύων αὐτοὺς τὴν εὐσέβειαν, ἀφοριζέσθω· ἐπιμένων δὲ τῇ ἀμελείᾳ καί ῥαθυμίᾳ, καθαιρεῖσθω».

³² Βλ. Ἐρμηνεῖα τοῦ Ἀποστολικοῦ Κανόνος ΝΗ', Σύνταγμα Β' 75. «Καί ὁ μέγας δὲ Παῦλος διδασκτικόν καί νηφάλιον εἶναι διατάττεται τὸν ἐπίσκοπον (νήφοντα, δηλαδή, καί ἐγρηγορότα)».

³³ Σύνταγμα Β' 76.

λιζαν ἀληθινά ἢ ψεύτικα χαρίσματα καί τάλαντα ζηλευτά, λίγοι ἐνώπιον τῆς ἀπειρότητας καί ἀγιότητος τοῦ Θεοῦ! Διάβασα πρό ἡμερῶν πίσω ἀπό τόν Ἅγιο Τίτο στό Ἡράκλειο, γραμμένο ἀπό τά "ἀναρχικά" καλούμενα παιδιά Του, μέ μαύρο (κι ἄραχνο) σπρέϊ στόν μαντρότοιχο ἐνός Δημοτικοῦ Σχολείου, "ἡ ἀντίσταση σέ αὐτό τόν κόσμο εἶναι νά παραμένεις ἄνθρωπος γιά ἰσότητα καί δικαιοσύνη"!

Θά ὑπέθετα, ἐάν διέθετα ὑπερβάλλουσα φαντασία, ὅτι τό ἔγραψαν ἐπιμελεῖς φοιτητές μας, διότι πρό ἐννέαετίας ἤδη ὑπεγράμιζα στίς ἀκαδημαϊκές παραδόσεις μου τό μοναδικό τελικά τάλαντο, αὐτό τῆς ἀνθρωπιᾶς! Νά εἴμαστε ἄνθρωποι! Νά μείνουμε ἄνθρωποι! Παρά τίς ἀπρόσωπες ἀδικίες³⁴ κι ἀνισότητες! Παρά τή μηχανοποίηση ἢ τήν «πτηνοτροφopoίηση» πολλῶν φαινομενικά ἀνθρώπων, πού ἔκρυσαν τό τάλαντο τῆς ἀνθρωπιᾶς καί τοῖς κτήνεσιν ὁμοιώθησαν! Πού ἀδίκησαν τή φύση καί τήν κατασκευή τους, τή δική τους κατά τρόπον δραματικό³⁵, ἀλλά τραγικότατα καί τή μιᾷ ζωῇ τῶν ἄλλων! Ὅσοι ἐστέρησαν τά ἀνθρώπινα δικαιώματα ἤδη ἀπό χθές τῆς τελειοτέρας κοινωνίας! Ἐκρυσαν τό τάλαντο τῆς ἐλευθερίας, τῆς ἀγαπητικῆς σχέσεως, τῆς θεανθρώπινης κοινωνίας! Τό τάλαντο τῆς συγγνώμης, τῆς συγχωρήσεως, τῆς ἀγαθότητος, τῆς εἰρήνης, τῆς ἀνοχῆς (κι ὄχι μόνον τῶν οἰκῶν της), τῆς καταλλαγῆς, θυμόμαστε! Εἴμαστε κατασκευασμένοι, πλασμένοι ἀπό Θεοῦ προγραμματισμένοι γιά τήν ἀγιότητα καί μόνον!

Τό τάλαντο τῆς ἀγιότητος, ἐπομένως, κατά τό «πλήρωμα οὖν νόμου ἡ ἀγάπη»³⁶, σκοπός καί τέλος νόμου ἡ ἀγάπη καί τό ἀγάπα καί κάνε ὅτι θές! Ἄς τό φανερώσουμε ἔστω αὐτό τό τάλαντο τῆς ἀγάπης ἀνθρώπινης ἢ θεανθρώπινης, μάλιστα πρός πάντας! Ἄς ἀγαπήσωμε πολύ, ἐκστατικά, μυστικά ἢ φανερά, ἐρωτικά ἢ ἀδελφικά, Θεόν καί ἀνθρώπους! Τό τάλαντο, ἡ προίκα, ἡ προσδοκία τῆς Ἀναστάσεως μᾶς ἀναμένει! Κατέχοντες τά ὅσα καί ὅποια τάλαντα ὁ καθένας μας. Ἄς προετοιμαστοῦμε ἤδη ἀπό τώρα, ἄς χαροῦμε ἤδη ἀπό σήμερα, ἄς εἰσέλθουμε ἀμέσως στή χαρά τοῦ Κυρίου μας! Ἀμήν!

Καί πάλιν εὐχαριστῶ ἀγαπητέ μου π. Νικόλαε, ἐσᾶς προσωπικά, διά τήν ὡραία ἐμπειρία τῆς ἀποψινῆς μας κοινωνίας καί πάντας! Μέ παυσίλυπον χαρά, πολλές εὐχαριστίες!

³⁴ «ὥστε ὁ μὲν νόμος ἅγιος, καί ἡ ἐντολή ἀγία καί δικαία καί ἀγαθή», Ρωμ. 7, 12.

³⁵ «ἀφορμὴν δὲ λαβοῦσα ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς κατειργάσατο ἐν ἐμοὶ πᾶσαν ἐπιθυμίαν· χωρὶς γὰρ νόμου ἁμαρτία νεκρά», Ρωμ. 7, 8.

³⁶ Ρωμ. 13, 10.

